

平成 23 年度言語研修
アムハラ語研修テキスト1

アムハラ語入門
**Amharic Language for
Beginners**

若狭 基道
Gebeyehu Ayele Tessema 著

東京外国語大学
アジア・アフリカ言語文化研究所

2011

はしがき

本書は 2011（平成 23）年の夏に東京外国語大学アジア・アフリカ言語文化研究所で行われるアムハラ語研修の教材として作成されたものである。文法の概説と練習問題が大半を占めている。教室での使用を前提としているので、初学者には不親切な点も多いかも知れない。

アムハラ語は動詞の活用の種類が多い。基本的なタイプを押さえるだけでも大変であろうが、残念ながらそれだけでは大半のことは表現が出来ない。基礎的で日常よく使う動詞が形態上は複雑な派生形であったり語根子音の数が基本的なタイプより多かかったりするためである。こうした言語学的な分析では難しい形であっても実際には知らなければ困る動詞の学習に本書は十分な注意を払った心算である。とは言え、第 65 課以降の各課は内容を詰め込み過ぎたかも知れない。それ以前の課の 3 倍時間をかける（時間がかかる）覚悟で焦らず取り組んで戴きたい。

また、僅かではあるが、旧説とは異なる私なりの解釈を取り入れた箇所もある。今回本書の執筆を通してアムハラ語学の面白さを改めて実感出来たのは、思わぬ収穫でもあった。

本書のスキットは無論完全なフィクションであるが、エチオピア人登場人物の大半にはモデルが存在する。私が個人的にエチオピアで御世話になった方々ばかりである。改めて心より御礼申し上げたい。

執筆に際しては本書第 100 課に挙げた文献に加え、Leslau, Wolf (1967) *Amharic textbook*. Wiesbaden: Otto Harrassowitz を大いに参考にさせて戴いた。私が初めてアムハラ語を学んだ教科書であり、流石に古さを感じさせるが、実践的なアムハラ語の習得に必要な事項と練習を妥協することなく順序良く盛り込んだ分厚いこの教科書は、手軽な入門書が増えた現在でももっと評価されてよいであろう。

本書は私、若狭が全体を執筆したが、私が大学院生だった頃からの友人・インフォーマントで今回の研修でも講師を務めて戴く Gebeyehu Ayele Tessema さんに総て校閲をお願いし、貴重な御意見も戴いた。彼の名も著者に含めた由縁である。

最後に、今回貴重な機会を与えて下さり、様々な面で協力を惜しまれなかった東京外国語大学アジア・アフリカ言語文化研究所にも改めて篤く御礼申し上げます。

若狭基道

目次

文字と発音	1
第1課 コピュラ（「～である」）現在形.....	6
第2課 名詞・形容詞複数形.....	8
第3課 所有を表すꞑ yä-.....	10
第4課 性	12
第5課 復習（1）	14
第6課 定冠詞	16
第7課 3子音語根動詞完了形.....	18
第8課 2子音語根動詞完了形（1）	20
第9課 2子音語根動詞完了形（2）	22
第10課 復習（2）	24
第11課 様々な動詞の完了形.....	26
第12課 直接目的語.....	28
第13課 前置詞	30
第14課 後置詞	32
第15課 復習（3）	34
第16課 完了否定形.....	36
第17課 存在詞	38
第18課 コピュラ否定形と存在詞否定形.....	40
第19課 復習（4）	42
第20課 複合未完了形.....	44
第21課 口蓋化	46
第22課 2子音語根動詞複合未完了形（1）	48

第 23 課	2 子音語根動詞複合未完了形 (2)	50
第 24 課	復習 (5)	52
第 25 課	a で始まる動詞	54
第 26 課	単純未完了形	56
第 27 課	未完了否定形	58
第 28 課	2 子音語根動詞単純未完了形	60
第 29 課	復習 (6)	62
第 30 課	指示詞	64
第 31 課	時間の表現	66
第 32 課	所有接尾代名詞	68
第 33 課	単純未完了形を使った従属節	70
第 34 課	復習 (7)	72
第 35 課	目的語接尾代名詞	74
第 36 課	所有の表現	76
第 37 課	未完了形と目的語接尾代名詞	78
第 38 課	数詞	80
第 39 課	復習 (8)	82
第 40 課	命令形	84
第 41 課	希求形	86
第 42 課	2 子音語根動詞命令・希求形	88
第 43 課	復習 (9)	90
第 44 課	過去存在と過去所有	92
第 45 課	非人称動詞	94
第 46 課	利益の前置詞付き接尾代名詞	96
第 47 課	不利益の前置詞付き接尾代名詞	98

第 48 課	復習 (10)	100
第 49 課	動名詞	102
第 50 課	道具形	104
第 51 課	副動詞形	106
第 52 課	2 子音語根動詞副動詞形	108
第 53 課	復習 (11)	110
第 54 課	複合副動詞形	112
第 55 課	分詞	114
第 56 課	ダブル動詞	116
第 57 課	タイプ C 動詞	118
第 58 課	復習 (12)	120
第 59 課	関係節	122
第 60 課	関係節の応用	124
第 61 課	動詞 hā alä 「言う」	126
第 62 課	hā alä 「言う」を使った慣用表現	128
第 63 課	復習 (13)	130
第 64 課	preverb 複合動詞	132
第 65 課	a 派生形	134
第 66 課	2 子音語根動詞 a 派生形	136
第 67 課	復習 (14)	138
第 68 課	従属節 (1)	140
第 69 課	従属節 (2)	142
第 70 課	tä 派生形	144
第 71 課	2 子音語根動詞 tä 派生形	146
第 72 課	復習 (15)	148

第 73 課	從屬節 (3)	150
第 74 課	從屬節 (4)	152
第 75 課	as 派生形	154
第 76 課	2 子音語根動詞 as 派生形	156
第 77 課	復習 (16)	158
第 78 課	從屬節 (5)	160
第 79 課	at 派生形	162
第 80 課	2 子音語根動詞 at 派生形	164
第 81 課	復習 (17)	166
第 82 課	astä 派生形	168
第 83 課	比較の表現	170
第 84 課	不規則動詞	172
第 85 課	復習 (18)	174
第 86 課	4 子音語根動詞	176
第 87 課	4 子音語根動詞派生形	178
第 88 課	በጊታ bärätta 型動詞	180
第 89 課	ሰለረሻ säläččä 型動詞	182
第 90 課	3 子音語根動詞重複派生形	184
第 91 課	2 子音語根動詞重複派生形 (1)	186
第 92 課	2 子音語根動詞重複派生形 (2)	188
第 93 課	復習 (19)	190
第 94 課	2 子音語根動詞重複派生形 (3)、4 子音語根動詞重複派生形	192
第 95 課	በጊታ bärätta 型動詞, ሰለረሻ säläččä 型動詞重複派生形	194
第 96 課	ላላ lalla 型動詞	196
第 97 課	5 子音語根動詞	198

第 98 課	接頭辞 tan- 、 an- を伴う動詞.....	200
第 99 課	復習 (20)	202
第 100 課	今後の学習とアムハラ語の言語学的な魅力.....	204

文字と発音

ሀ	ሁ	ሂ	ሃ	ሄ	ህ	ሆ
/ha/	/hu/	/hi/	/ha/	/he/	/h(ə)/	/ho/
ለ	ሉ	ሊ	ላ	ሌ	ል	ሎ
/lä/	/lu/	/li/	/la/	/le/	/l(ə)/	/lo/
ሐ	ሑ	ሒ	ሓ	ሔ	ሕ	ሐ
/ha/	/hu/	/hi/	/ha/	/he/	/h(ə)/	/ho/
መ	ሙ	ሚ	ማ	ሜ	ም	ሞ
/mä/	/mu/	/mi/	/ma/	/me/	/m(ə)/	/mo/
ሠ	ሡ	ሢ	ሣ	ሤ	ሥ	ሦ
/sä/	/su/	/si/	/sa/	/se/	/s(ə)/	/so/
ረ	ሩ	ሪ	ራ	ሬ	ር	ሮ
/rä/	/ru/	/ri/	/ra/	/re/	/r(ə)/	/ro/
ሰ	ሱ	ሲ	ሳ	ሴ	ስ	ሶ
/sä/	/su/	/si/	/sa/	/se/	/s(ə)/	/so/
ሸ	ሹ	ሺ	ሻ	ሼ	ሽ	ሾ
/šä/	/šu/	/ši/	/ša/	/še/	/š(ə)/	/šo/
ቀ	ቁ	ቂ	ቃ	ቄ	ቅ	ቆ
/qä/	/qu/	/qi/	/qa/	/qe/	/q(ə)/	/qo/
በ	ቡ	ቢ	ባ	ቤ	ብ	ቦ
/bä/	/bu/	/bi/	/ba/	/be/	/b(ə)/	/bo/
ተ	ቱ	ቲ	ታ	ቲ	ት	ቶ
/tä/	/tu/	/ti/	/ta/	/te/	/t(ə)/	/to/
ቸ	ቹ	ቺ	ቻ	ቼ	ች	ቸ
/čä/	/ču/	/či/	/ča/	/če/	/č(ə)/	/čo/
ኀ	ኁ	ኂ	ኃ	ኄ	ኅ	ኆ
/ha/	/hu/	/hi/	/ha/	/he/	/h(ə)/	/ho/
ነ	ኑ	ኒ	ና	ኔ	ን	ኖ
/nä/	/nu/	/ni/	/na/	/ne/	/n(ə)/	/no/
ኘ	ኙ	ኚ	ኛ	ኜ	ኝ	ኞ
/ñä/	/ñu/	/ñi/	/ña/	/ñe/	/ñ(ə)/	/ño/
አ	ኡ	ኢ	ኣ	ኤ	እ	ኦ
/a/	/u/	/i/	/a/	/e/	/ə/	/o/
ከ	ኩ	ኪ	ካ	ኬ	ክ	ኮ
/kä/	/ku/	/ki/	/ka/	/ke/	/k(ə)/	/ko/

ኸ	ኸ-	ኸ	ኸ	ኸ	ኸ	ኸ
/hā/	/hu/	/hi/	/ha/	/he/	/h(ə)/	/ho/
ወ	ወ-	ወ	ወ	ወ	ወ	ወ
/wä/	/wu/	/wi/	/wa/	/we/	/w(ə)/	/wo/
ዐ	ዐ-	ዐ	ዐ	ዐ	ዐ	ዐ
/a/	/u/	/i/	/a/	/e/	/ə/	/o/
ዘ	ዘ-	ዘ	ዘ	ዘ	ዘ	ዘ
/zä/	/zu/	/zi/	/za/	/ze/	/z(ə)/	/zo/
ዠ	ዠ-	ዠ	ዠ	ዠ	ዠ	ዠ
/žä/	/žu/	/ži/	/ža/	/že/	/ž(ə)/	/žo/
የ	የ-	የ	የ	የ	የ	የ
/yä/	/yu/	/yi/	/ya/	/ye/	/y(ə)/	/yo/
ደ	ደ-	ደ	ደ	ደ	ደ	ደ
/dä/	/du/	/di/	/da/	/de/	/d(ə)/	/do/
ጀ	ጀ-	ጀ	ጀ	ጀ	ጀ	ጀ
/jä/	/ju/	/ji/	/ja/	/je/	/j(ə)/	/jo/
ገ	ገ-	ገ	ገ	ገ	ገ	ገ
/gä/	/gu/	/gi/	/ga/	/ge/	/g(ə)/	/go/
ጠ	ጠ-	ጠ	ጠ	ጠ	ጠ	ጠ
/t'ä/	/t'u/	/t'i/	/t'a/	/t'e/	/t'(ə)/	/t'o/
ጨ	ጨ-	ጨ	ጨ	ጨ	ጨ	ጨ
/č'ä/	/č'u/	/č'i/	/č'a/	/č'e/	/č'(ə)/	/č'o/
ጸ	ጸ-	ጸ	ጸ	ጸ	ጸ	ጸ
/p'ä/	/p'u/	/p'i/	/p'a/	/p'e/	/p'(ə)/	/p'o/
ጻ	ጻ-	ጻ	ጻ	ጻ	ጻ	ጻ
/s'ä/	/s'u/	/s'i/	/s'a/	/s'e/	/s'(ə)/	/s'o/
ፀ	ፀ-	ፀ	ፀ	ፀ	ፀ	ፀ
/s'ä/	/s'u/	/s'i/	/s'a/	/s'e/	/s'(ə)/	/s'o/
ፈ	ፈ-	ፈ	ፈ	ፈ	ፈ	ፈ
/fä/	/fu/	/fi/	/fa/	/fe/	/f(ə)/	/fo/
ፐ	ፐ-	ፐ	ፐ	ፐ	ፐ	ፐ
/pä/	/pu/	/pi/	/pa/	/pe/	/p(ə)/	/po/

ቄ ቅ ቆ ቇ ቈ
/q^wä/ /q^wi/ /q^wa/ /q^we/ /q^w(ə)/

ኀ ኁ ኂ ኃ ኄ
/h^wä/ /h^wi/ /h^wa/ /h^we/ /h^w(ə)/

ኸ ኹ ኺ ኻ ኼ
/k^wä/ /k^wi/ /k^wa/ /k^we/ /k^w(ə)/

ገ ገ ገ ገ ገ
/g^wä/ /g^wi/ /g^wa/ /g^we/ /g^w(ə)/

ሷ ሸ ሹ ሺ ሻ ሼ ሽ ሾ ሿ ሺ
/l^wa/ /m^wa/ /r^wa/ /s^wa/ /š^wa/ /b^wa/ /t^wa/ /č^wa/ /n^wa/ /ň^wa/

ዘ ዙ ዚ ዛ ዞ ጫ ጫ ጫ ጫ
/z^wa/ /ž^wa/ /d^wa/ /j^wa/ /t^wa/ /č^wa/ /p^wa/ /s^wa/ /f^wa/

ቨ ቩ ቪ ቫ ቬ ቭ ቮ
/v^wä/ /vu/ /vi/ /va/ /ve/ /v(ə)/ /vo/

ኦ
/ä/

エチオピア文字 読みの練習 (兼基本単語)

※子音の重化はエチオピア文字では表されないので注意

አንድ and 「一」	ሁለት hulätt 「二」	ሶስት sost 「三」
አራት aratt 「四」	አምስት amməst 「五」	ስድስት səddəst 「六」
ሰባት säbatt 「七」	ስምንት səmmənt 「八」	ዘጠኝ zät'änn 「九」
አሥር assər 「十」		
እሱ əssu 「彼」	እሷ əss ^w a 「彼女」	አንተ antä 「貴男」
አንቺ anči 「貴女」	እኔ əne 「私」	እነሱ ənnässu 「彼等」
እናንተ ənnantä 「貴方達」	እኛ əñña 「私達」	እሳቸው əssaččäw 「あのお方」
እርስዎ ərswo 「貴方様」		
ሶፍት soft 「ティッシュ」	ፎጣ fot'a 「タオル」	ሰዓት sä'at 「時計」
ቦርሳ borsa 「財布、鞆」	ገንዘብ gänzäb 「お金」	ሳንቲም santim 「硬貨」
እስክሪፕቶ əskripto 「ペン」	እርሳስ ərsas 「鉛筆」	መነጽር mänäs's'ər 「眼鏡」
ደብተር däbtär 「ノート」	ወረቀት wäräqät 「紙」	ስልክ səlk 「電話」
ሞባይል mobayl 「携帯電話」	መጽሐፍ mäś'haf 「本」	ሚዶ mido 「櫛」
መሐረብ mäharräb 「ハンカチ」		
ወሻ wəšša 「犬」	ድመት dəmmät 「猫」	አይጥ ayt' 「鼠」
ፈረስ färäs 「馬」	አህያ ahəyya 「ロバ」	በጎሎ bäqlo 「ラバ」
አንበሳ anbässa 「ライオン」	ጅብ jəb 「ハイエナ」	ቀበሮ qäbäro 「狐」
ዝሆን zəhon 「象」	ዝንጆሮ zənjäro 「猿」	ጦጣ t'ot'a 「小さな猿」
ጥንቸል t'ənčäl 「兎」	እባብ əbab 「蛇」	ኤሊ eli 「亀」
እንሽላሊት ənšəlalit 「トカゲ」		
ንብ nəb 「蜜蜂」	ዝንብ zənb 「蠅」	ቢንቢ binbi 「蚊」
ቁንጫ qunəč'č'a 「蚤」	ቅጣል qəmal 「虱」	ቦረሮ bäräro 「ゴキブリ」
ቢራቢሮ birrabirro 「蝶」		

ራስ ras 「頭」	ጸጉር s'ägur 「髪の毛」	ዓይን ayn 「目」
አፍንጫ afənč'a 「鼻」	ጆሮ joro 「耳」	አፍ af 「口」
ጥርስ t'ərs 「齒」	ፊት fit 「顔」	ጺም s'im 「髭」
አንገት angät 「首」	ትከሻ təkäšša 「肩」	እጅ əjj 「手」
ጣት t'at 「指」	ጥፍር t'əfr 「爪」	ገላ gäla 「身体」
ሰውነት säwənnät 「身体」	ደረት dərät 「胸」	ጡት t'ut 「乳房」
ሆድ hod 「腹」	ጀርባ jərba 「背中」	ወገብ wägäb 「腰」
እግር əgər 「足」	ጉልበት gulbät 「膝」	ቆዳ qoda 「皮膚」
አጥንት at'ənt 「骨」	ደም däm 「血」	ላብ lab 「汗」

ብርጭቆ bərč'əqqo 「コップ」	ስኒ səni 「コーヒーカップ」	ሳህን sahən 「皿」
ጠርመ-ስ t'ärmus 「瓶」	ማንኪያ mankiya 「匙」	ሹካ šukka 「フォーク」
ቢላዋ billawa 「ナイフ」	ጀቦና jəbäna 「コーヒーを沸かすポット」	

ሰኞ säñño 「月曜日」	ማክሰኞ maksäñño 「火曜日」	ሮብ rob 「水曜日」
ኃሙስ hamus 「木曜日」	ዓርብ arb 「金曜日」	ቅዳሜ qədame 「土曜日」
እሁድ əhud 「日曜日」		

第1課 コピュラ (「～である」) 現在形

★英語の be 動詞に相当する語。主語に応じて活用する。

3M.SG.	ነው	näw	3PL.	ናቸው	naččäw
3F.SG.	ነች	näčč			
	ናት	nat			
2M.SG.	ነህ	näh	2PL.	ናችሁ	naččəhu
2F.SG.	ነሽ	näš			
1SG.	ነኝ	näññ	1PL.	ነን	nän

尊敬語

3SG.	ናቸው	naččäw
2SG.	ነዎት	näwot

★語順は原則として日本語と同じ、「(主語) + (補語) + コピュラ」。疑問文はイントネーションを上昇調にする。

እሱ ጉበዝ ተማሪ ነው ። əssu g^wäbäz tämari näw. 彼は優秀な学生です。

ሃሎ ፤ እኔ ነኝ ፤ ፍቅሩ ነኝ ። halo, əne näññ, fəqru näññ. もしもし。私です。フクルです。

ይህ መጽሐፍ ውድ ነው ። yəh mäs'haf wədd näw. この本は高い。

- ጥሩ ነው? t'əru näw? 良いですか?

- አዎን ፤ በጣም ጥሩ ነው ። awon, bät'am t'əru näw. はい、とても良いですね。

練習

1. 右の語群にある語句を補語として文を完成させなさい。

- (1) እሱ ** ነው:: ተማሪ ፤ ኢትዮጵያዊ ፤ ደህና ፤ ጥሩ ልጅ ፤ አስቸጋሪ
- (2) እሷ ** ነች / ናት:: ተማሪ ፤ ደህና ፤ ቆንጆ ፤ ደግ ፤ ጥሩ አስተማሪ
- (3) አንተ ** ነህ:: ጃፓናዊ ፤ ሀብታም ፤ ረጅም ፤ እንግዳ ፤ ተማሪ
- (4) አንቺ ** ነሽ:: ሴት ፤ ቆንጆ ፤ ጌብዝ ልጅ ፤ ረጅም ፤ ጥሩ
- (5) እኔ ** ነኝ:: ጃፓናዊ(ት) ፤ ተማሪ ፤ ደህና ፤ ደስተኛ ፤ አንተነህ
- (6) እነሱ ** ናቸው:: ደህና ፤ ጥሩ ፤ ሀብታም ፤ ቆንጆ ፤ አስቸጋሪ
- (7) እናንተ ** ናችሁ:: ደህና ፤ ረጅም ፤ ትልቅ ፤ ደግ ፤ ጌብዝ
- (8) እኛ ** ነን:: ደህና ፤ አጭር ፤ ሰው ፤ ደስተኛ ፤ ባልና ሚስት
- (9) እርስዎ ** ነዎት:: ደግ ፤ ደህና ፤ ደስተኛ ፤ ትልቅ ሰው ፤ ጌብዝ አስተማሪ
- (10) እሳቸው ** ናቸው:: ጥሩ ፤ ሀብታም ፤ ትልቅ ሰው ፤ ጥሩ አስተማሪ ፤ በጣም አስቸጋሪ

2. 以下の語を補語にして、様々な主語の文を作りなさい。

- (1) ጌብዝ
- (2) ሰው
- (3) ደህና

3. 日本語に訳しなさい。

- (1) - እንደምን ነሽ? ደህና ነሽ?
- አዎን ፤ ደህና ነኝ ::
- (2) - ደህና ናችሁ ወይ?
- አዎ ፤ ደህና ነን :: አንተስ?
- ደህና ነኝ :: ማራስ ደህና ነች?
- አዎ ፤ በጣም ደህና ነች ::
- (3) - ሰላም ነው?
- አዎ ፤ ሰላም ነው ::
- (4) - ይህ ምንድን ነው?
- ይህ ጤፍ ነው ::
- (5) - እርስዎ ቻይናዊ ነዎት ወይስ ጃፓናዊ?
- እኔ ጃፓናዊ ነኝ :: እነሱ ግን ቻይና ናቸው ::

第2課 名詞・形容詞複数形

★名詞・形容詞の複数形

子音で終わる語の場合、-očč を付加

ልጅ ləj 子供 ልጆች ləj-očč 子供達

母音で終わる語の場合、-wočč を付加。あるいは末尾の母音を取って-očč を付加

ተማሪ tāmari 学生 ተማሪዎች tāmari-wočč 学生達
ተማሮች tāmar-očč 学生達

★複数形の使用は原則として任意

ብዙ ቤት bəzu bet 多くの家 ብዙዎች ቤቶች bəzu-wočč bet-očč 多くの家々
አዲስ ቤቶች addis bet-očč 新しい家々 አዲሶች ቤቶች addis-očč bet-očč 新しい家々

★時として上述の規則複数形と並行して不規則複数形が存在する。

መምህር mämhər 教師	መምህራን mämhər-an
አጻን həs'an 幼児	አጻናት həs'an-at
ኢትዮጵያዊ itəyop'p'əyawī エチオピア人男性	ኢትዮጵያውያን itəyop'p'əyawyan
ኢትዮጵያዊት itəyop'p'əyawit 埃チオピア人女性	ኢትዮጵያውያት itəyop'p'əyawyat
ንጉሥ nəgus 王	ነገሥት nəgäst
መጻሕፍ mäs'haf 本	መጻሕፍት mäs'ahəft
አዲስ addis 新しい	አዳዲስ adaddis
ትልቅ təlləq 大きい	ትልልቅ tələlləq
	ትላልቅ təlalləq
ትንሽ tənəš 小さい	ትንንሽ tənənnəš
	ትናንሽ tənənnəš

練習

1. 右の語群にある語の複数形を補語として文を完成させなさい。

- (1) እኩ ** ናቸው :: ተማሪ ፤ አስተማሪ ፤ ፈረንጅ ፤ ትልቅ ሰው ፤ ጥሩ ሰው
- (2) እናንተ ** ናችሁ :: ተማሪ ፤ ሴት ፤ ጠንካራ ፤ ጉበዝ ተማሪ ፤ ቆንጆ ሴት
- (3) እኛ ** ነን :: ተማሪ ፤ ወንድ ፤ ጂፓናዊ ፤ ጉበዝ ሐኪም ፤ ጥሩ ተማሪ
- (4) እነዚህ ** ናቸው :: ወምበር ፤ አልጋ ፤ አዲስ ሴት ፤ ቆንጆ ልብስ ፤ ጥሩ ሰፈር

2. 日本語に訳しなさい。

(1) - እነዚህ ምንድን ናቸው ?

- እነዚህ እስክሪፕቶች ናቸው ::

(2) - እሳቸው ጥሩ ሐኪም ናቸው ?

- አዎ፤ በጣም ጥሩ ሐኪም ናቸው ::

- እኩ ደግሞ ምንድን ናቸው ?

- ጉበዝ ነርሶች ናቸው ::

(3) - እኩ ባለጌዎች ናቸው ::

- አዎ፤ ልክ ነህ። ሌቦች ናቸው ::

(4) - ጉበዝ ተማሪ ፍቅሩ ብቻ ነው ::

- አይ። አንተነህም ሀብታሙም ጉበዝ ተማሪ ናቸው ::

(5) - እንዴት ወፍራም ናቸው !

- እናንተም እንዴት ሆዳም ናችሁ !

第3課 所有を表すየyä-

★ 「A の B」は「የyä- AB」と表す。

የፍቅሩ መጽሐፍ yä-fəqru mäs'haf フクルの本

★ የyä-は人称代名詞にも付く。但し、発音は yä + ə --> yä, yä + a --> ya と変化するのが普通。

የእሱ yässu < yä + əssu 彼の

የእነሱ yännässu < yä + ənnässu 彼等の

የእሷ yäss^wa < yä + əss^wa 彼女の

የንተ yantä < yä + antä 貴方（男）の

የእናንተ yännantä < yä + ənnantä 貴方達の

የንቺ yanči < yä + anči 貴女の

የእኔ yäne < yä + əne 私の

የእኛ yännä < yä + əññä 私達の

የእርስዎ yärswo < yä + ərswo 貴方様の

የእሳቸው yässaččaw < yä + əssaččaw あのお方の

የእኔ መጽሐፍ yäne mäs'haf 私の本

★ የyä-は名詞句の先頭に置かれる。例えば「形容詞＋名詞」の場合、የyä-は形容詞の前に置かれる。

የጎብዝተማሪ መጽሐፍ yä-g^wäbäz tämari mäs'haf 勤勉な学生の本

★ የyä-が狭い意味での所有に限らず、名詞を広い意味での修飾語として機能させるために用いられることもある。

የወርቅ ሰዓት yä-wärq sä'at 金時計

የቤት ክራይ yä-bet kəray 家賃

የትምህርት ሚኒስቴር yä-təmhərt minister 文部省

ያዲስ አበባ ከተማ yaddis abäba kätäma アジスアベバ市

練習

1. 様々な人称代名詞や任意の固有名詞を所有者の表現にして以下の語句に付加しなさい。

(1) መጽሐፍ

(2) ቤት

(3) ስም

2. 日本語に訳しなさい。

(1) - ያንተ ሃይማኖት ምንድን ነው ?

- ኦርቶዶክስ ነው ::

(2) - የፋጡማ ቤት ትልቅ ነው ?

- አዎን ፤ በጣም በጣም ትልቅ ነው :: የእሷ ቤት በጣም ዘመናዊ ነው ::

(3) - እነሱ የሒሳብ ትምህርት ጌባዝ ናቸው ::

- አዎ ፤ እነሱ የሳይንስ ተማሪ ናቸው :: የእሷ ልጆች ሁሉም ጌባዞች ናቸው ::

(4) - ይህ መጽሐፍ የማን ነው ?

- የእኔ ነው ::

(5) - ያንቺ ስም ማን ነው ?

- የኔ ስም እመቤት ነው ::

- የእናንተ አስተማሪ ስምስ ማን ነው ?

- የእሱ ስም ገበየሁ ነው ::

第4課 性

★述語は主語・補語の性に一致する。多くは自然性で判断出来る。

የኔ ወንድም ወፍራም ነው :: yäne wändəmm wäfram näw. 私の兄は太っている

የኔ እናት ቀጭን ናት :: yäne əhət qäč'č'ən nat. 私の姉は痩せている

ወንድ ልጅ ነው :: wänd ləj näw. 男の子です。

ሴት ልጅ ነች :: set ləj näčč. 女の子です。

★但し、自然性から判別出来ず、何故か女性名詞として使われることが多いものもある。

ምድር mədr 大地	ጨረቃ č'äräqa 月
ፀሐይ s'ähay 太陽	አገር agär 国
ኢትዮጵያ ityop'p'əya エチオピア	ድመት dəmmät 猫

★一般に、形態上、性を表す標識はない。だが、女性であることを示す接尾辞 **-(i)t** が付く語もある。

አንድ and 一	አንዲት and-it 一 (女性形)
አሮጌ aroge 古い	አሮጊት arog-it 古い (女性形)
ጃፓናዊ japanawi 日本人	ጃፓናዊት japanawi-t 女性日本人
ንጉሥ nəgus 王	ንግሥት nəgəst 女王 (語幹の変化に注意)

★小ささを表現するため、親愛の情を表現するため、あるいは軽蔑的な意味合いを表現するために名詞が女性扱いされることもある。

練習

1. 左の文の名詞を女性形にして文を完成させなさい。

- (1) የኔ አባት ነጋዴ ነው። :: የኔ እናት ነጋዴ ** ::
- (2) የስዩም ወንድም ተማሪ ነው። :: የስዩም እናት ተማሪ ** ::
- (3) የኛ አጎት ሀብታም ነው። :: የኛ አክስት ሀብታም ** ::
- (4) ይህ ትልቅ ቤሬ ነው። :: ይች ትልቅ ላም ** ::
- (5) ይህ ወንድ አሀያ ሰነፍ ነው። :: ይች ሴት አሀያ ሰነፍ ** ::

2. 日本語に訳しなさい。

- (1) - የኔ እናት ቀጭን ናት።
- ያንተ እናት ግን ወፍራም ነች።
- (2) - ኢትዮጵያ መጥፎ አገር ነች።
- አይ፤ በጣም ጥሩ አገር ነች። ሰዎች ሁሉ ደግ ናቸው። ጠንካራ ናቸው። ምግብም ቆንጆ ነው።
- (3) - የእርስዎ ላም የት ነች?
- እዚያ ነች።
- (4) - ይች ትንሽ ነገር ምንድን ነች?
- ላጲስ ነች።
- (5) - እነሱ ያንቺ እናቶች ናቸው?
- አዎን፤ እነሱ ሁሉ የመንግስት ሠራተኛ ናቸው።

第5課 復習 (1)

(メコネンの店にサユリが入る。中を一通り見て)

ሣዩሪ-- ይቅርታ ፤ ያ ትልቅ ሰፍት ስንት ነው ?

መኩንን-- ሰባት ብር ነው ።

ሣዩሪ-- ትንሽ ውድ ነው ። ይህስ ?

መኩንን-- እሱም ሰባት ብር ነው ። ይኛ ግን አምስት ብር ብቻ ነኝ ።

ሣዩሪ-- ጥሩ ነው ። ርካሽ ነው ። እንካ ፤ አሥር ብር ።

መኩንን-- እንኪ ፤ ያሥር ብር መልስ ነው ። ይቅርታ ፤ ጃፓናዊ ነሽ ?

ሣዩሪ-- አዎ ፤ ጃፓናዊት ነኝ ።

መኩንን-- ጃፓን በጣም ጥሩ አገር ነች ። የቶቶታ መኪና በጣም ቆንጆ ነው ።

ሣዩሪ-- አመሰግናለሁ ።

መኩንን-- ማዝዳ ፤ አይሱዙ ፤ ሶኒ ፤ ሁሉም የጃፓን ነው ።

ሣዩሪ-- አዎን ።

መኩንን-- ይቅርታ ፤ የእኔ ስም መኩንን ነው ። ያንቺ ስምስ ማን ነው ?

ሣዩሪ-- የእኔ ስም ሣዩሪ ነው ።

(サユリ、店の奥にいる女性に気付いて)

ሣዩሪ-- እሷ ማን ነች ?

መኩንን-- እሷ የእኔ ባለቤት ነች ። የእሷ ስም አልማዝ ነው ።

አልማዝ-- አልማዝ ነኝ ።

ሣዩሪ-- ሣዩሪ ነኝ ።

(いつの間にか外に子供達が集まって来ている)

ሣዩሪ-- እነሱ የእናንተ ልጆች ናቸው ?

መኩንን-- አይ ፤ የእኛ ሠፈር ልጆች ናቸው ።

ሣዩሪ-- በተረፈ ይህ ምንድን ነው ?

መኩንን-- ጤፍ ነው ። የኢትዮጵያ እህል ነው ።

ሣዩሪ-- ይህስ ? ምንድን ነው ?

መኩንን-- ስንዴ ነው ። ይህ ደግሞ ገብስ ነው ። ያ ደግሞ ፓስታ ነው ። የጃፓን ዋና ምግብ ምንድን ነው ?

ሣዩሪ-- ሩዝ ነው ።

መኩንን-- ይኸው ፤ ሩዝ ነው ። የጃፓን ምግብ ነው ። የእናንተ ምግብ ነው ።

ሣዩሪ-- ይቅርታ ፤ ይህ የውጭ አገር ሩዝ ነው ።

መኩንን-- ነው እንዴ ?!

ሣዩሪ-- አዎ ።

መኩንን-- በቃ ፤ ለማንኛውም አሁን አንቺ የእኛ ደምበኛ ነሽ ።

ሣዩራ-- አዎ ፤ የእናንተ ደምበኛ ነኝ :: እሺ ፤ ቻው!
መኩንን-- ቻው እሺ! መልካም ቀን!

註

አመሰግናለሁ- amäsäggəñallähu ありがとう

በተረፈ- bätärräfä ところで

ለሚንኛውም- lämannəññawəm ともあれ

第6課 定冠詞

★既出の名詞に定冠詞が付く。

単数の男性名詞は、子音で終わっている場合-u、母音で終わっている場合-w

ወረቀት wäräqät 紙 ወረቀቱ wäräqät-u
ሻንጣ šant'a スーツケース ሻንጣው šant'a-w

単数の女性名詞の場合は-wa (子音で終わっている場合-itu、-it^wa、母音で終わっている場合-yətu、-yət^wa もある)。

ላም lam 雌牛 ላም lam-wa、ላሚ lam-itu、ላሚት lam-it^wa
ዶሮ doro 雌鶏 ዶሮ doro-wa、ዶሮት doro-yətu、ዶሮትት doro-yət^wa

複数形の場合は-u

ልጆች ləjočč 子供達 ልጆቹ ləjočč-u

人間や親族を表す名詞の場合、-əyyew (男性)、-əyyowa (女性) も使われる。

አባት abbat 父 አባትዬ abbat-əyyew
እናት əhat 姉妹 እናትዬ əhat-əyyowa

「その男」「その女」はそれぞれ、ሰውዬ saw-əyyew、ሴትዬ set-əyyowa が普通である。

★名詞に修飾語がある場合、修飾語に定冠詞が付く。

ነጭ ወረቀት näč'č' wäräqät 白い紙 ነጭ ወረቀት näč'č'-u wäräqät
ቆንጆ ሴት qonjo set 美しい女性 ቆንጆ ሴት qonjo-wa set
ስድስት ተማሮች səddəst tämaročč 6人の学生 ስድስት ተማሮች səddəst-u tämaročč
አዲሶች ቤት addisočč betočč 新しい家 አዲሶች ቤት addisočč-u betočč

練習

1. 以下の名詞（句）に定冠詞を付加しなさい。

- (1) ቤት ፤ ክፍል ፤ መስኮት ፤ ወለል ፤ በር
- (2) ግድግዳ ፤ ጣሪያ ፤ ጠረጴዛ ፤ መጋረጃ ፤ ጓሮ
- (3) (女性名詞) ድመት ፤ ላም ፤ ዶሮ ፤ ውሻ ፤ ተማሪ
- (4) ቤቶች ፤ ክፍሎች ፤ መስኮቶች ፤ ጠረጴዛዎች ፤ ድመቶች
- (5) ቦርሳ ፤ ወምበር ፤ ላሞች ፤ ቡና ፤ ገረድ
- (6) ትልቅ ቤት ፤ ሰፊ መንገድ ፤ ጥቁር በሬ ፤ ትልልቅ ቤቶች ፤ አጭር ገረድ

2. 日本語に訳しなさい。

- (1) - ትልቅ ቤት ነው :: የማን ነው ?
- ትልቁ ቤት የዓለሙ ነው ::
- (2) - ፈረንጅ አሁን የት ነው ?
- ናዝሬት ነው :: የእሱ ባለቤት ግን ገና አዲስ አበባ ነች ::
- (3) - ይህ ምንድን ነው ?
- ቡና ነው ::
- ቡናው ጥሩ ነው ?
- አዎ ፤ በጣም ጥሩ ነው ::
- ውድ ነው ?
- አዎ ፤ ትንሽ ውድ ነው ::
- (4) - ጥቁሩ ልጅ ማን ነው ?
- የእኔ ወንድም ነው ::
- ቀይዋ ልጅስ ?
- የእኔ እናት ነች ::
- (5) - ሽንት ቤት የት ነው ?
- እዚያ ነው :: ቅርብ ነው ::
- ሽንት ቤቱ በጣም ቆሻሻ ነው !

第7課 3子音語根動詞完了形

★アムハラ語の単語は、子音（語根）が基本的な意味を担い、母音や接辞でその意味を限定するのが基本。

この課では3つの子音語根を有し、完了形の語幹が C₁äC₂C₂äC₃- (C₁、C₂、C₃はそれぞれ子音語根) という形をしている動詞の完了形を扱う。

完了形とは、過去にある事象が起きたことを表すのが基本である。また、その3人称男性単数の形 (C₁äC₂C₂äC₃-ä) は伝統的に辞書の見出しに使われる形である。本書でも、以下それに倣う。

★動詞の具体例を挙げる。「型」を共有していること (3子音の存在、第2子音語根の重化、語根間に挿入される母音がいずれも ä) に注意。

ሰበረ säbbärä	壊す	ከፈለ käffälä	支払う	ወሰደ wässädä	取る
ለበሰ läbbäsä	着る	ዘፈነ zäffänä	歌う	ወረደ wärrädä	降りる
ፈለገ fällägä	望む、探す	ጠየቀ t'äyyäqä	尋ねる	ደወለ däwwälä	電話する
ጮረሰ č'ärräsä	終える	ጠበቀ t'äbbäqä	待つ、守る	ወፈረ wäffärä	太る

★3子音語根動詞の完了形の活用（語尾に注意）

3M.SG.	ሰበረ	säbbär-ä	3PL.	ሰበሩ	säbbär-u
3F.SG.	ሰበረች	säbbär-äčč			
2M.SG.	ሰበርክ	säbbär-k	2PL.	ሰበሩችሁ	säbbär-aččəhu
	ሰበርህ	säbbär-h			
2F.SG.	ሰበርሽ	säbbär-š			
1SG.	ሰበርኩ	säbbär-ku	1PL.	ሰበርን	säbbär-(ə)n
	ሰበርሁ	säbbär-hu			
尊敬語 (3人称複数形と同じ)					
3SG.	ሰበሩ	säbbär-u			
2SG.	ሰበሩ	säbbär-u			

★ነበረ näbbärä 「あった、～だった (過去存在、コンピュータの過去)」も上と同じ活用。

練習

1. 左の主語に合わせて右の動詞をそれぞれ完了形に活用させなさい。

- (1) እሱ ** :: ሰበረ ፤ ከፈለ ፤ ወሰደ ፤ ፈለገ ፤ ጠየቀ
- (2) እሷ ** :: ሰበረ ፤ ከፈለ ፤ ወሰደ ፤ ፈለገ ፤ ጠየቀ
- (3) አንተ ** :: ሰበረ ፤ ከፈለ ፤ ዘፈነ ፤ ለበሰ ፤ ጠየቀ
- (4) አንቺ ** :: ሰበረ ፤ ወሰደ ፤ ደወለ ፤ ጨረሰ ፤ ለበሰ
- (5) እኔ ** :: ሰበረ ፤ ወረደ ፤ ዘፈነ ፤ ጠየቀ ፤ ፈለገ
- (6) እነሱ ** :: ሰበረ ፤ ደወለ ፤ ጨረሰ ፤ ጠበቀ ፤ ወፈረ
- (7) እናንተ ** :: ሰበረ ፤ ከፈለ ፤ ወሰደ ፤ ፈለገ ፤ ጠየቀ
- (8) እኛ ** :: ሰበረ ፤ ከፈለ ፤ ለበሰ ፤ ዘፈነ ፤ ፈለገ
- (9) እሳቸው ** :: ሰበረ ፤ ደወለ ፤ ጨረሰ ፤ ጠበቀ ፤ ወፈረ
- (10) እርስዎ ** :: ሰበረ ፤ ወሰደ ፤ ወረደ ፤ ፈለገ ፤ ጠየቀ

2. 以下の動詞の完了形の活用表を完成させなさい。

- (1) ወሰደ
- (2) ጨረሰ
- (3) ጠበቀ

3. 日本語に訳しなさい。

(1) - ጨረሰክ ?

- አዎ ፤ ጨረሰኩ ::

(2) - አልማዝ! አንቺ ወፈርሽ ?

- አዎ ፤ ወፈርኩ ::

(3) - ትናንትና ማታ ትልቅ ግብዣ ነበረ :: ብዙ ጨፈራችሁ ?

- አዎን ፤ ብዙ ጨፈርን ::

(4) - ድሮ ጌብዝ ተማሪ ነበረች ?

- አዎን ፤ በጣም ጌብዝ ተማሪ ነበረች ::

(5) - ምን ፈለግክ ?

- ምንም ::

第8課 2子音語根動詞完了形 (1)

★アムハラ語の動詞には3子音語根動詞以外にも多数の型がある。この課では、その内の3つの完了形を取り上げる。

★C₁aC₂ä 型の完了形の活用 (3子音語根動詞との違いは語幹のみ)

3M.SG.	ሳመ	sam-ä	3PL.	ሳሙ-	sam-u
3F.SG.	ሳመኝ	sam-äčč			
2M.SG.	ሳምክ	sam-k	2PL.	ሳምኝሁ-	sam-aččəhu
	ሳምሀ	sam-h			
2F.SG.	ሳምሽ	sam-š			
1SG.	ሳምኩ-	sam-ku	1PL.	ሳምን	sam-(ə)n
	ሳምሁ-	sam-hu			

ሳመ samä	キスする	ጻፈ s'afä	書く	ዋለ walä	昼を過ごす
ያዘ yazä	掴む	ላከ lakä	送る	ቻለ čalä	出来る

★C₁oC₂ä 型の完了形の活用=上の表の語幹部分を入れ替えるだけ

ቆመ qomä	立つ、止まる	ሆነ honä	成る	ሞተ motä	死ぬ
ኖረ norä	生きる、暮らす	ጮረ rot'ä	走る	ጸመ s'omä	断食する

★C₁eC₂ä 型の完了形の活用=これも上の表の語幹部分を入れ替えるだけ

ሄደ hedä	行く	ጮሰ (ጮሰ) t'esä (č'äsä)	煙る	ሸመ šät'ä	売る
---------	----	-----------------------	----	----------	----

★ ኣለ alä 「言う」は不規則動詞であるが、完了形は上に準じる。

練習

1. 左の主語に合わせて右の動詞をそれぞれ完了形に活用させなさい。

- (1) እሱ ** :: ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ ጻፈ ፤ ሮጠ
- (2) እሷ ** :: ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ ጻፈ ፤ ሮጠ
- (3) አንተ ** :: ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ ዋለ ፤ ላከ
- (4) አንቺ ** :: ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ ያዘ ፤ ቻለ
- (5) እኔ ** :: ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ ኖረ ፤ አለ
- (6) እነሱ ** :: ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ ሞተ ፤ ሮጠ
- (7) እናንተ ** :: ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ ሸጠ ፤ ዋለ
- (8) እኛ ** :: ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ ያዘ ፤ ኖረ
- (9) እሳቸው ** :: ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ ሞተ ፤ አለ
- (10) እርስዎ ** :: ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ ጻፈ ፤ ቻለ

2. 以下の動詞の完了形の活用表を完成させなさい。

- (1) ያዘ
- (2) ሆነ
- (3) አለ

3. 日本語に訳しなさい。

- (1) - አልማዝ! እንደምን ዋልሽ? ደህና ነሽ?
- ደህና ነኝ :: አንተስ እንደምን ዋልክ?
- (2) - ትናንትና ጸምክ?
- አዎ ፤ ጸምኩ ::
- (3) - እሳቸው ምን አሉ?
- «ሰላም ዋላችሁ» አሉ ::
- (4) - እሷ የዩኒቨርሲቲ ተማሪ ሆነች?
- አዎ ፤ ያዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ተማሪ ሆነች ::
- (5) - አስተማሪው ስንት መጽሐፍ ጻፈ?
- አስተማሪው ብዙ መጽሐፍ ጻፈ ::

第9課 2子音語根動詞完了形(2)

★本課では、更に2つの型の完了形を学ぶ。

★C₁äC₂C₂a型の完了形の活用(語尾が前課までの動詞と異なるので注意)

3M.SG.	ሰማ	sämm-a	3PL.	ሰሙ-	sämm-u
3F.SG.	ሰማች	sämm-ačč			
2M.SG.	ሰማህ	sämm-ah	2PL.	ሰማችሁ-	sämm-aččəhu
2F.SG.	ሰማሽ	sämm-aš			
1SG.	ሰማሁ-	sämm-ahu	1PL.	ሰማን	sämm-an

ሰማ sämma	聞く	በላ bälla	食べる	መጣ mät't'a	来る
መታ mäta	叩く	ገዛ gäzza	買う	ሠራ särra	働く
ጠራ t'ärra	呼ぶ	ጠጣ t'ät't'a	飲む	ተኛ täñña	寝る

★C₁äC₂C₂ä型の完了形の活用

3M.SG.	ቀረ	qärr-ä	3PL.	ቀሩ-	qärr-u
3F.SG.	ቀረች	qärr-äčč			
2M.SG.	ቀረህ	qärr-äh	2PL.	ቀሩችሁ-	qärr-aččəhu
2F.SG.	ቀረሽ	qärr-äš			
1SG.	ቀረሁ-	qärr-ähu	1PL.	ቀረን	qärr-än

ቀረ qärrä	居残る	ሰጠ sät't'ä	与える	ሸሸ šäššä	逃げる
ፈጠ fäc'č'ä	挽く	ሸን šänñä	付き添って行く	ቁየ (ቁየ) q ^w äyyä (qoyyä)	留まる

練習

1. 左の主語に合わせて右の動詞をそれぞれ完了形に活用させなさい。

- (1) እሱ ** :: ሰማ ፤ ቀረ ፤ በላ ፤ ጠጣ ፤ ቁየ
- (2) እሷ ** :: ሰማ ፤ ቀረ ፤ መጣ ፤ መታ ፤ ሰጠ
- (3) አንተ ** :: ሰማ ፤ ቀረ ፤ ገዛ ፤ ሠራ ፤ ሸሸ
- (4) አንቺ ** :: ሰማ ፤ ቀረ ፤ ጠራ ፤ ተኛ ፤ ፈጩ
- (5) እኔ ** :: ሰማ ፤ ቀረ ፤ በላ ፤ መጣ ፤ ሸኘ
- (6) እነሱ ** :: ሰማ ፤ ቀረ ፤ መታ ፤ ሠራ ፤ ሰጠ
- (7) እናንተ ** :: ሰማ ፤ ቀረ ፤ በላ ፤ መጣ ፤ ቆየ
- (8) እኛ ** :: ሰማ ፤ ቀረ ፤ ጠጣ ፤ ሰጠ ፤ ቁየ
- (9) እሳቸው ** :: ሰማ ፤ ቀረ ፤ ሠራ ፤ ተኛ ፤ ሰጠ
- (10) እርስዎ ** :: ሰማ ፤ ቀረ ፤ ጠራ ፤ ገዛ ፤ ሰጠ

2. 以下の動詞の完了形の活用表を完成させなさい。

- (1) በላ
- (2) ገዛ
- (3) ሰጠ

3. 日本語に訳しなさい。

- (1) - ቁርስ በላህ ?
 - አዎን ፤ በላሁ ::
 - ምን በላህ ?
 - ዳቦ በላሁ ::
- (2) - ዘሪሁን ቢራ ጠጣ ?
 - አዎ ፤ ስምንት ጠጣ ::
- (3) - ለምን ሸሸህ ?
 - የኔ ባለቤት መጣች ::
- (4) - ቆያችሁ ?
 - አይ ፤ ቶሎ መጣህ ::
- (5) - መጣሁ :: ውሃ ሸንት ነው ::
 - እሺ ::

第 10 課 復習 (2)

(メコネンの店の前を通りかかるサユリ)

መኩንን-- ሣዩሪ! እንደምን ነሽ? ሰላም ነው? ጠፋሽ ::

ሣዩሪ-- መኩንን! አልማዝ! እንደምን ናችሁ? እኔ ደህና ነኝ :: ጃፓን ክበርኩ ::

መኩንን-- መቼ መጣሽ?

ሣዩሪ-- ትናንትና ጥዋት መጣሁ ::

መኩንን-- እንኳን ደህና መጣሽ ::

ሣዩሪ-- እንኳን ደህና ቁያችሁ ::

መኩንን-- ትናንትና በደምብ ተኛሽ?

ሣዩሪ-- አዎን ፤ በደምብ ተኛሁ ::

አልማዝ-- ጉዞ እንዴት ክበረ?

ሣዩሪ-- ጥሩ ክበረ :: ነገር ግን ረጅም መንገድ ክበረ ::

መኩንን-- ከባድ ነው ::

ሣዩሪ-- አዎ ፤ ግን ጥሩ ጉዞ ክበረ :: ሰላም ደረስኩ ::

አልማዝ-- ጃፓን ሰላም ነው?

ሣዩሪ-- አዎ ፤ ሰላም ነው ::

መኩንን-- እዚያ ምን ሠራሽ?

ሣዩሪ-- ሩዝ በላሁ :: ዋና አላማ እሱ ነው ::

መኩንን-- ጸረ :: ሌላስ ምን በላሽ?

ሣዩሪ-- ዓሳ በላሁ ::

መኩንን-- ዓሳ ለብሉብ ነው?

ሣዩሪ-- አይደለም :: ጥሬ ዓሳ ነው ::

አልማዝ-- ጥሬ ዓሳ?! እንዴ! አደገኛ ነው!

ሣዩሪ-- አይ በጣም ቆንጆ ነው :: የጃፓን መጠጥም ጠጣሁ ::

መኩንን-- ነገር ግን ምን ነው ከላሽ ::

ሣዩሪ-- ከላሁ? እውነት?

አልማዝ-- አዎ ፤ ከላሽ :: ለምንድን ነው? የጃፓን ምግብ መጥፎ ነው?

ሣዩሪ-- አይ ፤ ጥሩ ነው ::

መኩንን-- ታዲያ ለምን ከላሽ?

ሣዩሪ-- ብዙ ጭቅጭቅ ክበረ :: ችግር ክበረ :: የእኛ ኑሮ ከባድ ነው :: በተረፈ ሁሉም ደህና ናቸው?

መኩንን-- አዎ ፤ ሁሉም ደህና ናቸው :: ያንቺ ቤተሰቦች ደህና ናቸው?

ሣዩሪ-- አዎ ፤ ደህና ናቸው ::

አልማዝ-- ያንቺ ጓደኞችስ ደህና ናቸው?

ሣዩሪ-- አዎ ፤ ደህና ናቸው ::

መኩንን-- ጥሩ :: ኢትዮጵያ ለመድሻ ?

ሣዩራ-- አዎ ፤ ለመድኩ ::

አልማዝ-- አማርኛስ ?

ሣዩራ-- አይ ፤ ረሳሁ ::

መኩንን-- ረሳሽ ? ወሻት ነው :: ጌብዝሽ ::

ሣዩራ-- አመሰግናለሁ :: እሺ ፤ ቻው !

መኩንን እና አልማዝ-- ቻው !

第 11 課 様々な動詞の完了形

★アムハラ語の動詞にはこれまで学んだもの以外にも多数の型が存在し、それらの活用を一つ一つ習得するのは多くの学習者にとってかなり困難である。

★だが、完了形に限れば簡単である。3 人称男性単数の完了形が VCä で終わるならሰበረ säbbärä (第 7 課) と、CCa で終わるならሰማ sāmā (第 9 課) と、CCä で終わるならቀረ qärrä (第 9 課) と同じ活用をする。変化するのは勿論、語尾の部分だけである。

★例えば、以下のような動詞が重要である。

አደረገ adärrägä する

ተደረገ tädärrägä される、なされる

ተማረ tāmarä 学ぶ

አስተማረ astāmarä 教える

ተቀመጠ täqämmätä 坐る

አስቀመጠ asqämmät'ä 置く

አገኘ agäññä 見付ける、手に入れる

ተገናኘ tägänaññä 出会う

አጠና at'anna 勉強する

ተረጎመ tärägg^wämä 通訳する、翻訳する

練習

1. 左の主語に合わせて右の動詞をそれぞれ完了形に活用させなさい。

- (1) እሱ ** :: አደረገ ፤ አጠና ፤ አገኘ ፤ ተማረ ፤ ተቀመጠ
- (2) እሷ ** :: አደረገ ፤ አጠና ፤ አገኘ ፤ አስተማረ ፤ አስቀመጠ
- (3) አንተ ** :: አደረገ ፤ አጠና ፤ አገኘ ፤ ተረጉመ ፤ አመሸ
- (4) አንቺ ** :: አደረገ ፤ አጠና ፤ አገኘ ፤ አደረ ፤ አየ
- (5) እኔ ** :: አደረገ ፤ አጠና ፤ አገኘ ፤ ተማረ ፤ አየ
- (6) እነሱ ** :: አደረገ ፤ አጠና ፤ አገኘ ፤ ተቀመጠ ፤ ደነገጠ
- (7) እናንተ ** :: አደረገ ፤ አጠና ፤ አገኘ ፤ ተገናኘ ፤ አደረ
- (8) እኛ ** :: አደረገ ፤ አጠና ፤ አገኘ ፤ አየ ፤ አስቀሰ
- (9) እሳቸው ** :: አደረገ ፤ አጠና ፤ አገኘ ፤ ተቈጣ ፤ አመሰገኘ
- (10) እርስዎ ** :: አደረገ ፤ አጠና ፤ አገኘ ፤ አመሸ ፤ ጌብኘ

2. 以下の動詞の完了形の活用表を完成させなさい。

- (1) አመሸ
- (2) ደነገጠ
- (3) አወጣ

3. 日本語に訳しなさい。

- (1) - እንደምን አደራችሁ ?
- ደህና ነን :: እንደምን አደሩ ፤ መምህር ?
- (2) - እንደምን አመሸሽ ?
- እንደምን አመሸህ ? ደህና ነህ ? ዛሬ የት ዋልክ ?
- (3) - ፓስፖርት አወጣህ ?
- አዎ ፤ ያውሮፕላን ትኬትም አስቈረጥኩ ::
- (4) - ፈረንጅዎ የት ጌብኘች ?
- ፈረንጅዎ ሆስፒታልና ሙዚዩም ጌብኘች ::
- (5) - እናንተ ተስማማችሁ ?
- አዎ ፤ እኛ ተስማማን ::

第 12 課 直接目的語

★他動詞の直接目的語は、これまでの例文に出て来たように、何等標識を伴わない場合もある。但し、直接目的語が限定名詞句の場合、直接目的語の標識 **ን-(ə)n** を付加する。非限定名詞句の場合にも任意に付加することが可能である。

አልሞዝን አየሽ ? almaz-ən ayyäš? 貴女はアルマズを見ましたか?

ሥራውን ጨረሰኩ :: sara-w-ən č'ärräsku. 私はその仕事を終えた。

★直接目的語が複数の語からなる名詞句の場合の **-(ə)n** の位置。

A. 定冠詞がある場合、その後に現れる。

ትልቁን ልጅ tälləq-u-n ləj その大きな子供を

B. 指示形容詞がある場合、その後に現れる。

ይህን መጽሐፍ yəh-ən mäs'haf この本を

C. 複合的な名詞の場合、先行する名詞の後に来ても後続する名詞の後に来てもよい。定冠詞がある場合、その定冠詞もどちらに現れてもよい。

የክርስትናን ሃይማኖት yä-kərəstənnā-n haymanot キリスト教を

የክርስትና ሃይማኖትን yä-kərəstənnā haymanot-ən キリスト教を

ደሮውን ወጥ doro-w-ən wät' そのドロワット (鶏肉のシチュー) を

ደሮ ወጡን doro wät'-u-n そのドロワットを

なお、所有接尾代名詞 (――>第 32 課) がある場合、その後にも現れる。

練習

1. 以下の名詞（句）を直接目的語の形にしてください。

- (1) ቤቱ ፤ መኪናዎ ፤ ወምበሮቹ ፤ ደብተሩ ፤ ሴትዮዎ ፤ ጠረጴዛዎቹ
- (2) ውሻው ፤ አህያው ፤ ውሃ ፤ ሥጋ ፤ አንተነህ ፤ መኩንን
- (3) እኔ ፤ አንተ ፤ አንቺ ፤ እሱ ፤ እሷ ፤ እኛ ፤ እናንተ ፤ እነሱ ፤ እርሶዎ ፤ እሳቸው
- (4) ልብሱ ፤ ቆንጆው ፤ ልብስ
- (5) አስተማሪው ፤ አዲሱ ፤ አስተማሪ
- (6) ዛፉ ፤ ረጅሙ ፤ ዛፍ
- (7) ልጅዎ ፤ አጭርዎ ፤ ልጅ
- (8) ይህ ልጅ ፤ ይህ ትንሽ ልጅ

2. 日本語に訳してください。

- (1) - ሠራተኞቹ ገንዘቡን ወሰዱ ?
- አዎን ፤ በጣም ተደሰቱ ::
- (2) - አዲሱን መጽሐፍ መቼ ገዙ ?
- ዛሬ ገዛሁ ::
- (3) - መንገዱን ማንን ጠየቅሽ ?
- አንድ ፖሊስ ጠየቅኩ ::
- (4) - ድመቱን አይጡ ነከሰ ::
- አሁን ደግሞ ድመቱ አይጡን መታ ::
- አይጥም ፍጡር ነው :: ድመትም ፍጡር ነው ::
- (5) - ፍቅሩን አያችሁ ?
- አዎ ፤ ቅድም እዚህ መጣ ::
- እሱ ምን አለ ?
- አንተን አያችሁ አለ ::

第13課 前置詞

★アムハラ語にも英語等と同じく前置詞が存在する。主要な前置詞の主たる機能は以下の通りである。

ለ lä 「～に (間接目的語、受益者)」

ገንዘብን ለመኩንን ሰጠሁ :: gänzäb-u-n lä-mäk^wännən sät't'ähu. 私はそのお金をメコネンに渡した。

ላንተ ጥሩ ነው :: l-antä t'əru näw. 貴方にとって良い。

*第3課でየ yä-に関し述べたのと同じ母音の脱落が前置詞に関しても生じる

በ bä 「～で、～に (場所、道具、動作者)」

በጃፓን ትልቅ መሬት መንቀጥቀጥ ነበረ :: bä-japan tälləq märet mänqät'qät' näbbärä. 日本で大地震があった。

በትልቅ ዱላ መታ :: bä-tälləq dulla mäta. 彼は大きな棍棒で殴った。

በልጆቹ ተደበደበች :: bä-ləjočču tädäbäddäbäčč. 彼女はその子供達に殴られた。

ከ kä 「～から (起点)」

እርስዎ ከየት መጡ? ərswo kä-yät mät't'u? 貴方はどちらからいらっしゃいましたか?

እ ə 「～に (場所)」

አልማዝ እኔት ነች? əlmaz ə-bet näčč? アルマズは家ですか?

ወደ wädä 「～へ (行き先、方向)」

ወደ ገበያ ሄድን :: wädä gäbäya hedən. 私達は市場に行きました。

ስለ səlä 「～に関して、～に就いて、～のために」

ስለ ቋንቋ ተነጋገርን :: səlä q^wanq^wa tänäggärən. 私達は言葉について話し合った。

ስለ ማርያም! səlä maryam! マリア故に (恵んで下さい) !

እስከ əskä 「～まで」

እስካሁን የት ነበርክ? əsk-ahun yät näbbärk? 君は今まで何処にいたのですか?

እንደ əndä 「～の様に、～次第で」

እንተ እንደ ሽማግሌ ነህ :: antä əndä šəmagəlle näh. 君は老人のようだ。

እንደ ሁኔታው ነው :: əndä hunetaw näw. 状況次第です。

ያለ yalä 「～無しで」

ቡናውን ያለ ስኳር ጠጣ :: bunnawən yalä səkk^war t'ät't'a. 彼はそのコーヒーを砂糖なしで飲んだ。

★የ yä-を使った名詞句に前置詞が付く時、የ yä-は脱落するので注意。

ያንተ ገንዘብ y-antä gänzäb 君のお金

ባንተ ገንዘብ b-antä gänzäb 君のお金で

練習

1. 日本語に訳しなさい。

(1) - ልጆቹ ወደ ትምህርት ቤት ሄዱ ?

- አዎን ፤ ልጆቹ ወደ ትምህርት ቤት ሄዱ ።

(2) - ገንዘቡን ከማን ተበደርክ ?

- ካንድ ጓደኛ ተበደርኩ ።

(3) - በደምብ ተማርሽ ?

- አዎ ፤ ከሰኞ እስከ ዓርብ ትምህርት ነበረ ። ያለ እረፍት ነበረ ።

(4) - አማርኛ የት ለመድሽ ?

- በጃፓን ተማርኩና ለመድኩ ።

(5) - እሳቸው ስለኢትዮጵያ ምንድን ጻፉ ?

- ስለኢትዮጵያ ሕዝብ ባህል ጻፉ ።

(6) - በወላይታ አገር ለስንት ቀን ተቀመጥክ ?

- ላንድ ሁለት ወር ነበርኩ ።

(7) - ይህ ምንድን ነው ?

- ጠላ ነው ። ለጤና ጥሩ ነው ።

(8) - ለቁርስ ምን በላህ ?

- ዱለት በእንጀራ በላሁ ።

- በሹካ ነው ወይስ በማንኪያ ?

- በእጅ ነው ።

- ጌብዝ ነህ ። እንደኢትዮጵያዊ ሆንክ ። ምን ጠጣህ ? ድራፍት ነው ?

- ዛሬ የሥራ ቀን ነው ። ቡና በወተት ጠጣሁ ።

第14課 後置詞

★アムハラ語には、日本語の助詞のように名詞の後ろに置かれる後置詞も存在する。前置詞と組み合わせられることも多い。それらの内のいくつかの、主たる機能は以下の通りである。

ውስጥ wəst' 「～の中」

ልብስ ሳጥኑ ውስጥ ነው :: ləbs sat'ən-u wəst' näw. 服はその箱の中です。

ላይ lay 「～の上」

ተራራው ላይ ብዙ ዛፎች ነበሩ :: tärara-w lay bəzu zafočč näbbäru.

その山の上に多くの木があった。

በ ---- ውስጥ bä ---- wəst' 「～の中で」

የኔ ሻንጣ በኢትዮጵያ ውስጥ ተገኘ :: yä-ne šant'a bä-ityop'p'əya wəst' tägäññä.

私のスーツケースはエチオピアの中で見付かった。

በ ---- ላይ bä ---- lay 「～の上に」

በምድር ላይ ውሃ መጣና ሁሉንም ወሰደ :: bä-mədr lay wəha mät't'anna hullunəm wässädä.

地上に水がやって来て、総てを流した（取った）。

እ ---- ላይ ə ---- lay 「～の上に」

መጽሐፉ እጠረጴዛው ላይ ነው :: mäs'hafu ə-t'arap'p'ezaw lay näw.

その本はそのテーブルの上です。

ከ ---- ውጭ kä ---- wəč'č' 「～の外に」

ከከተማው ውጭ መጣ :: kä-kätäma-w wəč'č' mät't'a.

彼はその街の外から来た。

ከ ---- ሥር kä ---- sər 「～の下に」

ያንተ ድመት ከወምቦሩ ሥር ነው :: yantä dəmmät kä-wämbäru sər näw.

君の猫はその椅子の下だ。

ከ ---- በኋላ kä ---- bä-h^wala 「～の後に」

ነገሩ ከሰዓት በኋላ ተመለሰች :: zare kä-sä'at bä-h^wala tämälläsäčč.

彼女は今日の午後戻って来た。

ከ ---- ፊት ለፊት kä ---- fit lä-fit 「～の正面に」

ከኛ ቤት ፊት ለፊት አዲስ ቤት ተሠራ :: kä-ñña bet fit lä-fit addis bet täsärra.

私達の家の真正面に新しい家が建てられた。

ከ ---- ና ከ ---- መካከል kä ---- nna kä ---- mäkakkäl 「～と～の間に」

ከኔና ከሷ መካከል ተቀመጠ :: kä-ne-nna kä-ss^wa mäkakkäl täqämmät'ä.

彼は私と彼女の間に坐った。

練習

1. 日本語に訳しなさい。

(1) - ብሩ የት ነው ?

- ቦርሳ ውስጥ አስቀመጥኩ ::

(2) - በትልቁ ሳጥን ውስጥ ምን ነበረ ?

- ድንችና ካሮትና ሽንኩርት ነበረ ::

(3) - መጽሐፉን ከየት ገዘህ ?

- ከጠረጴዛው ላይ ወሰድኩ ::

- ታደያ የኔ መጽሐፍ ነው !

(4) - ሃሎ ፤ ዘሪሁን :: ፍቅሩ የት ነው ?

- አሁን እኔ አጠገብ ነው ::

(5) - ሰውዬው መቼ መጣ ?

- ከሁለት ወር በፊት መጣ ::

- እስከመቼ ድረስ ነበረ ?

- እስከሮብ ድረስ ነበረ ::

(6) - ቢራ ከፍሪጅ ነው ወይስ ከውጭ ?

- ከውጭ ነው ::

(7) - ከኛ ፊት ለፊት አንድ ትንሽ ፖሊስ መጣች ::

- እሷ ምን ጠየቀች ?

- ፖሊስ ጣቢያ የት ነው አለች ::

第 15 課 復習 (3)

(メコネンの店の前で)

ሳይራ-- መኩንን! ምን ነው ጠፋህ :: እንደምን ነበርክ? አልማዝስ ደህና ነኝ?

መኩንን-- ሳይራ ፤ እንደምን ነሽ? ደህና ነሽ? እኛ ሌላ ቦታ ነበርን ::

ሳይራ-- የት ሄዳችሁ?

መኩንን-- ጎጃም ሄድን ::

ሳይራ-- በምን ሄዳችሁ? በመኪና ነው?

መኩንን-- ባውቶቡስ ነው :: በህዝብ ትራንስፖርት ነው ::

ሳይራ-- ከአዲስ አበባ ሩቅ ነው?

መኩንን-- ትንሽ ሩቅ ነው :: ነገር ግን አሁን መንገዱም አውቶቡሱም ቆንጆ ነው :: ባንድ ቀን ደረስን ::

ሳይራ-- ጎጃም ለምን ሄዳችሁ?

መኩንን-- ሰርግ ነበረ ::

ሳይራ-- ሰርጉ ትልቅ ነበረ?

መኩንን-- አዎን :: ወደ መቶ ሰዎች መጡ ::

ሳይራ-- ምግቡ ምን ምን ቀረበ?

መኩንን-- ብዙ ዓይነት ምግብ ቀረበ :: እኔና አልማዝ ብዙ ጥሬ ሥጋ በላን ::

ሳይራ-- ምን ምን ጠጣችሁ?

መኩንን-- እኔ ጠጅ ጠጣሁ :: ልዩ ጠጅ ጠጣሁ :: አልማዝ ደግሞ ለስላሳ ጠጣች ::

ሳይራ-- የማን ሰርግ ነበረ?

መኩንን-- ሙሽራው የእኔ አጉት ልጅ ነው :: ሙሽራይቱ ደግሞ አንድ የጎጃም ልጅ ነኝ ::

ሳይራ-- እነሱ የት ተዋወቁ?

መኩንን-- በመሥሪያ ቤት ነው ::

ሳይራ-- የት አደራችሁ? ባንተ ቤተሰብ ቤት ነው ወይስ ባንተ ዘመድ ቤት?

መኩንን-- ባልማዝ ወላጆች ቤት ነው :: ነገር ግን የመጀመሪያ ሶስት ቀን ሆቴል አደርን :: ብዙ እንግዶች ነበሩ ::

የእነሱ ቤት ደግሞ ትንሽ ነው ::

ሳይራ-- ላንድ ሳምንት ያህል ተቀመጣችሁ?

መኩንን-- አዎን ::

ሳይራ-- ምን ምን ሠራችሁ? ምን ምን አድራችሁ?

መኩንን-- ከእኛ ጓደኞች ጋር ብዙ ተጫወትን :: እኔም አልማዝም በጎጃም ተወለድን ::

ሳይራ-- እሺ :: ሌላስ?

መኩንን-- በቃ :: ዋናው እሱ ነው ::

ሳይራ-- ብዙ ለውጥ ነበረ?

መኩንን-- አዎ ፤ ነበረ ። ብዙ ተለወጠ ። ዘመናዊ ሆነ ። አዳዲስ ቤቶች ብዙ ተሠሩ ። ያስፋልቱ መንገድም ተሠራ ።

በጎጃምም አሁን ሞባይል አስፈላጊ ነው ።

ሣዩሪ-- ብዙ አዲስ ነገር አየህ ።

መኩንን-- አዎ ።

ሣዩሪ-- ምን ምን ገዢት ?

መኩንን-- ባህላዊ ልብስ ነው ። እስቲ አንድ ጊዜ ። መጣሁ ።

(メコネン、一旦店の奥に入って戻って来る)

መኩንን-- ይኸው እንኳ ። ላንቺ ነው ። ስጦታ ነው ።

ሣዩሪ-- ነው እንዴት ? በጣም አመሰግናለሁ ።

መኩንን-- ምንም አይደለም ። አንቺም በቀደም የጂፓን ማስታወሻ ለእኛ ሰጠሽ ።

ሣዩሪ-- መቼ ተመለሳችሁ ?

መኩንን-- ትናንትና ማታ አዲስ አበባ ገባን ።

ሣዩሪ-- ጉዞው ሰላም ነበረ ?

መኩንን-- አንዴ አውቶቡስ ቆመ ። ተበላሽ ። ነገር ግን ቶሎ ተሠራ ። ባጠቃላይ ጥሩ መንገድ ነበረ ።

ሣዩሪ-- ጥሩ ነው ። በተረፈ አልማዝስ ?

መኩንን-- ደህና ነኝ ። እቤት ነኝ ።

ሣዩሪ-- እሺ ። በቃ ፤ አሁን መሽ ። ቻው ፤ መኩንን !

መኩንን-- ቻው ፤ ሣዩሪ !

註

ምንም አይደለም mənəm aydälläm どう致しまして

第 16 課 完了否定形

★今まで学んだ完了形の否定形を al-と-(ə)m で挟むと否定形になる。

3 子音語根動詞ሰበረ säbbärä 「壊す」の場合

3M.SG.	አልሰበረም	al-säbbärä-m	3PL.	አልሰበሩም	al-säbbäru-m
3F.SG.	አልሰበረችም	al-säbbäräčč-m			
2M.SG.	አልሰበርክም	al-säbbärk-əm	2PL.	አልሰበሩችሁም	al-säbbäraččəhu-m
	አልሰበርህም	al-säbbärh-əm			
2F.SG.	አልሰበርሽም	al-säbbärš-əm			
1SG.	አልሰበርኩም	al-säbbärku-m	1PL.	አልሰበርንም	al-säbbärn-əm
	አልሰበርሁም	al-säbbärhu-m			

★a で始まる動詞の場合も同じであるが、少し練習が必要であろう。

አደረ addärä 「夜を過ごす」の場合

3M.SG.	አላደረም	al-addärä-m	3PL.	አላደሩም	al-addäru-m
3F.SG.	አላደረችም	al-addäräčč-m			
2M.SG.	አላደርክም	al-addärk-əm	2PL.	አላደሩችሁም	al-addäraččəhu-m
	አላደርህም	al-addärh-əm			
2F.SG.	አላደርሽም	al-addärš-əm			
1SG.	አላደርኩም	al-addärku-m	1PL.	አላደርንም	al-addärn-əm
	አላደርሁም	al-addärhu-m			

練習

1. 以下の動詞完了形を否定形にしなさい。

- (1) ሰበረ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ ሳመ ፤ ሰማ ፤ ቀረ ፤ አለ ፤ አደረገ
- (2) ሰበረች ፤ ቆመች ፤ ሄደች ፤ ሳመች ፤ ሰማች ፤ ቀረች ፤ አለች ፤ አደረገች
- (3) ሰበርክ ፤ ቆምክ ፤ ሄድክ ፤ ሳምክ ፤ ሰማህ ፤ ቀረህ ፤ አልክ ፤ አደረግክ
- (4) ሰበረሽ ፤ ቆምሽ ፤ ሄድሽ ፤ ሳምሽ ፤ ሰማሽ ፤ ቀረሽ ፤ አልሽ ፤ አደረግሽ
- (5) ሰበርኩ ፤ ቆምኩ ፤ ሄድኩ ፤ ሳምኩ ፤ ሰማሁ ፤ ቀረሁ ፤ አልኩ ፤ አደረግኩ
- (6) ሰበሩ ፤ ቆሙ ፤ ሄዱ ፤ ሳሙ ፤ ሰሙ ፤ ቀሩ ፤ አሉ ፤ አደረጉ
- (7) ሰበሩችሁ ፤ ቆማችሁ ፤ ሄዳችሁ ፤ ሳማችሁ ፤ ሰማችሁ ፤ ቀረችሁ ፤ አላችሁ ፤ አደረጋችሁ
- (8) ሰበርን ፤ ቆምን ፤ ሄድን ፤ ሳምን ፤ ሰማን ፤ ቀረን ፤ አልን ፤ አደረግን

2. 以下の動詞の完了否定形の活用表を完成させなさい。

- (1) ፈለገ
- (2) ሠራ
- (3) ሸሸ
- (4) አወቀ
- (5) መሰከረ
- (6) አዩ

3.

- (1) - ፈራህ ?
- አልፈራሁም !
- (2) - ምሳ በላሽ ?
- ገና አልበላሁም ::
- (3) - እሱ ትናንትና አልመጣም ::
- ከትናንት ወዲያም አልመጣም :: ስልክም አልደወለም ::
- (4) - ሱሪውን አልገዛህም ?
- አዎ ፤ አልገዛሁም ::
- (5) - ፍቅሩ መጽሐፉን አነበበ ? በደንብ አጠና ?
- ምንም አላነበበም :: ምንም አላጠናም ::

第 17 課 存在詞

★「在る」「居る」「存在する」を表す言葉は以下のように活用する。ቀረ qärrä 型動詞の完了形と同じであるが、意味は過去でなく、現在であることに注意。また、አለ alä 「言う」と紛れないよう注意。

3M.SG.	አለ	all-ä	3PL.	አሉ	all-u
3F.SG.	አለች	all-äčč			
2M.SG.	አለህ	all-äh	2PL.	አላችሁ	all-aččəhu
2F.SG.	አለሽ	all-äs			
1SG.	አለሁ	all-ähu	1PL.	አለን	all-än

★この存在詞は時としてコピュラと互換性がある。

ሽንት ቤት የት አለ? šənt bet yät allä? トイレは何処にありますか?

ሽንት ቤት የት ነው? šənt bet yät näw? トイレは何処ですか?

練習

1. 日本語に訳しなさい。

(1) - እንደምን አላችሁ ?

- ደህና ነን ። አንተስ እንደምን አለህ ?

- ደህና ነኝ ።

(2) - በትልቁ ሳጥን ውስጥ ምን ምን አለ ?

- ነጭ ሽንኩርት ፤ ጎመን እና ስኳር ድንች አለ ።

(3) - ችግር አለ ?

- አዎ ፤ በጣም ብዙ ችግር አለ ። ችግር ብቻ ነው ።

(4) - ሣራ ፤ ያንቺ እናት የት አሉ ?

- እቤት አለች ።

(5) - መንገድ ላይ ብዙ ሰዎች አሉ ።

- አዎን ፤ ዛሬ የገበያ ቀን ነው ።

(6) - በጃፓን እርሻ አለ ?

- አዎ ፤ አለ ። የትም አገር አለ ።

(7) - አልጋ አለ ?

- አዎ ፤ አለ ። ቆንጆ አልጋ አለ ።

(8) - ምሳ ምን አለ ?

- ሁሉም አለ ። ክትፎ ፤ ቀይ ወጥ ፤ አልጫ ፤ ጥብስ ፤ ቁርጥ ።

- ምንቸት አብሽ አለ ?

- ይቅርታ ፤ አለቀ ።

第 18 課 コピュラ否定形と存在詞否定形

★「～ではない (コピュラの否定形)」の活用は以下の通りである。末尾に**Ꭰ** (-ə)m が付き、それより前の部分は**ᎠᎠ qärrä** 型動詞の完了形と同じである。

3M.SG.	አይደለᎠᎠ	aydäll-ä-m	3PL.	አይደለᎠᎠᎠ	aydäll-u-m
3F.SG.	አይደለችᎠᎠ	aydäll-äčč-ə-m			
2M.SG.	አይደለህᎠᎠ	aydäll-äh-ə-m	2PL.	አይደለችሁᎠᎠ	aydäll-aččəhu-m
2F.SG.	አይደለሽᎠᎠ	aydäll-äš-ə-m			
1SG.	አይደለሁᎠᎠ	aydäll-ähu-m	1PL.	አይደለንᎠᎠ	aydäll-än-ə-m

★「無い (存在詞の否定形)」の活用は以下の通りである。末尾に**Ꭰ** (-ə)m が付き、それより前の部分は**ᎠᎠ qärrä** 型動詞の完了形と同じである。

3M.SG.	የለᎠᎠ	yäll-ä-m	3PL.	የለᎠᎠᎠ	yäll-u-m
3F.SG.	የለችᎠᎠ	yäll-äčč-ə-m			
2M.SG.	የለህᎠᎠ	yäll-äh-ə-m	2PL.	የለችሁᎠᎠ	yäll-aččəhu-m
2F.SG.	የለሽᎠᎠ	yäll-äš-ə-m			
1SG.	የለሁᎠᎠ	yäll-ähu-m	1PL.	የለንᎠᎠ	yäll-än-ə-m

የለᎠᎠ yälläm は、肯定疑問文に対する「いいえ」の意味でも使われる。

ሥራውን ጨረስክ? sərawən č'ärräsk? 貴方はその仕事を終えましたか?

የለᎠᎠ አልጨረስኩᎠᎠ :: yälläm alc'ärräskum いいえ、私は終えていません。

練習

1. 右の語群にある語句を補語として文を完成させなさい。

- (1) እሱ ** አይደለም :: ተማሪ ፤ ኢትዮጵያዊ ፤ ደህና ፤ ጥሩ ልጅ ፤ አስቸጋሪ
- (2) እሷ ** አይደለችም :: ተማሪ ፤ ደህና ፤ ቆንጆ ፤ ደግ ፤ ጥሩ አስተማሪ
- (3) አንተ ** አይደለህም :: ጃፓናዊ ፤ ሀብታም ፤ ረጅም ፤ እንግዳ ፤ ተማሪ
- (4) አንቺ ** አይደለሽም :: ወንድ ፤ ቆንጆ ፤ ጌብዝ ልጅ ፤ ረጅም ፤ ጥሩ
- (5) እኔ ** አይደለሁም :: ጃፓናዊ(ት) ፤ ተማሪ ፤ ደህና ፤ ደስተኛ ፤ አንተነህ
- (6) እነሱ ** አይደሉም :: ደህና ፤ ጥሩ ፤ ሀብታም ፤ ቆንጆ ፤ አስቸጋሪ
- (7) እናንተ ** አይደላችሁም :: ደህና ፤ ረጅም ፤ ትልቅ ፤ ደግ ፤ ጌብዝ
- (8) እኛ ** አይደለንም :: ደህና ፤ አጭር ፤ ከብት ፤ ደስተኛ ፤ ባልና ሚስት

2. 日本語に訳しなさい。

- (1) - ችግር አለ ?
- አይ ፤ ምንም ችግር የለም ::
- (2) - ፍቅርተ አለች ?
- የለችም :: የእሷ ልጆችም የሉም :: መንገድ ላይ ናቸው ::
- (3) - ፓስታ አለ ?
- አዎ ፤ ፓስታ አለ :: ነገር ግን ስጌ የለም ::
- (4) - እንትን የለም ?
- ምን ?
- እንትን ነው --- ምላጭ የለም ?
- (5) - ዛሬ ውሃ አለ ?
- ይቅርታ ፤ የለም ::
- እንዴት ውሃ የለም ?
- ሁሌ አይደለም :: ዛሬ ባጋጣሚ ነው ::

第 19 課 復習 (4)

(メコネンの店の前で)

መኩንን-- ሣዩሪ ፤ እንደምን አደርሽ ?

ሣዩሪ-- መኩንን ፤ እንደምን አደርክ ? እኔ ደህና ነኝ ::

መኩንን-- እኔም ደህና ነኝ :: ትናንትና የት ዋልሽ ?

ሣዩሪ-- ባዲስ አበባ ዋልኩ ::

መኩንን-- ምን ሠራሽ ?

ሣዩሪ-- ጥዋት ካፌ ሄድኩና ቁርስ በላሁ :: ዳቦና ቲማቲም ስልስ በላሁ ::

መኩንን-- እሱማ ቆንጆ ቁርስ ነው ::

ሣዩሪ-- አዎ ፤ በጣም ቆንጆ ነበረ :: ሻይም ቆንጆ ነበረ ::

መኩንን-- ዋጋው ስንት ነው ?

ሣዩሪ-- በጠቅላላው አሥራ አምስት ብር ነው ::

መኩንን-- ትንሽ ውድ አይደለም ?

ሣዩሪ-- መጥፎ አይደለም :: ምርጥ ምግብ ነው ::

መኩንን-- እሺ ፤ ከዚያ በኋላስ ?

ሣዩሪ-- በታክሲ አራት ኪሎ ሄድኩና መጽሐፍ ገዛሁ ::

መኩንን-- ብዙ የመጽሐፍ ሱቅ አለ ::

ሣዩሪ-- ብዙም አይደለም :: ግን ጥሩ መጽሐፍ አገኘሁ :: አሁን ያማርኛ መጽሐፍ ብዙ አለ ::

መኩንን-- አሮጌ መጽሐፍ ገዛሽ ?

ሣዩሪ-- አልገዛሁም ::

መኩንን-- ለምን አልገዛሽም ? ርካሽና ጥሩ መጽሐፍ ብዙ አለ ::

ሣዩሪ-- በእርግጥ ብዙ አሮጌ መጽሐፍ አየሁ :: ጥሩ መጽሐፍ ግን አላገኘሁም ::

መኩንን-- ቀኑን ሙሉ እመጽሐፍ ሱቅ ነበርሽ ?

ሣዩሪ-- የለም ፤ ጥዋት ብቻ ነው :: በዩኒቨርሲቲ አካባቢ ምሳ በላሁ :: ከዚያ በኋላ ዩኒቨርሲቲ ሄድኩ ::

መኩንን-- በዩኒቨርሲቲ ምን ሠራሽ ? ትምህርት ነበረ ?

ሣዩሪ-- አልነበረም :: በቤተ መጻሕፍት ውስጥ አንዳንድ መጽሐፍ አነበብኩ ::

መኩንን-- በጣም ጥሩ ነው :: ጌብዝ ነሽ ::

ሣዩሪ-- አመሰግናለሁ ::

መኩንን-- ራትም በሬስቶራንት በላሽ ?

ሣዩሪ-- በሬስቶራንት አልበላሁም :: ከእኛ ሆቴል ፊት ለፊት አንድ ደግ ሰው አለ :: ኢትዮጵያዊ ነው :: አሁን ግን

የእኔ ዘመድ ነው :: የእኔ አባት ነው :: እሱ እኔን ራት አበላ ::

መኩንን-- በጣም ጥሩ ሰው ነው :: ምን በላሽ ?

ሣዩራ-- ትናንትና ማታ ፓስታ አልፎና በላሁ :: ትናንትና እንጀራ አልበላሁም ::

መኩንን-- ናፈቀ? አዘንሽ?

ሣዩራ-- አይ :: ለማንኛውም ከራት በኋላ ብዙ ተጫወትን :: በእሱ ቤት ብዙ ልጆች አሉ :: ከእነሱ ጋርም ብዙ ተጫወትኩ ::

መኩንን-- አሁን እንግዳ አይደለሽም :: ኢትዮጵያም የሰው አገር አይደለችም ::

ሣዩራ-- አዎ :: ትክክል ነው ::

መኩንን-- ኢትዮጵያዊ ሆንሽ ::

ሣዩራ-- ምናልባት ::

註

ከዚያ በኋላ *kä-zziya bä-h^wala* その後

第 20 課 複合未完了形

★複合未完了形は現在進行中の動作、現在習慣的な動作、未来に行われる動作、一般的な真理等を表す。

★複合未完了形は、接頭辞と接尾辞を利用する。3 子音語根動詞の場合、語幹の形により 2 つに分かれる。それぞれ以下の通りに活用する。

タイプ A ሰበረ säbbärä 「壊す」

3M.SG.	ይሰበሩል	yə-säbr-al	3PL.	ይሰበሩሉ	yə-säbr-allu
3F.SG.	ትሰበሩለች	tə-säbr-alläčč			
2M.SG.	ትሰበሩለህ	tə-säbr-alläh	2PL.	ትሰበሩላችሁ	tə-säbr-allaččəhu
2F.SG.	ትሰበሩለሽ	tə-säbr-i ^y -alläš			
1SG.	እሰበሩለሁ	ə-säbr-allähu	1PL.	እንሰበሩለን	ən(nə)-säbr-allän

タイプ A に属する動詞の例

ሰበረ säbbärä 壊す	ከፈለ kāffälä 支払う	ወሰደ wässädä 取る
ለበሰ läbbäsä 着る	ዘፈነ zäffänä 歌う	ወረደ wärrädä 降りる

タイプ B (語幹第 2 語根子音の重化に注意) ጀመረ jämmärä 「始める」

3M.SG.	ይጀምራል	yə-jämmər-al	3PL.	ይጀምራሉ	yə-jämmər-allu
3F.SG.	ትጀምራለች	tə-jämmər-alläčč			
2M.SG.	ትጀምራለህ	tə-jämmər-alläh	2PL.	ትጀምራላችሁ	tə-jämmər-allaččəhu
2F.SG.	ትጀምራለሽ	tə-jämmər-i ^y -alläš			
1SG.	እጀምራለሁ	ə-jämmər-allähu	1PL.	እንጀምራለን	ən(nə)-jämmər-allän

タイプ B に属する動詞の例

ጀመረ jämmärä 始める	ጠየቀ t'äyyäqä 尋ねる	ደወለ däwwälä 電話する
ጨረሰ č'ärräsä 終える	ጠበቀ t'äbbäqä 待つ、守る	ፈለገ fällägä 望む、探す

練習

1. 左の主語に合わせて右の動詞をそれぞれ複合未完了形に活用させなさい。

タイプ A

- (1) እሱ ** :: ሰበረ ፤ ከፈለ ፤ ወሰደ ፤ ለበሰ
- (2) እሷ ** :: ሰበረ ፤ ከፈለ ፤ ወሰደ ፤ ለበሰ
- (3) አንተ ** :: ሰበረ ፤ ከፈለ ፤ ዘፈነ ፤ ወረደ
- (4) አንቺ ** :: ሰበረ ፤ ወደቀ ፤ ቀረበ ፤ ሰረቀ
- (5) እኔ ** :: ሰበረ ፤ ወረደ ፤ ዘፈነ ፤ ወደቀ
- (6) እነሱ ** :: ሰበረ ፤ ወሰደ ፤ ወረደ ፤ ዘፈነ
- (7) እናንተ ** :: ሰበረ ፤ ከፈለ ፤ ወሰደ ፤ ሰረቀ
- (8) እኛ ** :: ሰበረ ፤ ከፈለ ፤ ለበሰ ፤ ዘፈነ

タイプ B

- (9) እሱ ** :: ጀመረ ፤ ጠየቀ ፤ ደወለ ፤ ጨረሰ
- (10) እሷ ** :: ጀመረ ፤ ጠየቀ ፤ ደወለ ፤ ጨረሰ
- (11) አንተ ** :: ጀመረ ፤ ፈለገ ፤ ደወለ ፤ ጠበቀ
- (12) አንቺ ** :: ጀመረ ፤ ጠየቀ ፤ ጠበቀ ፤ ፈለገ
- (13) እኔ ** :: ጀመረ ፤ ፈለገ ፤ ጠበቀ ፤ ጨረሰ
- (14) እነሱ ** :: ጀመረ ፤ ደወለ ፤ ጨረሰ ፤ ፈለገ
- (15) እናንተ ** :: ጀመረ ፤ ጠየቀ ፤ ጨረሰ ፤ ጠበቀ
- (16) እኛ ** :: ጀመረ ፤ ደወለ ፤ ጨረሰ ፤ ጠበቀ

2. 日本語に訳しなさい。

- (1) - ሰንት ትክፍላለህ ?
- መቶ ብር እክፍላለሁ ::
- (2) - ምን ትፈልጋለሽ ?
- ቡና እንፈልጋለን ::
- (3) - ሥራውን መቼ ትጨርሳለህ ?
- ምናልባት ነገ እጨርሳለሁ ::

第 21 課 口蓋化

★2 人称単数女性形の複合未完了形（「貴女は～する」）は、語幹最後の子音が以下の場合、以下に見られるような口蓋化を起こす。

d ---> j	n ---> ñ	s' ---> č'
t ---> č	s ---> š	l ---> y
t' ---> č'	z ---> ž	

ወረደ wärrädä	ትወርጃለሽ tə-wärj-alläš	降りる
ወሰነ wässänä	ትወስኛለሽ tə-wässəñ-alläš	決める
ገለጸ gälläs'ä	ትገልጫለሽ tə-gälč'-alläš	説明する
ከፈተ käffätä	ትከፍቻለሽ tə-käfč'-alläš	開ける
ደረሰ dārräsä	ትደርሻለሽ tə-därš'-alläš	着く
ደወለ däwwälä	ትደውያለሽ tə-däwwəy-alläš	電話する
መረጠ märrät'ä	ትመርጫለሽ tə-märč'-alläš	選ぶ
ገብዘ g ^w äbbäzä	ትገብገብለሽ tə-g ^w äbbəž'-alläš	勤勉になる

練習

1. 以下の動詞を 3M.SG、2M.SG、2F.SG の複合未完了形にしなさい。

- (1) ወለደ
- (2) ዘፈነ
- (3) ገለጸ
- (4) ከፈተ
- (5) ጨረሰ
- (6) ከፈለ
- (7) በለጠ
- (8) መረዘ
- (9) ወሰደ
- (10) ደወለ

2. 日本語に訳しなさい。

(1) - ለሆቴሉ በቀን ስንት ትከፍያለሽ ?

- አሁን ሰለሳ ብር እከፍላለሁ ::

(2) - ሥራውን መቼ ትጨርሻለሽ ?

- ምናልባት ከነገ ወዲያ እጨርሳለሁ ::

(3) - ነገ ከሰዓት ለመሐሊት ትደውያለሽ :: እና ስለጉዳዩ ትገልጫለሽ :: እሺ ?

- እሺ :: እደውላለሁ :: በደምብ እገልጻለሁ ::

(4) - ጥሩ ሽታ ነው :: ምን ትጠብሻለሽ ?

- የበሬ ሥጋ እጠብሳለሁ ::

(5) - ነገ ያንቺ ሰርግ አለ :: ምን ትጠብሻለሽ ?

- ነጭ ቀሚስ እለብሳለሁ ::

- ወደፊት ስንት ልጅ ትወልጃለሽ ?

- በእግዚአብሔር ፈቃድ ብዙ ልጅ እወልዳለሁ ::

第 22 課 2 子音語根動詞複合未完了形 (1)

★C₁äC₂C₂a 型の動詞の複合未完了形もタイプ A とタイプ B に分かれる。

タイプ A ሰማ sämma 「聞く」

3M.SG.	ይሰማል	yə-säm-al	3PL.	ይሰማሉ	yə-säm-allu
3F.SG.	ትሰማለች	tə-säm-alläčč			
2M.SG.	ትሰማለህ	tə-säm-alläh	2PL.	ትሰማላችሁ	tə-säm-allaččəhu
2F.SG.	ትሰማለሽ	tə-säm-i ^y -alläš			
1SG.	እሰማለሁ	ə-säm-allähu	1PL.	እንሰማለን	ən(nə)-säm-allän

タイプ B ለካ läkka 「計る」

3M.SG.	ይለካል	yə-läkk-al	3PL.	ይለካሉ	yə-läkk-allu
3F.SG.	ትለካለች	tə-läkk-alläčč			
2M.SG.	ትለካለህ	tə-läkk-alläh	2PL.	ትለካላችሁ	tə-läkk-allaččəhu
2F.SG.	ትለካለሽ	tə-läkk-i ^y -alläš			
1SG.	እለካለሁ	ə-läkk-allähu	1PL.	እንለካለን	ən(nə)-läkk-allän

★C₁äC₂C₂ä 型の動詞の複合未完了形もタイプ A とタイプ B に分かれる。

タイプ A ቀረ qärrä 「居残る」

3M.SG.	ይቀራል	yə-qär-al	3PL.	ይቀራሉ	yə-qär-allu
3F.SG.	ትቀራለች	tə-qär-alläčč			
2M.SG.	ትቀራለህ	tə-qär-alläh	2PL.	ትቀራላችሁ	tə-qär-allaččəhu
2F.SG.	ትቀራለሽ	tə-qär-i ^y -alläš			
1SG.	እቀራለሁ	ə-qär-allähu	1PL.	እንቀራለን	ən(nə)-qär-allän

タイプ B ለየ läyyä 「区別する」

3M.SG.	ይለያል	yə-läyy-al	3PL.	ይለያሉ	yə-läyy-allu
3F.SG.	ትለያለች	tə-läyy-alläčč			
2M.SG.	ትለያለህ	tə-läyy-alläh	2PL.	ትለያላችሁ	tə-läyy-allaččəhu
2F.SG.	ትለያለሽ	tə-läyy-alläš			
1SG.	እለያለሁ	ə-läyy-allähu	1PL.	እንለያለን	ən(nə)-läyy-allän

練習

1. 左の主語に合わせて右の動詞をそれぞれ複合未完了形に活用させなさい。

タイプ A

- (1) እሱ ** :: ሰማ ፤ በላ ፤ መጣ ፤ ቀረ ፤ ሰጠ
- (2) እሷ ** :: ሰማ ፤ በላ ፤ መጣ ፤ ቀረ ፤ ሰጠ
- (3) አንተ ** :: ሰማ ፤ በላ ፤ ገዛ ፤ ቀረ ፤ ሸሸ
- (4) አንቺ ** :: ሰማ ፤ ጠጣ ፤ በላ ፤ ቀረ ፤ ሰጠ
- (5) እኔ ** :: ሰማ ፤ ጠራ ፤ በላ ፤ ቀረ ፤ ሰጠ
- (6) እነሱ ** :: ሰማ ፤ ሠራ ፤ ገዛ ፤ ቀረ ፤ ሸሸ
- (7) እናንተ ** :: ሰማ ፤ መጣ ፤ ገዛ ፤ ቀረ ፤ ፈጩ
- (8) እኛ ** :: ሰማ ፤ በላ ፤ መጣ ፤ ቀረ ፤ ሰጠ

タイプ B

- (9) እሱ ** :: ለካ ፤ ጠጣ ፤ ለየ ፤ ቁየ
- (10) እሷ ** :: ለካ ፤ ጠጣ ፤ ለየ ፤ ቁየ
- (11) አንተ ** :: ለካ ፤ ተኛ ፤ ለየ ፤ ሸኘ
- (12) አንቺ ** :: ለካ ፤ ጠጣ ፤ ለየ ፤ ቁየ
- (13) እኔ ** :: ለካ ፤ ተኛ ፤ ለየ ፤ ሸኘ
- (14) እነሱ ** :: ለካ ፤ ተኛ ፤ ለየ ፤ ቁየ
- (15) እናንተ ** :: ለካ ፤ ጠጣ ፤ ለየ ፤ ሸኘ
- (16) እኛ ** :: ለካ ፤ ተኛ ፤ ለየ ፤ ቁየ

2. 日本語に訳しなさい。

(1) - ምን ትበላለህ ?

- ዶሮ ወጥ እበላለሁ ::

- ምን ትጠጣለህ ?

- ቢራ እጠጣለሁ ::

(2) - ኢትዮጵያ መቼ ትመጫለሽ ?

- ከሶስት ወር በኋላ እመጣለሁ ::

(3) - ዛሬ ምን ትሠራላችሁ ?

- ከብት እንጠብቃለን ::

第 23 課 2 子音語根動詞複合未完了形 (2)

★C₁aC₂ä 型、C₁oC₂ä 型、C₁eC₂ä 型の動詞はそれぞれ 2 つのタイプに分かれることはない。
複合未完了形の活用は以下の通り。

C₁aC₂ä 型 ሳመ samä 「キスする」

3M.SG.	ይስማል	yə-səm-al	3PL.	ይስማሉ	yə-səm-allu
3F.SG.	ትስማለች	tə-səm-alläčč			
2M.SG.	ትስማለህ	tə-səm-alläh	2PL.	ትስማላችሁ	tə-səm-allaččəhu
2F.SG.	ትስሚያለሽ	tə-səm-i ^y -alläš			
1SG.	እስማለሁ	ə-səm-allähu	1PL.	እንስማለን	ən(nə)-səm-allän

C₁oC₂ä 型 ቆመ qomä 「立つ、止まる」

3M.SG.	ይቆማል	yə-qom-al	3PL.	ይቆማሉ	yə-qom-allu
3F.SG.	ትቆማለች	tə-qom-alläčč			
2M.SG.	ትቆማለህ	tə-qom-alläh	2PL.	ትቆማላችሁ	tə-qom-allaččəhu
2F.SG.	ትቆሚያለሽ	tə-qom-i ^y -alläš			
1SG.	እቆማለሁ	ə-qom-allähu	1PL.	እንቆማለን	ən(nə)-qom-allän

C₁eC₂ä 型 ሄደ hedä 「行く」

3M.SG.	ይሄዳል	yə-hed-al	3PL.	ይሄዳሉ	yə-hed-allu
3F.SG.	ትሄዳለች	tə-hed-alläčč			
2M.SG.	ትሄዳለህ	tə-hed-alläh	2PL.	ትሄዳላችሁ	tə-hed-allaččəhu
2F.SG.	ትሄኛለሽ	tə-hej-alläš			
1SG.	እሄዳለሁ	ə-hed-allähu	1PL.	እንሄዳለን	ən(nə)-hed-allän

練習

1. 左の主語に合わせて右の動詞をそれぞれ複合未完了形に活用させなさい。

- (1) እሱ ** :: ሳመ ፤ ጻፈ ፤ ቆመ ፤ ሆነ ፤ ሄደ
- (2) እሷ ** :: ሳመ ፤ ዋለ ፤ ቆመ ፤ ሞተ ፤ ሄደ
- (3) አንተ ** :: ሳመ ፤ ያዘ ፤ ቆመ ፤ ኖረ ፤ ሄደ
- (4) አንቺ ** :: ሳመ ፤ ላከ ፤ ቆመ ፤ ሮጠ ፤ ሄደ
- (5) እኔ ** :: ሳመ ፤ ቻለ ፤ ቆመ ፤ ጸመ ፤ ሄደ
- (6) እነሱ ** :: ሳመ ፤ ጻፈ ፤ ቆመ ፤ ሆነ ፤ ሄደ
- (7) እናንተ ** :: ሳመ ፤ ዋለ ፤ ቆመ ፤ ኖረ ፤ ሄደ
- (8) እኛ ** :: ሳመ ፤ ያዘ ፤ ቆመ ፤ ሮጠ ፤ ሄደ
- (9) እሳቸው ** :: ሳመ ፤ ቻለ ፤ ቆመ ፤ ሞተ ፤ ሄደ
- (10) እርስዎ ** :: ሳመ ፤ ላከ ፤ ቆመ ፤ ጸመ ፤ ሄደ

2. 以下の動詞の複合未完了形の活用表を完成させなさい。

- (1) ቻለ
- (2) ሆነ
- (3) ሸጠ

3. 日本語に訳しなさい。

(1) - አማርኛ ትችላለህ ?

- አዎ ፤ በደምብ እችላለሁ ::
- እንግሊዝኛስ ?
- ትንሽ ትንሽ እሞክራለሁ ::

(2) - እሁድ እሁድ ቤተ ክርስቲያን ትሄዳለችሁ ?

- አዎን ፤ እንሄዳለን ::
- ሮብና ዓርብ ትጸማላችሁ ?
- አዎ ፤ እንጸማለን :: እኛ የኦርቶዶክስ ተከታይ ነን ::

(3) - ለእነሱ ደብዳቤ ትጽፋለህ ?

- አዎ ፤ አልፎ አልፎ እጽፋለሁ :: ገንዘብም እልካለሁ ::

第 24 課 復習 (5)

(メコネンの店で)

መኩንን-- ነገ ቅዳሜ ነው :: የት ትውያለሽ ?

ሣዩሪ-- ነገ ወደ ናዝሬት እሄዳለሁ ::

መኩንን-- ለሥራ ነው ?

ሣዩሪ-- አይደለም :: ለሽርሽር ነው ::

መኩንን-- ከማን ጋር ትሄዳለሽ ?

ሣዩሪ-- ከእኔ ጉረቤቶች ጋር እሄዳለሁ ::

መኩንን-- በምን ትሄዳላችሁ ?

ሣዩሪ-- በመኪና እንሄዳለን :: ምን ያህል ሰዓት ይፈጃል ?

መኩንን-- ምናልባት ሶስት ወይም አራት ሰዓት ይፈጃል :: አሁን መንገዱም ቆንጆ ነው ::

ሣዩሪ-- አየሩስ እንዴት ነው ?

መኩንን-- ትንሽ ይሞቃል እንጂ መጥፎ አይደለም :: ናዝሬት አደገች :: ትልቅ ከተማ ነች :: ብዙ ፎቅም አለ ::
ቆንጆ ሆቴልም መግት አለ :: እዚያ ትቆያለሽ ?

ሣዩሪ-- አይ ::

መኩንን-- ታዲያ ባንድ ቀን የደርሶ መልስ ጉዞ ነው ?

ሣዩሪ-- አዎን ::

መኩንን-- ምን ትቸኩያለሽ ?

ሣዩሪ-- ጊዜ የለም :: የእኔ ጉረቤቶች እሁድም ይሠራሉ ::

መኩንን-- እሱማ ከባድ ነው :: ግን ለጊዜው ይበቃል ::

ሣዩሪ-- ማለት ?

መኩንን-- የናዝሬት ኑሮም ያዲስ አበባ ኑሮም ተመሳሳይ ነው :: ላንቲ አዲስ ነገር ብዙም የለም ::

ሣዩሪ-- እውነት ? ናዝሬት ነበርክ ? በቅርብ ጊዜ ሄድክ ?

መኩንን-- አይ አልነበርኩም :: አልሄድኩም :: ግን በቴሌቪዥን አየሁ ::

ሣዩሪ-- በቴሌቪዥን ብቻ ?

መኩንን-- አዎ ::

ሣዩሪ-- ታዲያ ብዙም አላየህም ::

መኩንን-- አዎ ::

ሣዩሪ-- ታዲያ እኔ ባይኖጅ ሁሉንም አያለሁ ::

መኩንን-- በጣም ጥሩ ነው :: እሁድ ስለናዝሬት ለውጥ ለኔ ትካግሪያለሽ ::

ሣዩሪ-- በደስታ :: ጥዋት እመጣለሁ ::

መኩንን-- እጠብቃለሁ :: ማስታወሻም እጠብቃለሁ :: አሁን ለኔ ወጭም ትሰጫለሽ ::

ሣዩሪ-- ምን አልክ ?

መኩንን-- ወጭ የለም ?

ሣዩሪ-- እኔ ጨዋታ እፈልጋለሁ አንተ ግን ብር ብቻ ትፈልጋለህ ::

መኩንን-- ቀልድ እኮ ነው :: እኔም ጨዋታ እፈልጋለሁ :: ለማንኛውም መንገድ ላይ ምንም ችግር የለም ::

መልካም መንገድ !

ሣዩሪ-- አመሰግናለሁ :: ዛሬ በጊዜ እገባለሁ :: ቶሎ እተኛለሁ ::

መኩንን-- እሺ ቻው !

註

ማለት malät つまり、～ということは何、どういうこと？

ባይኖቼ b-aynočče 私自身の目で

አያለሁ ayallähu 私は見ます

第 25 課 a で始まる動詞

★今まで扱ったタイプの動詞の C₁ä の部分を a とした動詞が存在する (C₁ が声門閉鎖音「'」で、それに伴い ä が a に変化したもの)。

3 子音語根タイプ A

አለፈ alläfä 「通り過ぎる」	አወቀ awwäqä 「知る」	አሰረ assärä 「結ぶ、縛る」
አረሰ arräsä 「耕す」	አመነ ammänä 「信じる」	አለቀ alläqä 「終わる」
አረፈ arräfä 「休む」	አጠበ at't'äbä 「洗う」	አደረ addärä 「夜を過ごす」
አዘነ azzänä 「悲しむ」	አነሰ annäsä 「小さくある」	አጠፈ at't'äfä 「折る」

3 子音語根タイプ B

አሰበ assäbä 「考える」	አደሰ addäsä 「更新する」	አከመ akkämä 「治療する」
------------------	-------------------	-------------------

C₁äC₂C₂a 型タイプ A

አጣ amma 「陰口を言う」	አጣ at't'a 「失う」
-----------------	----------------

C₁äC₂C₂ä 型タイプ A

አየ ayyä 「見る」	አሻ aššä 「揉む」
--------------	--------------

★これらの動詞の複合未完了形は、原則として規則的だが、ə + 'ä が a となるのに注意。

3 子音語根タイプ A አለፈ alläfä 「通り過ぎる」

3M.SG. ያለፋል y-alf-al	3PL. ያለፉሉ y-alf-allu
3F.SG. ታለፋለች t-alf-alläčč	
2M.SG. ታለፋለህ t-alf-alläh	2PL. ታለፋላችሁ t-alf-allaččəhu
2F.SG. ታለፈያለሽ t-alf-i ^y -alläš	
1SG. አለፋለሁ alf-allähu	1PL. እናለፋለን ənn-alf-allän

★አለ alä 「言う」は不規則動詞だが、複合未完了形に関しては C₁aC₂ä 型と考えてよい。ə + 'ə が ə となるのに注意。

አለ alä 「言う」

3M.SG. ይለ y-əl-al	3PL. ይለሉ y-əl-allu
3F.SG. ትለች t-əl-alläčč	
2M.SG. ትለህ t-əl-alläh	2PL. ትለላችሁ t-əl-allaččəhu
2F.SG. ትያለሽ t-əy-alläš	
1SG. አለሁ əl-allähu	1PL. እንለን ənn-əl-allän

練習

1. 左の主語に合わせて右の動詞をそれぞれ複合未完了形に活用させなさい。

- (1) እሱ ** :: አለፈ ፣ አወቀ ፣ አሰረ ፣ አሰበ ፣ አየ
- (2) እሷ ** :: አለፈ ፣ አመኘ ፣ አረፈ ፣ አሰበ ፣ አሸ
- (3) አንተ ** :: አለፈ ፣ አረሰ ፣ አጠበ ፣ አሰበ ፣ አለ
- (4) አንቺ ** :: አለፈ ፣ አደረ ፣ አዘነ ፣ አሰበ ፣ አየ
- (5) እኔ ** :: አለፈ ፣ አጠፈ ፣ አወቀ ፣ አሰበ ፣ አሸ
- (6) እነሱ ** :: አለፈ ፣ አሰረ ፣ አረሰ ፣ አሰበ ፣ አለ
- (7) እናንተ ** :: አለፈ ፣ አመኘ ፣ አረፈ ፣ አሰበ ፣ አየ
- (8) እኛ ** :: አለፈ ፣ አጠበ ፣ አደረ ፣ አሰበ ፣ አሸ
- (9) እሳቸው ** :: አለፈ ፣ አወቀ ፣ አረፈ ፣ አሰበ ፣ አየ
- (10) እርሶቻችን ** :: አለፈ ፣ አዘነ ፣ አጠፈ ፣ አሰበ ፣ አለ

2. 以下の動詞の複合未完了形の活用表を完成させなさい。

- (1) አወቀ
- (2) አደሰ
- (3) አየ

3. 日本語に訳しなさい。

- (1) - ምግብ ቶሎ ያልቃል ?
- አዎ ፣ ቶሎ ያልቃል ። ዛሬ የገበያ ቀን ነው ። በጊዜ ራት ትበላለህ ።
- (2) - ምግቡ ያንሳል ። አልጠገብኩም ።
- አንተ ምን ዓይነት ሆኛም ነህ!
- (3) - ጽሁፉ ምን ይላል ?
- «ዛሬ ዝግ ነው» ይላል ።
- (4) - እናንተ በምን ታምናላችሁ ?
- በእግዚአብሔር እናምናለን ።
- (5) - ኢትዮጵያን እንዴት ያያሉ ?
- ቆንጆ አገር ነች ። አየሩም ተስማሚ ነው ።

第 26 課 単純未完了形

★複合未完了形の語尾を取ったものに概略相当するのが単純未完了形である。接頭辞と接尾辞は総ての動詞に共通である。3 子音語根動詞の単純未完了形は以下の通りである。

タイプ A ሰበረ säbbärä 「壊す」

3M.SG.	ይሰበር	yə-säbr	3PL.	ይሰበሩ	yə-säbr-u
3F.SG.	ትሰበር	tə-säbr			
2M.SG.	ትሰበር	tə-säbr	2PL.	ትሰበሩ	tə-säbr-u
2F.SG.	ትሰበሪ	tə-säbr-i			
1SG.	እሰበር	ə-säbr	1PL.	እንሰበር	ən(nə)-säbr

タイプ B ጀመረ jämmärä 「始める」

3M.SG.	ይጀምር	yə-jämmär	3PL.	ይጀምሩ	yə-jämmär-u
3F.SG.	ትጀምር	tə-jämmär			
2M.SG.	ትጀምር	tə-jämmär	2PL.	ትጀምሩ	tə-jämmär-u
2F.SG.	ትጀምሪ	tə-jämmär-i			
1SG.	እጀምር	ə-jämmär	1PL.	እንጀምር	ən(nə)-jämmär

★「単純未完了形 + ነበረ näbbärä 「～であった」 or ነበር näbbär」で過去の継続相を表す。

ማታ ማታ እንዘፍን ነበረ :: mata mata ənnəzäfn näbbärä.

「私達は毎晩歌ったものだった」

ስለኢትዮጵያ ታሪክ ይነገር ነበር :: səlā ityop'p'əya tarik yənägr näbbär.

「彼はエチオピアの歴史について話していた」

★「単純未完了形 + (ə)nna 複合未完了形」で2つの連続する動作を表す。

በርን ይሰበሩና ይገባሉ :: bär-ən yəsäbru-nna yəgäballu.

「彼等はドアを破って入って来る」

練習

1. 左の主語に合わせて右の動詞をそれぞれ単純未完了形に活用させなさい。

- (1) እሱ ** ነበር :: ሰበረ ፤ ከፈለ ፤ ወረደ ፤ ጀመረ ፤ ፈለገ
- (2) እሷ ** ነበር :: ሰበረ ፤ ዘፈነ ፤ በለጠ ፤ ጀመረ ፤ ደወለ
- (3) አንተ ** ነበር :: ሰበረ ፤ ነገረ ፤ ወሰደ ፤ ጀመረ ፤ ደወለ
- (4) አንቺ ** ነበር :: ሰበረ ፤ ወሰደ ፤ ከፈለ ፤ ጀመረ ፤ ጠየቀ
- (5) እኔ ** ነበር :: ሰበረ ፤ መረጠ ፤ ወደቀ ፤ ጀመረ ፤ ሞክረ
- (6) እነሱ ** ነበር :: ሰበረ ፤ ከፈለ ፤ ወሰደ ፤ ጀመረ ፤ ጨረሰ
- (7) እናንተ ** ነበር :: ሰበረ ፤ ወለደ ፤ ዘፈነ ፤ ጀመረ ፤ ጠበቀ
- (8) እኛ ** ነበር :: ሰበረ ፤ ጠገበ ፤ ለበሰ ፤ ጀመረ ፤ ፈለገ
- (9) እሳቸው ** ነበር :: ሰበረ ፤ ሰረቀ ፤ ነገረ ፤ ጀመረ ፤ ሞክረ
- (10) እርሶም ** ነበር :: ሰበረ ፤ ገለጸ ፤ ቀረበ ፤ ጀመረ ፤ ጨረሰ

2. 以下の動詞の単純未完了形の活用表を完成させなさい。

- (1) ተከለ
- (2) አወቀ
- (3) አሰበ

3.

- (1) - ዘሪሁን የት አለ ?
- ቅድም እዚያ ስልክ ይደውል ነበረ ::
- (2) - ዛሬ ምን እንበላለን ?
- ዛሬ ቡፌ አለ :: ትመርጭና ትቢያለሽ ::
- (3) - ፍቅሩ ሃይ ስኩል ጨረሰ ?
- አልጨረሰም :: ሁሌ ፈተና ይወድቅ ነበረ :: ስለዚህ ትምህርት አቋረጠ ::
- (4) - በጃፓን የድሮ ሰዎች ባህላዊ ልብስ ይለብሱ ነበር ::
- በኢትዮጵያም እንደሱ ነው :: አሁንም ሻማ አለ :: ነጠላ አለ :: ሌላም አለ ::
- (5) - አድራሻ ለምን ቀየርክ ?
- ባካባቢው ቡና ቤት ነበረ :: ማታ ማታ ሰው ይረብሽ ነበረ :: እኔ አልቻልኩም :: ስለዚህ ነው ::

第 27 課 未完了否定形

★複合未完了形に意味・用法上対応する否定形は、原則として単純未完了形を a-と-(ə)m で挟むことで得られる。具体的には、3 子音語根動詞の場合、以下のようなになる。1 人称の形に特に注意。

タイプ A ሰበረ säbbärä 「壊す」

3M.SG.	አይሰብሩም	aysäbrəm	3PL.	አይሰብሩም	aysäbrum
3F.SG.	አትሰብሩም	at(tə)säbrəm			
2M.SG.	አትሰብሩም	at(tə)säbrəm	2PL.	አትሰብሩም	at(tə)säbrum
2F.SG.	አትሰብሪም	at(tə)säbrim			
1SG.	አልሰብሩም	alsäbrəm	1PL.	አንሰብሩም	an(nə)säbrəm

タイプ B ጀመረ jämmärä 「始める」

3M.SG.	አይጀምሩም	ayjämmärəm	3PL.	አይጀምሩም	ayjämmərurum
3F.SG.	አትጀምሩም	at(tə)jämmärəm			
2M.SG.	አትጀምሩም	at(tə)jämmärəm	2PL.	አትጀምሩም	at(tə)jämmərurum
2F.SG.	አትጀምሪም	at(tə)jämmärim			
1SG.	አልጀምሩም	aljämmärəm	1PL.	አንጀምሩም	an(nə)jämmärəm

練習

1. 左の主語に合わせて右の動詞をそれぞれ未完了否定形に活用させなさい。

- (1) እሱ ** :: ሰበረ ፤ ከፈለ ፤ ወረደ ፤ ጀመረ ፤ ፈለገ
- (2) እሷ ** :: ሰበረ ፤ ዘፈነ ፤ በለጠ ፤ ጀመረ ፤ ደወለ
- (3) አንተ ** :: ሰበረ ፤ ነገረ ፤ ወሰደ ፤ ጀመረ ፤ ደወለ
- (4) አንቺ ** :: ሰበረ ፤ ወሰደ ፤ ከፈለ ፤ ጀመረ ፤ ጠየቀ
- (5) እኔ ** :: ሰበረ ፤ መረጠ ፤ ወደቀ ፤ ጀመረ ፤ ሞከረ
- (6) እነሱ ** :: ሰበረ ፤ ከፈለ ፤ ወሰደ ፤ ጀመረ ፤ ጨረሰ
- (7) እናንተ ** :: ሰበረ ፤ ወለደ ፤ ዘፈነ ፤ ጀመረ ፤ ጠበቀ
- (8) እኛ ** :: ሰበረ ፤ ጠገበ ፤ ለበሰ ፤ ጀመረ ፤ ፈለገ
- (9) እርስዎ ** :: ሰበረ ፤ ገለጸ ፤ ቀረበ ፤ ጀመረ ፤ ጨረሰ
- (10) እሳቸው ** :: ሰበረ ፤ ሰረቀ ፤ ነገረ ፤ ጀመረ ፤ ሞከረ

2. 以下の動詞の未完了否定形の活用表を完成させなさい。

- (1) ተከለ
- (2) አወቀ
- (3) አሰበ

3. 日本語に訳しなさい。

- (1) - አንድ ብልሽት አለ :: ውሃ አይወርድም ::
- ዛሬ መሸ :: ነገ እንሠራለን ::
- (2) - ብዙ አጠናህ :: ታልፋለህ :: አትወድቅም ::
- አመሰግናለሁ :: ግን እርግጠኛ አይደለሁም :: አምናም አሳለፍኩም ::
- (3) - እኔ ሚሪንዳ እፈልጋለሁ :: አንተም ሚሪንዳ ትፈልጋለህ ?
- አልፈልግም :: አምቦ ውሃ እፈልጋለሁ ::
- ከውጭ ወይስ ከፍሪጅ ?
- በእርግጥ ከፍሪጅ ነው :: በጣም ቀዝቃዛውን እፈልጋለሁ ::
- (4) - ልጅ ንጹህ ነው :: መጥፎ ነገር ምንም አያውቅም ::
- ልክ ነህ :: እሱ አይሰርቅም :: ውሽት አይነግርም :: አይረብሽም :: ጨዋ ሰው ነው ::
- (5) - ያች ሠራተኛ አስቸጋሪ ነች :: በጊዜ ሥራ አትጀምርም ::
- አንተም በጊዜ ደሞዝ አትከፍልም :: ደግሞ በደምብ አትከፍልም ::

第 28 課 2 子音語根動詞単純未完了形

★2 子音語根動詞の単純未完了形の作り方は第 26 課で学んだ 3 子音語根動詞と同じ。但し、 $C_1äC_2C_2a$ 型はタイプ A、B とも、接尾辞の無い場合 a 母音が最後にあることに注意。

$C_1äC_2C_2a$ 型タイプ A $ś$ $sämma$ 「聞く」

$śś$ $yə-säma$ $ṣś$ $tə-säma$ $śś$ $tə-säma$ $ṣś$ $tə-säm-i$ $śś$ $ə-säma$ $ṣś$
 $śś$ $yə-säm-u$ $ṣś$ $tə-säm-u$ $śś$ $ən(nə)-säma$

$C_1äC_2C_2a$ 型タイプ B l $läkka$ 「計る」

ll $yə-läkka$ $ṣl$ $tə-läkka$ ll $tə-läkka$ $ṣl$ $tə-läkk-i$ ll $ə-läkka$ $ṣl$
 ll $yə-läkk-u$ $ṣl$ $tə-läkk-u$ ll $ən(nə)-läkka$

$C_1äC_2C_2ä$ 型タイプ A q $qärrä$ 「居残る」

qq $yə-qär$ $ṣq$ $tə-qär$ qq $tə-qär$ $ṣq$ $tə-qär-i$ qq $ə-qär$ $ṣq$
 qq $yə-qär-u$ $ṣq$ $tə-qär-u$ qq $ən(nə)-qär$

$C_1äC_2C_2ä$ 型タイプ B l $läyyä$ 「区別する」

ll $yə-läyy$ $ṣl$ $tə-läyy$ ll $tə-läyy$ $ṣl$ $tə-läyy-i$ ll $ə-läyy$ $ṣl$
 ll $yə-läyy-u$ $ṣl$ $tə-läyy-u$ ll $ən(nə)-läyy$

$C_1aC_2ä$ 型タイプ s $sämä$ 「キスする」

ss $yə-səm$ $ṣs$ $tə-səm$ ss $tə-səm$ $ṣs$ $tə-səm-i$ ss $ə-səm$ $ṣs$
 ss $yə-səm-u$ $ṣs$ $tə-səm-u$ ss $ən(nə)-səm$

$C_{1o}C_2ä$ 型タイプ q $qomä$ 「立つ、止まる」

qq $yə-qom$ $ṣq$ $tə-qom$ qq $tə-qom$ $ṣq$ $tə-qom-i$ qq $ə-qom$ $ṣq$
 qq $yə-qom-u$ $ṣq$ $tə-qom-u$ qq $ən(nə)-qom$

$C_{1e}C_2ä$ 型タイプ h $hedä$ 「行く」

hh $yə-hed$ $ṣh$ $tə-hed$ hh $tə-hed$ $ṣh$ $tə-hej$ hh $ə-hed$ $ṣh$
 hh $yə-hed-u$ $ṣh$ $tə-hed-u$ hh $ən(nə)-hed$

★これらのクラスの複合未完了形に対応する否定形の作り方は第 27 課で学んだ 3 子音語根動詞と同じで、原則として単純未完了形を a-と-(ə)m で挟むことで得られる。

練習

1. 左の主語に合わせて右の動詞をそれぞれ単純未完了形に活用させなさい。

- (1) እሱ ** ነበር :: ሰማ ፤ ጠጣ ፤ ሰጠ ፤ ሸኘ ፤ ጻፈ ፤ ኖረ ፤ ሄደ
- (2) እሷ ** ነበር :: በላ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ቁየ ፤ ዋለ ፤ ሮጠ ፤ ሄደ
- (3) አንተ ** ነበር :: መጣ ፤ ተኛ ፤ ሰጠ ፤ ለየ ፤ ያዘ ፤ ጸመ ፤ ሸጠ
- (4) አንቺ ** ነበር :: መታ ፤ ለካ ፤ ሰጠ ፤ ሸኘ ፤ ላከ ፤ ቆመ ፤ ሄደ
- (5) እኔ ** ነበር :: ዝነ ፤ ጠጣ ፤ ቀረ ፤ ቁየ ፤ አለ ፤ ሆነ ፤ ሸጠ
- (6) እነሱ ** ነበር :: ሠራ ፤ ተኛ ፤ አየ ፤ ለየ ፤ አለ ፤ ሳመ ፤ ሄደ
- (7) እናንተ ** ነበር :: ጠራ ፤ ለካ ፤ ሸሸ ፤ ሸኘ ፤ ቻለ ፤ ጻፈ ፤ ሸጠ
- (8) እኛ ** ነበር :: ዝነ ፤ ጠጣ ፤ አየ ፤ ቁየ ፤ ሳመ ፤ ዋለ ፤ ሄደ

2. 以下の動詞の未完了否定形の活用表を完成させなさい。

- (1) ሰማ (2) በላ (3) ለካ (4) ተኛ
- (5) ቀረ (6) ሰጠ (7) ለየ (8) ቁየ
- (9) ሳመ (10) ቻለ (11) ቆመ (12) ሆነ
- (13) ሄደ (14) ሸጠ (15) አየ (16) አለ

3. 左の主語に合わせて右の動詞をそれぞれ未完了否定形に活用させなさい。

- (1) እሱ ** :: ሰማ ፤ ጠጣ ፤ ሰጠ ፤ ሸኘ ፤ ጻፈ ፤ ኖረ ፤ ሄደ
- (2) እሷ ** :: በላ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ቁየ ፤ ዋለ ፤ ሮጠ ፤ ሄደ
- (3) አንተ ** :: መጣ ፤ ተኛ ፤ ሰጠ ፤ ለየ ፤ ያዘ ፤ ጸመ ፤ ሸጠ
- (4) አንቺ ** :: መታ ፤ ለካ ፤ ሰጠ ፤ ሸኘ ፤ ላከ ፤ ቆመ ፤ ሄደ
- (5) እኔ ** :: ዝነ ፤ ጠጣ ፤ ቀረ ፤ ቁየ ፤ አለ ፤ ሆነ ፤ ሸጠ
- (6) እነሱ ** :: ሠራ ፤ ተኛ ፤ አየ ፤ ለየ ፤ አለ ፤ ሳመ ፤ ሄደ
- (7) እናንተ ** :: ጠራ ፤ ለካ ፤ ሸሸ ፤ ሸኘ ፤ ቻለ ፤ ጻፈ ፤ ሸጠ
- (8) እኛ ** :: ዝነ ፤ ጠጣ ፤ አየ ፤ ቁየ ፤ ሳመ ፤ ዋለ ፤ ሄደ

4. 日本語に訳しなさい。

- (1) - እኔ የበግ ሥጋ አልበላም :: የፍየል ሥጋም አልበላም ::
- እኔ ደግሞ ያሳማ ሥጋ አልበላም ::
- (2) - አንተ አትጠቅምም :: እንግሊዝኛ አትኛልም ::
- አንተም አትረዳም :: ትግርኛም ኦሮምኛም አትሰማም ::

第 29 課 復習 (6)

(土曜の早朝、サユリの部屋までメハリトが来る)

መሐሊት-- ሣዩሪ ፤ አልተነሳሽም? ለሽርሽር አትሄጅም?

ሣዩሪ-- መጣሁ! መጣሁ!

(サユリ、ドアを開けて)

ሣዩሪ-- እንደምን አደርሽ ፤ መሐሊት?

መሐሊት-- እንደምን አደርሽ? ሁሉም አንቺን ይጠብቃሉ ::

ሣዩሪ-- ማን ማን ይሄዳሉ?

መሐሊት-- ሃና ፤ ተስፋዬ እና ስዩም ይሄዳሉ ::

ሣዩሪ-- ሊሊ አትሄድም?

መሐሊት-- አትሄድም :: ቤት ውስጥ ሥራ አለ ::

(車の所に到着)

ሣዩሪ-- እንደምን አደራችሁ?

እነሃና-- እንደምን አደርሽ ፤ ሣዩሪ?

ስዩም-- ሁሉም አላችሁ ::

መሐሊት-- አዎ ፤ አለን ::

ስዩም-- እሺ እንሂድ ::

(車内から、早朝からランニングしている人々を見て)

ሣዩሪ-- እነሱ ጥዋት ጥዋት ይሮጣሉ?

ሃና-- አዎ ፤ አንቺ አትሮጭም?

ሣዩሪ-- እኔ አልሮጥም ::

ሃና-- እኔ ድሮ እሮጥ ነበር ::

ሣዩሪ-- እውነት? ጐብዝ ሯጭ ነበርሽ?

ስዩም-- አልነበረችም :: ለጤና ዝም ብሎ ትሮጥ ነበረ :: ሣዩሪ ፤ አንቺ ምንም ስፖርት አትሠራም?

ሣዩሪ-- አልሠራም ::

መሐሊት-- ካራቴና ጁዶ የጃፓን ስፖርት አይደለም?

ሣዩሪ-- የጃፓን ስፖርት ነው ::

መሐሊት-- ታዲያ ለምን አትሞክሪም? ጃፓናዊ አይደለሽም?

ሣዩሪ-- አንቺም ኢትዮጵያዊ ነሽ ግን ማራቶን አትሮጭም :: አሥር ሺህም አትሮጭም :: ልክ እንደሱ ነው ::

(車窓に緑が広がる)

ሣዩሪ-- ቆንጆ ነው! አረንጓዴ ነው! ለምለም ነው! ለምን አታዩም?

መሐሊት-- ምንም ልዩ ነገር አይደለም ::

ሃና-- መሐሊት ፤ በጃፓን አራንጓዴ የለም ። ፋብሪካ ምናምን ፤ ሰው ሠራሽ ብቻ ነው ።

ሣዩራ-- አይደለም ። ነገር ግን በእኛ መኖሪያ አካባቢ በእርግጥ አረንጓዴ የለም ።

(線路を横切る)

ሣዩራ-- አሁን የባቡር ሐዲድ ተሻገርን ። ከዚህ ናዝሬት ቅርብ ነው ?

ተስፋዬ-- ብዙም አይርቅም ። ነገር ግን በጣም ቅርብ አይደለም ። ስለዚህ በሞጆ እናርፋለን ። ቁርስ እንበላለን ።

ሣዩራ-- ከሞጆ ናዝሬት ቅርብ ነው ። በሞጆ ለምን እናርፋለን ?

ተስፋዬ-- ታውቂያለሽ ? የሾፌር ሥራ በጣም ከባድ ነው ። ስዩም ዛሬ ስንት ሰዓት ይነዳል ? ደግሞ በሞጆ ቆንጆ

ሆቴልም አለ ።

ሣዩራ-- እሺ ።

ተስፋዬ-- አንቺ ደግሞ አትከፍይም ። የኛ ግብዣ ነው ።

ሣዩራ-- በጣም አመሰግናለሁ !

註

እንሂድ ጻጸጻክid 「行きましょう」

ዝም ብሎ zəmm bəlo 「何となく」

第 30 課 指示詞

★既に幾つか出て来たが、基本的な指示詞をまとめる。

	近称 (これ、この)	遠称 (あれ、あの)
M.SG.	ይህ yəh	ያ ya
F.SG.	ይኝ yəčč	ያኝ yačč
PL.	እነዚህ ənnäzzih	እነዚያ ənnäzziya

ይህ ምንድን ነው? yəh mändən näw? 「これは何ですか」

ይህ ገንዘብ የኔ ነው :: yəh gänzäb y-äne näw. 「このお金は私のです」

ይህኛው yəhəññaw これ、こちらのもの

ያኛው yaññaw あれ、あちらのもの

★直接目的語の標識 ን-(ə)n は指示詞の後ろに付く。

ይህን ደብተር እፈልጋለሁ :: yəh-ən däbtär əfälləgallähu. 「私はこのノートが欲しい」

እነዚህን አትገዛም? ənnäzzih-ən attəgəzam? 「君はこれらを買わないのですか」

★単数形は前置詞の直後に来る時、以下のように形が変わる。

	近称 (これ、この)	遠称 (あれ、あの)
M.SG.	--ዚህ --zzih	--ዚያ --zziya
F.SG.	--ዚኝ --zzičč	--ዚያኝ --zziyačč

በዚህ ክፍል ውስጥ ማንም የለም :: bä-zzih kəfəl wəst' mann-əm yälläm.

「この部屋の中には誰もいない」

ወደዚያ ሄዱ :: wädä-zziya hedu. 「彼等はあちらに行った」

練習

1. アムハラ語に訳しなさい

- (1) この本、この少年、この木、このパン
- (2) この女性、この町、この国、この猫
- (3) これらの本、これらの人々、これらの国々、これらの車
- (4) あの本、あの家、あのペン、あの服
- (5) あの女性、あの町、あの国、あの車
- (6) あれらの本、あれらの家、あれらの子供達、あれらの犬
- (7) この本に、この少年から、この木の方へ、このパンと
- (8) この女性に、この町で、この国から、この猫と
- (9) これらの本から、これらの人々に、これらの国々で、これらの車で
- (10) あの本に、あの家の方に、あの国のように、あの服について
- (11) あの女性のように、あの町から、あの国で、あの車で
- (12) あれらの本に、あれらの家から、あれらの子供達のように、あれらの犬に
- (13) ここに、ここから、こちらに、あそこに、あそこから、あちらに

2. 日本語に訳しなさい。

- (1) - ይህን መስተካከያት ገዛህ?
- ከዚያ ሱቅ ገዛሁ ::
- (2) - ወደዚያች ከተማ ከማን ጋር ትሄጃለሽ?
- ከነዚህ ልጆች ጋር እሄዳለሁ ::
- (3) - ይህ ምንድን ነው?
- ይህ ምስር ነው ::
- (4) - ከዚህ ምስርና ከዚያ ምስር ፤ ጥሩ ምስር የትኛው ነው?
- ይህ ምስር ነው ::
- (5) - ያች ሴትየዋ ደህና ነች?
- ያች ሴትየዋ ማለት ማን ነች?

第 31 課 時間の表現

★エチオピアの時間の数え方は 12 時間制であるが、日本とは 6 時間ずれた数え方をする。朝の 7 時がአንድ ሰዓት and sä'at 「1 時」であり、昼食時の 12 時はስድስት ሰዓት səddəst sä'at 「6 時」である。因みに日本とエチオピアの時差も 6 時間なので、更に注意が必要。

★「朝の」はከጥዋቱ kä-t'wat-u、「昼の」はከቀኑ kä-qän-u、「晩の」はከምሽቱ kä-məššət-u、「夜中の」はከሌሊቱ kä-lelit-u、である。

★分単位の表現は以下の通り。

10 : 10 አራት ከአሥር aratt k-assər、አራት ሰዓት ከአሥር ደቂቃ aratt sä'at k-assər däqīqa

10 : 15 አራት ከሩብ aratt kä-rub

10 : 30 አራት ተኩል aratt täkkul

10 : 50 ለአምስት አሥር ጉዳይ l-amməst assər gudday

★暦も独特であり、1 年は 365 日（閏年は 366 日）であるが、新年は 9 月 11 日頃始まり、30 日ずつの月が 12 ヶ月、その後 5（6）日間のみ月がある。西暦から（に）正確に換算するのは極めて困難なので、カレンダーできちんと確認すること。月の名前は順に以下の通り。因みに年もずれていて、西暦 2011 年 8 月現在で 2003 年。

(1) መስከረም mäskäräm、(2) ጥቅምት t'əqəmt、(3) ኅዳር hədar、(4) ታኅሣሥ tahsas、(5) ጥር t'ərr、(6) የካቲት yäkkatit、(7) መጋቢት mäggabit、(8) ሚያዝያ miyazya、(9) ግንቦት gənbot、(10) ሰኔ sāne、(11) ሐምሌ hamle、(12) ነሐሴ nəhase、(13) ጳጉሜ p'ag^wme

練習

1. 日本語に訳しなさい。

- (1) ሁለት ሰዓት ፤ አምስት ሰዓት ፤ ስምንት ሰዓት ፤ አንድ ሰዓት ፤ አሥራ አንድ ሰዓት
- (2) ከጥዋቱ አንድ ሰዓት ፤ ከጥዋቱ ሶስት ሰዓት ፤ ከቀኑ ዘጠኝ ሰዓት ፤ ከምሽቱ ሁለት ሰዓት ፤ ከምሽቱ አምስት ሰዓት
- (3) ሁለት ተኩል ፤ ሶስት ከሩብ ፤ አምስት ከአሥር ፤ ለአራት ሃያ ጉዳይ ፤ ለሰባት ሩብ ግዳይ

2. アムハラ語に訳しなさい。

- (1) 7 : 00、12 : 00、9 : 00、1 : 00、4 : 00
- (2) 朝 7 : 00、午前 10 : 00、午後 3 : 00、夕方 5 : 00、夜 10 : 00
- (3) 11 : 20、12 : 30、2 : 15、3 : 45、8 : 10

3. 日本語に訳しなさい。

- (1) - በሰንት ሰዓት ይመጣሉ ?
- ልክ በአምስት ሰዓት እመጣለሁ ::
- (2) - አሁን ሰንት ሰዓት ነው ?
- ወደ ስድስት ሰዓት ገደማ ሆነ ::
- (3) - በሰንት ሰዓት ትተኛለህ ?
- በአራት ሰዓት እተኛለሁ ::
- (4) - ዛሬ ቀኑ ስንት ነው ?
- ግንቦት ሰባት ነው ::
- ቀኑ ደግሞ ምንድን ነው ?
- ማክሰኞ ነው ::
- (5) - እስከሰንት ሰዓት ድረስ ትቆያለህ ?
- ለአሥራ አንድ አሥር ጉዳይ ድረስ እቆያለሁ ::

練習

1. 以下の名詞に指示に従って所有接尾代名詞を付加しなさい。

- (1) 彼の : ቤት ፣ እናት ፣ ወሻ ፣ አፍንጫ ፣ ጊዜ ፣ እድሜ ፣ ጭማቂ ፣ ተማሪ ፣ ጋሪ ፣ በቅሎ ፣ ዶሮ
- (2) 彼女の : ቤት ፣ አባት ፣ ወሻ ፣ ሹካ ፣ ጊዜ ፣ ወሬ ፣ ተማሪ ፣ አስተማሪ ፣ ስኪ ፣ በቅሎ ፣ ሚዶ
- (3) 貴方の : ቤት ፣ እናት ፣ ወሻ ፣ ማንኪያ ፣ ጊዜ ፣ መርፌ ፣ ተማሪ ፣ ሎሚ ፣ በቅሎ ፣ ጌሾ
- (4) 貴女の : ቤት ፣ ወንድም ፣ ወሻ ፣ ቡና ፣ ጊዜ ፣ ጠመኔ ፣ ተማሪ ፣ ገቢ ፣ በቅሎ ፣ ግቦ
- (5) 私の : ቤት ፣ ልጆች ፣ ወሻ ፣ ማኪና ፣ ጊዜ ፣ እድሜ ፣ ተማሪ ፣ ጸሐፊ ፣ በቅሎ ፣ ንሮ
- (6) 彼等の : ቤት ፣ ልጅ ፣ ወሻ ፣ ጫማ ፣ ጊዜ ፣ ቅቤ ፣ ተማሪ ፣ ሱሪ ፣ በቅሎ ፣ ዳቦ
- (7) 貴方達の : ቤት ፣ አክሲት ፣ ወሻ ፣ ሥራ ፣ ጊዜ ፣ ወሬ ፣ ተማሪ ፣ ዩኒቨርሲቲ ፣ በቅሎ ፣ ቀበቶ
- (8) 私達の : ቤት ፣ አጎት ፣ ወሻ ፣ ቦታ ፣ ጊዜ ፣ መርፌ ፣ ተማሪ ፣ ኤምባሲ ፣ በቅሎ ፣ ሽቶ
- (9) あのお方の : ቤት ፣ ባለቤት ፣ ወሻ ፣ ቢላዋ ፣ ጊዜ ፣ ቅቤ ፣ ተማሪ ፣ ጸሐፊ ፣ በቅሎ ፣ ቢላዎ
- (10) 貴方様の : ቤት ፣ አያት ፣ ወሻ ፣ ሥጋ ፣ ጊዜ ፣ እድሜ ፣ ተማሪ ፣ ታክሲ ፣ በቅሎ ፣ ቀጠሮ

2. 以下の名詞に各所有接尾代名詞を付加しなさい。

- (1) ስም
- (2) ሥራ
- (3) እድሜ
- (4) ቀጠሮ

3. 日本語に訳しなさい。

- (1) - ስምህ ማን ነው ?
- ስሜ ፍቅሩ ነው ::
- (2) - እድሜሽ ስንት ነው ?
- እድሜዬ ሃያ ዘጠኝ ነው ::
- (3) - ሃብታሙ ! እንደምን ነህ ? ሰላም ነው ? አባትህ ፣ እናትህ ፣ ቤተሰቦችህ ደህና ናቸው ?
- አዎን ፣ ሁላችንም ደህና ነን :: አንተስ ደህና ነህ ? ባለቤትህና ልጆችህ ደህና ናቸው ?
- (4) - ሰውደው ምንድን ነው ? እዚህ ምን ይሠራል ?
- እሱ ዘበኛችን ነው :: ቤታችንን ይጠብቃል ::
- ደመወዙስ ስንት ነው ?
- ምስጢር ነው ::

第 33 課 単純未完了形を使った従属節

★単純未完了形の前に置かれ、従属節を構成する接続詞が存在する。

ሰ sə 「～する時」、ብ bə 「～なら」、ል la 「～するために」、እንድ andə 「～するように」、እስከ əskə 「～するまで」。

★例として、ሰ sə とሰበረ säbbärä 「壊す」の組み合わせを以下に挙げる。接続詞の最後の ə と単純未完了形の冒頭部の結合に際する音変化に注意。

「～する時」

3M.SG.	ሰሰብር	sisäbr	3PL.	ሰሰብሩ	sisäbru
3F.SG.	ሰትሰብር	sət(tə)säbr			
2M.SG.	ሰትሰብር	sət(tə)säbr	2PL.	ሰትሰብሩ	sət(tə)säbru
2F.SG.	ሰትሰብሪ	sət(tə)säbri			
1SG.	ሰሰብር	səsäbr	1PL.	ሰንሰብር	sən(nə)säbr

★接続詞に単純未完了否定形（未完了否定形から -ም -(ə)m を取り除いたもの）が付く場合もある。同じく、ሰ sə とሰበረ säbbärä 「壊す」の組み合わせを以下に挙げる。

「～しないで、～する前に」

3M.SG.	ሳይሰብር	saysäbr	3PL.	ሳይሰብሩ	saysäbru
3F.SG.	ሳትሰብር	sat(tə)säbr			
2M.SG.	ሳትሰብር	sat(tə)säbr	2PL.	ሳትሰብሩ	sat(tə)säbru
2F.SG.	ሳትሰብሪ	sat(tə)säbri			
1SG.	ሳልሰብር	salsäbr	1PL.	ሳንሰብር	san(nə)säbr

★具体的な用法、用例は後の課で順次学ぶことにする。

練習

1. 左の主語に合わせて、**ስ**に右の各動詞の単純未完了形を接続させなさい。

- (1) እሱ ስ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ
- (2) እሷ ስ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ
- (3) አንተ ስ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ
- (4) አንቺ ስ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ
- (5) እኔ ስ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ
- (6) እነሱ ስ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ
- (7) እናንተ ስ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ
- (8) እነሱ ስ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ

2. 同じく、**ስ**に右の各動詞の単純未完了否定形を接続させなさい。

- (1) እሱ ስ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ
- (2) እሷ ስ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ
- (3) አንተ ስ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ
- (4) አንቺ ስ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ
- (5) እኔ ስ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ
- (6) እነሱ ስ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ
- (7) እናንተ ስ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ
- (8) እነሱ ስ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ

3. 接続詞を**ብ**、**ል**、**እንድ**に換えてそれぞれ上と同じことをしなさい（肯定形も否定形も）。

4. 日本語に訳しなさい。

(1) - ጂፓን ስሄድ ይህን መዝገበ ቃላት ላንተ እሰጣለሁ ።

- አመሰግናለሁ ። ስትሄድ እሸኛለሁ ።

(2) - አስተርጓሚ አንተ ብትሆን ጥሩ ነው ።

- አመሰግናለሁ ። አንተ ጥሩ ሥራ ልትሠራ እንድትችል እጥራለሁ ።

(3) - የት ልትሄድ ነው ።

- ወደ ሱቅ ነው ። ሳሙና ልዝ እፈልጋለሁ ።

第 34 課 復習 (7)

(ホテルで)

ተስፋይ-- ደረስን :: እናርፋለን ::

ሣዩራ-- እሺ ::

ተስፋይ-- ማኒው እንፈልጋለን ::

አስተናጋጅ-- አዎ ፤ አለ :: እንካ ::

ሣዩራ-- ጥሩ ነው :: ዋጋውም ግልጽ ነው ::

ተስፋይ-- እኔና እሱ ዳቦና እንቁላል ፍርፍር እንበላለን ::

ሣዩራ-- እኔም ::

መሐሊት-- እኛ ደግሞ ቲማቲም ስልስ እንፈልጋለን ::

ሣዩራ-- ዛሬ ይሞቃል :: ቀዝቃዛ ነገር ልጠጣ እፈልጋለሁ :: ፋንታ አለ ?

ስዩም-- ሊኖርም ላይኖርም ይችላል :: እንጠይቃለን :: ና አንተ !!

(食後)

ተስፋይ-- ትኩስ ነገር እንጠጣለን :: ና አንተ ! እስፕሪስ አለ ?

አስተናጋጅ-- ይቅርታ ፤ የለም :: ዛሬ መብራት የለም :: ስለዚህ ማሽን አይሠራም :: ነገር ግን ሻይ ብቻ አለ ::

በፔርሙዝ ይቀርባል ::

ተስፋይ-- እሺ ፤ ይሁን ::

(紅茶を飲みながら)

ሣዩራ-- የዛሬ ፕሮግራሞችን እንዴት ነው ? የት የት እንሄዳለን ?

ሃና-- እዚያ ዘመዶቻችን አሉ :: በመጀመሪያ እነሱን እንጠይቃለን ::

ስዩም-- እነሱ የናዝሬት ከተማ በደምብ ያውቃሉ :: ከእነሱ ጋር ብትውይ ብዙ ነገር ልታዩ ትችያለሽ ::

መሐሊት -- ስድስት ሰዓት ሲሆን በቤታቸው ምሳ እንበላለን ::

ተስፋይ-- ሥጋ እንበላለን :: ምክንያቱ የናዝሬት ሥጋ በጣም ቆንጆ ነው ::

ሣዩራ-- በጥሬ ነው ?

ተስፋይ-- ታዲያስ !

ሃና-- ቪኖ አመጥተናል :: ከቪኖ ጋር ብትበዩ ምንም ችግር የለም ::

ሣዩራ-- እውነት ?

መሐሊት-- ትፈሪያለሽ ?

ተስፋይ-- ወደፊት ትለምጃለሽ :: ጥሬ ሥጋ ሳትበዩ ግን ወደ ጃፓን አትሄጅም ::

ሣዩራ-- ከሶ ትል የለም ?

ስዩም-- ምናልባት የለም ::

መሐሊት-- ቢኖርም አትሞኝም ::

ሣዩራ-- በጃፓን ጥሬ ሥጋ እንደመርዝ እንቆጥራለን ::

ሃና -- የኛው ትኩስ ነው :: ከቄራ ቀጥታ ይመጣል ::

ተስፋዩ-- ለማንኛውም ጥብስም አለ :: ችግር አይኖርም ::

ስዩም-- እረ ሰስት ሰዓት ሆነ :: አንሄድም ?

ተስፋዩ-- እሺ ::

(手を叩いてウェイターを呼ぶ)

ተስፋዩ-- ና አንተ !! ሂሳብ ስንት ነው ?

አስተናጋጅ-- ሰማንያ ሰባት ብር ነው ::

ተስፋዩ-- እንካ መቶ ብር :: ዝርዝር አለ ?

አስተናጋጅ-- አለ :: አንድ ጊዜ ::

(ウェイターがお釣りをもって来る。テスファイエは1ブルテーブルに残す)

ተስፋዩ-- እሺ :: ቆንጆ ቁርስ ነበረ ::

አስተናጋጅ-- አመሰግናለሁ ::

註

ና na 「来なさい」(「来る」の命令形)

ይሁን yəhun 「そうしてくれ」(「成る」の希求形)

ታዲያስ tadiyahass 「勿論」

አምጥተናል amt'ətānal 「私達は持って来た」(「持つて来る」の複合副動詞形)

አንድ ጊዜ and gize 「ちょっと待って下さい」

第 35 課 目的語接尾代名詞

★動詞に接尾されて直接目的語（時として間接目的語）を表す代名詞が存在する。直前の音により、若干形が変化する。本課では動詞完了形と共に使われる形を学ぶ。

	-C	-č*, -š*	-ä	-a	-u
3M.SG.	-äw	-əw	-w	-w	-t
3F.SG.	-at	-at	-at**	-t	- ^w at
2M.SG.	-əh	-əh	-h	-h	-h
2F.SG.	-əš	-əš	-š	-š	-š
1SG.	-äññ	-əññ	-ññ	-ññ	-ññ
3PL.	-aččäw	-aččäw	-aččäw**	-ččäw	- ^w aččäw
2PL.	-aččəhu	-aččəhu	-aččəhu**	-ččəhu	- ^w aččəhu
1PL.	-än	-ən	-n	-n	-n
3SG.RESP.	-aččäw	-aččäw	-aččäw**	-ččäw	- ^w aččäw
2SG.RESP.	-wo(t)	-wo(t)	-wo(t)	-wo(t)	-wo(t)

* 完了形の語尾の場合

** 直前の母音 ä は脱落する

ሰበርኩት :: säbbärku-t. 「私はそれを壊した」

አየሁዋት :: ayyähu-^wat. 「私は彼女を見た」

ነገረኝ :: näggärä- ññ. 「彼は私に話した」

ፈለጋት :: fälläg-at. 「彼は彼女を探した」

ልጆቹን ሳመቻቸው :: ləjočč-u-n samäčč-aččäw. 「彼女はその子供達にキスをした」

★完了否定形の場合、目的語接尾代名詞は-ም -(ə)m の前に置かれる。

አልየሁዋትም :: al-ayyähu-^wat-əm. 「私は彼女を見なかった」

አልሰጠኝኝም :: al-sät't'äčč- əññ-əm. 「彼女は私にくれなかった」

練習

1. 指示に従って、右の各動詞完了形に目的語接尾代名詞を付加しなさい。

- (1) 彼を ነገርክ ፤ ሰማህ ፤ ነገርሽ ፤ መታች ፤ ሳመ ፤ ሰጠ ፤ በላ ፤ ጠጣ ፤ ያዙ ፤ ጠሩ
- (2) 彼女を ነገርክ ፤ አየህ ፤ አየሽ ፤ ወሰደች ፤ ደበደበ ፤ ተቀበለ ፤ ጠራ ፤ ፈራ ፤ ጠየቁ ፤ አስተማሩ
- (3) 貴方を ነገርን ፤ አየን ፤ አየች ፤ ወደደች ፤ ፈለገ ፤ ሰጠ ፤ ጠላ ፤ አስፈራራ ፤ ወሰዱ ፤ አስታወስኩ
- (4) 貴女を ነገርን ፤ ፈለግን ፤ ረገጠች ፤ ወለደች ፤ ጠበቀ ፤ ጠረጠረ ፤ አገባ ፤ ረሳ ፤ ያዙ ፤ አገኙ
- (5) 私を ነገርክ ፤ አታለልክ ፤ ተቀበለች ፤ ጠራች ፤ ነገረ ፤ ሳመ ፤ አስፈራራ ፤ ረሳ ፤ ጠየቁ ፤ ጋበዙ
- (6) 彼等（それら）を
 ነገርክ ፤ አመንክ ፤ አየሽ ፤ ወደደች ፤ ወሰደ ፤ ሰበረ ፤ ገዛ ፤ ፈራ ፤ ለቀቁ ፤ ተቀበሉ
- (7) 君達を ነገርን ፤ ፈለግን ፤ ጠየቀች ፤ ሳመች ፤ ጋበዘ ፤ አስተማረ ፤ አበላ ፤ ጠራ ፤ ጠረጠሩ ፤ ረገጡ
- (8) 私達を ነገርክ ፤ ሰጠህ ፤ ፈለገች ፤ ጠራሽ ፤ ደበደበ ፤ አመነ ፤ ጠላ ፤ ረሳ ፤ አገኙ ፤ ጠየቁ
- (9) あのお方を ነገርክ ፤ አመንን ፤ ወደድሽ ፤ አገኘሽ ፤ አከበረ ፤ አሳየ ፤ ፈራ ፤ ረሳ ፤ ጠየቅኩ ፤ ሰጠሁ
- (10) 貴方様を ነገርን ፤ አየን ፤ ወደደች ፤ አከበረች ፤ አመነ ፤ ሰጠ ፤ ፈራ ፤ ረሳ ፤ ተቀበሉ ፤ አስታወስኩ

2. 日本語に訳しなさい。

- (1) - ምን አልከኝ ?
- ምንም አላልኩህም ።
- (2) - ለሰውዬው ገንዘብ ሰጠኸው ?
- አልሰጠሁትም ። ጥሩ ሰው አልመሰሰላኝም ።
- (3) - እኔን ረሳኸኝ ?
- አልረሳሁህም ። አንተ አለማየሁ ነህ ።
- (4) - ወደዚህ ስትመጧ ማን ሸኘሽ ?
- እስከ ኤር ፖርት ድረስ ቤተሰቦቼ ሸኚኝ ።
- (5) - እነዚህን እስክሪፕቶች ከየት ገዛሃቸው ?
- ከዚያ ሱቅ ገዛሁቸው ።

第 36 課 所有の表現

★アムハラ語では、所有を「(所有者) に (所有物) が在る」と表現する。所有物が主語に、それに対応する存在詞が述語になる。所有者は存在詞に付加される接尾所有代名詞で表されるが、同時に文頭に名詞句として現れてもよい。述語部の変化は以下の通り。

所有者	所有物 M.SG.	所有物 F.SG.	所有物 PL.
3M.SG.	አለው allä-w	አለችው alläčč-əw	አሉት allu-t
3F.SG.	አላት all-at	አለቻት alläčč-at	አሏት allu- ^w at
2M.SG.	አለህ allä-h	አለችህ alläčč-əh	አሉህ allu-h
2F.SG.	አለሽ allä-š	አለችሽ alläčč-əš	አሉሽ allu-š
1SG.	አለኝ allä-ññ	አለችኝ alläčč-əññ	አሉኝ allu-ññ
3PL.	አላቸው all-aččäw	አለቻቸው alläčč-aččäw	አሏቸው allu- ^w aččäw
2PL.	አላችሁ all-aččəhu	አለቻችሁ alläčč-aččəhu	አሏችሁ allu- ^w aččəhu
1PL.	አለን allä-n	አለችን alläčč-ən	አሉን allu-n
3SG.RESP.	አላቸው all-aččäw	አለቻቸው alläčč-aččäw	አሏቸው allu- ^w aččäw
2SG.RESP.	አለዎ(ት) allä-wo(t)	አለችዎ(ት) alläčč-əwo(t)	አሉዎ(ት) allu-wo(t)

ትልቅ ቤት አለው :: təlləq bet allä-w. 「彼は大きな家を持っている」

እኔ ብዙ ልጆች አለኝ :: əne bəzu ləjočč allu-ññ. 「私には多くの子供がいる」

★これらの否定には የለም yälläm を使う。接尾代名詞は -ም -(ə)m の前に置かれる。

所有者	所有物 M.SG.	所有物 F.SG.	所有物 PL.
3M.SG.	የለውም yällä-w-əm	የለችውም yälläčč-əw-m	የሉትም yällu-t-əm
3F.SG.	የላትም yäll-at-əm	የለቻትም yälläčč-at-əm	የሏትም yällu- ^w at-əm
2M.SG.	የለህም yällä-h-əm	የለችህም yälläčč-əh-əm	የሉህም yällu-h-əm
2F.SG.	የለሽም yällä-š-əm	የለችሽም yälläčč-əš-əm	የሉሽም yällu-š-əm
1SG.	የለኝም yällä-ññ-əm	የለችኝም yälläčč-əññ-əm	የሉኝም yällu-ññ-əm
3PL.	የላቸውም yäll-aččäw-əm	የለቻቸውም yälläčč-aččäw-əm	የሏቸውም yällu- ^w aččäw-əm
2PL.	የላችሁም yäll-aččəhu-m	የለቻችሁም yälläčč-aččəhu-m	የሏችሁም yällu- ^w aččəhu-m
1PL.	የለንም yällä-n-əm	የለችንም yälläčč-ən-əm	የሉንም yällu-n-əm
3.RESP.	የላቸውም yäll-aččäw-əm	የለቻቸውም yälläčč-aččäw-əm	የሏቸውም yällu- ^w aččäw-əm
2.RESP.	የለዎ(ት)ም yällä-wo(tə)-m	የለችዎ(ት)ም yälläčč-əwo(tə)-m	የሉዎ(ት)ም yällu-wo(t)-əm

ብር የለኝም :: bərr yällä-ññ-əm. 「私には金がない」

練習

1. 指示に従い、右の各名詞句を所有物とした所有の表現をそれぞれ作りなさい。

- (1) 彼には **ቤት ፣ ብዙ ብር ፣ ወንድ ልጅ ፣ ሴት ልጅ ፣ (አንድ) እህት ፣ ልጆች ፣ ዘመዶች**
- (2) 彼女には **ሱቅ ፣ ሰፊ መሬት ፣ ችሎታ ፣ እናት ፣ ሴት አያት ፣ ልጆች ፣ ትልልቅ ቤቶች**
- (3) 貴方には **ሥራ ፣ ገንዘብ ፣ አስተያየት ፣ ታላቅ እኅት ፣ ታናሽ እኅት ፣ ወንድሞች ፣ እኅቶች**
- (4) 貴女には **መኪና ፣ እስክራፕቶ ፣ አባት ፣ ሴት ልጅ ፣ እናት ፣ ብዙ መጽሐፎች ፣ ቤተሰቦች**
- (5) 私には **ብዙ መጽሐፍ ፣ ልብስ ፣ መኖሪያ ፣ ሚስት ፣ ሴት አያት ፣ ከብቶች ፣ ንብረቶች**
- (6) 彼等には **ብዙ ሥራ ፣ እድል ፣ ሀብት ፣ (አንድ) ሴት ልጅ ፣ ከብቶች ፣ ልጆች**
- (7) 君達には **እውቀት ፣ ብር ፣ ቆንጆ ቤት ፣ እናት ፣ ወላጆች ፣ ዘመዶች**
- (8) 私達には **ትምህርት ፣ እረፍት ፣ እርሻ ፣ (አንድ) ሴት ልጅ ፣ ብዙ ሰቶች ፣ መኪናዎች**
- (9) あのお方には **ሥራ ፣ እውቀት ፣ ትልቅ ቤት ፣ እናት ፣ ታላቅ እኅት ፣ ጉብዝ ልጆች ፣ ከብቶች**
- (10) 貴方様には **ቀጠሮ ፣ ወንድ ልጅ ፣ ንብረት ፣ ሴት ልጅ ፣ ሆቴሎች ፣ ንደኞች**
- (11) その男には **ብር ፣ እርሻ ፣ ሞባይል ፣ ታኛሽ እኅት ፣ ወንድሞችና እኅቶች ፣ ቤቶች**
- (12) アルマズには **ባል ፣ ትርፍ ጊዜ ፣ ትምህርት ፣ ሴት አያት ፣ መጽሐፎች ፣ ሸሚዞች**

2. 以下の名詞句を所有物とした所有の表現を様々な所有者に関して作りなさい。

- (1) ብር
- (2) ሴት ልጅ
- (3) ንደኞች

3. 否定形に関しても上の 1.、2.と同じことをしなさい。

4. 日本語に訳しなさい。

- (1) - አሁን ስንት ብር አለህ ?
- ሰባ ብር አለኝ ::
- (2) - ቤትህ ሽንት ቤትና መታጠቢያ አለው ?
- የለውም :: ቢጋራ ነው ::
- (3) - ነገ ትምህርት አላችሁ ?
- አዎን ከአራት ሰዓት እስከ አሥር ሰዓት ትምህርት አለን ::

第 37 課 未完了形と目的語接尾代名詞

★目的語接尾代名詞は単純未完了形の直後にも現れ得る。複合未完了形は単純未完了形と存在詞から構成されていると考えられるが、目的語接尾代名詞は単純未完了形の後に置かれる。第 35 課の表がそのまま使えるが、-i で終わる 2F.SG.に付く形と、3PL.、2PL.が-u で終わり、存在詞の形も変わること注意到。𐌶𐌵nāggārā 「話す」を例に示す。

yənāgr-āw-al	yənāgr-at-al	yənāgr-əh-al
tənāgr-āw-alläčč	tənāgr-at-alläčč	tənāgr-əh-alläčč
tənāgr-āw-alläh	tənāgr-at-alläh	**
tənāgri-w-alläš	tənāgri- ^y at-alläš	**
ənāgr-āw-allähu	ənāgr-at-allähu	ənāgr-əh-allähu
yənāgru-t-al	yənāgru- ^w at-al	yənāgru-h-al
tənāgru-t-allaččəhu	tənāgru- ^w at-allaččəhu	**
ənnənāgr-aw-allän	ənnənāgr-at-allän	ənnənāgr-əh-allän
yənāgr-əš-al	yənāgr-āññ-al	yənāgr-aččāw-al
tənāgr-əš-alläčč	tənāgr-āññ-alläčč	tənāgr-aččāw-alläčč
-----	tənāgr-āññ-alläh	tənāgr-aččāw-alläh
-----	tənāgri-ññ-alläš	tənāgri- ^y aččāw-alläš
ənāgr-əš-allähu	-----	ənāgr-aččāw-allähu
yənāgru-š-al	yənāgru-ññ-al	yənāgru- ^w aččāw-al
-----	tənāgru-ññ-allaččəhu	tənāgru- ^w aččāw-allaččəhu
ənnənāgr-əš-allän	-----	ənnənāgr-aččāw-allän
yənāgr-aččəhu ^w -al	yənāgr-än-al	yənāgr-wot-al
tənāgr-aččəhu ^w -alläčč	tənāgr-än-alläčč	tənāgr-wot-alläčč
-----	tənāgr-än-alläh	-----
-----	tənāgri-n-alläš	-----
ənāgr-aččəhu ^w -allähu	-----	ənāgr-wot-allähu
yənāgru-aččəhu ^w -al	yənāgru-n-al	yənāgru-wot-al
-----	tənāgru-n-allaččəhu	-----
ənnənāgr-aččəhu ^w -allän	-----	ənnənāgr-wot-allän

練習

1. 左と同様の表を以下の動詞に関して作成しなさい。

- (1) ረገመ
- (2) ፈለገ
- (3) ጠራ
- (4) ሰጠ
- (5) ሸኘ
- (6) ያዘ

2. 以下に目的語接尾代名詞の各形を付加しなさい。

- (1) ይጠይቃል
- (2) ትመታለህ
- (3) ያግዛለ-

3. 日本語に訳しなさい。

(1) - ይህ ሸሚዝ በጣም ጥሩ ነው ። አትዝውም ?

- እሺ ፤ እዝዋለሁ ።

(2) - እኔ ሥጋውን እከትፈዋለሁ ።

- ታዲያ እኔ ደግሞ እንጀራውን እቆርጠዋለሁ ። ሶስት ይበቃናል አይደል ?

(3) - ትንሽ አይበርድህም ?

- ምንም አይበርድኝም ።

(4) - ከዘራሁን ደብዳቤ ደረሰህ ?

- ገና አልደረሰኝም ። ሲደርሰኝ እነግርሻለሁ ።

(5) - ነገ ጥዋት መናሀሪያ ድረስ እሸኝሃለሁ ።

- አመሰግናለሁ ። አንተን አልረሳህም ።

- ስትሄድ ምን ትሰጠኛለህ ?

- ካልሲዩን እሰጥሃለሁ ።

- ሽረ እሱማ ቆሻሻ ነው ፤ አልፈልገውም !

第 38 課 数詞

★既に幾つかは出て来たが、基数表現をまとめておく。

1 አንድ and	2 ሁለት hulätt	3 ሶስት sost	4 አራት aratt	5 አምስት amməst
6 ስድስት səddəst	7 ሰባት säbatt	8 ስምንት səmmənt	9 ዘጠኝ zät'änn	10 አሥር assər
11 አሥራ አንድ asra and	12 አሥራ ሁለት asra hulätt	13 አሥራ ሶስት asra sost		
20 ሃያ haya	21 ሃያ አንድ haya and	22 ሃያ ሁለት haya hulätt		
30 ሰላሳ sälasa	40 አርባ arba	50 ጎምሳ hamsa	60 ስልሳ səlsa	70 ሰባ säba
80 ሰማንያ sämanya	90 ዘጠና zät'äna	100 መቶ mäto	101 መቶ አንድ mäto and	
111 መቶ አሥራ አንድ mäto asra and	200 ሁለት መቶ hulätt mäto			
201 ሁለት መቶ አንድ hulätt mäto and	1,000 አንድ ሺ(ሀ) and ši(h)			
10,000 አሥር ሺ(ሀ) assər ši(h)	1,000,000 አንድ ሚሊዮን and miliyon			

★序数詞は基数詞に-(ä)ñña を付ける。

1st አንደኛ andännä	2nd ሁለተኛ hulättännä	20th ሃያኛ hayañña
------------------	---------------------	------------------

★年号や頁数等に独特のエチオピア数字が使われることもある。

1 ፩	2 ፪	3 ፫	4 ፬	5 ፭	6 ፮	7 ፯	8 ፰	9 ፱	10 ፲
20 ፳	30 ፴	40 ፵	50 ፶	60 ፷	70 ፸	80 ፹	90 ፺	100 ፻	
10,000 ፳፻									

練習

1. 日本語に訳しなさい。

- (1) አራት (2) ዘጠኝ (3) አሥራ ስድስት (4) ሃያ ስምንት
- (5) ስልሳ ሰባት (6) ሰባ ሁለት (7) አርባ አምስት (8) መቶ ሰማንያ አንድ
- (9) ሶስት መቶ ስልሳ አምስት (10) ሁለት ሺ ስልሳ ሶስት (11) ዘጠና አንድ ሺህ

2. アムハラ語に訳しなさい。

- (1) 7 (2) 8 (3) 14 (4) 55 (5) 77
- (6) 31 (7) 735 (8) 8,000 (9) 512 (10) 67,000

3. 日本語に訳しなさい。

- (1) - ይህን ኮት ስንት ገዘህ ?
- በሁለት መቶ ብር ነው ::
- (2) - ያንተ የክፍል ቁጥር ስንት ነው ?
- አራት ቁጥር ነው ::
- (3) - ልጄ በአሥራ ዘጠኝ ዘጠና ስምንት ተወለደች ::
- ልጄ ደግሞ በሁለት ሺህ አንድ ተወለደ ::
- (4) - ጥሩነሽ በአምስት ሺህ ስንተኛ ወጣች ?
- ሁለተኛ ወጣች ::
- ሰዓትስ ?
- አሥራ አምስት ከሃያ አምስት ::
- (5) - ሁሉም አሰሩ ?
- አንድ ሰበተኛ ወደቀ ::

第 39 課 復習 (8)

(テスファイエの家の庭で)

ምሳሌ-- ሣዩሪ ፤ ዶክተር ጌታሁንን ታውቂያለሽ ?

ሣዩሪ-- አዎን ፤ አውቃቸዋለሁ ። በኢትዮጵያ የታወቁ የስነ-ልሳን ምሁር ናቸው ። በጣም ልጠይቃቸው እፈልጋለሁ ።

ምሳሌ-- እሱ የእኔ ባለቤት ነው ። ቅዳሜ ወይም እሁድ እዚህ እንዲመጣ እነግረዋለሁ ። ሌላ ቀጠሮ አለሽ ?

ሣዩሪ-- የለም ። አመሰግናለሁ ። ጥሩ ኢጋጣሚ ነው !

ምሳሌ-- እድለኛ ነሽ ።

ሣዩሪ-- ዩኒቨርሲቲ ብሄድም ላያቸው አልቻልኩም ።

ምሳሌ-- እግዚአብሔር ይጠብቅሻል ማለት ነው ። የሱ መጽሐፍ አለሽ ?

ሣዩሪ-- አለኝ ። ባራት ኪሎ ገዛሁት ።

ምሳሌ-- አንድ ብቻ ነው ?

ሣዩሪ-- አዎን ።

ምሳሌ-- ሰሞኑን አዲስ መጽሐፍ ወጣ ። ታውቂያለሽ ?

ሣዩሪ-- አላውቀውም ። አላየሁትም ። ልገዛው እፈልጋለሁ ።

ምሳሌ-- እንዲሰጥሽ እጠይቀዋለሁ ።

ሣዩሪ-- በጣም አመሰግናለሁ ።

ምሳሌ-- ባለቤቴ በኢትዮጵያ ልዩ ልዩ ቦታ ምርምር አደረገ ። ስለጥናትሽ ብትጠይቁው ቆንጆ ነው ።

ሣዩሪ-- እሺ ። ግን እኔ የስነ-ልሳን ተማሪ እንደሆንኩ እንዴት ታውቂያለሽ ? ከማን ሰማሽ ?

ምሳሌ-- ከጋሼ ተስፋዬ ሰማሁ ። ሣዩሪ የቋንቋ ጥናት ተማሪ ነኝ ፤ ባለቤትሽ ሊረዳት ይችላል አለኝ ።

ሣዩሪ-- ጋሼ ተስፋዬ በጣም ጥሩ ሰው ናቸው ። ሁሌ ይረዳኛል ። ያስቡኛል ።

ምሳሌ-- አንቺ ወዴት ትሄጃለሽ ? ሰሜን ? ምስራቅ ? ምዕራብ ? ደቡብ ?

ሣዩሪ-- ምናልባት ወደ ደቡብ እሄዳለሁ ።

ምሳሌ-- የደቡብ የት ? ወላይታ ? ኮንሶ ? ኦሪ ? ባና ?

ሣዩሪ-- ገና አልወሰንኩም ።

ምሳሌ-- ለጊዜው ባዲስ አበባ ትቆያለሽ ?

ሣዩሪ-- አዎን ። ዝግጅትም አስፈላጊ ነው ።

ምሳሌ-- የምን ዝግጅት ?

ሣዩሪ-- በቤተ መጻሕፍት ውስጥ መረጃ እፈልጋለሁ ። ደግሞ በመጀመሪያ ባዲስ አበባ ከተማ ውስጥ ልሠራ እፈልጋለሁ ።

ምሳሌ-- በእርግጥ ገጠር ባትሄጅም ባዲስ አበባ ውስጥ ብዙ ብሔር ብሔረሰቦች አሉ ። ቋንቋዎች አሉ ።

ሣዩራ-- ኑሮም ምቹ ነው :: ጓደኞቼም ዘመዶቼም አሉ ::

ምሳሌ-- ዘመዶችሽ ?

ሣዩራ-- ማለት እነጋሼ ተስፋዬ :: እናንተ ናችሁ ::

ምሳሌ-- ልክ ነሽ :: አመሰግናለሁ :: ባለቤቴም ምክር ይሰጥሻል ::

ሣዩራ-- እኔም አመሰግናለሁ :: ለማንኛውም አልቸኩልም ::

ምሳሌ-- ጥሩ ነው :: ቀስ በቀስ ትጀምራለሽ :: መልካም ጥናት !

ሣዩራ-- አመሰግናለሁ ::

註

የታወቁ yä-tawwäqu 「有名な」

練習

1. 左の代名詞に呼応させて右の各動詞を命令形にしてください。

- (1) አንተ ** :: ሰበረ ፤ ገደለ ፤ ወረደ ፤ ከፈተ ፤ ከፈለ ፤ መረጠ ፤ አለፈ ፤ አጠበ ፤ አቀፈ
- (2) አንቺ ** :: ሰበረ ፤ ወሰደ ፤ ከተፈ ፤ ጠረገ ፤ ወለደ ፤ ቆጠረ ፤ አለፈ ፤ አጠፈ ፤ አረፈ
- (3) እናንተ ** :: ሰበረ ፤ ተከለ ፤ ቀረበ ፤ ለበሰ ፤ ነገረ ፤ ዘፈነ ፤ አደረ ፤ አመነ ፤ አሰረ
- (4) አንተ ** :: ጀመረ ፤ ጨረሰ ፤ ሞከረ ፤ ፈለገ ፤ ወሰነ ፤ አሰበ ፤ አደሰ ፤ አከመ
- (5) አንቺ ** :: ጀመረ ፤ ደወለ ፤ ጠበቀ ፤ ጨፈረ ፤ ለወጠ ፤ አሰበ ፤ አጀሰ ፤ አገዘ
- (6) እናንተ ** :: ጀመረ ፤ ጠየቀ ፤ ቀየረ ፤ ቸኩለ ፤ ጨመረ ፤ አሰበ ፤ አቀደ ፤ አገዘ

2. 以下の動詞に関して命令形の活用表を完成させなさい。

- (1) ወሰደ
- (2) ፈለገ
- (3) አሰረ
- (4) አሰበ

3. 日本語に訳しなさい。

- (1) - ደህና እደር ፤ ዘሪሁን !
- ደህና እደሪ ፤ ሃና !
- (2) - ከጃፓንና ከኢትዮጵያ የትኛው ጥሩ ነው ? አንዱን ምረጥ ::
- ልመርጥ አልችልም :: አስቸጋሪ ጥያቄ ነው ::
- (3) - ጫማህን እሰረው ::
- አመሰግናለሁ :: አልተመለከትኩም ::
- (4) - ዋጋው ስንት ነው ?
- አላውቅም :: ሴትዮዋን ጠይቂያት ::
- (5) - ክፈተው ::
- እሺ :: ከፈትኩት ::
- ትክክል አይደለም :: መስኮት ሳይሆን ቴሌቪዥን ከፈተው ::

第 41 課 希求形

★希求形とは主として第三者の行動を望む場合（「～するように」「～させよ」）や自己の動作の許可、提案（1 人称単数）や勧誘（1 人称複数）に使われる形である。3 子音語根動詞の希求形は以下の通りである。

タイプ A ሰበረ säbbärä 「壊す」

3M.SG.	ይሰበር yəsbär	3PL.	ይሰበሩ yəsbäru
3F.SG.	ትሰበር təsbär		
2M.SG.	ትሰበር təsbär	2PL.	ትሰበሩ təsbäru
2F.SG.	ትሰበሪ təsbäri		
1SG.	ልሰበር ləsbär	1PL.	እንሰበር ənnəsbär

タイプ B ጀመረ jəmmärä 「始める」

3M.SG.	ይጀምር yəjəmmär	3PL.	ይጀምሩ yəjəmmäru
3F.SG.	ትጀምር təjəmmär		
2M.SG.	ትጀምር təjəmmär	2PL.	ትጀምሩ təjəmmäru
2F.SG.	ትጀምሪ təjəmmäri		
1SG.	ልጀምር ləjəmmär	1PL.	እንጀምር ənnəjəmmär

ሥራውን ይጀምር :: səra-w-ən yəjəmmär. 「彼にその仕事を始めさせろ」

እግዚአብሔር ይጠብቀን :: əgziabher yət'äbbəq-än. 「神が私達を守って下さいますように」

ልረልግ? ləfälləg? 「私が探しましょうか」 እንሞክር :: ənnəmoḵḵər. 「やってみましょう」

★対応する否定形は以下の通りである。2 人称に対する禁止形も形態上ここに含まれると考えられるので合わせて示す。

タイプ A ሰበረ säbbärä 「壊す」

3M.SG.	አይሰበር aysbär	3PL.	አይሰበሩ aysbäru
3F.SG.	አትሰበር attəsbär		
2M.SG.	አትሰበር attəsbär	2PL.	አትሰበሩ attəsbäru
2F.SG.	አትሰበሪ attəsbäri		
1SG.	አልሰበር alsbär	1PL.	አንሰበር annəsbär

タイプ B ጀመረ jəmmärä 「始める」

3M.SG.	አይጀምር ayjəmmär	3PL.	አይጀምሩ ayjəmmäru
3F.SG.	አትጀምር attəjəmmär		
2M.SG.	አትጀምር attəjəmmär	2PL.	አትጀምሩ attəjəmmäru
2F.SG.	አትጀምሪ attəjəmmäri		
1SG.	አልጀምር aljəmmär	1PL.	አንጀምር annəjəmmär

練習

1. 左の代名詞に呼応させて右の各動詞を希求形にしなさい。

- (1) እሱ ** :: ሰበረ ፤ ወረደ ፤ ከፈለ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ጨረሰ ፤ ፈለገ ፤ አሰበ
- (2) እሷ ** :: ሰበረ ፤ ከፈተ ፤ ከተፈ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ሞከረ ፤ ወሰነ ፤ አሰበ
- (3) እኔ ** :: ሰበረ ፤ ገደለ ፤ መረጠ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ጠበቀ ፤ ለወጠ ፤ አሰበ
- (4) እነሱ ** :: ሰበረ ፤ ጠረገ ፤ ነገረ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ደወለ ፤ ጨመረ ፤ አሰበ
- (5) እኛ ** :: ሰበረ ፤ ለበሰ ፤ ዘፈነ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ቀየረ ፤ ጠየቀ ፤ አሰበ

2. 左の代名詞に呼応させて右の各動詞を希求否定形（禁止形）にしなさい。

- (1) እሱ ** :: ሰበረ ፤ ዘፈነ ፤ ነገረ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ጨመረ ፤ ቀነሰ ፤ አሰበ
- (2) እሷ ** :: ሰበረ ፤ ቀረበ ፤ ተከለ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ጠየቀ ፤ ቀየረ ፤ አሰበ
- (3) አንተ ** :: ሰበረ ፤ ለበሰ ፤ ቁጠረ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ረበሸ ፤ ቸኩለ ፤ አሰበ
- (4) አንቺ ** :: ሰበረ ፤ ጠረገ ፤ ወለደ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ፈለገ ፤ ለወጠ ፤ አሰበ
- (5) እኔ ** :: ሰበረ ፤ ተከለ ፤ መረጠ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ጨመረ ፤ ጠየቀ ፤ አሰበ
- (6) እነሱ ** :: ሰበረ ፤ ከፈለ ፤ ገደለ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ወሰነ ፤ ጠበቀ ፤ አሰበ
- (7) እናንተ ** :: ሰበረ ፤ ወረደ ፤ ወደቀ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ቸኩለ ፤ ቀነሰ ፤ አሰበ
- (8) እኛ ** :: ሰበረ ፤ ወሰደ ፤ ከፈተ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ጠየቀ ፤ ለወጠ ፤ አሰበ

3. 日本語に訳しなさい。

- (1) - መጀመሪያ ፍቅሩ ይሞክር ::
- አይሆንም :: አይሞክር :: እንቲ ትሞክር ::
- (2) - ይሞቃል :: መስኮቱን ልክፈተው ?
- ኧረ አትክፈተው :: ጉንፋን ይይዘኛል ::
- (3) - አንድ ነገር ልንገርዎ ::
- እሺ ፤ ይንገሩኝ ::
- (4) - ፀሎት እንፀልይ :: እግዚአብሔር ይጠብቀው ::
- አሜን ::
- (5) - ፈተናውን ይለፍ አይለፍ እኔ እንጂ ::
- አንተም ትምህርትህን ትጨርስ አትጨርስ ልገምት አልኛልም ::

第 42 課 2 子音語根動詞命令・希求形

★2 子音語根動詞の命令形、希求（肯定）形は以下の通りである。否定形は 3 子音語根動詞と同じ方法で作る。

C₁äC₂C₂a 型タイプ A ሰማ sämma 「聞く」

ሰማ səma ፤ ሰሚ səmi ፤ ሰሙ- səmu

ይሰማ yəsma ፤ ትሰማ təsma ፤ ትሰማ təsma ፤ ትሰሚ təsmi ፤ ልሰማ ləsma

ይሰሙ- yəsmu ፤ ትሰሙ- təsmu ፤ እንሰማ ənnəsma

※መጣ mät't'a 「来る」の命令形は、ና na ፤ ነይ näy ፤ ኑ nu

C₁äC₂C₂a 型タイプ B ለካ läkka 「計る」

ለካ läkka ፤ ለኪ läkki ፤ ለኩ- läkku

ይለካ yälakka ፤ ትለካ tälakka ፤ ትለካ tälakka ፤ ትለኪ tälakki ፤ ልለካ lälakka

ይለኩ- yälakku ፤ ትለኩ- tälakku ፤ እንለካ ənnälakka

C₁äC₂C₂ä 型タイプ A ቀረ qärrä 「居残る」

ቀር qər ፤ ቀሪ qəri ፤ ቀሩ- qəru

ይቀር yəqər ፤ ትቀር təqər ፤ ትቀር təqər ፤ ትቀሪ təqri ፤ ልቀር ləqər

ይቀሩ- yəqru ፤ ትቀሩ- təqru ፤ እንቀር ənnəqər

C₁äC₂C₂ä 型タイプ B ለዩ läyyä 「区別する」

ለዩ läyy ፤ ለዩ läyyi ፤ ለዩ- läyyu

ይለዩ yäläyy ፤ ትለዩ täläyy ፤ ትለዩ täläyy ፤ ትለዩ täläyyi ፤ ልለዩ läläyy

ይለዩ- yäläyyu ፤ ትለዩ- täläyyu ፤ እንለዩ ənnäläyy

C₁aC₂ä 型 ሳመ samä 「キスする」

ሳም sam ፤ ሳሚ sami ፤ ሳሙ- samu

ይሳም yəsam ፤ ትሳም təsam ፤ ትሳም təsam ፤ ትሳሚ təsami ፤ ልሳም ləsam

ይሳሙ- yəsamu ፤ ትሳሙ- təsamu ፤ እንሳም ənnəsam

C₁oC₂ä 型 ቁመ qomä 「立つ、止まる」

ቁም qum ፤ ቁሚ qumi ፤ ቁሙ- qumu

ይቁም yəqum ፤ ትቁም təqum ፤ ትቁም təqum ፤ ትቁሚ təqumi ፤ ልቁም ləqum

ይቁሙ- yəqumu ፤ ትቁሙ- təqumu ፤ እንቁም ənnəqum

C₁eC₂ä 型 ሂደ hedä 「行く」

ሂድ hid ፤ ሂጅ hij ፤ ሂዱ- hidu

ይሂድ yəhid ፤ ትሂድ təhid ፤ ትሂድ təhid ፤ ትሂጅ təhij ፤ ልሂድ ləhid

ይሂዱ- yəhidu ፤ ትሂዱ- təhidu ፤ እንሂድ ənnəhid

練習

1. 左の代名詞に呼応させて右の各動詞を命令形にしてください。

- (1) አንተ **! በላ ፤ ጠጣ ፤ ሰጠ ፤ ሸኘ ፤ ላከ ፤ ቆመ ፤ ሄደ
- (2) አንቺ **! ገባ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ቁየ ፤ ጻፈ ፤ ጸመ ፤ ሄደ
- (3) እናንተ **! ሰማ ፤ ተኛ ፤ አየ ፤ ለየ ፤ ዋለ ፤ ሆነ ፤ ሸጠ

2. 同じく希求（肯定）形にしてください。

- (1) እሱ ** :: ገዛ ፤ ጠጣ ፤ ሰጠ ፤ ሸኘ ፤ ያዘ ፤ ሆነ ፤ ሄደ
- (2) እሷ ** :: መታ ፤ ተኛ ፤ ሸሸ ፤ ቁየ ፤ ሳመ ፤ ኖረ ፤ ሸጠ
- (3) እኔ ** :: ሸና ፤ ጠጣ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ጻፈ ፤ ሮጠ ፤ ሄደ
- (4) እነሱ ** :: ሠራ ፤ ተኛ ፤ አየ ፤ ሸኘ ፤ ዋለ ፤ ሞተ ፤ ሸጠ
- (5) እኛ ** :: ጠራ ፤ ተካ ፤ ሰጠ ፤ ለየ ፤ ያዘ ፤ ጸመ ፤ ሄደ

3. 同じく希求否定形にしてください。

- (1) እሱ ** :: በላ ፤ ጠጣ ፤ ሰጠ ፤ ሸኘ ፤ ላከ ፤ ቆመ ፤ ሄደ
- (2) እሷ ** :: ገባ ፤ ተካ ፤ ቀረ ፤ ቁየ ፤ ጻፈ ፤ ጸመ ፤ ሄደ
- (3) አንተ ** :: ሰማ ፤ ተኛ ፤ አየ ፤ ለየ ፤ ዋለ ፤ ሆነ ፤ ሸጠ
- (4) አንቺ ** :: ገዛ ፤ ጠጣ ፤ ሰጠ ፤ ሸኘ ፤ ያዘ ፤ ሆነ ፤ ሄደ
- (5) እኔ ** :: መታ ፤ ተኛ ፤ ሸሸ ፤ ቁየ ፤ ሳመ ፤ ኖረ ፤ ሸጠ
- (6) እነሱ ** :: ሸና ፤ ቀማ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ጻፈ ፤ ሮጠ ፤ ሄደ
- (7) እናንተ ** :: ሠራ ፤ ለካ ፤ አየ ፤ ሸኘ ፤ ዋለ ፤ ሞተ ፤ ሸጠ
- (8) እኛ ** :: ጠራ ፤ ቀባ ፤ ሰጠ ፤ ለየ ፤ ያዘ ፤ ጸመ ፤ ሄደ

4. 日本語に訳しなさい。

- (1) - ቻው ፤ ደሀና ዋል ::
- አሜን ፤ ደሀና ይዋሉ ::
- (2) - ውሃ ስጠኝ ::
- ይኸው ፤ ቶሎ ጠጣ ::
- (3) - ሰማ! እኔ እቸኩላለሁ :: አሁን ልሂድ :: ደሀና ሁን!
- አሁን አትሂድ :: ትንሽ ቆይ ::

第 43 課 復習 (9)

(果物屋で)

ሣዩሪ-- ሙዝ በኪሎ ስንት ነው ?

የሱቅ ባለቤት-- ስድስት ብር ነው ::

ሣዩሪ-- ብርቱካንስ ?

የሱቅ ባለቤት-- አሥር ብር ነው ::

ሣዩሪ-- ካምና ትንሽ ተወደደ ::

የሱቅ ባለቤት-- ሁሉም ነገር ተወደደ :: ነገር ግን በጣም ቆንጆ ፍራፍሬ ነው ::

ሣዩሪ-- እሺ ፤ ሙዝ ሁለት ኪሎ ፤ ብርቱካን ደግሞ አንድ ኪሎ ስጠኝ ::

የሱቅ ባለቤት-- እንኪ :: በጠቅላላው ሃያ ሁለት ብር ነው ::

ሣዩሪ-- እንካ :: መልሱን አትርሳ ::

የሱቅ ባለቤት-- አልረሳም :: እንኪ :: አመሰግናለሁ ::

ሣዩሪ-- እኔም አመሰግናለሁ ::

(ホテルで)

ሣዩሪ-- ፋናዬ ! ፍራፍሬ ገዛሁ :: አብረን እንብላ ::

ፋናዬ-- አመሰግናለሁ :: መጀመሪያ ግን አንቺ ብይ ::

ሣዩሪ-- አይ ፤ አብረን እንብላ :: ቢላዋ አለ ?

ፋናዬ-- አለ :: ልቁረጠው ::

ሣዩሪ-- አመሰግናለሁ :: አስፋው ! አንተም ና ወደዚህ ! ኤደን ምን ትሠራለች ?

ፋናዬ-- ላይ አለች ::

ሣዩሪ-- ትምጣ :: ትብላ ::

ፋናዬ-- ኤደን !! ነይ !! ሣዩሪ ትጠራሻለች :: ቶሎ ነይ !!

ኤደን-- እሺ ! መጣሁ !!

(食べながら)

ሣዩሪ-- ከነገ ወዲያ ዓመት በዓል ነው :: አንድ ነገር ልጠይቃችሁ ::

ፋናዬ-- እሺ ፤ ምንድን ነው ?

ሣዩሪ-- ዶሮ ወጥ ልበላ እፈልጋለሁ :: በሬስትራንት የለም ::

ኤደን-- ውድ ሆቴል ብትሄጅ አለ :: ግን ቀላል ነገር ነው :: እኛም ልንሠራ እንፈልጋለን :: አብረን እንብላ ::

ሣዩሪ-- በጣም አመሰግናለሁ ! ወጭ ደግሞ እኔ እሸፍናለሁ ::

ፋናዬ-- አታስቢ ::

ሣዩራ-- አይ ልክፈለው :: እናንተ ሁል ጊዜ ትረዱኛላችሁ :: ስለዚህ ምስግናዬን ልገልጽ እፈልጋለሁ ::

አንድ ዶሮ ስንት ነው ?

አስፋው-- እንደሁኔታው ነው :: ግን አንድ መቶ ብር ይመስለኛል ::

ሣዩራ-- ሽንኩርትና እንቁላልስ ?

ኤደን-- ኃምሳ ብርም አይፈጅም ::

ሣዩራ-- ታዲያ ሁለት መቶ ብር ብከፍል ይበቃናል ::

ፋናዩ-- ይበቃናል :: ከዚያ በላይ አትክፈይ ::

አስፋው-- እኛም ከቤት መጠጥ ምናምን እናመጣለን ::

ኤደን-- በጥሩ ሁኔታ እንዋል !

註

አብረን abrän 「私達一緒に」

እናመጣለን :: ennamät'allän 「私達は持って来ましょう」

第 44 課 過去存在と過去所有

★コンピュータ（第 1 課 ነው etc.）、存在詞（第 17 課 አለ etc.）に対応する過去の表現は 3 子音語根動詞 ነበረ näbbärä の完了形を用いる。

በወቅቱ እኔ ተማሪ ነበርኩ :: bä-wäqt-u əne tāmari näbbärku. 「当時、私は学生だった」

ትናንትና እነሱ እዚህ ነበሩ :: tənantəna ənnässu əzzih näbbäru. 「昨日彼等はここに居た」

★これらに対応する否定の表現には同じく ነበረ näbbärä の完了否定形を用いる。

በወቅቱ እኔ ተማሪ አልነበርኩም :: bä-wäqt-u əne tāmari al-näbbärku-m.

「当時、私は学生ではなかった」

ትናንትና እነሱ እዚህ አልነበሩም :: tənantəna ənnässu əzzih al-näbbäru-m.

「昨日彼等はここに居なかった」

★同じく過去の所有の表現にも ነበረ näbbärä を用いる。「(所有者) に (所有物) が在った」と表現する。所有物が主語に、それに対応する ነበረ näbbärä の完了形が述語になる。所有者は動詞 ነበረ näbbärä に付加される接尾所有代名詞で表されるが、同時に文頭に名詞句として現れてもよい。肯定形の述語部の変化は以下の通り。

所有者	所有物 M.SG.	所有物 F.SG.	所有物 PL.
3M.SG.	ነበረው näbbärä-w	ነበረችው näbbäräčč-əw	ነበሩት näbbäru-t
3F.SG.	ነበረችው näbbär-ət	ነበረቻችው näbbäräčč-ət	ነበሩት näbbäru- ^w ət
2M.SG.	ነበረህ näbbärä-h	ነበረችህ näbbäräčč-əh	ነበሩህ näbbäru-h
2F.SG.	ነበረሽ näbbärä-š	ነበረችሽ näbbäräčč-əš	ነበሩሽ näbbäru-š
1SG.	ነበረኝ näbbärä-ññ	ነበረችኝ näbbäräčč-əññ	ነበሩኝ näbbäru-ññ
3PL.	ነበሩቸው näbbär-aččäw	ነበረቻቸው näbbäräčč-aččäw	ነበሩቸው näbbäru- ^w aččäw
2PL.	ነበሩችሁ näbbär-aččəhu	ነበረቻችሁ näbbäräčč-aččəhu	ነበሩችሁ näbbäru- ^w aččəhu
1PL.	ነበረን näbbärä-n	ነበረችን näbbäräčč-ən	ነበሩን näbbäru-n
3SG.RESP.	ነበሩቸው näbbär-aččäw	ነበረቻቸው näbbäräčč-aččäw	ነበሩቸው näbbäru- ^w aččäw
2SG.RESP.	ነበረዎ(ት) näbbärä-wo(t)	ነበረችዎ(ት) näbbäräčč-əwo(t)	ነበሩዎ(ት) näbbäru-wo(t)

ትልቅ ቤት ነበረው :: təlləq bet näbbärä-w. 「彼は大きな家を持っていた」

ብር አልነበረኝም :: bərr al-näbbärä-ññ-əm. 「私には金がなかった」

練習

1. 指示に従い、右の各名詞句を所有物とした過去所有の表現をそれぞれ作りなさい。

- (1) 彼には **ቤት ፣ ብዙ ብር ፣ ወንድ ልጅ ፣ ሴት ልጅ ፣ (አንድ) እህት ፣ ልጆች ፣ ዘመዶች**
- (2) 彼女には **ሱቅ ፣ ሰፊ መሬት ፣ ችሎታ ፣ እናት ፣ ሴት አያት ፣ ልጆች ፣ ትልልቅ ቤቶች**
- (3) 貴方には **ሥራ ፣ ገንዘብ ፣ አስተያየት ፣ ታላቅ እናት ፣ ታናሽ እናት ፣ ወንድሞች ፣ እናቶች**
- (4) 貴女には **መኪና ፣ እስክሪፕቶ ፣ አባት ፣ ሴት ልጅ ፣ እናት ፣ ብዙ መጽሐፎች ፣ ቤተሰቦች**
- (5) 私には **ብዙ መጽሐፍ ፣ ልብስ ፣ መኖሪያ ፣ ሚስት ፣ ሴት አያት ፣ ከብቶች ፣ ንብረቶች**
- (6) 彼等には **ብዙ ሥራ ፣ እድል ፣ ሀብት ፣ (አንድ) ሴት ልጅ ፣ ከብቶች ፣ ልጆች**
- (7) 君達には **እውቀት ፣ ብር ፣ ቆንጆ ቤት ፣ እናት ፣ ወላጆች ፣ ዘመዶች**
- (8) 私達には **ትምህርት ፣ እረፍት ፣ እርሻ ፣ (አንድ) ሴት ልጅ ፣ ብዙ ሰቆች ፣ መኪናዎች**
- (9) あのお方には **ሥራ ፣ እውቀት ፣ ትልቅ ቤት ፣ እናት ፣ ታላቅ እናት ፣ ጉበዝ ልጆች ፣ ከብቶች**
- (10) 貴方様には **ቀጠሮ ፣ ወንድ ልጅ ፣ ንብረት ፣ ሴት ልጅ ፣ ሆቴሎች ፣ ንደኞች**
- (11) その男には **ብር ፣ እርሻ ፣ ሞባይል ፣ ታኛሽ እናት ፣ ወንድሞችና እናቶች ፣ ቤቶች**
- (12) アルマズには **ባል ፣ ትርፍ ጊዜ ፣ ትምህርት ፣ ሴት አያት ፣ መጽሐፎች ፣ ሸሚዞች**

2. 上の 1. で出来た文に対応する否定文を作りなさい。

3. 日本語に訳しなさい。

- (1) - ፍቅሩ ጉበዝ ተማሪ ነበረ ?
- ጉበዝ ተማሪ አልነበረም ። ነገር ግን በጣም ደግና ጥሩ ልጅ ነበረ ።
- (2) - ሣራ ! ትናንትና እዚህ አልነበርሽም ። የት ነበርሽ ?
- ቀኑን ሙሉ መስሪያ ቤት ነበርኩ ። ብዙ ሥራ ነበረኝ ። ጥዋት ግን እዚህ ነበርኩ ።
- (3) - ጉዞህ እንዴት ነበረ ?
- በጣም አድካሚ ነበረ ። ነገር ግን ምንም ችግር አልነበረም ።
- (4) - ድሮ በዚች አገር መጥፎ ባህል ነበረ ። ጌጂ ባህል ነበረ ።
- አዎ ፣ አውቃለሁ ። የሴቶች ግርዛት ነበረ ።
- (5) - ወደዚህ ከተማ ሲመጡ ምንም አልነበራቸውም ። ደሃ ነበሩ ።
- አሁን ግን ሁሉም አላቸው ። ትጉህ ነበሩ ማለት ነው ።

第 45 課 非人称動詞

★3M.SG.の形しかなく、目的語接尾代名詞によって動詞の表す当該事象に関与する者を表す一連の動詞（非人称動詞）が存在する。ራብ- rabä-「腹が減った」の完了形を例に取れば、以下の如くである。

3M.SG.	ራብው rabä-w	「彼は腹が減った」	3PL.	ራባቸው rab-aččäw	「彼等は腹が減った」
3F.SG.	ራባት rab-at	「彼女は腹が減った」			
2M.SG.	ራብህ rabä-h	「君は腹が減った」	2PL.	ራባችሁ rab-aččəhu	「君達は腹が減った」
2F.SG.	ራባሽ rabä-š	「貴女は腹が減った」			
1SG.	ራባኝ rabä-ññ	「私は腹が減った」	1PL.	ራብን rabä-n	「私達は腹が減った」
3SG.RESP.	ራባቸው rab-aččäw	「あのお方は空腹になられた」			
2SG.RESP.	ራባዎ(ት) rabä-wo(t)	「貴方様は空腹になられた」			

★非人称動詞には例えば他に以下のものがある。

አመመ- ammämä-「痛みを感じる、病む」

ደከመ- dākkämä-「疲れる」(通常の動詞としても使われる)

ገባ- gäbba-「分かる」

ጠግግ- t'ämma-「喉が渴く」

練習

1. 以下の非人称動詞の完了形に目的語接尾代名詞各形を付加しなさい。

- (1) ራብ-
- (2) ደከመ-
- (3) ገባ-
- (4) ጠማ-
- (5) አመመ-

2. 同じく以下の非人称代名詞の複合未完了形に目的語接尾代名詞各形を付加しなさい。

- (1) ራብ-
- (2) ደከመ-
- (3) ገባ-
- (4) ጠማ-

3. 日本語に訳しなさい。

(1) - ገባህ ?

- አልገባኝም :: በደምብ እንዲገባኝ እንደገና ንገረኝ ::

(2) - ውሃ ጠማኝ :: ይህን ውሃ ልጠጣው ::

- አትጠጣው ! ጨው አለው :: ይበልጥ ይጠማሃል ::

(3) - ተጨማሪ ብርድ ልብስ አስፈለገዎት ?

- የለም ፤ ብዙም አልበረደኝም :: አላስፈለገኝም ::

(4) - ደከመኝ ::

- ለምን ደከመህ ? ትናንትና አላረፍክም ወይ ?

(5) - ደከምኩ ::

- ለምን ደከምክ ? ትናንትና አላረፍክም ወይ ?

第 46 課 利益の前置詞付き接尾代名詞

★前置詞 **ለ** lä + 人称代名詞に相当し、動詞に付加される接尾代名詞が存在する。形は以下の通りである。括弧内の ə が現れるのは、直前が子音の場合である。

3M.SG.	-ለት -(ə)ll-ät	3PL.	-ላቸው -(ə)ll-aččäw
3F.SG.	-ላት -(ə)ll-at		
2M.SG.	-ልህ -(ə)ll-əh	2PL.	-ላችሁ -(ə)ll-aččəhu
2F.SG.	-ልሽ -(ə)ll-əš		
1SG.	-ልኝ -(ə)ll-əññ	1PL.	-ልን -(ə)ll-ən
3SG.RESP.	-ላቸው -(ə)ll-aččäw		
2SG.RESP.	-ልዎ(ት) -(ə)ll-əwo(t)		

★これらは動詞の末尾に付加されるが、複合未完了形の場合は目的語接尾代名詞と同じく、単純未完了形と存在詞の間に置かれる。

★ለ lä + 人称代名詞独立形と同じ意味合いで使われるが、「利益」のニュアンスが特に強く出て来ることもある。

ደውልለት :: däwwəl-əll-ät. 「彼に電話しなさい」

ደብዳቤ ትፀፍልኛለህ ? däbdabbe təs'əf-əll-əññ-alläh? 「君は私に手紙を書いてくれますか？」

ጠላቴ ሞተልኝ :: t'älat-e motä-ll-əññ.

「敵が死んでくれた (lit. 私の敵は私にとって有難いことに死んだ)」

አልፈረደላትም :: al-färrädä-ll-at-əm.

「彼は彼女に無罪判決を下さなかった (lit. 彼女に有利なように裁かなかった)」

練習

1. 左の前置詞付き接尾代名詞を右の動詞各形に付加しなさい。

- (1) -ሰት ፈረደ ፤ መጣ ፤ ጻፉ ፤ ይፍረድ ፤ ክፈት ፤ ሲደርስ
- (2) -ላት ፈረደ ፤ ሞተ ፤ ደወሉ ፤ ይፍረድ ፤ ላክ ፤ ስትመልስ
- (3) -ለህ ፈረደ ፤ ሠራ ፤ ወሰደኝ ፤ ይፍረድ ፤ ይውሰድ ፤ ሲመጡ
- (4) -ልሽ ፈረደ ፤ ሠራሁ ፤ ደወልኩ ፤ ይፍረድ ፤ ትምረጥ ፤ ስትሞት
- (5) -ልኝ ፈረደ ፤ አደርክ ፤ ሠሩ ፤ ይፍረድ ፤ ይስጥ ፤ ክፈል ፤ ስትሞክር
- (6) -ላቸው ፈረደ ፤ መሰከረ ፤ ደወልክ ፤ ይፍረድ ፤ ይምጣ ፤ ስንደርስ
- (7) -ላችሁ ፈረደ ፤ ላኩ ፤ መሰከሩ ፤ ይፍረድ ፤ ይፈልጉ ፤ ብትመልስ
- (8) -ልን ፈረደ ፤ ሞተ ፤ አመጣ ፤ ይፍረድ ፤ ፈልግ ፤ እንደምትደውሉ
- (9) -ላቸው ፈረደ ፤ ጻፈኝ ፤ መለሰ ፤ ይፍረድ ፤ ግዛ ፤ ብትሠሩ
- (10) -ልዎ(ት) ፈረደ ፤ ሸጠ ፤ ደረሰ ፤ ይፍረድ ፤ ልክፈል ፤ እስኪደርስ

2. 同じく左の前置詞付き接尾代名詞を右の動詞各形に付加しなさい。

- (1) -ሰት አልፈረደም ፤ አልመጣም ፤ ይጽፋል ፤ አትደርስም
- (2) -ላት አልፈረደም ፤ አልሞተም ፤ ይደውላሉ ፤ አትመጡም
- (3) -ለህ አልፈረደም ፤ አልሠራም ፤ ትወስዳለኝ ፤ አይፈርድም
- (4) -ልሽ አልፈረደም ፤ አልሠራሁም ፤ ይመልሳሉ ፤ አይሞትም
- (5) -ልኝ አልፈረደም ፤ አላደረገኝም ፤ ትሠራላችሁ ፤ አይከፍሉም
- (6) -ላቸው አልፈረደም ፤ አልመሰከረም ፤ ትመርጣለህ ፤ አትፈርድም
- (7) -ላችሁ አልፈረደም ፤ አልላኩም ፤ እንጽፋለን ፤ አንሞክርም
- (8) -ልን አልፈረደም ፤ አልጻፍክም ፤ ትሰጫለሽ ፤ አትፈልጊም
- (9) -ላቸው አልፈረደም ፤ አልደወልኸም ፤ እከፍላለሁ ፤ አይገዙም
- (10) -ልዎ(ት) አልፈረደም ፤ አልደረሰም ፤ ይመጣሉ ፤ አይልኩም

3. 日本語に訳しなさい。

- (1) -ጤና ይስጥልኝ ::
-ጤና ይስጥልኝ ::
- (2) -እግዚአብሔር ይስጥልኝ ::
-አብሮ ይስጥልን ::
- (3) -ሰለግርያም ::
-እግዚአብሔር ይስጥልኝ ::

第 47 課 不利益の前置詞付き接尾代名詞

★前置詞**በ** *bä* + 人称代名詞に相当し、動詞に付加される接尾代名詞が存在する。形式・出現位置等、前課で扱った接尾代名詞の**-ል-** *-ll-*を**-በ-** *-bb-*に替えるだけである

3M.SG.	-በት <i>-(ə)bb-ät</i>	3PL.	-በቸው <i>-(ə)bb-aččäw</i>
3F.SG.	-በት <i>-(ə)bb-at</i>		
2M.SG.	-በህ <i>-(ə)bb-əh</i>	2PL.	-በችሁ <i>-(ə)bb-aččəhu</i>
2F.SG.	-በሽ <i>-(ə)bb-əš</i>		
1SG.	-በኝ <i>-(ə)bb-əññ</i>	1PL.	-በን <i>-(ə)bb-ən</i>
3SG.RESP.	-በቸው <i>-(ə)bb-aččäw</i>		
2SG.RESP.	-በዎ(ት) <i>-(ə)bb-əwo(t)</i>		

★**በ** *bä* + 人称代名詞独立形と同じ意味合いで使われるが、「不利益」のニュアンスが特に強く出て来ることもある。

ጻፍኩበት :: *s'afku-bb-ät*. 「私はそれを使って書いた」

አባቴ ሞተኩበኝ :: *abbat-e motä-bb-əññ*.

「私は父に死なれた (lit. 私の父は私にとって不利益なことに死んだ)」

ፈገገባት :: *färrädä-bb-at*.

「彼は彼女に有罪判決をした (lit. 彼女に不利なように裁いた)」

練習

1. 左の前置詞付き接尾代名詞を右の動詞各形に付加しなさい。

- (1) -በት ፈረደ ፤ መጣ ፤ ጻፉ ፤ ይፍረድ ፤ ጻፍ
- (2) -ባት ፈረደ ፤ ሞተ ፤ ጠፋ ፤ ይፍረድ ፤ ይሙት
- (3) -በህ ፈረደ ፤ ወሰደች ፤ ደረሱ ፤ ይፍረድ ፤ ይቅር
- (4) -በሽ ፈረደ ፤ መሰከሩ ፤ ዘጋ ፤ ይፍረድ ፤ ይምጣ
- (5) -በኝ ፈረደ ፤ በዛ ፤ ቀነሰ ፤ ይፍረድ ፤ ይቅር
- (6) -ባቸው ፈረደ ፤ ተጠቀመ ፤ ሞተች ፤ ይፍረድ ፤ ወሰድ
- (7) -ባችሁ ፈረደ ፤ ወሰዱ ፤ ጠፋ ፤ ይፍረድ ፤ ልቀንስ
- (8) -በን ፈረደ ፤ መሰከርክ ፤ ፈረሰ ፤ ይፍረድ ፤ አትቀንስ
- (9) -ባቸው ፈረደ ፤ መጣች ፤ ቀደመ ፤ ይፍረድ ፤ አይሙት
- (10) -በዎ(ት) ፈረደ ፤ ሞቱ ፤ ጮኹ ፤ ይፍረድ ፤ እንዳይጠፋ

2. 同じく左の前置詞付き接尾代名詞を右の動詞各形に付加しなさい。

- (1) -በት አልፈረደም ፤ አልተጠቀምኩም ፤ ይጽፋሉ ፤ አንጽፍም
- (2) -ባት አልፈረደም ፤ አልሞተም ፤ ይመጣሉ ፤ አትመጡም
- (3) -በህ አልፈረደም ፤ አልመሰከሩም ፤ ትወስዳለች ፤ አይፈርድም
- (4) -በሽ አልፈረደም ፤ አልወሰደችም ፤ ይጠፋል ፤ አይሞትም
- (5) -በኝ አልፈረደም ፤ አልጠፋም ፤ ይበዛል ፤ አይደርሱም
- (6) -ባቸው አልፈረደም ፤ አልቀነሰም ፤ ይጮኹሉ ፤ አትፈርድም
- (7) -ባችሁ አልፈረደም ፤ አልመጡም ፤ ይወስዳል ፤ አይሞክርም
- (8) -በን አልፈረደም ፤ አልመሰከራችሁም ፤ ይፈርሳል ፤ አይሰርቁም
- (9) -ባቸው አልፈረደም ፤ አልዘጋሽም ፤ ትዘጋላችሁ ፤ አይቀድምም
- (10) -በዎ(ት) አልፈረደም ፤ አልበዛም ፤ ይቀንሳል ፤ አንሞትም

3. 日本語に訳しなさい。

- (1) - ልጤምርልህ ?
- ይቅርብኝ ::
- (2) - ምን ነው ደክመህ ?
- አዎ ፤ ሥራ በዛብኝ ::
- (3) - ጻኛው ይፈርድብኛል ?
- አይፈርድብሽም :: አታሰቢ ::

第 48 課 復習 (10)

(電話局にて)

ሣዩሪ-- ጤና ይስጥልኝ ::

ዮሴፍ-- ጤና ይስጥልኝ :: ምን ልርዳሽ ?

ሣዩሪ-- ወደ ጃፓን ስልክ ልደውል እፈልጋለሁ ::

ዮሴፍ-- ትችያለሽ :: ለስንት ደቂቃ ?

ሣዩሪ-- ሶስት ደቂቃ ይበቃኛል ::

ዮሴፍ-- እንደሱ ከሆነ አርባ ዘጠኝ ብር ከ አርባ አምስት ነው :: አሁን ክፈይ ::

ሣዩሪ-- እሺ :: እንካ ::

ዮሴፍ-- ስምሽ ማን ነው ?

ሣዩሪ-- ሣዩሪ ኮዳማ ነው ::

ዮሴፍ-- ይቅርታ ፤ እንደገና ::

ሣዩሪ-- ሣዩሪ ኮዳማ ነው ::

ዮሴፍ-- የጃፓን ስልክ ቁጥርስ ?

ሣዩሪ-- ዜሮ ሶስት ፤ ሰላሳ ዘጠኝ ፤ ዘጠና ሶስት ፤ ** ** ::

ዮሴፍ-- እሺ :: እንኪ ፤ መልሱ ::

ሣዩሪ-- አመሰግናለሁ ::

ዮሴፍ-- ትንሽ ጠብቂ :: አቶ ወንድወሰን :: ቁጥር ሁለት ግባ ::

ሣዩሪ-- ከዚያ ልደውል ?

ዮሴፍ-- አዎን :: አንቺ ቁጥር ሶስት ግቢ :: ከዚያ በኋላ ስልክ ታኻለሽ :: ገባሽ ?

ሣዩሪ-- እሺ ገባኝ ::

(ずっと黙っているサユリ)

ዮሴፍ-- ሣዩሪ ፤ አሁን ልታናግሪ ትችያለሽ :: ሃሎ በይ ::

ሣዩሪ-- እሺ :: ሃሎ ::

(既に日本の家族と通話可能な状態だと気付く。暫く日本語での会話)

ሣዩሪ-- እሺ ፤ ጨረሰኩ :: በጣም እግዚአብሔር ይስጥልኝ ::

ዮሴፍ-- አብሮ ይስጠን :: ቤተሰቦቻችን አገኘሻቸው ?

ሣዩሪ-- አዎን :: ሁሉም ደህና እንደሆኑ ነገሩኝ ::

ዮሴፍ-- ጥሩ ነው ::

ሣዩሪ-- በተረፈ ብዙ እንግዳ አለ ::

ዮሴፍ-- ብዙም አይደለም :: እንደድሮ አይደለም :: አሁን ሁሉም ሞባይል አለው :: አንቺ የለሽም ?

ሣዩሪ-- የለኝም :: የጃፓን ሞባይል እዚህ አይሠራም :

ዮሴፍ-- ሲም ካርድ ብትቀይረህ ?

ሣዩራ-- አይቻልም ::

ዮሴፍ -- አላውቃውም ነበር ::

ሣዩራ-- ወደፊት ሞባይል ይኖረኛል :: እስከዚያ ጊዜ ድረስ ግን ከዚህ እደውላለሁ ::

ዮሴፍ-- ትችያለሽ :: በተረፈ ስሜ ዮሴፍ ነው :: ከጥዋቱ ሶስት ሰዓት እስከ ምሽቱ አሥራ አንድ ሰዓት ድረስ መቼም

ልትመጭ ትችያለሽ ::

ሣዩራ-- አመሰግናለሁ ዮሴፍ! እሺ አሁን ልሂድ :: የምሳ ሰዓት ነው :: ራብኝ ::

ዮሴፍ-- እሺ ሂጅ :: እኔም ሥራ አለብኝ :: ጤና ይስጥልኝ ::

ሣዩራ-- ጤና ይስጥልኝ ::

註

እንደሱ ከሆነ endä-ssu kä-honä 「そのようであるならば」

ታሻለሽ tanäšalläš 「貴女は持ち上げる」

ታናግሪ tannaggəri 「貴女は話しかける (単純未完了形)」

አይቻልም ayäččaləm 「それは出来ません」

第 49 課 動名詞

★「～すること」を意味し、統語上名詞として機能する動名詞が総ての動詞に対して存在する。形は以下の通りである。接頭辞 mä-と幾つかの動詞型に見られる接尾辞-t が特徴である。

C ₁ äC ₂ C ₂ äC ₃ ä 型タイプ A	ሰበረ säbbärä 「壊す」	መስበር mäsbär
	አለፈ alläfä 「通り過ぎる」	ማለፍ maläf
C ₁ äC ₂ C ₂ äC ₃ ä 型タイプ B	ጀመረ jämmärä 「始める」	መጀመር mäjämmär
	አሰበ assäbä 「考える」	ማሰብ massäb
C ₁ äC ₂ C ₂ a 型タイプ A	ሰማ sämma 「聞く」	መሰማት mäsmat
	አጣ at't'a 「失う」	ማጣት mat'at
C ₁ äC ₂ C ₂ a 型タイプ B	ለካ läkka 「計る」	መለካት mäläkkat
C ₁ äC ₂ C ₂ ä 型タイプ A	ቀረ qärrä 「居残る」	መቅረት mäqrät
	አየ ayyä 「見る」	ማየት mayät
C ₁ äC ₂ C ₂ ä 型タイプ B	ለየ läyyä 「区別する」	መለየት mäläyyät
C ₁ aC ₂ ä 型	ሳመ samä 「キスする」	መሳም mäsam
C ₁ oC ₂ ä 型	ቆመ qomä 「立つ、止まる」	መቆም mäqom
C ₁ eC ₂ ä 型	ሄደ hedä 「行く」	መሄድ mähed

例外 አለ alä 「言う」 => ማለት malät、ሸሸ säššä 「逃げる」 => መሸሸ mäššä

ብዙ መብላት ጥሩ አይደለም :: bəzu mäblat t'əru aydälläm. 「食べ過ぎは良くない」

ሂሳብ (ለ)መክፈል እፈልጋለሁ :: hisab (lä-)mäkfäl əfälləgallähu. 「私は支払いをしたい」

ሥራ ለመሥራት መጣ :: səra lä-mäsrat mät't'a. 「彼は仕事をしに来た」

ቶሎ መመለስ ነው :: tolo mämälläs näw. 「早く返すことだ」 (動名詞+ነው näw で命令の表現)

መሞቴ ነው :: mämot-e näw. 「私はもう死にそうだ」

(動名詞+所有接尾代名詞+ነው näw で直近未来の表現)

ነገም መምጣት አለብህ :: nägä-m mämt'at allä-bb-əh. 「君は明日も来なければならない」

(動名詞+አለ allä+不利益の前置詞付き接尾代名詞で義務の表現)

ሰነፍ መሆን የለብሽም :: sänäf mähon yällä-bb-əš-əm. 「貴女は怠け者になってはならない」

(動名詞+የለም yälläm+不利益の前置詞付き接尾代名詞で禁止の表現)

練習

1. 以下の各動詞を動名詞にしなさい。

- (1) ወሰደ ፤ ለበሰ ፤ ዘፈነ ፤ ወረደ ፤ ደከመ ፤ ገደለ
- (2) አወቀ ፤ አረፈ ፤ አመካ ፤ አመመ ፤ አሰረ ፤ አቀፈ
- (3) ፈለገ ፤ ጠየቀ ፤ ደወለ ፤ ጨረሰ ፤ ጠበቀ ፤ ሞከረ
- (4) አደሰ ፤ አገዘ ፤ አከመ ፤ አቀደ ፤ አጀበ ፤ አረመ
- (5) ጠራ ፤ ነቃ ፤ ገባ ፤ በዛ ፤ መታ ፤ ዘጋ
- (6) ተኛ ፤ ጠጣ ፤ ቀማ ፤ ቀባ ፤ ተካ
- (7) ሰጠ ፤ ፈጩ
- (8) ሸኘ ፤ ቁየ
- (9) ጻፈ ፤ ዋለ ፤ ያዘ ፤ ላከ ፤ ቻለ ፤ ሳበ
- (10) ቆመ ፤ ኖረ ፤ ሮጠ ፤ ጸመ ፤ ሞቀ ፤ ጮኸ
- (11) ሸጠ ፤ ጤሰ

2. 日本語に訳しなさい。

- (1) - መጽሐፍ ለመግዛት እፈልጋለሁ ።
- ታዲያ አራት ኪሎ መሄድ ነው ።

- (2) - አጭር ቀሚስ መልበሴን አልወደደችም ።
- ጸጉራን መተኩሴንም አልወደደችም ። ግትር አሮጊት ነች ።

- (3) - ማየት ማመን ነው ።
- ስለዚህ የመስክ ሥራ ለመሥራት አሉብህ ማለት ነው ።
- አዎን ፤ ነገር ግን አሁን ለመሄድ አልችልም ። ሌላ ሥራ መሥራት አሉብኝ ።

- (4) - አማርኛ ከሴሚቲክ ቋንቋዎች አንድ በመሆኑ የኢትዮጵያ ሕገ መንግስት እንደሚለው የኢትዮጵያ የሥራ ቋንቋ ነው ።
- ታዲያ በኢትዮጵያ ለመኖር አማርኛ ማወቅ አሉብኝ ።

- (5) - ቁርስ አለመብላት ጥሩ አይደለም ።
- ልክ ነህ ። ትናንትና ማታ ብዙ መጠጣት አልነበረብኝም ።

第 50 課 道具形

★「～する道具、手段、時、場所」を意味する道具形を動詞から派生させることが出来る。形は前課の動名詞に似ており、接尾辞-*iya* で特徴づけられる。この接尾辞は口蓋化を惹き起こし、その際には-*iy-*は消失する。

C ₁ äC ₂ C ₂ äC ₃ ä 型タイプ A	ሰበረ säbbärä 「壊す」	መሰበረያ mäsbäriya
	አለፈ alläfä 「通り過ぎる」	ማለፊያ maläfiya
C ₁ äC ₂ C ₂ äC ₃ ä 型タイプ B	ጀመረ jämmärä 「始める」	መጀመሪያ mäjämmäriya
	አሰበ assäbä 「考える」	ማሰቢያ massäbiya
C ₁ äC ₂ C ₂ a 型タイプ A	ሰማ sämma 「聞く」	መሰማያ mäsmiya
C ₁ äC ₂ C ₂ a 型タイプ B	ለካ läkka 「計る」	መለኪያ mäläkkiya
C ₁ äC ₂ C ₂ ä 型タイプ A	ቀረ qärrä 「居残る」	መቅሪያ mäqriya
C ₁ äC ₂ C ₂ ä 型タイプ B	ለየ läyyä 「区別する」	መለያ mäläyya
C ₁ aC ₂ ä 型	ሳመ samä 「キスする」	መሳማያ mäsamiya
C ₁ oC ₂ ä 型	ቆመ qomä 「立つ、止まる」	መቆማያ mäqomiya
C ₁ eC ₂ ä 型	ሄደ hedä 「行く」	መሄዳ mäheja

መጥረጊያ mät'rägiya 「箒」 < ጠረገተ'ärrägä 「掃く」

መክፈቻ mäkfäča 「鍵、栓抜き、ドライバー」 < ክፈተ kăffätä 「開ける」

መግቢያ mägiya 「入口、入る時間」 < ገባ gäbba 「入る」

መጀመሪያ mäjämmäriya 「最初」 < ጀመረ jämmärä 「始める」

練習

1. 以下の各動詞を道具形にしてください。

- (1) ሰበረ ፤ ከፈተ ፤ ጠረገ ፤ ወሰደ ፤ ደረሰ ፤ ዘፈነ
- (2) አለፈ ፤ አረፈ ፤ አሰረ ፤ አወቀ ፤ አቀፈ ፤ አደረ
- (3) ጀመረ ፤ ጨረሰ ፤ መለሰ ፤ ፈለገ ፤ ጠበቀ ፤ ጨፈረ
- (4) አሰበ ፤ አረመ ፤ አደሰ ፤ አጀበ ፤ አገዘ ፤ አቀደ
- (5) ሰማ ፤ ጠራ ፤ ገባ ፤ ወጣ ፤ ዘጋ ፤ መታ
- (6) ለካ ፤ ጠጣ ፤ ተኛ
- (7) ቀረ ፤ ሰጠ ፤ ፈጩ
- (8) ለየ ፤ ሸኘ ፤ ቁየ
- (9) ሳመ ፤ ጻፈ ፤ ያዘ ፤ ሣለ ፤ ላከ ፤ ዋለ
- (10) ቆመ ፤ ኖረ ፤ ሞቀ ፤ ሮጠ ፤ ጮኸ
- (11) ሄደ ፤ ሸጠ ፤ ጤሰ

2. 日本語に訳してください。

- (1) - ቪኖ ሰጡኝ :: መክፈቻ ግን የለኝም ::
- እመኖሪያ ቤቴ አለ :: ሂድና ጠይቅ ::
- (2) - መቀረጫ አለህ ?
- መጥረቢያ ማለት ነው ?
- አይደለም :: መቀስ ነገር የለህም ?
- (3) - አውሮፕላን ማረፊያ የት ነው ?
- ቦሌ ነው ::
- ማረጫ ቤት ደግሞ የት አለ ?
- በአቃቂ አለ ::
- (4) - የሜዳ መግቢያና ሽልማት ስንት ነው ?
- አላውቀውም :: መጀመሪያ ውድድሩን ጨርሰው ::
- (5) - የሥጋ መፍጫ መግዛት እፈልጋለሁ :: ውሰደኝ ::
- የኤሌክትሪክ እቃ ሱቅ ከዚህ ሩቅ ነው :: መሄጃ አለሽ ?

第 51 課 副動詞形

★動詞の副動詞形とは、後続する動詞の表す動作に先行する動作を表す、独自の時制・法を持たない動詞の形である。「～して」に相当する。3 子音語根動詞の副動詞形は以下の通りである。1SG.の形は C₃ が口蓋化するので注意。

タイプ A ᠰᠠᠪᠪᠠᠷᠠ ᠰᠠᠪᠪᠠᠷᠠ 「壊す」

3M.SG. ᠰᠠᠪᠪᠠᠷᠠ sābr-o	3PL. ᠰᠠᠪᠪᠠᠷᠠᠠ sābr-āw
3F.SG. ᠰᠠᠪᠪᠠ sābr-a	
2M.SG. ᠰᠠᠪᠪᠠᠷᠠ sābr-äh	2PL. ᠰᠠᠪᠪᠠᠷᠠᠶᠠ sābr-aččəhu
2F.SG. ᠰᠠᠪᠪᠠᠷᠠ sābr-äs	
1SG. ᠰᠠᠪᠪᠠ sābr-e	1PL. ᠰᠠᠪᠪᠠᠷᠠ sābr-än

タイプ B ᠵᠠᠮᠮᠠᠷᠠ ᠵᠠᠮᠮᠠᠷᠠ 「始める」

3M.SG. ᠵᠠᠮᠮᠠᠷᠠ jämmər-o	3PL. ᠵᠠᠮᠮᠠᠷᠠᠠ jämmər-āw
3F.SG. ᠵᠠᠮᠮᠠᠷᠠ jämmər-a	
2M.SG. ᠵᠠᠮᠮᠠᠷᠠ jämmər-äh	2PL. ᠵᠠᠮᠮᠠᠷᠠᠶᠠ jämmər-aččəhu
2F.SG. ᠵᠠᠮᠮᠠᠷᠠ jämmər-äs	
1SG. ᠵᠠᠮᠮᠠᠷᠠ jämmər-e	1PL. ᠵᠠᠮᠮᠠᠷᠠ jämmər-än

ᠨᠠᠭᠦᠷᠷᠡ ᠶ᠋ᠠᠲᠤ ᠵᠠᠮᠮᠠᠷᠠ :: bərr fälləgo yəmət'al. 「彼は金を求めてやって来る」

ᠰᠠᠷᠴᠣ ᠵᠠᠮᠮᠠᠷᠠ :: särqo yazu-t. 「彼は盗み、彼等に捕まった (lit. 彼等は彼を捕まえた)」

★副動詞形は接尾代名詞が付加されることもある。第 35、37、46、47 課の形がそのまま使えるが、以下を追加されたい。

nägro-t	nägərre-w	nägrāw-ət
nägro- ^w at	nägərre- ^y at	nägrāw-at
nägro-h	nägərre-h	nägrāw-əh
nägro-š	nägərre-š	nägrāw-əš
nägro-ññ	-----	nägrāw-əññ
nägro- ^w aččäw	nägərre- ^y aččäw	nägrāw-aččäw
nägro- ^w aččəhu	nägərre- ^y aččəhu	nägrāw-aččəhu
nägro-n	-----	nägrāw-ən
nägro- ^w aččäw	nägərre- ^y aččäw	nägrāw-aččäw
nägro-wo(t)	nägərre-wo(t)	nägrāw-wo(t)

練習

1. 左の代名詞に呼応させて右の各動詞をそれぞれ副動詞形にきなさい。

- (1) እሱ ** --- :: ሰበረ ፤ ዘፈነ ፤ ነገረ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ጨመረ ፤ ቀነሰ ፤ አሰበ
- (2) እሷ ** --- :: ሰበረ ፤ ቀረበ ፤ ተከለ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ጠየቀ ፤ ቀየረ ፤ አሰበ
- (3) አንተ ** --- :: ሰበረ ፤ ለበሰ ፤ ቁጠረ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ረበሸ ፤ ቸኩለ ፤ አሰበ
- (4) አንቺ ** --- :: ሰበረ ፤ ጠረገ ፤ ወለደ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ፈለገ ፤ ለወጠ ፤ አሰበ
- (5) እኔ ** --- :: ሰበረ ፤ ተከለ ፤ መረጠ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ጨመረ ፤ ጠየቀ ፤ አሰበ
- (6) እነሱ ** --- :: ሰበረ ፤ ከፈለ ፤ ገደለ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ወሰነ ፤ ጠበቀ ፤ አሰበ
- (7) እናንተ ** --- :: ሰበረ ፤ ወረደ ፤ ወደቀ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ቸኩለ ፤ ቀነሰ ፤ አሰበ
- (8) እኛ ** --- :: ሰበረ ፤ ወሰደ ፤ ከፈተ ፤ አለፈ ፤ ጀመረ ፤ ጠየቀ ፤ ለወጠ ፤ አሰበ

2. 以下の副動詞形に目的語接尾代名詞各形を付加きなさい。

- (1) ፈልጎ
- (2) ገድዬ
- (3) በልጠው

3. 日本語に訳きなさい。

- (1) - ሽንት ቤት ደርሼ መጣሁ ::
- እሺ :: እኔ ደግሞ ሂሳብ ከፍጭ እጠብቅሃለሁ ::
- (2) - በደንብ አስበህ ምረጥ ::
- እሺ :: አባቴን ጠይቄው ልምረጥ ::
- (3) - ስትደርስ ወልዳ ነበር ?
- የለም ገና አልወለደኝም ነበር ::
- (4) - በፈተና ወድቀህ ታውቃለህ ?
- አዎ ፤ አንድ ጊዜ ብቻ ወድቄ አውቃለሁ ::
- (5) - ከዛሬ ጀምሮ መጠጥ አልጠጣም ::
- እስከመቼ ድረስ ? ከነገ ማታ ጀምሮ እንደገና ትጠጫለሽ አይደል ?

第 52 課 2 子音語根動詞副動詞形

★2 子音語根動詞の副動詞形は以下の通りである。一部の型に-t が付加されるので注意。

C₁äC₂C₂a 型タイプ A ሰማ sämma 「聞く」

ሰምቶ sämtto ፣ ሰምታ sämtta ፣ ሰምተህ sämtäh ፣ ሰምተሽ sämtäš ፣ ሰምቼ sämæčče
ሰምተው sämtäw ፣ ሰምታችሁ sämtaččəhu ፣ ሰምተን sämtän

C₁äC₂C₂a 型タイプ B ለካ läkka 「計る」

ለካቶ läkkəto ፣ ለካታ läkkəta ፣ ለካተህ läkkətäh ፣ ለካተሽ läkkətäš ፣ ለካቼ läkkəčče
ለካተው läkkətäw ፣ ለካታችሁ läkkətaččəhu ፣ ለካተን läkkətän

C₁äC₂C₂ä 型タイプ A ቀረ qärrä 「居残る」

ቀርቶ qārto ፣ ቀርታ qārta ፣ ቀርተህ qartäh ፣ ቀርተሽ qärtäš ፣ ቀርቼ qärəčče
ቀርተው qärtäw ፣ ቀርታችሁ qārtaččəhu ፣ ቀርተን qärtän

C₁äC₂C₂ä 型タイプ B ለየ läyyä 「区別する」

ለየቶ läyyəto ፣ ለየታ läyyəta ፣ ለየተህ läyyətäh ፣ ለየተሽ läyyətäš ፣ ለየቼ läyyəčče
ለየተው läyyətäw ፣ ለየታችሁ läyyətaččəhu ፣ ለየተን läyyətän

C₁aC₂ä 型 ሳመ samä 「キスする」

ሰም መሙ ፣ ሰማ səma ፣ ሰመህ səmäh ፣ ሰመሽ səmäš ፣ ሰሜ səmme
ሰመው səmäw ፣ ሰማችሁ səmaččəhu ፣ ሰመን səmän

* አለ alä 「言う」は不規則で、bəl-が語幹。

C₁oC₂ä 型 ቆመ qomä 「立つ、止まる」

ቆሞ qomo ፣ ቆማ qoma ፣ ቆመህ qomäh ፣ ቆመሽ qomäš ፣ ቆሜ qomme
ቆመው qomäw ፣ ቆማችሁ qomaččəhu ፣ ቆመን qomän

* 語幹は qum-でも可。

C₁eC₂ä 型 ሄደ hedä 「行く」

ሄዶ hedo ፣ ሄዳ heda ፣ ሄደህ hedäh ፣ ሄደሽ hedäš ፣ ሄጄ hejje
ሄደው hedäw ፣ ሄዳችሁ hedaččəhu ፣ ሄደን hedän

* 語幹は hid-でも可。

練習

1. 左の代名詞に呼応させて右の各動詞をそれぞれ副動詞形にしてください。

- (1) እሱ ** --- :: በላ ፤ ዘጋ ፤ ጠጣ ፤ ሰጠ ፤ ሸኘ ፤ ላከ ፤ ሣለ ፤ ቆመ ፤ ሄደ
- (2) እሷ ** --- :: ገባ ፤ ካቃ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ቁየ ፤ ጻፈ ፤ ሳበ ፤ ጸመ ፤ ሄደ
- (3) አንተ ** --- :: ሰማ ፤ ካካ ፤ ተኛ ፤ አየ ፤ ለየ ፤ ዋለ ፤ ቻለ ፤ ሆነ ፤ ሸጠ
- (4) አንቺ ** --- :: ገዛ ፤ መጣ ፤ ጠጣ ፤ ሰጠ ፤ ሸኘ ፤ ያዘ ፤ ሣለ ፤ ሆነ ፤ ሄደ
- (5) እኔ ** --- :: መታ ፤ ጠፋ ፤ ቀባ ፤ ሸሸ ፤ ቁየ ፤ ሳመ ፤ ላከ ፤ ኖረ ፤ ሸጠ
- (6) እነሱ ** --- :: ሸና ፤ ካዳ ፤ ቀማ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ጻፈ ፤ ዳኸ ፤ ሮጠ ፤ ሄደ
- (7) እናንተ ** --- :: ሠራ ፤ ፈታ ፤ ተኛ ፤ አየ ፤ ሸኘ ፤ ዋለ ፤ ሳበ ፤ ሞተ ፤ ሸጠ
- (8) እኛ ** --- :: ጠራ ፤ ረሳ ፤ ተካ ፤ ሰጠ ፤ ለየ ፤ ያዘ ፤ ዋለ ፤ ጸመ ፤ ሄደ

2. 日本語に訳してください。

- (1) - ለምን ሮጠ ሄደ ?
- አንተን አይቶህ ፈርቶ ነው :: «ፈረንጅ መጣ ! እንግሊዝኛ አልችልም ! » ብሎ ሸሸ ::
- (2) - የኔን ጉዳይ በደንብ አይተው ትክክለኛ መልስ ይስጡኝ ::
- እሺ :: ምሳ በልተህ ከሰዓት ስምንት ሰዓት እንደገና ና ::
- (3) - ተሻለህ ?
- አዎን :: ካሁን በኋላ በደንብ ሠርቼ መብላት እፈልጋለሁ ::
- (4) - አውሮፕላን ደርሶ ካንድ ሰዓት በላይ ሆኑብን :: እንዴት ባለቤትሽ አልወጣም ? ቆየብን ::
- ምናልባት ሻንጣ ቀርቶበት ነው ::
- (5) ያንተ ደብዳቤ ደረሰኝ :: በጣም እግዚአብሔር ይስጥልኝ :: ቶሎ መጻፍ ባለመቻሌ በጣም ይቅርታ ::
ሥራ በዝቶብኝ ነው እንጂ በሌላ ምክንያት አይደለም :: ካሁን በኋላ ግን ቶሎ ጽፎ እልክልሃለሁ ::

第 53 課 復習 (11)

(テスファイエの家で)

ሣዩሪ-- ሊሊ!

ሊሊ-- አቤት!

ሣዩሪ-- እኔ ሞባይል እፈልጋለሁ :: እንዴት ለማውጣት እችላለሁ?

ሊሊ-- ሞባይል የለሽም?

ሣዩሪ-- አዎን ፤ ገና አላወጣሁም ::

ሊሊ-- ታዲያ መጀመሪያ ሲም ካርድ መግዛት አለብሽ ::

ሣዩሪ-- ከየት ለመግዛት እችላለሁ?

ሊሊ-- ከሱቅ ትገኛለሽ :: እዚህ አካባቢ አይጠፋም ::

ሣዩሪ-- ከሱቆቹ መግዛት አልቻልኩም :: ማስታወቂያ «ሲም ካርድ አለ» ይላል እንጂ ስጠይቃቸው አልቋል ይሉኛል :: በየትኛው ሱቅም ያው ነው ::

ሊሊ-- እንደሱ ከሆነ ቴሌ ብትሄጅ ጥሩ ነው ::

ሣዩሪ-- የት አለ?

ሊሊ-- ለገሃር ነው :: በባቡር ጣቢያ አካባቢ ነው :: ታክሲ ወርደሽ ወደ ግራ ሂጅ :: ላይም የቴሌ ድርጅት ትልቅ ሆነዳ አለ :: ሲም ካርድ ግን አይሸጥም ::

ሣዩሪ-- እግዚአብሔር ይስጥልኝ :: ካርዱን ለመግዛት ምን ያህል ይፈጃል?

ሊሊ-- ሶስት መቶ ሰባ ብር አካባቢ ነው ::

ሣዩሪ-- ሌላ ምን ይገድ መሄድ አለብኝ?

ሊሊ-- የቀበሌ መታወቂያ የለሽም?

ሣዩሪ-- የለኝም ::

ሊሊ-- ታዲያ ፓስፖርትሽን ይዘሽ ሂጅ :: በቅድሚያ ፎቶኮፒ ብታነሽ ቆንጆ ነው :: እዚያ አካባቢ ፎቶኮፒ ላይኖር ይችላል ::

ሣዩሪ-- ገባኝ ::

ሊሊ-- ፎርም መሞላት አለብሽ :: እስክሪፕቶ ብትይዥ ጥሩ ነው ::

ሣዩሪ-- እሺ ::

ሊሊ-- በቃ ፤ ምንም ከባድ ነገር የለም :: በመግቢያው ፍታሻ አለ :: ፕሮሴሱ ግን ቀላል ነው :: ወረፋ ይኖራል እንጂ ::

ሣዩሪ-- ወረፋ.....

ሊሊ-- አታስቢ :: በሁለት ሰዓት ማግኘት ትችያለሽ ::

ሣዩሪ-- ሁለት ሰዓት.....

ሊሊ-- ሰው በመጠየቅ ወደውስጥ መግባት ትችያለሽ ::

ሣዩሪ-- እሺ ::

ሊሊ-- ሌላው ደግሞ በምሳ ሰዓት ረጅም እረፍት አለ :: ጥዋት ሂጅ :: ወይም ከሰዓት ስምንት ሰዓት በኋላ ::

ሣዩሪ-- ገባኝ ::

ሊሊ-- ከዚያ በኋላ ቀፎ ትገዣለሽ :: እሱንም ከሱቅ በቀላሉ ለመግዛት ትችያለሽ ::

ሣዩሪ-- አውቃለሁ :: መግት አለ ::

ሊሊ-- አዎን :: ጥሩውን መርጠሽ ግዢ ::

ሣዩሪ-- ግን ሲም ካርድን እንዴት ላድርግ? አላውቅም ::

ሊሊ-- በሱቅ ጠይቂው :: ይጨርስልሻል :: ካዚያ በኋላ ሞባይል ካርድ ገዝተሽ መሙላት ነው ::

ሣዩሪ-- ሞባይል ካርድ?

ሊሊ-- እሱንም በሱቅ ጠይቂ ::

ሣዩሪ-- እሺ ::

ሊሊ-- ጥሩ ሞባይል ለመግዛት እንድትችይ እጸልይልሻለሁ :: መጀመሪያ ግን ሲም ካርድ ነው ::

ሣዩሪ-- እሺ :: ነገ እሄዳለሁ::

註

ማውጣት mawt'at 「出すこと、取得すること」

አልቋል alq^wal 「売り切れた、終わった」

ብታነሽ bəttanäs 「とっておくと」 ብ bə + አነሳ anässa の単純未完了形 2F.SG.

ማግኘት magñät 「手に入れること、得ること」

ላድርግ ladrəg 「私はしましょうか」

第 54 課 複合副動詞形

★副動詞形に **አለ** allä 「在る」(の短縮形) が付いた形である。発話時点で影響の残っている過去の事象を表す形である。形は 3 子音語根動詞タイプ A **ሰበረ** säbbärä 「壊す」を例に取れば以下の通りである。

3M.SG.	ሰበረሉ säbr ^w al	3PL.	ሰበረዋሉ säbräwal
3F.SG.	ሰበረሉች säbralläčč		
2M.SG.	ሰበረሃሉ säbrähal	2PL.	ሰበረችሁሉ säbraččəh ^w al
2F.SG.	ሰበረሻሉ säbräšal		
1SG.	ሰበረያለሁ säbərre ^y allähu	1PL.	ሰበረናሉ säbränal

他の型の動詞もこれに準じる。

ጀምሩሉ jämmər^wal, **ጀምሩሉች** jämməralläčč ...

ሰምቷሉ sämt^wal, **ሰምቷሉች** sämtalläčč ... **ሰምቻለሁ** säməččallähu ...

ለክቷሉ läkkət^wal, **ለክቷሉች** läkkətalläčč ...

ቀርቷሉ qärt^wal, **ቀርቷሉች** qärtalläčč ...

ለይቷሉ läyyət^wal, **ለይቷሉች** läyyətalläčč ...

ሰማሉ səm^wal, **ሰማሉች** səmalläčč ...

ቆማሉ qom^wal, **ቆማሉች** qomalläčč ...

ሄዷሉ hed^wal, **ሄዷሉች** hedalläčč ...

-ምሳ በሉተሃሉ? məsa bältähal? 「君は昼ご飯を食べましたか？」

-አዎን ፤ በሉቻለሁ :: awon bäləččallähu. 「はい、もう食べてしまいました」

መኪና ይዘሃሉ? mäkina yəzähal? 「君は車で来ましたか (lit. 掴んでいますか) ?」

★接尾代名詞は、副動詞形と **አለ** allä の間に現れる。

ደርሰኛሉ dərso-ññ-al 「それは私の所に届いている」

ቦርሳይ ጠፍቶብኛሉ :: borsa-ye t'äfto-bb-əññ-al. 「私の財布がなくなってしまった」

練習

1. 左の代名詞に呼応させて右の各動詞をそれぞれ複合副動詞形にしてください。

- (1) እሱ ** :: ነገር ፤ ሰከረ ፤ ጨረሰ ፤ ፈለገ ፤ በላ ፤ ዘጋ ፤ ጠጣ ፤ ሰጠ ፤ ሸኘ ፤ ላከ ፤ ሣለ ፤ ቆመ ፤ ጮሰ
- (2) እሷ ** :: ከፈለ ፤ ለበሰ ፤ ቀየረ ፤ ሸፈነ ፤ ገባ ፤ ነቃ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ቁየ ፤ ጻፈ ፤ ሳበ ፤ ጸመ ፤ ሄደ
- (3) አንተ ** :: ደከመ ፤ ሰረቀ ፤ መለሰ ፤ ወሰነ ፤ ሰማ ፤ ነካ ፤ ተኛ ፤ አየ ፤ ለየ ፤ ዋለ ፤ ቻለ ፤ ሆነ ፤ ሸጠ
- (4) አንቺ ** :: አለፈ ፤ ፈቀደ ፤ ወፈረ ፤ አሰበ ፤ ገዛ ፤ መጣ ፤ ቀባ ፤ ሰጠ ፤ ሸኘ ፤ ያዘ ፤ ሣለ ፤ ሆነ ፤ ሄደ
- (5) እኔ ** :: አወቀ ፤ ደረሰ ፤ ፈጸመ ፤ ረበሸ ፤ መታ ፤ ጠፋ ፤ ተኛ ፤ ሸሸ ፤ ቁየ ፤ ሳመ ፤ ላከ ፤ ሆነ ፤ ሸጠ
- (6) እነሱ ** :: ከፈተ ፤ ጠገበ ፤ አከመ ፤ ለወጠ ፤ ሸና ፤ ነዳ ፤ ቀማ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ጻፈ ፤ ሞተ ፤ ሮጠ ፤ ሄደ
- (7) እናንተ ** :: አመነ ፤ ጠረገ ፤ አቀደ ፤ ነገደ ፤ ሠራ ፤ ፈታ ፤ ተካ ፤ አየ ፤ ሸኘ ፤ ዋለ ፤ ሳበ ፤ ቆመ ፤ ሸጠ
- (8) እኛ ** :: መረጠ ፤ አረፈ ፤ አረመ ፤ ጨፈረ ፤ ጠራ ፤ ረሳ ፤ ለካ ፤ ሰጠ ፤ ለየ ፤ ያዘ ፤ ዋለ ፤ ጸመ ፤ ሄደ

2. 日本語に訳してください。

- (1) - ልጆቼ ተኝተዋል ?
- አዎ ፤ አንተን ይጠብቁት ነበረ ግን አሁን ተኝተዋል ::
- (2) - ሰላንተነህ ወሬ ሰምተሃል ?
- አዎን ሰምቻለሁ :: ከትናንትና ወዲያ ከቦሌ ተነሣና ትናንት ማታ አመሪካ ገብቷል ::
- (3) - ልብሰቼን አጥበሽልኛል ?
- አዎን :: እንካ አሁን ደርቀዋል ::
- (4) - ለምን አትሠራም ? ሥራ ሞልቷል :: ገብቶሃል ?
- አዎ ፤ ገብቶኛል :: ግን ሁሉም ክፍያ ጥሩ አይደለም ::
- ቢሆንም መሥራት አለብህ :: ነግራሃለሁ ::
- (5) - ምሳ በልተሃል ?
- ገና አልበላሁም ::

第 55 課 分詞

★分詞とは、動詞から派生され、「～するもの」の意味を表す名詞である。その形は以下の通りである。最後の-i は口蓋化を惹き起こす。

C ₁ äC ₂ C ₂ äC ₃ ä 型タイプ A	ሰበረ säbbärä 「壊す」	ሰባሪ säbari
	አለፈ alläfä 「通り過ぎる」	አላፊ alafi
C ₁ äC ₂ C ₂ äC ₃ ä 型タイプ B	ጀመረ jämmärä 「始める」	ጀመሪ jämmari
	አሰበ assäbä 「考える」	አሰቢ assabi
C ₁ äC ₂ C ₂ a 型タイプ A	ሰማ sämma 「聞く」	ሰሚ sämi
C ₁ äC ₂ C ₂ a 型タイプ B	ለካ läkka 「計る」	ለኪ läkki
C ₁ äC ₂ C ₂ ä 型タイプ A	ቀረ qärrä 「居残る」	ቀሪ qäri
	አየ ayyä 「見る」	አየህ ayi
C ₁ äC ₂ C ₂ ä 型タイプ B	ለየ läyyä 「区別する」	ለየህ läyyi
C ₁ aC ₂ ä 型	ሳመ samä 「キスする」	ሳሚ sami
C ₁ oC ₂ ä 型	ቆመ qomä 「立つ、止まる」	ቆሚ q ^w ami
C ₁ eC ₂ ä 型	ሄደ hedä 「行く」	ሄደኛ hiyaj

★これらは名詞として機能するが、修飾語として機能することもある。

አንተ የገዢው ፓርቲ ደጋፊ አይደለህም :: antä yä-gäzi-w parti däggafi aydällähəm.

「君は与党の支持者ではない」

ገዢ gäzi- 「支配するもの（修飾語として）」 < ገዢ gäzza 「支配する」

ደጋፊ däggafi 「支持するもの（普通名詞として）」 < ደጋፊ däggäfi 「支持する」

★職業名等は別にあることもある。

ዳኛ dañña 「裁判官」 ፈራጅ färäjä 「裁く人」

ሌባ leba 「泥棒」 ሰራቂ saraqä 「盗む人」

練習

1. 以下の各動詞をそれぞれ分詞にしてください。

- (1) ወለደ ፤ ወረደ ፤ ከሰሰ ፤ አወቀ ፤ ቀጠፈ ፤ ፈጠረ
- (2) ለመነ ፤ ጠየቀ ፤ ረበሸ ፤ አጀበ ፤ ሰለለ ፤ ወሰነ
- (3) ገባ ፤ ወጣ ፤ ነዳ ፤ ጠፋ ፤ ፈራ ፤ ጠጣ ፤ ቀማ
- (4) ቀረ ፤ ሰጠ ፤ ፈጩ ፤ ሸኘ
- (5) ላከ ፤ ያዘ ፤ ሳበ ፤ ዋለ ፤ ጻፈ
- (6) ጸማ ፤ ሮጠ ፤ ሞተ ፤ ሾመ

2. 日本語に訳してください。

- (1) - አራት ኪሎ ወራጅ አለ ?
- አዎ ፤ ወራጅ አለ ::
- (2) - በኢትዮጵያ ገብዝ የሚራቶን ኗሪዎች ማን ማን ናቸው ?
- ብዙ አሉ :: ነገር ግን ሃይሌ ገብረሥላሴ እና ደራርቱ ቱሉ በጣም ታዋቂ ናቸው ::
- (3) - አሁን መቶ ብር ብቻ ልክፈል :: ቀሪውን የዛሬ ሳምንት እከፍላለሁ ::
- አይሆንም :: ውል ሰጪው ዛሬ ሁሉንም እንድትከፍል ይፈልጋል ::
- (4) - እሷ ተማሪ ነች ?
- አይደለችም :: ትምህርቷን ጨርሳ ሥራ ይዛለች :: አሁን የመንግስታዊ ቢሮ ጸሐፊ ነች ::
- (5) - ያንተ የገቢ ምንጭ ምንድን ነው ? ቋሚ ሥራ አለህ ?
- የለም :: ጊዜያዊ ሥራ ብቻ ነው ::

第 56 課 ダブル動詞

★C₂ と C₃ が同一子音の 3 子音語根動詞がある。これらは、ローマ字で書けば全く規則的な動詞であるが、エチオピア文字で書いた場合、タイプ A の未完了形と副動詞形が 3 子音語根動詞であるとは見え難くなるので注意(連続した C₂ と C₃ が 1 つの文字で書かれるため)。

ወደደ wäddädä 「好む、好く」

複合未完了形 ***ደወደዳል** とは書かない

3M.SG. ደወደዳል* yə-wädd-al	3PL. ደወደዳሉ yə-wädd-allu
3F.SG. ትወደዳለች tə-wädd-alläčč	
2M.SG. ትወደዳለህ tə-wädd-alläh	2PL. ትወደዳለችሁ tə-wädd-allaččəhu
2F.SG. ትወደዳለሽ tə-wäjj-alläš	
1SG. እወደዳለሁ ə-wädd-allähu	1PL. እንወደዳለን ən(nə)-wädd-allän

副動詞形 ****ወደደ** とは書かない

3M.SG. ወደ** wädd-o	3PL. ወደው wädd-äw
3F.SG. ወዳ wädd-a	
2M.SG. ወደህ wädd-äh	2PL. ወዳችሁ wädd-aččəhu
2F.SG. ወደሽ wädd-äš	
1SG. ወደኔ wädəjj-e	1PL. ወደን wädd-än

ダブル動詞に属する動詞例

መረረ mǎrrärä 「苦くある」	መጠጠ mät't'ät'ä 「吸う」	ሸተተ šättätä 「匂う」
ቀለለ qällälä 「簡単である」	ቀደደ qäddädä 「裂く」	በረረ bǎrrärä 「飛ぶ」
አመመ- ammämä 「病む」	አዘዘ azzäzä 「命じる」	ከበበ käbbäbä 「囲む」
ከሰሰ kässäsä 「起訴する」	ከተተ kättätä 「詰める」	ዘለለ zällälä 「跳ぶ」
ዘመመ zämmämä 「傾く」	ጠበበ t'äbbäbä 「狭くある」	ፈሰሰ fässäsä 「流れる」

練習

1. 以下の動詞の複合未完了形の活用表をエチオピア文字を用いて書きなさい。

(1) ከተተ

(2) አዘዘ

2. 以下の動詞の複合副動詞形の活用表をエチオピア文字を用いて書きなさい。

(1) ዘለለ

(2) ከሰሰ

3. 以下のダブル動詞を含んだ語形を日本語に訳しなさい。

(1) ይሸታል

(2) በሮ

(3) ዘልዩ

(4) ከበዋል

(5) አሞኛል

(6) እወድሻለሁ

(7) ይቀልሃል

(8) ትከቸዋለሽ

4. 日本語に訳しなさい。

(1) - ራሴን አሞኛል ::

- እኔ ደግሞ ወገጤን አሞኛል ::

(2) - ከአማርኛና ከእንግሊዝኛ የትኛው ይቀልሃል ?

- አማርኛ ይቀለኛል ::

(3) - እኔን እወድሃለሁ ትይኛለሽ ?

- አዎን ፤ እልሃለሁ ::

(4) - ወፍ ይበራል ::

- መብራት ይበራል ::

- ጨርቅ እንቀዳለን ::

- ውሃ እንቀዳለን ::

- ይህ መድሃኒት ይመራል ::

- ገዢው ፓርቲ አገሪቷን ይመራል ::

- ወንዝ ይፈሳል ::

- አንተ ሁሌ ፈስ ትፈሳለህ :: ይሸታል !

第 57 課 タイプ C 動詞

★タイプ C とは C₁ の後に母音 a が来る動詞である。

C₁aC₂C₂äC₃ä ገለበ galläbä 「馬に乗ってギャロップで駆ける」

完了 ገለበ galläbä, ገለበኛ galläbäcč, ገለበከ/ሀ galläbk/h, ገለበሽ galläbs, ገለበኩ/ሀ galläbku/hu
ገለበ galläbu, ገለበኛሁ galläbäcčəhu, ገለበን galläbn

単純未完了 ይገልብ yəgalləb, ትገልብ təgalləb, ትገልብ təgalləb, ትገልቢ təgalləbi, እገልብ əgalləb
ይገልቡ yəgalləbu, ትገልቡ təgalləbu, እንገልብ ənnəgalləb

希求 ይገልብ yəgalb, ትገልብ təgalb, ትገልብ təgalb, ትገልቢ təgalbi, ልገልብ ləgalb
ይገልቡ yəgalbu, ትገልቡ təgalbu, እንገልብ ənnəgalb

命令 ገልብ galb, ገልቢ galbi, ገልቡ galbu

副動詞 ገልበ galbo, ገልባ galba, ገልበሀ galbäh, ገልበሽ galbäs, ገልቤ galəbbe
ገልበው galbäw, ገልባኛሁ galbäcčəhu, ገልበን galbän

分詞 ገለቢ galabi 動名詞 መገልብ mägaläb 道具 መገልቢያ mägaläbiya

C₁aC₂C₂a ቃጣ qat't'a 「威嚇のため手を挙げる」

完了 ቃጣ qat't'a, ቃጣኛ qat't'ačč, ቃጣሀ qat't'ah, ቃጣሽ qat't'aš, ቃጣሁ qat't'ahu
ቃጡ qat't'u, ቃጣኛሁ qat't'aččəhu, ቃጣን qat't'an

単純未完了 ይቃጣ yəqat't'a, ትቃጣ təqat't'a, ትቃጣ təqat't'a, ትቃጭ təqac'č', እቃጣ əqat't'a
ይቃጡ yəqat't'u, ትቃጡ təqat't'u, እንቃጣ ənnəqat't'a

希求 ይቃጣ yəqat'a, ትቃጣ təqat'a, ትቃጣ təqat'a, ትቃጭ təqac', ልቃጣ ləqat'a
ይቃጡ yəqat'u, ትቃጡ təqat'u, እንቃጣ ənnəqat'a

命令 ቃጣ qat'a, ቃጭ qac', ቃጡ qat'u

副動詞 ቃጥቶ qat'to, ቃጥታ qat'ta, ቃጥተሀ qat'täh, ቃጥተሽ qat'täs, ቃጥቼ qat'təčče
ቃጥተው qat'täw, ቃጥታኛሁ qat'taččəhu, ቃጥተን qat'tän

分詞 ቃጤ qac'i 動名詞 መቃጣት mäqat'at 道具 መቃጭ mäqac'a

C₁aC₂C₂ä ላጩ lač'č'ä 「剃る」

完了 ላጩ lač'č'ä, ላጩኛ lač'č'äcč, ላጩሀ lač'č'äh, ላጩሽ lač'č'äs, ላጩሁ lač'č'ähu
ላጩ lač'č'u, ላጩኛሁ lač'č'aččəhu, ላጩን lač'č'än

単純未完了 ይላጩ yəlač'č', ትላጩ təlač'č', ትላጩ təlač'č', ትላጩጢ təlač'č'i, እላጩ əlač'č'
ይላጩ yəlač'č'u, ትላጩጢ təlač'č'u, እንላጩ ənnəlač'č'

希求 ይላጩ yəlač', ትላጩ təlač', ትላጩ təlač', ትላጩጢ təlač'i, ልላጩ ləlač'
ይላጩ yəlač'u, ትላጩጢ təlač'u, እንላጩ ənnəlač'

命令 ላጩ lač', ላጩጢ lač'i, ላጩ lač'u

副動詞 ላጩቶ lač'to, ላጩታ lač'ta, ላጩተሀ lač'täh, ላጩተሽ lač'täs, ላጩቼ lač'təčče
ላጩተው lač'täw, ላጩታኛሁ lač'taččəhu, ላጩተን lač'tän

分詞 ላጩጢ lač'i 動名詞 መላጩት mälač'ät 道具 መላጩጢ mälač'a

練習

1. 左の頁に倣って以下の動詞を活用させなさい。

- (1) ጋገረ
- (2) ባረከ
- (3) ዋሸ
- (4) ዋኘ

2. 日本語に訳しなさい。

(1) - ውር ! ውር !

- አረ :: አትቅረባት ! ልትቧጭርህ ትችላለህ ::

(2) - ለመዋኘት ትችላለህ ?

- አዎን መዋኘት እችላለሁ :: ነገር ግን አሁን አንዋኝ ::

(3) - አንድ ጊዜ ፤ ጸሜን ልላጭ ::

- ምን ትቃዣለህ ? በደንብ ላጭተሃል :: ወደ መሥሪያ ቤት ቶሎ ሂድ !

(4) - እንጀራ ጋግሬያለሁ :: ወጥም ደርሷል ::

- እሺ እንብላ :: እግዚአብሔር ይባርክ ::

- አሜን :: ---- እንዴት ይጣፍጣል !!

(5) - ትናንትና ማታ ቀሚዎች ሲመጡ እኔ በኩንግ ፉ አባረርኩዋቸው ::

- አትዋሸ ! አንተ የመጨረሻ ፈሪ ነህ !

第 58 課 復習 (12)

(テスファイエの家にて)

ተስፋዬ-- ሣዩሪ ፤ ዛሬ እንግዳ መጥተዋል ። አቶ ደገፉ ናቸው ። የግል ትምህርት ቤት ዳይሬክተር ናቸው ።

ሣዩሪ-- ጤና ይስጥልኝ ። የኔ ስም ሣዩሪ ነው ።

ደገፉ-- ጤና ይስጥልኝ ። ከጃፓን ነሽ ?

ሣዩሪ-- አዎን ።

ደገፉ-- እንኳን ደህና መጣሽ ። እኔ ደግሞ ከደቡብ ነኝ ። ከወላይታ ነኝ ።

ሣዩሪ-- በወላይታ አገርም የግል ትምህርት ቤት እንዳለ አላውቅም ነበር ።

ደገፉ-- መንግስታዊ ትምህርት ቤት ይበዛል ። ብዙዎች ግን የግል ትምህርት ቤት ይመርጣሉ ።

ሣዩሪ-- ለምንድን ነው ?

ደገፉ-- በእንግሊዝኛ ስለምናስተምር ነው ።

ሣዩሪ-- በእንግሊዝኛ ? ካንደኛ ክፍል ጀምሮ ?

ደገፉ-- አዎን ።

ሣዩሪ-- ለተማሮች አይከብዳቸውም ? ትምህርት ይገባቸዋል ?

ደገፉ-- ከቀላል ነገር እንጀምራለን ። ስለዚህ ያለ ችግር ይለምዳሉ ። ለምሳሌ መምህር ዘሎ jump ይላል ።

ሣዩሪ-- ግን የሂሳብና የሳይንስ ትምህርትስ ?

ደገፉ-- ይህም በእንግሊዝኛ ትምህርት እንሰጣለን ። እስካሁን ክፍል ድረስ ግን አማርኛም እንጠቀማለን ።

ሣዩሪ-- ማለት ካምስተኛ ክፍል ጀምሮ በእንግሊዝኛ ብቻ ነው ?

ደገፉ-- አዎን ።

ሣዩሪ-- ያማርኛ ትምህርት የለም ?

ደገፉ-- በእርግጥ አለ ። አማርኛ የኢትዮጵያ የሥራ ቋንቋ ነው ። ሌላው ደግሞ በወላይትኛ የወላይትኛ ትምህርትም እንሰጣለን ።

ሣዩሪ-- በወላይታ ሁሉም ወላይትኛ ይችላል ?

ደገፉ-- ወላይታዎች ሁሉም ይችላሉ ። ነገር ግን ሌላ ብሔሮች ብዙም ላይችሉ ይችላሉ ።

ሣዩሪ-- ታዲያ እነሱ በወላይትኛ ትምህርት ጊዜ ግራ አይገባቸውም ?

ደገፉ-- ወላጆቹ ይሰጋሉ ። ልጆች ግን ችግር የላቸውም ። ሳይጥሩ ሊያውቁ ይችላሉ ።

ሣዩሪ-- መንግስታዊ ትምህርት ቤትስ በምንኛ ያስተምራል ?

ደገፉ-- በደምብ ባላውቅም እስካሁን ክፍል ድረስ በወላይትኛ ያስተምራል ። በሳምንት ሁለቴ የወላይትኛ ትምህርትም አለ ። ከሁለተኛ ክፍል ጀምሮ ያማርኛና የእንግሊዝኛ ትምህርትም አለ ።

ሣዩሪ-- ካምስተኛ ክፍል ጀምሮስ ?

ደገፉ-- በእንግሊዝኛ ያስተምራሉ ። ካማርኛና ከወላይትኛ ትምህርት በስተቀር ።

ሣዩሪ-- በወላይትኛ ትምህርት ቢሰጥ ቆንጆ ነው ።

ደገፉ-- ነገር ግን ወላይትኛ ከወላይታ ዞን ውጭ አይጠቅምም ::

ሣዩራ-- ባማርኛ ቢያስተምሩስ ?

ደገፉ-- መማሪያ መጽሐፍ የለም :: በዩኒቨርሲቲ ደረጃ የለም ማለት ነው :: ገብቶሻል ? ስለዚህ በዩኒቨርሲቲ በእንግሊዝኛ መማር አለበት :: ስለዚህ እንግሊዝኛ ካልቻልሽ በዩኒቨርሲቲ መማር አትችይም :: ስለዚህ ከልጅነትሽ ጀምሮ በእንግሊዝኛ መማር በዚህ አገር ወላኝ ነው ::

ሣዩራ-- ዜጎች ሁሉም እንግሊዝኛ በደምብ ይችላሉ ?

ደገፉ-- አብዛኛቹ አይችሉም :: እንግሊዝኛ ለመልመድ ብዙ ጊዜ ይጠይቅሻል :: ስለዚህ ክፍያው ውድ ቢሆንም የግል ትምህርት ቤትን ይመርጣሉ ::

ሣዩራ-- ነገር ግን በመንግስታዊ ትምህርት ቤትም እንግሊዝኛ ትምህርት አለ ::

ደገፉ-- ትክክል ነው :: ነገር ግን በኛ ትምህርት ቤት እንደመንግስታዊ ትምህርት ቤት ሳይሆን ጥዋትም ከሰዓትም ትምህርት አለ ::

ሣዩራ-- በመንግስታዊ ትምህርት ቤት ትምህርቱ በጥዋት ብቻ ነው ?

ደገፉ-- የትምህርት ቤት እጥረት አለ :: ያስተማሮች ብዛትም አይበቃም :: ስለዚህ ግማሾቹ ጥዋት ብቻ ይማራሉ :: ግማሾቹ ደግሞ ከሰዓት ብቻ ይማራሉ ::

ተስፋዬ-- ሣዩራ ፤ የትምህርት አገር ትምህርት ቤት አለ :: ነገር ግን ሁኔታው አንድ አይደለም :: የጃፓን ትምህርት ቤትና የኢትዮጵያ ትምህርት ቤት አንድ አይደለም :: ዛሬ ጥሩ ትምህርት አገኘሽ ::

ሣዩራ-- አዎን ፤ እግዚአብሔር ይስጥልኝ :: ላቶ ደገፉም ከፍተኛ ምስጋናዬን ለመግለጽ እወዳለሁ ::

註

ስለምናስተምር səlämm-ənnastämr 「私達は教えるから」

እንጠቀማለን ənnət't'äqqämallän 「私達は使う」

ያስተምራል yastämral 「彼は教える」

መማር mämmar 「学ぶこと」 (ተማረ tämarä 「学ぶ」 の動名詞)

ካልቻልሽ k-alčalš 「もし貴女が出来ないのなら」

ይማራሉ yəmmarallu 「彼等は学ぶ」

第 59 課 関係節

★この課では後続する名詞を修飾する動詞（及びそれと関わる語句）＝関係節を学ぶ。関係節に於いて、完了肯定形には **የyä-** を付ける。

የወደቀ ሰው yä-wäddäqä säw 「転んだ人」 **የለቀሰ ልጅ** y-aläqqäsä löj 「泣いた子供」

否定形も同様だが、動詞末の **ም -m** は無くなる。

ያልወደቀ ሰው y-alwäddäqä säw 「転ばなかった人」

未完了形の場合には、**የም yämmə-** + 単純未完了（肯定・否定）形である。音変化に関しては第 33 課で述べた規則が適用される。**ሰበረ säbbärä** 「壊す」を例にとると、以下の通りである。

肯定：**የሚሰበር** yämmisäbr, **የምትሰበር** yämmət(tə)säbr, **የምትሰበር** yämmət(tə)säbr,

የምትሰበረ yämmət(tə)säbri, **የምሰበር** yämməsäbr

የሚሰበሩ yämmisäbru, **የምትሰበሩ** yämmət(tə)säbru, **የምንሰበር** yämmən(nə)säbr

否定：**የማይሰበር** yämmaysäbr, **የማትሰበር** yämmat(tə)säbr, **የማትሰበር** yämmat(tə)säbr,

የማትሰበረ yämmat(tə)säbri, **የማልሰበር** yämmalsäbr

የማይሰበሩ yämmaysäbru, **የማትሰበሩ** yämmat(tə)säbru, **የማንሰበር** yämman(nə)säbr

★定冠詞は被修飾名詞ではなく、これら関係節形動詞の直後に付く。定冠詞の形は関係節形動詞の最後の音によって決まる。

ä, a, i ==> w

u ==> t

č, š ==> əw

その他の子音 ==> äw

የወደቀው ሰው yä-wäddäqä-w säw 「その転んだ人」

直接目的語の標識 **ን -(ə)n** はこの定冠詞の後ろに付く。

የወደቀውን ሰው yä-wäddäqä-w-ən säw 「その転んだ人を」

★前置詞は被修飾名詞ではなく、これら関係節形動詞の直前に付く。その際、完了形、未完了形共に **የyä** は脱落する。

ለወደቀው ሰው lä-wäddäqä-w säw 「その転んだ人に」

ከሚሰበሩት ሰዎች kä-mmisäbru-t säwočč 「その壊している人々から」

★被修飾名詞が関係節形動詞の目的語の関係にある時は、関係節形動詞直後に対応する目的語接尾代名詞を置く。

የማውቀው ሰው yämmawq-äw säw 「私の知っている人」

የማውቃት ሴት yämmawq-at set 「私の知っている女」

የማላውቃቸው ልጆች yämmalawq-aččäw löjočč 「私の知らない子供達」

練習

1. 以下の動詞各形を関係節形にしなさい。

(1) ሰበረ	(2) ሰበረች	(3) መጡ	(4) ለበሰችሁ	(5) አደግሽ
(6) አልበሰችሁም	(7) አልከፈሉም	(8) አልሞቱም	(9) አላወቅኩም	(10) አላለቀሰም
(11) ይሰብራል	(12) ይፈልጋል	(13) ይፈልጋሉ	(14) ትበላላችሁ	(15) እንሄዳለን
(16) ትሞክሪያለሽ	(17) እፈራለሁ	(18) ትሰጣለች	(19) ያውቃሉ	(20) ታውቃለህ
(21) አይጨርስም	(22) አትወዱም	(23) አንጠጣም	(24) አይረብሹም	(25) አልስምም
(26) አትሰክሪም	(27) አትጸምም	(28) አታምኑም	(29) አላምንም	(30) አያይም

2. 上で作られた関係節形に定冠詞を付加しなさい。

3. 左に指定された前置詞を右の関係節を伴う名詞句に付加しなさい。

- (1) ለ ፤ የከፈለ ልጅ
- (2) በ ፤ የምትሉብሰው ልብስ
- (3) ለ ፤ ገንዘቡን የከፈለው ልጅ
- (4) ከ ፤ ገንዘብ የሚፈልግ ሰው
- (5) ስለ ፤ አማርኛ ለማወቅ የሚፈልጉት ተማሮች

4. 日本語に訳しなさい。

- (1) - ቅድም እዚህ የመጣ ሰው ማን ነው ?
- የማላውቀው ሰው ነው ::
- (2) - የምትወደው ምግብ ምንድን ነው ?
- የማልወደው ነገር የለም ::
- (3) - የምትሰብሽው ልብስ ውድ ይመስላል :: እንዴት ለመግዛት ቻልሽ ?
- እናቴ በሰጠችኝ ብር ገዛሁ ::
- (4) - ያልገባችሁ ነገር አለ ? የከበደባችሁ ነገር አለ ?
- በመጨረሻ ላይ የነገሩትን ነገር እንደገና ይደገሙልኝ ::
- (5) - አሁን የምሄድበት ሰዓት ነው ::
- ኧረ በዚህ ሰዓት የምትሄድበት ቦታ አለ ?

第 60 課 関係節の応用

★動詞関係節形＋定冠詞だけで、後続する被修飾語がなくても構わない。日本語の「～したのは」「～するのは」の意味に相当し、様々な使われ方をする。

ያሸነፍኩት እኔ ነኝ :: y-aššännäfku-t əne nänn. 「勝ったのは私だ」

የሚመጡት ነገ ነው :: yämmimät'u-t nägä näw. 「彼等が来るのは明日だ」

የምኖረው አዋሳ ነው :: yämmənor-äw awasa näw. 「私が住んでいるのはアワサです」

የምፈልገው ሴትየዋን ነበረ :: yämməfälləg-äw setəyyowa-n näbbärä.

「私が探していたのはその女性でした」

関係節がコピュラ（及びそれに相当する語）の後に来てもよい。

እኔ ነኝ ያሸነፍኩት :: əne nänn y-aššännäfku-t. 「私が勝ったのです」

★関係節を利用した従属節形が存在する。ስለም- sölä-mmə- 「～するので」、እስከም- (ድረስ) əskä-mmə- (dəräs) 「～するまで」、እንደም- əndä-mmə- 「～すると」である。主節動詞は複合未完了形である必要はない。

ውጭ አገር ስለምሄድ ትልቅ ሻንጣ ገዛሁ :: wəč'č' agär sölämməhed təlləq šant'a gəzzahu.

「私は外国に行くので大きなスーツケースを買った」

እስከሚመጣ ድረስ እዚህ ጠብቀው :: əskämmimät'a dəräs əzzih t'əbbəqäw.

「彼が来るまでここで待っていなさい」

አንተ ያሳማ ሥጋ እንደማትወድ አውቃለሁ :: antä y-asama səga əndämmattəwädd awqallähu.

「私は君が豚肉が嫌いだと知っている」

★関係節＋መሰለ mässälä 「見える、思われる」で「～に見える、～と思われる」の意味を表す。

እውነትን የተናገርክ አይመስለኝም :: əwənät-ən yä-tänaggärk aymäslänəm.

「私達には君が本当の事を話したとは思えない」

練習

1. 左の人称代名詞に呼応させて、**ሰለ**、**እስከ**、**እንደ**それぞれに右の動詞の関係節未完了肯定形を付加しなさい。

- (1) እሱ ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ ፤ ጋገረ
- (2) እሷ ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ ፤ ጋረገ
- (3) አንተ ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ ፤ ጋገረ
- (4) አንቺ ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ ፤ ጋገረ
- (5) እኔ ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ ፤ ጋገረ
- (6) እነሱ ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ ፤ ጋገረ
- (7) እናንተ ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ ፤ ጋገረ
- (8) እነሱ ** ሰበረ ፤ ጀመረ ፤ ሰማ ፤ ለካ ፤ ቀረ ፤ ለየ ፤ ሳመ ፤ ቆመ ፤ ሄደ ፤ አለፈ ፤ አሰበ ፤ ጋገረ

2. 同じく関係節未完了否定形を付加しなさい。

3. 日本語に訳しなさい。

- (1) - መቼ ነው ሥራ የምትይዘው? እስከመቼ ድረስ ነው ተማሪ የምትሆነው?
- ከሚቀጥለው ዓመት ጀምሮ በውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር እንደምሠራ ተወስኑ ::
- (2) - ስለምትቸኩል ነው ያልተሳካልህ ::
- አሁን በደንብ ገብቶኛል :: ቀስ በቀስ እንቁላል በእግሩ ይሄዳል የሚለው እውነት ነው ::
- (3) - ታውቃለህ? ሣዩሪ አማርኛ የጀመረችው ካምፍ ነው ::
- አላውቅም ነበረ :: ለረጅም ጊዜ የተማረች መስሎኝ ነበረ ::
- (4) - ምንድን ነው ዞሮ ዞሮ የምትፈልገው?
- የልጆች አባት ነኝ :: መክፈል ያሉብኝ ነገር ብዙ አለ ::
- (5) - ወደ አገር ቤት እስከምትሄድ ድረስ እዚህ ራት ትበላለህ ::
- እግዚአብሔር ይስጥልኝ :: ያደረጉልኝን ነገር እስከምሞት ድረስ አልረሳም ::

第 61 課 動詞አለ alä 「言う」

★動詞አለ alä 「言う」の変化は不規則である。既に出て来たものも含め、まとめておく。

完了

3M.SG.	አለ alä	3PL.	አሉ alu
3F.SG.	አለኙ aläčč		
2M.SG.	አለክ alk	2PL.	አለኩ alaččəhu
2F.SG.	አለሽ alš		
1SG.	አለኩ alku	1PL.	አለን aln

単純未完了

3M.SG.	ይለ yəl	3PL.	ይሉ yəlu
3F.SG.	ትለ təl		
2M.SG.	ትለ təl	2PL.	ትሉ təlu
2F.SG.	ትይ təy		
1SG.	እለ əl	1PL.	እንለ ənnəl

希求

3M.SG.	ይበለ yəbäl	3PL.	ይበሉ yəbälu
3F.SG.	ትበለ təbäl		
2M.SG.	ትበለ təbäl	2PL.	ትበሉ təbälu
2F.SG.	ትበይ təbäy		
1SG.	ልበለ ləbäl	1PL.	እንበለ ənnəbäl

命令

2M.SG.	በለ bäl	2PL.	በሉ bälu
3M.SG.	በይ bäy		

副動詞

3M.SG.	ብሉ bəlo	3PL.	ብለው bələw
3F.SG.	ብላ bəla		
2M.SG.	ብለህ bələh	2PL.	ብለኩ bəlaččəhu
2F.SG.	ብለሽ bələš		
1SG.	ብይ bəyye	1PL.	ብለን bələn

分詞

ባይ bay

動名詞

ማለት malät

道具

ማይ maya

練習

1. አለ alä の複合未完了肯定形、及び未完了否定形の活用表を完成させなさい。

2. አለ alä の複合副動詞形の活用表を完成させなさい。

3. አለ alä の関係節完了肯定形と同未完了肯定形の活用表を完成させなさい。

4. አለ alä の関係節完了否定形と同未完了否定形の活用表を完成させなさい。

5. 日本語に訳しなさい。

(1) - ፍቅሩ የት ነው ?

- ደክሞኛል ብሎ ቤት ተመለሰ ::

(2) - ዛሬ ባጋጣሚ ፍሬህደውትን አገኘኋት ::

- እሺ :: ምን አለችህ ?

- ምን ነው ጠፋህ አለችኝ :: እኔ ደግሞ አንቺ ነሽ የጠፋሽው አልኳት ::

(3) - እንዳማርኛ የሚከብድ ቋንቋ የለም :: ለምን በል :: «አንተ» «አንቺ» «እናንተ» «እርስዎ» የሚለውን መለየት አለብህ :: በእንግሊዝኛ ሁሉም you ማለት ነው ::

- ነገር ግን ባማርኛ hand ም arm ም እጅ ነው :: foot ም leg ም እግር ማለት ነው ::

(4) - ቻው ፤ ደህና እደር ::

- ደህና እደሪ ፤ ሣራ :: ለቤተሰቦቻሽ ሰላም በይልኝ ::

(5) - እኔ አልመጣም ብያለሁ ::

- አላልክም ::

- ያላልኩትን አልኩ አልልም !

第 62 課 ኣለ alä 「言う」を使った慣用表現

★アムハラ語では直接話法が多用されると言われるが、文末動詞とそれに対応する主語を直接的に、その他を間接的に引用することが可能である。従って、例えば

ከእናንተ ጋር ኣልሠራም :: kä-nnantä gar alsäram. 「君達とは私は働かない」

と言われた人が、その発話を報告するに際し

ከኛ ጋር ኣልሠራም ኣለ :: kä-ñña gar alsäram alä. 「私達とは私は働かない、と彼は言った」

と言ったり出来る。

★ኣለ alä 「言う」の命令形は、促したり切り上げたりする時の言葉としても使われる。

በል ደህና እደር :: bäl dähna ədär. 「それじゃあ、おやすみ」

ል la+単純未完了形+ስ sə+ኣለ alä の単純未完了形で「～しようとしていた時」の意味を表す。

ለሻይ ቡና ልወጣ ስል ኃደኛዬ መጣ :: lä-šay bunna ləwät'a səl g^waddäñña-ye mät't'a.

「お茶かコーヒーでもと出掛けようとしていた時、私の友人がやって来た」

★思考内容や発言内容はኣለ alä の副動詞形で示すことが出来る。

እግዚአብሔር ይወደኛል ብዬ አምናለሁ :: əgziabher yəwäddäññal bəyye amnallähu.

「私は神に好かれていると信じている」

በጃፓን ቡና በኪሎ ስንት ነው ብሎ ጠየቀኝ :: bä-japan bunna bä-kilo sənt näw bəlo t'äyyäqä-ññ.

「彼は、日本ではコーヒー1 キロ幾らですか、と私に尋ねた」

★ማን ልበል man ləbäl? は取分け電話で相手の名前を尋ねる表現である。

練習

1. 日本語に訳しなさい。

(1) - በሚቀጥለው ሳምንት ማትሪክ አለ :: ፍቅር የሚያልፍ ይመስልሃል ?

- ሰማንያ በመቶ ይወድቃል ብዬ እገምታለሁ ::

(2) - አንተ ትምህርትህን ብትቀጥል ጥሩ ነው ብዬ እመክርሃለሁ ::

- ነገር ግን እንዲህ ያለ ጥሩ ሥራ የመያዝ እድል ሁለተኛ ላይኖረኝ ይችላል ብዬ አስባለሁ ::

(3) - ሃሎ :: ማን ልበል ?

- ሃሎ ተድላ :: እኔ ነኝ :: ሥዩም ነኝ ::

- ከ ሥዩም ! እንደምን ነህ ? ሰላም ነህ ?

(4) - በል እንሂድ ::

- አሁን ማለት ነው ? ትንሽ ቆይ :: ቡናም ሊፈላ ነው ::

(5) - ልተኛ ስል ስልክ ተደወለ ::

- ከማን ነበረ ?

- ከማላውቀው ሰካራም ነው ::

(6) - ስብሰባው እንዴት ነበረ ?

- ሕፃን ሽማግሌ ወንድ ሴት ሳይል ብዙ ሰዎች ተሰበሰቡ ::

(7) - እሱ በፍጹም አይጋብዝም :: ስግብግብ ነው ::

- አልፎም እንዴት ሰገንዘብ ሲል ንደኛውን ይክዳል ? ሰው አይደለም ::

(8) - ቀልድ እኮ ነው ::

- ከዚህ ዓይነት ቀልድ ብትቆጠብ ጥሩ ነው :: ሳንተ ብዬ ነው የምለው ::

(9) - ጣዕሙ እንዴት ነው ?

- ጨው ጨው ይላል ::

第 63 課 復習 (13)

(テスファイエの家にて)

ሣዩሪ-- ጋሼ ተስፋዬ !

ተስፋዬ-- አቤት !

ሣዩሪ-- የኢትዮጵያ አየርም ለመደኩ :: አሁን በደንብ ጥናት ለመጀመር እፈልጋለሁ ::

ተስፋዬ-- የምን ጥናት ነው ?

ሣዩሪ-- የቋንቋ ጥናት ነው :: ስነልሳን ነው :: ማለት ምርምር ለማድረግ እፈልጋለሁ ::

ተስፋዬ-- ምን ልርዳሽ ? ምን ቋንቋ ለማጥናት ነው የምትፈልገው ?

ሣዩሪ-- ገና አልወሰንኩም ::

ተስፋዬ-- ታዲያ ምን ዓይነት እቅድ አለሽ ?

ሣዩሪ-- እኔ የመስክ ሥራ ለመሥራት እፈልጋለሁ ::

ተስፋዬ-- እሺ ::

ሣዩሪ-- በኢትዮጵያ ብዙ ቋንቋዎች አሉ ::

ተስፋዬ-- ትክክል ነው :: ወደ ሰማንያ ይሆናል :: ከዚህ በላይ ሊሆንም ይችላል ::

ሣዩሪ-- ከእነሱ ውስጥ ብዙም ያልተጠና ቋንቋ አንድ መርጨጭ ምርምር ለማድረግ እፈልጋለሁ ::

ተስፋዬ-- እንዴት ?

ሣዩሪ-- የመረጥኩትን ቋንቋ የሚችል ሰውን በቀጥታ በመጠየቅ መልስ እንዲሰጥ እጠይቀዋለሁ ::

ተስፋዬ-- ቃለ መጠየቅ ማለት ነው ::

ሣዩሪ-- አዎን :: ስለዚህ በምርምራዬ የሚረዳኝ ሰው እፈልጋለሁ :: ጋሼ ተስፋዬ ፤ እርስዎ ብዙ ሰው ያውቃሉ :: ጥሩ ሰው ለማገናኘት ይችላሉ ?

ተስፋዬ-- ያልተጠና ቋንቋ ማለት ለምሳሌ ምንኛ ነው ?

ሣዩሪ-- ካማርኛ ከአሮምኛ እና ከትግርኛ በስተቀር ምንኛ ቢሆንም ችግር የለም ::

ተስፋዬ-- ሰውዬው ማለቴ የሚረዳሽ ሰው እንዴት መሆን አለበት ?

ሣዩሪ-- መጀመሪያ ቋንቋው በደንብ መቻል አለበት :: ተወላጅ መሆን አለበት ::

ተስፋዬ-- እሺ :: ሌላስ ?

ሣዩሪ-- ለመግባባት አማርኛ መቻል አለበት :: ትንሽ ቢሆንም እንግሊዝኛም የሚችል ሰው እመርጣለሁ ::

ተስፋዬ-- እሱማ ብዙም ችግር የለም :: ሌላስ ?

ሣዩሪ-- እኔ ቢያንስ በቀን ሶስት ሰዓት ማጥናት እፈልጋለሁ :: ስለዚህ ጊዜ ያለው ሰው መሆን አለበት ::

ተስፋዬ-- እሺ :: ሌላ የለም ?

ሣዩሪ-- አለ :: ጤናማ መሆን አለበት :: ጠባይም ጥሩ መሆን አለበት ::

ተስፋዬ-- በእርግጥ ጠባይ ጥሩ የሆነ ሰው ነው የምመርጥልሽ ::

ሣዩሪ-- እግዚአብሔር ይስጥልኝ :: አሁን ያልኩትን በዚች ወረቀት ላይ ጽፌያለሁ :: ልስጥዎ ::
 ተስፋይ-- እሺ :: ችግር የለም :: ጥሩ ሰው እመርጥልሻለሁ ::
 ሣዩሪ-- ሌላው ደግሞ ትንሽ ቢሆንም ብርም እከፍለዋለሁ ::
 ተስፋይ-- አንቺ ገና ተማሪ ነሽ :: ብዙም መክፈል አትችይም :: እሱን የሚገባው ሰው እመርጥልሻለሁ :: አታስቢ ::
 ሣዩሪ-- በጣም እግዚአብሔር ይስጥልኝ ::
 ተስፋይ-- ያንቺ ምርጫ ትክክል ነው :: ባዲስ አበባ የተለያዩ ቋንቋ ተናጋሪ አለ ::
 ሣዩሪ-- ዋና ከተማ ነች ::
 ተስፋይ-- አዎ ፤ ደግሞ ቀጥታ ገጠር መግባት ጥሩ አይደለም :: መጀመሪያ የከተማ ኑሮ ልመጅና በደምብ መረጃ
 አግኝተሽ መሄድ አለብሽ ::
 ሣዩሪ-- እኔም እንደሱ ነው የማስበው :: ለማንኛውም ትብብርዎትን አመሰግናለሁ ::
 ተስፋይ-- ምንም አይደለም ::

註

ማድረግ *madräg* 「すること」

ማጥናት *mat'nat* 「勉強すること」

ማገናኘት *maggänaät* 「出会わせること、引き合わせること」

መግባባት *mägbabat* 「理解し合うこと」

አግኝተሽ *agnötäs* 「貴女は得て」

第 64 課 preverb 複合動詞

★preverb とは擬声語・擬態語的な性質を有した名詞的あるいは間投詞的な不変化の要素である。これと動詞አለ alä「言う」が組み合わせられてきながら 1つの動詞として機能するものがアムハラ語には多い。後者が活用を担うが、本来の「言う」という意味は失われている場合が殆どである。

ቁጭ አለ quč'č' alä	坐る
ብቅ አለ bəqq alä	立ち寄る
ብድግ አለ bədəgg alä	立ち上がる
ቀስ አለ qäss alä	ゆっくりである
ራቅ አለ raqq alä	少し離れている
ጸጥ አለ s'ät't' alä	静かである
ከፍ አለ kāff alä	高くある
ዝቅ አለ zəqq alä	低くある
ዞር አለ zorr alä	引き返す
ቶሎ አለ tolo alä	急ぐ、早くする
ቀና አለ qäna alä	真っ直ぐになる
ለቀቅ አለ läqäqq alä	弛む
እሺ አለ əšši alä	承諾する
እምቢ አለ əmbi alä	拒む
ዝም አለ zəmm alä	黙る、無視する、何となくである
ደስ አለ- däss alä-	喜ぶ

練習

1. 日本語に訳しなさい。

(1) - እባክህን ቶሎ በል :: እኔ እቸኩላለሁ ::

- ይቅርታ :: አንድ ደቂቃ ብቻ!

(2) - ትንሽ ራቅ ወዳለ ሠፈር እንሄዳለን :: ጾጥ ያለ ቦታ ነው ::

- ደህና ሁኑ :: አንዳንድ ብቅ በሉ ::

(3) - ለምን በውጭ ቁጭ ብለሃል ?

- ቁልፍ እምቢ አለኝ ::

(4) - ትንሽ ቢሆንም ብር አትሰጠኝም ?

- ዞር በል ! ብር የለኝም ::

- ግን ሃይላንድ ነው የምትጠጣው :: ብር አለህ ማለት ነው :: እድለኛ ነህ :: ብቻህን ከመጨረስህ ---

- እባክህን ከዚህ ዞር በል !!

(5) - ምንድን ነው ሰውዬው ? ለምን መጣ ?

- ዝም ብሎ ነው ::

(6) - የመጨረሻ ልጄ ምንም አይረባም :: ሁሌ ዝም ብሎ ቁጭ ነው የሚለው ::

- ልጅ ቀስ ብሎ ነው የሚያድገው :: ወደፊት ትልቅ ሰው ሊሆንም ይችላል ::

(7) - ታክሲ ትፈልጋለህ ?

- መገናኛ ድረስ ስንት ነው ?

- መቶ ሃምሳ ብር ነው ::

- ወደድ ይላል ::

- መቶ ሰላሳ ብር :: የመጨረሻ ዋጋ ነው ::

- በቃ :: ኮንትራት ታክሲ ሳይሆን ዝም ብሎ ታክሲ እመርጣለሁ ::

(8) - ኢትዮጵያ እውነተኛ መሆኑን ዛሬ አውቄ በጣም ደስ አለኝ ::

- ምን ነበረ ?

- ከታክሲ ወርጄ መንገድ ስሄድ ከኋላዬ ታክሲው መጣና ወያላው «ያንተው ነው :: » ብሎ ሳላውቅ በታክሲው

ውስጥ የጣልኩትን ብር ሰጠኝ ::

第 65 課 a 派生形

★接頭辞 a-を利用した派生形が存在する。使役や他動詞化を表すために使われることが多いが、基本形がない場合もあり、個々の動詞について意味を覚えなければならない。本課では 3 子音語根動詞の a 派生形を扱う。

a-C₁äC₂C₂äC₃ä 型タイプ A ኢደከመ adäkkämä 「疲れさせる」

完了 adäkkämä, adäkkämäčč, adäkkäm/h, adäkkämš, adäkkämku/hu
adäkkämu, adäkkämaččəhu, adäkkämn

単純未完了 yadäkm, tadäkm, tadäkm, tadäkmi, adäkm, yadäkm, tadäkm, ənnadäkm

希求 yadkəm, tädäkəm, tädäkəm, tädäkmi, ladkəm, yadkəmu, tädäkəmu, ənnadəkəm

命令 adkəm, adkəmi, adkəmu

副動詞 adkəmo, adkəma, adkəməh, adkəməš, adkəmmə, adkəməw, adkəmaččəhu, adkəməän

分詞 adkami 動名詞 madkäm 道具 madkämiya

a-C₁äC₂C₂äC₃ä 型タイプ B ኢበደረ abäddärä 「(金を) 貸す」

完了 abäddärä, abäddäräčč, abäddär/h, abäddärš, abäddärku/hu
abäddäru, abäddäraččəhu, abäddärn

単純未完了 yabäddər, tabäddər, tabäddər, tabäddəri, abäddər, yabäddəru, tabäddəru, ənnabäddər

希求 yabäddər, tabäddər, tabäddər, tabäddəri, labäddər, yabäddəru, tabäddəru, ənnabäddər

命令 abäddər, abäddəri, abäddəru

副動詞 abäddəro, abäddəra, abäddərəh, abäddərəš, abäddərre,
abäddərəw, abäddəraččəhu, abäddərän

分詞 abäddari 動名詞 mabäddär 道具 mabäddəriya

a-C₁aC₂C₂äC₃ä 型 (=タイプ C の a 派生形) ኢሻከረ ašakkärä 「粗くする」

完了 ašakkärä, ašakkäräčč, ašakkär/h, ašakkärš, ašakkärku/hu
ašakkäru, ašakkäraččəhu, ašakkärn

単純未完了 yašakkər, tašakkkər, tašakkər, tašakkəri, ašakkər, yašakkəru, tašakkəru, ənnašakkər

希求 yašakər, tašakər, tašakər, tašakri, lašakər, yašakəru, tašakru, ənnašakr

命令 ašakər, ašakəri, ašakəru

副動詞 ašakəro, ašakəra, ašakräh, ašakrähš, ašakərre, ašakrəw, ašakraččəhu, ašakərän

分詞 ašakari 動名詞 mašakär, 道具 mašakəriya

★a 派生形の例

ኢለበሰ aläbbäsä 「着せる」 ኢቀረበ aqärräbä 「提出する」 ኢበሰለ abässälä 「調理する」

ኢነበበ anäbbäbä 「読む」 ኢወለቀ awälläqä 「脱ぐ」 ኢደረሰ adärräsä 「届ける」

ኢደረቀ adärräqä 「乾かす」 ኢደረገ adärrägä 「する」 ኢወፈረረ awäffärä 「太らせる」 (B)

練習

1. 以下の a 派生形動詞を左頁に倣って活用させなさい。

- (1) አደረገ
- (2) አቀረበ
- (3) አከበበ
- (4) አወፈረ

2. 以下の a 派生形動詞の完了否定形、複合未完了肯定形、同否定形、禁止形、複合副動詞形、関係節完了肯定形、同未完了肯定形、同完了否定形、同未完了否定形の活用表を完成させなさい。

- (1) አደረገ
- (2) አበደረ

3. 日本語に訳しなさい。

(1) - ለምን ታለቅሳለህ ? አታልቅስ ::

- ማልቀስ የለብኝም :: አውቃለሁ :: ነገር ግን ደክመን ባተረፍነው ገንዘብ የሠራነውን ሱቅ አፍርሰውብናል ::

(2) - አንድ ኃምሳ ብር አበድረኝ :: ለመግዛት የምፈልገው መጽሐፍ አለ ::

- መጽሐፍ ስታኑብ አይቼ አላውቅም ::

(3) - ጉንደር ለመሄድ እፈልጋለሁ ::

- አደርስሃለሁ :: እዚያ ምን ታርጋለህ ?

(4) - እንጀራ ያወፍረኛል :: አረቄ ደግሞ ያሰክረኛል ::

- ታዲያ አትወደውም ?

- አፈቅረዋለሁ !!

(5) - እንኳን ላዲስ ዓመት አደረሰህ !

- እንኳን አብሮ አደረሰን !

(6) - እንደምን አረፈድሽ ?

- ደህና ነኝ :: በደምብ ተኝቻለሁ :: አንተስ ደህና ነህ ?

第 66 課 2 子音語根動詞 a 派生形

★2 子音語根動詞の a 派生形の活用は、以下に見られる語幹が基になる。

	a-C ₁ äC ₂ C ₂ a 型タイプ A	a-C ₁ äC ₂ C ₂ a 型タイプ B	a-C ₁ aC ₂ C ₂ a 型 (タイプ C)
	「結婚する」	「飲み物を出す」	「晴上がる」
完了	አገባ agäbba	አጠጣ at'ät't'a	አባራ abarra
単純未完了	ያገባ yagäba	ያጠጣ yat'ät't'a	ያባራ yabarra
希求	ያግባ yagba	ያጠጣ yat'ät't'a	ያባራ yabara
命令	አግባ agba	አጠጣ at'ät't'a	(አባራ abara)
副動詞	አግብቶ agbəto	አጠጥቶ at'ät't' əto	አባርቶ abarto
分詞	አግቢ agbi	አጣጭ at'äč'č'	አባሪ abari
動名詞	ማግባት magbat	ማጠጣት mat'ät't'at	ማባራት mabarat
道具	ማግቢያ magbiya	ማጠጫ mat'äč'č'a	ማባሪያ mabariya

	a-C ₁ äC ₂ C ₂ ä 型タイプ A	a-C ₁ äC ₂ C ₂ ä 型タイプ B	a-C ₁ aC ₂ C ₂ ä 型 (タイプ C)
	「晩を過ごす」	「待たせる、とどめる」	「寝言を言わせる」
完了	አመሽ amäššä	አቁይ aq ^w äyyä	አቃዥ aqažžä
単純未完了	ያመሽ yamäš	ያቁይ yaq ^w äyy	ያቃዥ yaqažž
希求	ያምሽ yamš	ያቁይ yaq ^w äyy	ያቃዥ yaqaž
命令	አምሽ amš	አቁይ aq ^w äyy	አቃዥ aqaž
副動詞	አምሽቶ amšəto	አቁይቶ aq ^w äyyəto	አቃዥቶ aqažto
分詞	አምሽ amši	አቁይ aq ^w äyyi	አቃዥ aqaži
動名詞	ማምሽት mamšät	ማቁይት maq ^w äyyät	ማቃዥት maqažät
道具	ማምሻ mamša	ማቁያ maq ^w äyya	ማቃዥ maqaža

	a-C ₁ aC ₂ ä 型	a-C ₁ oC ₂ ä 型	a-C ₁ eC ₂ ä 型
	「治す、救う」	「立たせる、やめる」	「喫煙する」
完了	አዳነ adanä	አቆመ aqomä	አጤስ at'esä
単純未完了	ያድን yadən	ያቆም yaqom	ያጤስ yat'es
希求	ያድን yadən	ያቆም yaqum	ያጤስ yat'is
命令	አድን adən	አቆም aqum	አጤስ at'is
副動詞	አድኖ adəno	አቆሞ aqumo	አጤሶ at'iso
分詞	አዳኝ adañ	አቋሚ aq ^w ami	አጤያሽ at'iyaš
動名詞	ማዳን madan	ማቆም maqom	ማጤስ mat'es
道具	ማዳኛ madaña	ማቆሚያ maqomiya	ማጤሻ mat'eša

練習

1. 以下の a 派生形動詞に関して左頁の活用表を他の人称に関しても追加して完成させなさい。

- (1) አገባ
- (2) አጠጣ
- (3) አመሸ
- (4) አቁየ
- (5) አዳካ
- (6) አቆመ

2. 上の a 派生形動詞の完了否定形、複合未完了肯定形、同否定形、禁止形、複合副動詞形、関係節完了肯定形、同未完了肯定形、同完了否定形、同未完了否定形の活用表を完成させなさい。

3. 日本語に訳しなさい。

(1) - እንደምን አመሻችሁ ?

- ደህና ነን :: ና ወደዚህ ቡና አፍልተናል :: ዛሬ ምን ምን እንዳገኘህ እስቲ አውራን !

(2) - እኔ ቋንቋ አጠናለሁ :: እናንተስ ምን ታጠናላችሁ ?

- እኛ ባህል እናጠናለን ::

(3) - እሱ ጥሩ ሀኪም ነው ?

- አዎ ፤ የሚያመኝን ምክንያት ወዲያውኑ አግኝቶ አድኖኛል ::

(4) - ሁለተኛ ስትመጣ ምን ታመጣልናል ?

- የጃፓን ቆሮቆሮ ቢራ አምጥቼ አጠጣችኋለሁ ::

(5) - እዚህ ሲጋራ ለማጨስ እችላለሁ ?

- አሁን አታጨስ ::

第 67 課 復習 (14)

(テスファイエの家で)

ተስፋዬ-- ሣዩሪ ፤ ዛሬ አንቺን የምትረዳ ሴት መጥታለች። ወይዘሮ አበበች ናት ።

ሣዩሪ-- ጤና ይስጥልኝ ። ስሜ ሣዩሪ ነው ።

አበበች-- ጤና ይስጥልኝ ። አበበች ነኝ ።

ተስፋዬ-- ወይዘሮ አበበች ከወላይታ ነች ።

ሣዩሪ-- ወላይትኛ ይችላሉ ማለት ነው ።

አበበች-- አዎን ፤ የኔ አፍ መፍቻ ቋንቋ ነው ።

ሣዩሪ-- ቤት ውስጥም ወላይትኛ ይናገራሉ ?

አበበች-- የለም ፤ ቤት ውስጥ ባማርኛ ነው የማወራው ። ባለቤቴ ወላይታ አይደለም።

ሣዩሪ-- ይቅርታ ፤ ወላይትኛ አልረሱም ።

አበበች-- አልረሱም ። ሁሌ ወላይታ እሄዳለሁ ። ከእኅቶቼ ውስጥ አማርኛ የማይችሉትም አሉ ። ወላይትኛ ለኔ በጣም አስፈላጊ ነው ።

ሣዩሪ-- እንደሱ ከሆነ በምርምር እኔን ለመርዳት ይችላሉ ? የእርስዎን ቋንቋ ያስተምሩኛል ?

አበበች-- ከጋሼ ተስፋዬ ሰምቻለሁ ። ነገር ግን እንዴት ? እኔ መምህር አይደለሁም ። ልምድ የለኝም ።

ሣዩሪ-- ችግር የለም ። ዋናው ሥራ ለጥያቄዬ መልስ መስጠት ነው ።

አበበች-- ለምሳሌ ?

ሣዩሪ-- መጀመሪያ ቃላትን ልጠይቅዎ ። ለምሳሌ «በወላይትኛ ራስ ምን ማለት ነው ?» ብዬ እጠይቅዎታለሁ ።

አበበች-- ቀላል ጥያቄ ነው ።

ሣዩሪ-- አዎን ። እና የሰጡኝን መልስ ሰምቼ በደብተር ላይ እጽፋለሁ ።

አበበች-- አይከብድኸኝም ?

ሣዩሪ-- ምናልባት ይከብደኛል ። ይድገሙልኝ ብዬ ልጠይቅዎ እችላለሁ ።

አበበች-- እሺ ። ግድ የለም ። ስንት ቃላት ትጠይቁያለሽ ?

ሣዩሪ-- ባዘጋጀሁት ዝርዝር ላይ ሁለት ሺህ ቃላቶች አሉ ።

አበበች-- ብዙ ጊዜ ይፈጃል ።

ሣዩሪ-- አዎን ። ነገር ግን መቸኮል የለብንም ። ቀስ ብለን እንሥራ ።

አበበች-- ቃላት ብቻ ነው የምትፈልገው ?

ሣዩሪ-- ከቃላት በኋላ አረፍተ ነገሮችን ልጠይቅዎ ። ለምሳሌ «እኔ ሳቅሁ ።» በወላይትኛ ምን ማለት ነው ብዬ ልጠይቅዎ ። ቀጥሎ «አንተ ሳቅህ ።» ምን ማለት ነው ---

አበበች-- ጥሩ ጥያቄ ነው ። ግራማርን ለማወቅ ትችያለሽ ።

ሣዩሪ-- አዎን ። ከዚያ በኋላ ተረት መሰብሰብ እፈልጋለሁ ። እርስዎ ተረት ምናምን ይናገራሉ ። እኔ እቀዳለሁ ። ከዚያ በኋላ የተቀዳውን ሰምቼ በደብተር ላይ እጽፋለሁ ። ካልገባኝ እጠይቅዎታለሁ ።

አበበች-- በጣም ጥሩ ምርምር ነው :: ነገር ግን ባህልም ማጥናት አለብኝ ::
 ሣዩሪ-- ትክክል ነው :: ባህል ለማጥናት ግን ወላይታ መሄድ አለብኝ :: እኔ ገና ብቻዬን መሄድ አልችልም ::
 አበበች-- ለምን ከኔ ጋር አንሄድም ?
 ሣዩሪ-- እንደሱ ከሆነ ደስ ይሰኛል :: መጀመሪያ ግን እዚህ መሰረታዊ መረጃ ለማግኘት እፈልጋለሁ ::
 አበበች-- መቼ እንጀምራለን ?
 ሣዩሪ-- በሚቀጥለው ሳምንት ሰኞስ ?
 አበበች-- የት እንሥራ ?
 ሣዩሪ-- በኔ በኩል የት ቢሆንም ችግር የለም :: የእርስዎ ቤት መሄድም እችላለሁ :: እርስዎ የኔ ክፍል መምጣትም
 ይችላሉ :: እዚህ አካባቢ ነው ::
 አበበች-- አንቺ ብትኖሪም ባትኖሪም እዚህ አካባቢ ያለ ቤተ ክርስቲያን እመጣለሁ :: ከዚያ አንቺ ጋ እመጣለሁ ::
 ጥዋት በሶስት ሰዓት ልምጣ ::
 ሣዩሪ-- እጠብቅዎታለሁ ::
 ተስፋዬ-- አበበች ፤ ይህ ሥራ ሳንቺም የሚጠቅም ሥራ ነው :: እሱን ማወቅ አለብኝ :: በደምብ አስተምሪያት ::
 አበበች-- በደስታ !

註

- ይናገራሉ yənnaggärallu 「お話になりますか」
- ያስተምሩኛል yastämruññal 「私に教えて下さいますか」
- መሰብሰብ mäsäbsäb 「集めること」
- አስተምሪያት astämriyat 「彼女に教えなさい」

第 68 課 従属節 (1)

★ስሌ sələ-は理由を示す。完了相の場合には動詞関係節完了形が、未完了相の場合には動詞関係節未完了形が付く。(関係節形標識のየyä-が脱落することに注意)

የእሁቴ ልጆች ስለመጡ በጣም ደስ ብሎኛል :: yä-ht-e ləjočč sələ-mät't'u bät'am däss bəlo-ññ-al.

「姉の子供達 came たので私は非常に嬉しい」

ቦታውን በደምብ ስለማላውቅ ለመሄድ አልፈልግም ::

bota-w-ən bā-dāmb səlämm-alawq lä-mähed alfällögəm.

「私はその場所をよく知らないので行きたくない」

★እስክ əskä-+関係節完了形 (+ድረስ dəräs) で「～である限り」の意を表す。

በሕይወት እስካለሁ አልረሳም :: bā-həywät əsk-allähu alräsam. 「生きている限り忘れません」

እስክ əskä-+関係節未完了形 (+ድረስ dəräs)、あるいはእስክ əskä-+単純未完了肯定形 (+ድረስ dəräs)、で「～するまで」の意味を表す。

እስከምመጣ ድረስ እዚህ ጠብቅ :: əskämm-əmät'a dəräs əzzih t'äbbəq.

「私が来るまでここで待っている」

እስኪነጋ ድረስ አትሂድ :: əsk-inäga dəräs attəhid. 「夜が明けるまで、行くな」

★እየ əyyä-+完了肯定形、で継続中の動作「～しながら」を表す。

ቴሌቪዥን እያየ ራት ይበላሉ :: televižən əyy-ayyu rat yəbälallu.

「彼等はテレビを見ながら夕食を食べる」

練習

1. 以下の動詞をስለ səlä-に關係節完了肯定形が付いた形にして人称変化させなさい。同じく、対応する否定形を作りなさい。

- (1) ሰበረ (2) በላ (3) አደረገ

2. 以下の動詞をስለ səlä-に關係節未完了肯定形が付いた形にして人称変化させなさい。同じく、対応する否定形を作りなさい。

- (1) ጀመረ (2) አወቀ (3) ቀረ (4) አደረገ (5) አቆመ

3. 以下の動詞をእስክ əskə-の付いた形にして人称変化させなさい。

- (1) ጨረሰ (2) መጣ (3) አለፈ

4. 以下の動詞をእስክ əskä-に關係節未完了肯定形の付いた形にして人称変化させなさい。

- (1) ጠገበ (2) ሞተ (3) አለቀሰ

5. 以下の動詞をእየ əyyä-の付いた形にして人称変化させなさい。

- (1) ዘፈነ (2) አወቀ (3) አነበበ

6. 日本語に訳しなさい。

(1) - እስከምትጠግብ ድረስ ብላ ::

- ይቅርታ ፤ ዛሬ ስላመመኝ ብዙ ልበላ አልችልም ::

(2) - ትናንትና ከትምህርት ቤት ለምን ቀረህ ?

- ደክሞኝ ስለነበረ ነው ::

- መዝገበ ቃላቱን ደግሞ ለምን አትገዛውም ?

- ውድ ስለሆነ ነው ::

(3) - ድሮ ሲጋራ እያጨሰ ትምህርት የሚሰጥ አስተማሪ ነበረ ::

- ድሮ ውሃ እየጠጣ ትምህርት የሚወስድ ተማሪ አልነበረም ::

(4) - በውስጥ ምን እየተደረገ ነው ?

- ዝም እስካልክ ድረስ ገብተህ ማየት ትችላለህ ::

第 69 課 従属節 (2)

★**h kä** は起点を表すのが基本である。

・ **h kä**-+動名詞+所有接尾代名詞+ በፊት *bä-fit*、で「～する前に」を表す。

ከመተኛትህ በፊት በሩን ቆልፈው :: *kä-mätännät-əh bä-fit bärr-u-n qolləf-äw.*

「寝る前にそのドアに鍵をかけなさい」

・ **h kä**-+関係節完了肯定形+ በኋላ *bä-h^wala*、で「～した後に」を表す。

ሥራዬን ከጨረስኩ በኋላ እመጣለሁ :: *səra-ye-n kä-č'ärräsku bä-h^wala əmət'allähu.*

「私は仕事を終えてから来ます」

・ **h kä**-+関係節完了肯定形+ ጀምሮ *jämməro*、で「～して以来」を表す。

ኢትዮጵያ ከገባሁ ጀምሮ ጃፓንኖ አላየሁም :: *ityop'p'əya kä-gäbbahu jämməro japanawi alayyähum.*

「エチオピアに入国して以来、日本人を見ていない」

・ **h kä**-+関係節完了形、で一般的な条件「～なら」を表す。

ከቀንስ እገዛለሁ :: *kä-qännäsä əgäzallähu.* 「値引きしたら私は買います」

ካልበላህ ወባ ይይዝሃል :: *k-albällah wäba yəyözəhal.* 「食べなければマラリアに罹る」

・ 関係節形+ ከሆነ *kä-hona*、で一般的な条件「～なら」を表す。

የሚፈልግ ከሆነ ይምጣ :: *yämm-ifälləg kä-honä yəmt'a.* 「彼が望むのなら来させよ」

ገና ምሳ ያልበላህ ከሆነ አብረን እንብላ :: *gäna məsa y-albällah kä-honä abrän ənnəbəla.*

「まだ昼食を食べていないのなら、一緒に食べよう」

練習

1. 以下の動詞を**ከ kä-**に關係節完了肯定形が付いた形にして人称變化させなさい。同じく、対応する否定形を作りなさい。

- (1) ሰበረ (2) መጣ (3) አደረገ

2. 日本語に訳しなさい。

(1) - አሁን ደክመሃል :: አረፍ በል :: ጨዋታ ከፈለግክ ግን ከኛ ጋር ::

- እሺ :: ትንሽ ካረፍኩ በኋላ እመጣለሁ ::

(2) - ዩኒቨርሲቲ ከተመረቅክ በኋላ ምን ትሠራለህ ?

- በመንግስት መሥሪያ ቤት መሥራት አለብኝ ::

(3) - ጤና ካለ ሁሉም አለ ::

- ብርም ከሌለ ግን መኖር ይከብዳል ::

(4) - አዲስ አበባ ከመምጣትህ በፊት ምን ትሠራ ነበረ ?

- ገበሬ ነበርኩ :: ያለንን እርሻ አርስ ነበር ::

(5) - ሥራ ካቆምኩ ጀምሮ ካንድ ዓመት በላይ ምንም አልሠራሁም ::

- እንደሱ ከሆነ ጥሩ አይደለም :: አሁን የማትሠራ ከሆነ መቼ ትሠራለህ ?

第 70 課 tā 派生形

★接頭辞 tā-を利用した派生形が存在する。受身や自動詞化、タイプ C の場合は相互性や習性を表すために使われることが多いが、基本形がない場合もあり、個々の動詞について意味を覚えなければならない。本課では 3 子音語根動詞の tā 派生形を扱う。その活用は、以下に見られる語幹が基になる。tā-が見かけ上現れない場合があるので注意。

	tä-C₁äC₂C₂äC₃ä 型	tä-C₁äC₂C₂äC₃ä 型	tä-C₁aC₂C₂äC₃ä 型
	タイプ A	タイプ B	(タイプ C)
	「受け取る」	「求められる」	「捕虜にされる」
完了	ተቀበለ tāqäbbälä	ተፈለገ tāfällägä	ተማረከ tämarräkä
単純未完了	ይቀበል yəqqäbbäl	ይፈለግ yəffälläg	ይማረክ yəmmarräk
希求	ይቀበል yəqqäbäl	ይፈለግ yəffäläg	ይማረክ yəmmaräk
命令	ተቀበል tāqäbäl	ተፈለግ tāfäl(l)äg	ተማረክ tämaräk
副動詞	ተቀበሎ tāqäblo	ተፈለጎ tāfälləgo	ተማረከ tāmarko
分詞	ተቀባይ tāqäbay	ተፈለጊ tāfällagi	ተማረኪ tāmaraki
動名詞	መቀበል mäqqäbäl	መፈለግ mäffäläg	መማረክ mämmaräk
道具	መቀበያ mäqqäbäya	መፈለጊያ mäffälägiya	መማረኪያ mämmaräkiya
	t-aC₂C₂äC₃ä 型	t-aC₂C₂äC₃ä 型	
	タイプ A	タイプ B	
	「投獄される」	「矯正される、更生する」	
完了	ታሰረ tassärä	ታረመ tarrämä	
単純未完了	ይታሰር yəttassär	ይታረም yəttarräm	
希求	ይታሰር yəttasär	ይታረም yəttaräm	
命令	ታሰር tasär	ታረም tar(r)äm	
副動詞	ታሰሮ tasro	ታርሞ tarrəmo	
分詞	ታሰሪ tasari	ታራሚ tarrami	
動名詞	መታሰር mättasär	መታረም mättaräm	
道具	መታሰሪያ mättasäriya	መታረሚያ mättarämiya	

★tä 派生形の例

ተመለሰ tämälläsä 「戻る」(B)	ተሰበረ täsäbbärä 「壊れる」	ተቀመጠ tāqämmät'ä 「坐る」(B)
ተነገረ tänäggärä 「話される」	ተከተለ tākättälä 「従う」	ተደረገ tädärrägä 「される」
ተራመደ tärammäädä 「歩く」	ተሻገረ täšaggärä 「渡る」	ተናገረ tänaggärä 「話す」
ተጫወተ täč'awwätä 「遊ぶ」	ታገለ taggälä 「奮闘する」	ታጠበ tat't'äbä 「身体を洗う」

練習

1. 以下の **tä** 派生形動詞に関して左頁の活用表を他の人称に関しても追加して完成させなさい。

(1) ተቀበለ

(2) ተፈለገ

(3) ተማረከ

(4) ታሰረ

(5) ታረመ

2. 上の **tä** 派生形動詞の完了否定形、複合未完了肯定形、同否定形、禁止形、複合副動詞形、関係節完了肯定形、同未完了肯定形、同完了否定形、同未完了否定形の活用表を完成させなさい。

3. 日本語に訳しなさい。

(1) - ሂሳብ ስንት ነው ?

- ተከፍሏል ::

(2) - ተጫወት ::

- እሺ :: አንተም ተጫወት ::

(3) - ተሻግሮ ወራጅ አለ ?

- አዎ ፤ አለ ::

(4) - እስከ አሥራ ሁለት ሰዓት ድረስ ተመለስ ::

- እሺ ፤ ተቀብያለሁ ::

(5) - ላገርሰህ ?

- ቅድም ሽንት ቤት ከሄድክ በኋላ እጆቻህን ታጠብክ ?

第 71 課 2 子音語根動詞 tā 派生形

★2 子音語根動詞の tā 派生形の活用は、以下に見られる語幹が基になる。

	tä-C ₁ äC ₂ C ₂ a 型タイプ A	tä-C ₁ äC ₂ C ₂ a 型タイプ B	tä-C ₁ aC ₂ C ₂ a 型 (タイプ C)
	「導かれる」	「計られる」	「夫婦となる」
完了	ተመራ tāmārra	ተለካ tāläkka	ተጋባ tāgabba
単純未完了	ይመራ yəmmārra	ይለካ yəllākka	ይጋባ yəggabba
希求	ይመራ yəmmāra	ይለካ yəllāka	ይጋባ yəggaba
命令	ተመራ tāmāra	ተለካ tāläka	ተጋባ tāgaba
副動詞	ተመርቶ tāmārto	ተለካቶ tāläkkəto	ተጋብቶ tāgabto
分詞	ተመሪ tāmāri	ተለኪ tāläkki	ተጋቢ tāgabi
動名詞	መመራት məmmārat	መለካት məllākat	መጋባት məggabat
道具	መመሪያ məmmāriya	መለኪያ məllākiya	መጋቢያ məggabiya

	tä-C ₁ äC ₂ C ₂ ä 型タイプ A	tä-C ₁ äC ₂ C ₂ ä 型タイプ B	tä-C ₁ aC ₂ C ₂ ä 型 (タイプ C)
	「引き抜かれる」	「区別される」	「剃られる」
完了	ተነጨ tānāc'č'ä	ተለዩ tāläyyä	ተላጩ tālač'č'ä
単純未完了	ይነጭ yənnāc'č'	ይለዩ yəlläyy	ይላጩ yəllač'č'
希求	ይነጭ yənnāc'	ይለዩ yəlläy	ይላጩ yəllač'
命令	ተነጭ tānāc'	ተለዩ tāläy	ተላጩ tālač'
副動詞	ተነጭቶ tānāc'to	ተለዩቶ tāläyyəto	ተላጩቶ tālač'to
分詞	ተነጨ tānāc'i	ተለዩ tāläyyi	ተላጩ tālač'i
動名詞	መነጨት mənnāc'ät	መለዩት məlläyät	መላጩት məllač'ät
道具	መነጭ mənnāc'a	መለዩ məlläya	መላጩ məllač'a

	tä-C ₁ aC ₂ ä 型	tä-C ₁ oC ₂ ä 型	tä-C ₁ eC ₂ ä 型
	「送られる」	「任命される」	「飾られる」
完了	ተላከ tālakä	ተሾመ tāšomä	ተጌጠ tāget'ä
単純未完了	ይላክ yəllak	ይሾም yəššom	ይጌጥ yəgget'
希求	ይላክ yəllak	ይሾም yəššom	ይጌጥ yəgget'
命令	ተላክ tālak	ተሾም tāšom	ተጌጥ tāget'
副動詞	ተልከ tālko	ተሾሞ/ተሾሞ tāšo/umo	ተጌጠ/ተጌጠ tāge/it'o
分詞	ተላኪ tālaki	ተሾሚ tāš'ami	ተጌጥጭ tāgiyač'
動名詞	መላክ məllak	መሾም məššom	መጌጥ məgget'
道具	መላኪያ məllakiya	መሾሚያ məššomiya	መጌጭ məggeč'a

1. 以下の tä 派生形動詞に関して左頁の活用表を他の人称に関しても追加して完成させなさい。

- (1) ተመራ
- (2) ተለካ
- (3) ተጋባ
- (4) ተነጨ
- (5) ተለዩ
- (6) ተላጨ
- (7) ተላከ
- (8) ተሾመ
- (9) ተጌጠ

2. 上の tä 派生形動詞の完了否定形、複合未完了肯定形、同否定形、禁止形、複合副動詞形、関係節完了肯定形、同未完了肯定形、同完了否定形、同未完了否定形の活用表を完成させなさい。

3. 日本語に訳しなさい。

- (1) - የሚጠጣስ ምን ይምጣ ?
- ኮካ ኮላ ከፍሪጂ ይምጣ ::
- (2) - ሞላ ::
- አልሞላም :: አንተ ፤ እስቲ ተጠጋ ::
- (3) - እንዲሳካልህ እመኛለሁ ::
- አመሰግናለሁ :: ግን እግዚአብሔር ያውቃል ::
- (4) - ቦታው አይመቸውም ::
- አዎን :: ሊቁጣ ይችላል :: ሌላ የተሻለ ቦታ እንፈልግ ::
- (5) - እኔ ተፈራ እባላለሁ :: ተማሪ ነኝ ::
- ምንድን ነው የምትማረው ?
- (6) - ብዙ ኮከብ ይታያል ::
- ከዚህ ከሚጨልምበት ቦታ ስታይ ይበልጥ ብዙ ይታያል ::

第 72 課 復習 (15)

(サユリの部屋の前で)

ፋ.ናይ-- ሣይሪ! ሣይሪ! ገና አልተነሳሽም? ዛሬ ምን ነው አረፈድሽ?

ሣይሪ-- ፋ.ናይ እንደምን አለሽ? እኔ ትንሽ አሞኛል ::

ፋ.ናይ-- አሞኛል?

ሣይሪ-- አዎን :: ከትናንትና ማታ ጀምሮ ::

ፋ.ናይ-- ምንድን ነው ችግሩ? ትኩሳት አለሽ?

ሣይሪ-- ትንሽ አለኝ :: ግን የተለመደ ነገር ነው :: አታስቢ ::

ፋ.ናይ-- ሌላ ችግር አለ?

ሣይሪ-- ሆዴን ያመኛል ::

ፋ.ናይ-- ተቅማጥስ?

ሣይሪ-- አለኝ ::

ፋ.ናይ-- ሐኪም ቤት ለመሄድ ትፈልግላለሽ? ከእኔ ጋር መሄድ ትችላለሽ ::

ሣይሪ-- መድሃኒት ስላለኝ ልውሰደውና ልተኛ ::

ፋ.ናይ-- ምክንያቱ ምንድን ነው?

ሣይሪ-- ምናልባት ትንሽ ስለደከመኝ ነው ::

ፋ.ናይ-- በእርግጥ ኢትዮጵያ ከገባሽ ጀምሮ ብዙ ነገር ነበረ ::

ሣይሪ-- እስከገደድህ እድናለሁ ::

ፋ.ናይ-- ሣይሪ ፤ ፈሳሽ ነገር ውሳጅ ::

ሣይሪ-- ውሃ በደምብ ጠጥቻለሁ ::

ፋ.ናይ-- ቀሽርም መድሃኒት ነው ::

ሣይሪ-- አሁን ይቅርብኝ ::

ፋ.ናይ-- ምግብስ? ላመጣልሽም እችላለሁ ::

ሣይሪ-- አመሰግናለሁ :: በኋላ ልጠይቅሽ ::

ፋ.ናይ-- የሚታጠብ ልብስ አለ? ብርድ ልብስ ይበቃሻል?

ሣይሪ-- የሚታጠብው አሁን የለም :: ብርድ ልብስም በቂ ነው ::

ፋ.ናይ-- አንሳላ ልቀይርልሽ?

ሣይሪ-- አሁን በቃ :: እረፍት ነው የምፈልገው ::

ፋ.ናይ-- ገባኝ :: ይማርሽ ::

ሣይሪ-- አመሰግናለሁ ::

(数時間後)

ሣዩሪ-- እንደምን ናችሁ ?

ፋናዩ-- እኛ ደህና ነን :: አንቺስ ተሻለሽ ?

ሣዩሪ-- አዎን ፤ ተሻለኝ :: አሁን ምሳ ለመብላት ልወጣ ነው ::

ኤደን-- ለምን ትወጫለሽ ? ገና ደክመሻል :: እኛ አሁን ልንበላ ነው :: አብረን እንበላ !

አስፋው-- የድንች ወጥ አለ :: ቅቤም አለው :: አትወጂም ?

ሣዩሪ-- አይ እወዳለሁ ::

ኤደን-- እንጂራ የሚከብድሽ ከሆነ ዳቦም አለ ::

ሣዩሪ-- ግን

ፋናዩ-- ብዙ አለ :: አታስቢ :: አብሮ መብላት የኛ ባህል ነው ::

ኤደን-- ወይም እንቀላል ተገዝቶ ይጠበስ ?

ሣዩሪ-- አይ የድንች ወጥ ይሻላል :: እግዚአብሔር ይስጥልኝ :: እንደሱ ከሆነ እዚህ ልብላ ::

አስፋው-- አዎ ፤ ብይ ::

ፋናዩ-- ከበላን በኋላ ሻይም እናፈላለን :: በሎሚ ? ወይም ዝንጅብል ይግባ ?

ሣዩሪ-- በሎሚ እመርጣለሁ ::

ኤደን-- ቶሎ እንድትድኝ እንመኛለን ::

ሣዩሪ-- አመሰግናለሁ :: በጣም ደግ ናችሁ :: በናንተ ምክንያት ኢትዮጵያ በጣም ወድጃለሁ ::

註

እንድትድኝ əndəttədəñ 「貴女が治るように」

第 73 課 従属節 (3)

★**በ** *bä*-は時間、場所を指し示すのが基本である。

・ **በ** *bä*-+関係節完了形+**ጊዜ** *gize*、で「～した時」を表す。

ተማሪ በነበርኩ ጊዜ ብዙም አልተማርኩም :: *tāmari bä-näbbärku gize bəzu-m altämarkum.*

「私は学生の時分、余り勉強しなかった」

・ **በ** *bä*-+関係節完了形+**ቁጥር** *qut’ər*、で「～した時はいつも」を表す。

በጠየቅኳቸው ቁጥር ይረዱኛል ይመክሩኛል :: *bä-t’äyyäqkwaččäw qut’ər yäräduññal yämäkruññal.*

「あの方はお願いするといつも助けて下さる、助言して下さい」

・ **በ** *bə*+単純未完了形も時を表すが、条件の意味合いが出て来ることが多い。

ባትሄድ ይሻላል :: *b-atthed yəššalal.* 「君は行かない方がよい」

・ **በ** *bə*+単純未完了形+**ም** *-m* は譲歩を表す。

ቢያመኝም እሄዳለሁ :: *biyammäññ-əm əhedallähu.* 「体調が悪くても私は行く」

・ **በ** *bə*+単純未完了形+**ኖሮ** *noro*、で反実仮想の前件「(実際には違うが) ～であったなら」を表す。後件「～であったらうに」は単純未完了+**ነበር** *näbbär*、で表す。

እንግሊዝኛ በደምብ ብቻል ኖሮ ጥሩ ሥራ አገኝ ነበር ::

əngəlizəñña bä-dämb bəčəl noro t’əru səra agäññ näbbär.

「英語がちゃんと出来るならば良い仕事に就けていたのに」

練習

1. 以下の動詞をብ bə-に単純未完了肯定形が付いた形にして人称変化させなさい。同じく、対応する否定形を作りなさい。

- (1) ሰበረ (2) አደረገ (3) ተማረ (4) ተመታ

2. 日本語に訳しなさい。

(1) - አንተ ተማሪ በነበርክበት ጊዜ ዶክተሩ እንዴት ነበሩ ?

- በተገናኘን ቁጥር እንጠጣ ነበር ::

(2) - አሁን መቶ ብር ብትሰጠኝ ደስ ይለኛል ::

- ብሰጥህም ከንቱ ነው :: ለማይሆን ነገር ትጨርሳለህ ::

(3) - አባቴ ሀብታም ቢሆን ኖሮ ብዙ ልብስ ይገዛልኝ ነበር ::

- አንቺ ሠርተሽ ብትገኝ አይሻልም ?

(4) - አስተያየት ካለህ ብትነግረኝ ቆንጆ ነው ::

- እሺ :: መጀመሪያ እዚህ ላይ የልብስ መስቀያ ቢኖር ቆንጆ ነው :: መጋረጃው ደግሞ አሮጌ ስለሆነ ቢቀየር ጥሩ ነው ::

(5) - በኛ ግቢ ውስጥ ቀንድ አውጣ ሞልቷል :: ወደጃፓን ብንልክ ብዙ ገንዘብ እናገኛለን ::

- የዚህ ዓይነት ቀንድ አውጣ እዚያ አይበላም !

第 74 課 従属節 (4)

★**እንደ** *ändä* は日本語の「～ように」に相当する。アムハラ語でも多義的である。

・**እንደ** *ändä* + 関係節完了形、で「～した通りに」「～したということを」「～するや否や」といった意味を表す。

እንዳዘነኩ አድርግ :: *änd-azzäzku adræg*. 「私が命じた通りにしなさい」

ሚስት እንዳገባህ ሰምቻለሁ :: *mist änd-agäbbah sämäččallähu*. 「私は君が結婚したと聞いている」

ጃፓን እንደደረሰክ ደውልልን :: *japan ändä-därräsk däwwäl-əll-ən*.

「日本に着いたら直ぐ私達に電話して下さい」

・**እንደ** *ändä* + 関係節未完了形、で「～する通りに」「～するというのを」といった意味を表す。

እንደሚታይ በቆሎ በበረዶ ተጉድቷል :: *ändämm-ittayy bäqqollo bä-bärädo tæg^wädt^wal*.

「見られる通り、トウモロコシは雹に害されました」

እንዴት እንደምትወድህ ታውቃለህ? *ändet ändä-mməttəwädd-əh tawqalläh?*

「君は彼女が君の事をどれほど好きか知っていますか」

・**እንድ** *ändə* + 単純未完了形は目的や望んでいる内容を表す。

በርሳህ እንዳይጠፋብህ ጥንቃቄ አድርግ :: *borsa-h änd-ayt'äfa-bbəh t'ənəqqaqe adræg*.

「財布がなくならないように注意しなさい」

አንተም እንድትመጣ እፈልጋለሁ :: *antä-m ändə-ttämät'a əfälləgallähu*. 「私は君にも来て欲しい」

・単純未完了形 or 関係節形 + **እንደሆነ** *ändä-honä*、で条件を表す。

ሱቅ ትሄጅ እንደሆነ ሁለት ፓኬት ኒያላ ግዢና አምጪልኝ ::

suq təhej ändä-honä hulätt paket niyala gəžinna amč'i-lləññ.

「店に行くのならニヤラ (煙草銘柄) 2箱買って来てくれ」

የማትፈልግ እንደሆነ ይቅር :: *yämm-attəfälləg ändä-honä yəqər*. 「君が望まないのなら、やめよう」

練習

1. 以下の動詞をእንደ ጻፎ-に単純未完了形が付いた形にして人称変化させなさい。同じく、対応する否定形を作りなさい。

- (1) ሰበረ (2) አደረገ (3) ተማረ (4) ተገኘ (5) ታሰረ

2. 以下の動詞をእንደ ጻፈ-に關係節未完了肯定形の付いた形にして人称変化させなさい。同じく、対応する否定形を作りなさい。

- (1) ጀመረ (2) አደረገ (3) ተመታ (4) ታወቀ

3. 日本語に訳しなさい。

(1) - ብር እንዳትጨርስ ::

- እሺ ፤ እቆጥባለሁ ::

(2) - እንደተነገረ መጻፍ አሰብህ ::

- እሺ ፤ ስህተት እንዳይኖር አደርጋለሁ :: እንደጨረስኩ በፋክስ እልክልዎታለሁ ::

(3) - ስንት ልስጠው ?

- ደስ እንደሚልህ ::

(4) - እንደሚመስለኝ ጁጋን በጣም ሁብታም አገር ነች ::

- እንደገባኝ ከሆነ እንደሱ አይደለም :: ቢያንስ እኔ ብር የለኝም ::

(5) - በጁጋን አይጥ እንደሚበላ ሰማሁ ::

- ውሸት ነው :: አይበላም ::

- እንቁራራትስ ? እባብስ ?

- እኔ አልበላም :: የሚበላ ሰውም እንዳለ ግን ሰምቻለሁ ::

第 75 課 as 派生形

★接頭辞 as-を利用した派生形が存在する。他動詞や受身動詞の他動詞化を表すために使われることが多いが、やはり個々の動詞について意味を覚えなければならない。本課では 3 子音語根動詞の as 派生形を扱う。その活用は、以下の通りである。C₁が š、z、s'の場合、接頭辞 as-の s は C₁に同化する (as-zäffänä --> azzäffänä 「歌わせる」)。C₁が s の場合、エチオピア文字では接頭辞の s と合わせて 1 つしか s 字が書かれないのにも注意(አሰበረ as-säbbärä 「壊させる」)。

	as-C ₁ äC ₂ C ₂ äC ₃ ä 型 タイプ A=B 「話させる」	as-C ₁ aC ₂ C ₂ äC ₃ ä 型 (タイプ C) 「捕らえさせる」	as-aC ₂ C ₂ äC ₃ ä 型 タイプ A=B 「知らせる」
完了	አስነገረ asnäggärä	አስማረከ asmarräkä	አሳወቀ asawwäqä
単純未完了	ያስነግር yasnäggər	ያስማርክ yasmarrək	ያሳውቅ yasawwəq
希求	ያስነግር yasnäggər	ያስማርክ yasmark	ያሳውቅ yasawwəq
命令	አስነግር asnäggər	አስማርክ asmark	አሳውቅ asawwəq
副動詞	አስነግሮ asnäggəro	አስማርኮ asmarko	አሳውቆ asawwəqo
分詞	አስነገሪ asnäggari	አስማራኪ asmaraki	አሳዋቂ asawwaqi
動名詞	ማስነገር masnäggär	ማስማረክ masmaräk	ማሳወቅ masawwäq
道具	ማስነገሪያ masnäggäriya	ማስማረኪያ masmaräkiya	ማሳወቂያ masawwäqiya

★as 派生形の例

አስለመደ aslämmädä 「慣れさせる」	አስቀመጠ asqämmät'ä 「置く」
አስቁረጠ asq ^w ärrät'ä 「切符を買う」	አስቸገረ asčäggärä 「困らせる」
አስክፈለ askäffälä 「支払わせる」	አስደሰተ asdässätä 「喜ばせる」
አስፈለገ asfällägä 「必要である」	አስፈቀደ asfäqqädä 「許可を得る」
አሳለፈ asalläfä 「時を過ごす」	አሳመነ asammänä 「説得する」
አሳሰበ asassäbä 「提案する、悩ます」	አሳከመ asakkämä 「治療を援助する」
አሳዘነ asazzänä 「悲しませる」	አሳደሰ asaddäsä 「更新する」

練習

1. 以下の as 派生形動詞に関して左頁の活用表を他の人称に関しても追加して完成させなさい。

- (1) አስከፈ
- (2) አስማረከ
- (3) አሳወቀ

2. 上の as 派生形動詞の完了否定形、複合未完了肯定形、同否定形、禁止形、複合副動詞形、関係節完了肯定形、同未完了肯定形、同完了否定形、同未完了否定形の活用表を完成させなさい。

3. 日本語に訳しなさい。

(1) - እርሷ ፤ አሁን ቀይ ወጥ መብላት ትችያለሽ ? ማን ነው ያስለመደሽ ?

- ጋሼ ወርቁ ናቸው ::

(2) - በናዝሬት ጥሩ ጊዜ አሳለፋችሁ ?

- አዎን :: ሁሉም ነገር አስደሰተን ::

(3) - የውጭ ቋንቋ ለመቻል ምን ምን ያስፈልጋል ?

- ፍላጎት ያስፈልጋል ::

(4) - ሻንጣውን የት ላስቀምጠው ?

- ለጊዜው ከቁም ሳጥን ፊት ለፊት አስቀምጠው ::

(5) - በድምበር አካባቢ ምርምር ለማድረግ እፈልጋለሁ ::

- ይቻላል :: ነገር ግን በቅድሚያ አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ሄደህ እንድታስፈቅድ ::

(6) - ለምን ቶሎ አትታከምም ?

- የሚያሳክመኝ የለም :: አያሳዝንም ?

(7) - በዚህ ፕሪንተር ማሳተም እችላለሁ ?

- አትችልም :: ይህ የመንግስት ንብረት ነው :: ከፈቀድኩልህ ያስጠይቀኛል ::

第 76 課 2 子音語根動詞 as 派生形

★2 子音語根動詞の as 派生形の活用は、以下に見られる語幹が基になる。

	as-C₁äC₂C₂a 型タイプ A=B	as-C₁aC₂C₂a 型 (タイプ C)	
	「導かせる」	「威嚇のため手を挙げさせる」	
完了	አስመራ asmärra	አስቃጣ asqat't'a	
単純未完了	ያስመራ yasmärra	ያስቃጣ yasqat't'a	
希求	ያስመራ yasmärra	ያስቃጣ yasqat'a	
命令	አስመራ asmärra	አስቃጣ asqat'a	
副動詞	አስመርቶ asmärrəto	አስቃጥቶ asqat'to	
分詞	አስመሪ asmärrī	አስቃጭ asqač'	
動名詞	ማስመራት masmärrat	ማስቃጣት masqat'at	
道具	ማስመሪያ masmärriya	ማስቃጫ masqač'a	
	as-C₁äC₂C₂ä 型タイプ A=B	as-C₁aC₂C₂ä 型 (タイプ C)	
	「残らせる」	「剃らせる」	
完了	አስቀረ asqärrä	አስላጩ aslač'č'ä	
単純未完了	ያስቀር yasqärr	ያስላጭ yaslač'č'	
希求	ያስቀር yasqärr	ያስላጭ yaslač'	
命令	አስቀር asqärr	አስላጭ aslač'	
副動詞	አስቀርቶ asqärrəto	አስላጭቶ aslač'to	
分詞	አስቀሪ asqärrī	አስላጩ aslač'i	
動名詞	ማስቀረት masqärrät	ማስላጩት maslač'ät	
道具	ማስቀሪያ masqärriya	ማስላጭ maslač'a	
	as-C₁aC₂ä 型	as-C₁oC₂ä 型	as-C₁eC₂ä 型
	「見劣りさせる、秀でる」	「止まらせる」	「飾らせる」
完了	አስናቀ asnaqä	አስቆመ asqomä	አስኔጠ asget'ä
単純未完了	ያስንቅ yasnəq	ያስቆም yasqom	ያስኔጥ yasget'
希求	ያስንቅ yasnəq	ያስቆም yasqum	ያስኒጥ yasgit'
命令	አስንቅ asnəq	አስቆም asqum	አስኒጥ asgit'
副動詞	አስንቆ asnəqo	አስቆሞ asqumo	አስኒጦ asgit'o
分詞	አስናቂ asnaqi	አስቆሚ asq ^w ami	አስኒያጭ asgiyač'
動名詞	ማስናቅ masnaq	ማስቆም masqom	ማስኔጥ masget'
道具	ማስናቂያ masnaqiya	ማስቆሚያ masqomiya	ማስኔጫ masgeč'a

練習

1. 以下の as 派生形動詞に関して左頁の活用表を他の人称に関しても追加して完成させなさい。

- (1) አስመራ
- (2) አስቃጣ
- (3) አስቀረ
- (4) አስላጩ
- (5) አስናቀ
- (6) አስቆመ
- (7) አስጌጠ

2. 上の as 派生形動詞の完了否定形、複合未完了肯定形、同否定形、禁止形、複合副動詞形、関係節完了肯定形、同未完了肯定形、同完了否定形、同未完了否定形の活用表を完成させなさい。

3. 日本語に訳しなさい。

(1) - ጁፓን ለመሄድ ያውሮፕላን ቴኬት አስቁርጫለሁ ። ቪዛም አስመትቻለሁ ።
- በጠቅላላው ስንት ያስከፍላል ?

(2) - በገጠር የተቀዳ ዘፈን ላሰማህ ?
- አዎን ፤ አሰማኝ ። ያካሄደው ፎቶግራፍም ካለ አሳዩኝ ።

(3) - ዘበኛ ! ሰካራም ጉብቶ ይረብሻል ። አስወጣው !
- እሺ ፤ ሁለተኛ አላስገባውም ።

(4) - ዛሬ ጫት እናስቅምሃለን ።
- ይቅርብኝ ። ጫት አደገኛ ነው ። ያስፈራል ። ያሳብደኛል ። ያስጠላል ።

(5) - ትናንትና ማታ በደምብ ተኛህ ?
- ያንተ ኮርፊያና ፈስ አላስተኛኝም ።

(6) - ምን ነው ያስልሃል ?
- ይህ የቀልድ መጽሐፍ በጣም ያስቀኛል ።

第 77 課 復習 (16)

(カフェでアムハラ語の本を読みながらコーヒーを飲んでいるサユリに見知らぬ男が声をかける)

ወንድ-- ጤና ይስጥልኝ ::

ሣዩሪ-- ጤና ይስጥልኝ ::

ወንድ-- አማርኛ ታኅቢያለሽ ?

ሣዩሪ-- አዎን ፤ አነባለሁ ::

ወንድ-- መናገርም ትችያለሽ ?

ሣዩሪ-- ትንሽ ትንሽ ::

ወንድ-- አይ ጌብዝ ነሽ :: ከየት መጣሽ ?

ሣዩሪ-- ከጃፓን ነው የመጣሁት ::

ወንድ-- ጃፓን ጥሩ አገር ነች :: የሰለጠነች አገር ነች ::

ሣዩሪ-- አመሰግናለሁ ::

ወንድ-- ይቅርታ :: አንዳንድ ነገር ልጠይቅሽ :: ፈቃደኛ ነሽ ?

ሣዩሪ-- አዎ ፤ ፈቃደኛ ነኝ ::

ወንድ-- አመሰግናለሁ :: መጀመሪያ ጃፓን እንደምን ሰለጠነች ? በጦርነት ስትሸነፍ በጣም ደሃ አገር ነበረች :: ሆኖም እንዴት ልታድግ ችላለች ?

ሣዩሪ-- ከባድ ጥያቄ ነው ::

ወንድ-- ምንም የሚያስቸግርሽ ጥያቄ አይደለም :: ስላንቺ አገር ነው :: እንዴት ብናደርግ እኛም እንደጃፓን ሀብታም ለመሆን እንችላለን ? ምስጢሩን ንገሪኝ ::

ሣዩሪ-- አላውቅም :: እኔ የምጣኔ ሀብት ባለሙያ አይደለሁም ::

ወንድ-- ታዲያ ስለቴክኖሎጂ ልጠይቅሽ :: ጃፓን ውሃ ላይ አውሮፕላን ማረፊያ ሠርታለች :: እንዴት ሠራች ?

ሣዩሪ-- ውሃ ላይ ያለ ኤር ፖርት ? እኔ እንግዲህ ሰምቼ አላውቅም ::

ወንድ-- ለምን አታውቁም ?! ታዲያ ፎቅስ ከምን ይሠራል ? አንድ ፎቅ ሆንዳ ለመሥራት ምን ያህል ገንዘብ ያስፈልጋል ?

ሣዩሪ-- አላውቅም ::

ወንድ-- ስለግንባታም አታውቁም ? ሳይንስ አልተማርሽም ?

ሣዩሪ-- የተማርኩት የቋንቋ ጥናት ነው ::

ወንድ-- እሱ ምን ይጠቅማል ? ለምን ሳይንስ አልተማርሽም ?

ሣዩሪ-- የኔ ፍላጎት ነው ::

ወንድ-- እኔ አንቺ ብሆን ኖሮ ሳይንስ ተምራ ሀብተም እሆን ነበር :: በተረፈ እኔ በጃፓን ለመማር እችላለሁ ? በጃፓን ከውጭ አገር የመጡ ተማሮች አሉ ?

ሣዩሪ-- አሉ ::

ወንድ-- ታዲያ እባክሽን እስከላርሺፕ ፈልጊልኝ :: እኔ በጣም ነው ትምህርት የምወደው ::

ሣዩሪ-- እሱ ይከብዳል :: አሁን የጃፓን ኤኮኖሚ ጥሩ አይደለም :: ኑሮይም ከባድ ነው ::

ወንድ-- ነገር ግን በጃፓን ድህነትም የጉልበት ሥራም እንደሌለ ሰምቻለሁ :: ሁሉንም ነገር ማሸን አሠርተው ብዙ ብር ያገኛሉ ::

ሣዩሪ-- እንደሱ አይደለም :: ብር ማግኘት ቀላል አይደለም :: ሥራ ማግኘት ራሱ ቀላል አይደለም :: ለረጅም ሰዓት ሠርቶ አነስተኛ ብር ብቻ የሚያገኝም አለ :: ዩኒቨርሲቲ ተመርቆ ሥራ ማግኘት የማይችልም አለ ::

ወንድ-- ነገር ግን ለዜግነት የሚከፈል ብር አለ ::

ሣዩሪ-- ለዜግነት የሚከፈል ብር ? ምንድን ነው እሱ ?

ወንድ-- ጃፓንናዊ ከሆነሽ ሥራ ባትሠራም የሚሰጥሽ ብር አለ ማለት ነው ::

ሣዩሪ-- እንደሱ የሆነ ነገር ቢኖር ኖሮ አንቸገርም ነበር ::

ወንድ-- ታዲያ የገዢው መንግስት ለመጣል ተነስታችኋል ወይ ?

ሣዩሪ-- አልተነሳንም ::

ወንድ-- ታዲያ ኦቶቶኒክም ማለት ነው :: ለማንኛውም ጃፓን አገር የገንዘብ እርዳታ የምትሰጠው በዓለም አንደኛ ነው ::

ሣዩሪ-- ሰምቼ አላውቅም :: ማን ነው እንደሱ የሚለው ?

ወንድ-- ሁሉም እንደሱ ስለሚል እውነት ነው :: አንቺም እርዳታ ለመስጠት አይደለም የመጣሽው ?

ሣዩሪ-- እኔ ተማሪ ነኝ ::

ወንድ-- የኢትዮጵያን ምጣኔ ሀብት ሁኔታ አጥንተሽ ወደፊት ምን ዓይነት እርዳታ እንደሚደረግልን እቅድ ታወጫለሽ ማለት ነው ::

ሣዩሪ-- አይደለም ::

ወንድ-- ታዲያ ለምንድን ነው የመጣሽው ? እስቲ አስረጂኝ ::

ሣዩሪ-- በጣም ይቅርታ :: አሁን መሄድ አለብኝ :: የምሠራው ነገር አለኝ ::

ወንድ -- የለሽም ! እባክሽን አስረጂኝ :: ለምን እርዳታ ለመስጠት አትፈልጊም ? ባንቺ ስም አንድ ነገር ቢሠራ በጣም ጥሩ ነው አይደለም ?

(サユリ、立ち上がって)

ሣዩሪ-- የመገለጽ አቅምም የለኝም :: በል እሺ ደህና ዋል ::

ወንድ-- አማርኛ ወይም እንግሊዝኛ በደምብ ብትችይ ኖሮ ብዙ ነገር ማወቅ እችል ነበረ :: ያሳዝናል ::

第 78 課 従属節 (5)

★**ለ** **lə-** + 単純未完了形は、英語の **to** 不定詞に大体相当する。即ち目的を表すために使われるが、**ፈለገ** *fällägä* 「望む」や**ቻለ** *čälä* 「出来る」といった動詞とも使われる。

አምፖል ልገዝ መጣሁ :: *ampol l-əgäza mät't'ahu*. 「私は電球を買いに来た」

ለመለስ እፈልጋለሁ :: *lämmälläs əfälləgallähu*. 「私は戻りたい」

እዚያ ልታስመዝን ትችላለህ :: *əzziya lattasmäzzən təcälalläh*. 「あそこで重さを量って貰える」

★**ስ** **sə-**は時を表すのが基本である。

・ **ስ** **sə-** + 単純未完了形、で時を表すのに幅広く使われる。

ሲያስፈልግህ እሰጥሃለሁ :: *siyasfälləgəh əsät'hallähu*. 「必要な時に君にあげよう」

ሲጮወቱ ዋሉ :: *sič'č'awwātu walu*. 「彼等はお喋りをして昼を過ごした」

・ 存在詞**አለ** *allä* 「在る、居る」とも使われる。

በጃፓን ሳለች ምን ትሠራ ነበር ? *bä-japan s-alläčč mən täsära näbbär?*

「彼女は日本に居た時、何をしていましたか」

・ **sə-** + 単純未完了否定形、で「～する前に」「～しないで」の意を表す。

ሳይጠይቀኝ ሄዷል :: *sayt'äyyəqäññ hedä*. 「彼は私を訪ねることなく行ってしまった」

練習

1. 以下の動詞を**ል la-**に単純未完了肯定形が付いた形にして人称変化させなさい。同じく、対応する否定形を作りなさい。

- (1) ሰበረ (2) አደረገ (3) ተማረ (4) አስወገደ (5) አሳደሰ

2. 以下の動詞を**ስ sa-**に単純未完了肯定形の付いた形にして人称変化させなさい。同じく、対応する否定形を作りなさい。

- (1) ጀመረ (2) አደረገ (3) ተደረገ (4) አስጠራ (5) አሳየ

3. 日本語に訳しなさい。

(1) - ሁለተኛ ስመጣ ምን ላምጣላችሁ ?

- የመኪና እቃ ልታመጣልን እንፈልጋለን ::

(2) - ሳልጋብገህ አገር ቤት አትሂድ ::

- አመሰግናለሁ :: እኔም ወጭ ሳልሰጥህ አልሂድም ::

(3) - ምን ላድርግ ?

- ሳትመለስ እዚህ ብትቀር ይሻላል ::

(4) - እነሱ ምን ሊያደርጉ ተስማሙ ?

- ከመደብሩ ላይገዙ ተስማሙ ::

(5) - ልትፈተንም ላትፈተንም ትችላላችሁ ::

- ምን ትላለህ :: ሳትፈተን አትቀርም ::

第 79 課 at 派生形

★この派生形は「接頭辞 a- + 接頭辞 tä- + タイプ C 型動詞」と考えられる。但し、t 音は C₁ と同化する。使役や「～するのを助ける」という意味を表すのに用いられることが多いが、やはり個々の動詞について意味を覚えなければならない。本課では 3 子音語根動詞の at 派生形を扱う。その活用は、以下の通りである。

አናገረ annaggärä 「話しかける」

完了 አናገረ annaggärä, አናገረኝ annaggäräčč

አናገርክ/ሀ annaggärk/h, አናገርሽ annaggärš, አናገርኩ-/ሁ annaggärku/hu

አናገሩ annaggäru, አናገራችሁ annaggäraččəhu, አናገርን annaggärn

単純未完了 ያናግር yannaggər, ታናግር tannaggər

ታናግር tannaggər, ታናግሪ tannaggəri, አናግር annaggər

ያናግሩ yannaggəru, ታናግሩ tannaggəru, እናናግር ənnannaggər

希求 ያናግር yannagər, ታናግር tannagər

ታናግር tannagər, ታናግሪ tannagəri, ላናግር lannagər,

ያናግሩ yannagəru, ታናግሩ tannagəru, እናናግር ənnannagər

命令 አናግር annagər, አናግሪ annagəri, አናግሩ annagəru

副動詞 አናግሮ annagəro, አናግራ annagəra

አናግረህ annagəräh, አናግረሽ annagəräš, አናግራ annagərre

አናግረው annagəräw, አናግራችሁ annagəraččəhu, አናግረን annagərän

分詞 አናጋሪ annagari

動名詞 ማናግር mannagär

道具 ማናግሪያ mannagäriya

★at 派生形の例

አማሰላ ammassälä 「掻き混ぜる」

አማከረ ammakärä 「相談する、助言する」

አቋረጠ aqq^warrät'ä 「横切る、中断する」

አቃጠላ aqqat't'älä 「燃やす、辛い」

አባረረ abbarrärä 「追放する」

አጋለጠ aggallät'ä 「曝す」

አጋደለ aggaddälä 「殺し合いをさせる、殺すのを手伝う」

አጋጠመ aggat't'tämä 「(人に出来事が) 生じる」

አጫወተ ač'č'awwätä 「喋りかける、楽しませる」

練習

1. 左頁に倣って以下の at 派生形動詞を活用させなさい。

- (1) አማሰለ
- (2) አቋረጠ
- (3) አባረረ
- (4) አጫወተ

2. 同じく上の at 派生形動詞の完了否定形、複合未完了肯定形、同否定形、禁止形、複合副動詞形、関係節完了肯定形、同未完了肯定形、同完了否定形、同未完了否定形の活用表を完成させなさい。

3. 日本語に訳しなさい。

(1) - ለምንድን ነው የዩኒቨርሲቲ ትምህርትህን ያቋረጥከው ?

- ውጤት ጥሩ ስላልነበረ አባረሩኝ ::

(2) - ሚጥሚጣ አያቃጥልህም ?

- በእርግጥ ያቃጥላል :: ግን እወዳለሁ ::

(3) - ያጋጠመህን ችግር እንዴት ትፈታለህ ?

- ጠበቃ ቀጥሬ አማክራለሁ ::

(4) - ልጆቼ! እሳቸው ከሩቅ አገር የመጡ እንግዳ ናቸው :: በደንብ አጫውቷቸው ::

- እሺ :: ጋሼ ፤ እንጫወታለን :: እኛ ስላገርዎ ለማወቅ ጉጉት አለን ::

(5) - እንዴት ትልቅ ድስት ነው !

- ነገ ድግስ ስለሆነ ነው :: አንቺም ዝም ብለሽ ሳትቆሚ ወጥ ላይ ቅቤ ጨምረሽ አማስይው ::

(6) - ገጠር ሳትሄድ አንዳንድ ጥንቃቄ ብታደርግ የሚገባ ነገር ልንገርህ :: አዳምጠኝ ::

- እሺ ምንድን ነው ?

第 80 課 2 子音語根動詞 at 派生形

★2 子音語根動詞の at 派生形は以下のように活用する。

a-C₁-C₁aC₂C₂a 型 አጋባ aggabba 「結婚させる」

完了 aggabba, aggabbačč, aggabbah, aggabbaš, aggabbahu
aggabbu, aggabbaččəhu, aggabban

単純未完了 yaggabba, taggabba, taggabba, taggabi, aggabba
yaggabbu, taggabbu, ənnaggabba

希求 yaggaba, taggaba, taggaba, taggabi, laggaba, yaggabu, taggabu, ənnaggaba

命令 aggaba, aggabi, aggabu

副動詞 aggabto, aggabta, aggabtäh, aggabtäš, aggabəčče
aggabtäw, aggabtaččəhu, aggabtän

分詞 aggabi 動名詞 maggabat 道具 maggabiya

a-C₁-C₁aC₂C₂ä 型 አግሽ ammaššä 「晩を一緒に過ごさせる」

完了 ammaššä, ammaššäčč, ammaššäh, ammaššäš, ammaššähu
ammaššu, ammaššaččəhu, ammaššan

単純未完了 yammašš, tammašš, tammašš, tammašši, ammašš
yammaššu, tammaššu, ənnammašš

希求 yammaš, tammaš, tammaš, tammaši, lammaš, yammašu, tammašu, ənnammaš

命令 ammaš, ammaši, ammašu

副動詞 ammašto, ammašta, ammaštäh, ammaštäš, ammašəčče
ammaštäw, ammaštaččəhu, ammaštän

分詞 ammaši 動名詞 mammašät 道具 mammaša

a-C₁-C₁awwäC₂ä 型 (<C₁oC₂ä 型) አዛወረ azzawwära 「場所を移す」

完了 azzawwära, azzawwäračč, azzawwärk/h, azzawwärš, azzawwärku/hu
azzawwäru, azzawwäraččəhu, azzawwärn

単純未完了 yazzawwər, tazzawwər, tazzawwər, tazzawwəri, azzawwər
yazzawwəru, tazzawwəru, ənnazzawwər

希求 yazzawər, tazzawər, tazzawər, tazzawri, lazzawər
yazzawru, tazzawru, ənnazzawər

命令 azzawər, azzawri, azzawru

副動詞 azzawro, azzawra, azzawräh, azzawräš, azzawərre
azzawräw, azzawraččəhu, azzawrän

分詞 azzawari 動名詞 mazzawär, 道具 mazzawäriya

練習

1. 左頁に出て来た at 派生形動詞の完了否定形、複合未完了肯定形、同否定形、禁止形、複合副動詞形、関係節完了肯定形、同未完了肯定形、同完了否定形、同未完了否定形の活用表を完成させなさい。

2. 日本語に訳しなさい。

(1) - ምክንያቱ ምን እንደሆነ በደምብ አጣራ !

- እሺ :: አጣርቼ በተቻለ መጠን ቶሎ ውጤቱን እነገርዎታለሁ ::

(2) - ወጣቶችን ሊያጋቡ የሚፈልጉ ሽማግሌዎች አሉ ::

- በጃጋን ማጋባት ጥሩ ንግድ ሆኗል ::

(3) - ባለፈው ዓመት በዚህ ኤምባሲ ውስጥ የነበረችው ወይዘራት እክሌ የት ነች ?

- አለቃዎችዋ ወደ ሌላ አገር አዛውዷት ::

第 81 課 復習 (17)

(メコネンの店で。アルマズがいる。)

ሣዩሪ-- ጤና ይስጥልኝ ::

አልማዝ-- ጤና ይስጥልኝ ::

ሣዩሪ-- አምፖል አለ ?

አልማዝ-- አዎ ፤ አለ :: እንኪ ::

ሣዩሪ-- ይቅርታ :: ጨለማ ያስጠላል :: ስልሳ ሻማ አለ ?

አልማዝ-- አለ :: እንኪ :: ሌላስ ምን ልስጥሽ ?

ሣዩሪ-- አሞ ነገር አለ ?

አልማዝ-- አለ :: ትንሹ ይበቃሻል ::

ሣዩሪ-- አዎን ፤ ይበቃኛል :: እንኪ ብር ::

አልማዝ-- አመሰግናለሁ :: በተረፈ ሣዩሪ ::

ሣዩሪ-- አቤት ::

አልማዝ-- ባል አግብተሻል ?

ሣዩሪ-- አላገባሁም ::

አልማዝ-- ለምን አላገባሽም :: መቼ ነው የምታገቢ ?

ሣዩሪ-- እሱማ አይታወቅም ::

አልማዝ-- አሁን እድሜሽ ስንት ነው ?

ሣዩሪ-- ሠላሳ ሁለት ነው ::

አልማዝ-- እንዴ ! ታዲያ ማግባት ነበረብሽ :: አርጅተሻል ::

ሣዩሪ-- ገና ወጣት ነኝ ::

አልማዝ-- አይደለሽም :: ካሁን በኋላ ብዙ ልጅ መውለድ አትችይም :: ስንት ልጅ ትፈልገደለሽ ?

ሣዩሪ-- አላሰብኩም :: ግን ምናልባት አንድ ሁለት ::

አልማዝ-- ሁለት ብቻ !? በጃፓን እንደልብ መውለድ አይቻልም ?

ሣዩሪ-- ይቻላል ::

አልማዝ-- ታዲያ ብዙ መውለድ አለብሽ :: አንድ ሁለት ከሆነ ቢሞትስ ?

ሣዩሪ-- እንዳይሞት አሳድጋለሁ ::

አልማዝ-- ሆኖም ሊሞት ይችላል :: ለማንኛውም ባንቺ እድሜ ልጅ አለመኖር ጥሩ አይደለም ::

ሣዩሪ-- የግል ጉዳይ ነው :: አታስጨንቁኝ ::

አልማዝ-- ሣዩሪ ፤ ይህ ቁም ነገር ነው :: ጨዋታ አይደለም ::

ሣዩሪ-- የእኔ ሕይወት ጉዳይ ነው ::

አልማዝ-- አንቺን የሚተካ ሰው ከሌለ ትምህርት ብትማሪም ትርጉም የለም ::

ሣዩሪ-- አለ ::

አልማዝ-- የለም ::

ሣዩሪ-- ኋላ የቀረ አመለካከት አልከተልም ::

አልማዝ-- የተለመደ አመለካከት ነው የነገርኩሽ :: እባክሽ ባል አግቢ :: ቶሎ አግቢ :: ኢትዮጵያዊ ይሻላል
ወይስ ጃፓናዊ ?

ሣዩሪ-- አላውቅም ::

አልማዝ-- ኢትዮጵያዊ የምትመርጧ ከሆነ ከማውቃቸው ልጆች መምረጥ ትችያለሽ ::

ሣዩሪ-- አሁን ይቅርብኝ ::

አልማዝ-- ለምን ? እጮኛ አለሽ ?

ሣዩሪ-- ይቅርታ ፤ አሁን ሥራ አለኝ :: መሄዴ ነው :: ቻው ደህና ዋይ ::

አልማዝ-- ስሚ ! ልጅ ለመውለድ አትፈልገም ? ቶሎ እንድታገቢ አሳስባለሁ ::

(メコネンが戻って来る)

መኩንን-- ሣዩሪ ! እንደምን አለሽ ? ደህና ነሽ ? ልጆቻሽ ደህና ናቸው ?

አልማዝ-- ልጅ የላትም ::

መኩንን-- እንዴት ? አላገባሽም ሣዩሪ ? በእድሜሽ ልጅ አለመኖር መጥፎ ነው !

註

አርጅተሻል arjtäšal 「貴女は歳を取った、年老いている」

第 82 課 astä 派生形

★接頭辞 as- と tä- を利用した派生形が存在する。大抵は a で始まる 3 子音語根動詞が元になっている（但しその形自身は存在しないことが多い）。活用は以下の通りである。

አስታረቀ astarräqä 「和解させる」

- 完了 አስታረቀ astarräqä, አስታረቀኝ astarräqäčč
 አስታረቅኩ/ሀ astarräqk/h, አስታረቅኸ astarräqš, አስታረቅኩ-/ሀ- astarräqku/hu
 አስታረቁ astarräqu, አስታረቅኩ- astarräqäččəhu, አስታረቅን astarräqn
- 単純未完了 ያስታርቅ yastarrəq, ታስታርቅ tastarrəq
 ታስታርቅ tastarrəq, ታስታርቂ tastarrəqi, አስታርቅ astarrəq
 ያስታርቁ yastarrəqu, ታስታርቁ tastarrəqu, እናስታርቅ ənnastarrəq
- 希求 ያስታርቅ yastarq, ታስታርቅ tastarq
 ታስታርቅ tastarq, ታስታርቂ tastarqi, ላስታርቅ lastarq
 ያስታርቁ yastarqu, ታስታርቁ tastarqu, እናስታርቅ ənnastarq
- 命令 አስታርቅ astarq, አስታርቂ astarqi, አስታርቁ astarqu
- 副動詞 አስታርቆ astarqo, አስታርቃ astarqa
 አስታርቀሀ astarqäh, አስታርቀኸ astarqäš, አስታርቁ astarəqqe
 አስታርቀው astarqäw, አስታርቃኩ- astarqäččəhu, አስታርቀን astarqän
- 分詞 አስታራቂ astaraq
- 動名詞 ማስታረቅ mastaräq
- 道具 ማስታረቂያ mastaräqiya

★astä 派生形の例

- አስታመመ astammämä 「看病する」 አስታጠበ astat't'äbä 「水を注いで手を洗うのを手伝う」
 አስታወቀ astawwäqä 「発表する、公示する」 አስታወሰ astawwäsä 「思い出す」

★3 子音語根動詞からも as-tä-C₁aC₂C₂äC₃ä という型の動詞が作られるが稀である。活用は第 90 課で学ぶ as-tä-C₂aC₂C₂äC₃ä 型と同じである（前者の C₁ を後者の最初の C₂ と読み替える）。

★አስተማረ astämarä 「教える」、አስተዋለ astäwalä 「注意を払う、細かく観察する」は C₁aC₂ä 型の astä 派生形と考えられる。活用は以下に見られる語幹が基になる。

- 完了 አስተማረ astämarä 単純未完了 ያስተምር yastämr 希求 ያስተምር yastämr
 命令 አስተምር astämr 副動詞 አስተምሮ astämro 分詞 አስተማሪ astämari
 動名詞 ማስተማር mastämar 道具 ማስተማሪያ mastämariya

練習

1. 左の頁に倣って以下の astä 派生形動詞を活用させなさい。

- (1) አስታወሰ
- (2) አስታወቀ
- (3) አስታገሠ
- (4) አስተማረ

2. 同じく上に出て来た astä 派生形動詞の完了否定形、複合未完了肯定形、同否定形、禁止形、複合副動詞形、関係節完了肯定形、同未完了肯定形、同完了否定形、同未完了否定形の活用表を完成させなさい。

3. 日本語に訳しなさい

(1) - ኢዲሱ አስተማሪ ጥሩ ነው ?

- አዎን ፤ በደምብ ያስተምረናል ።

(2) - አሰፋና ጌታቸው ተጣልተዋል ።

- የተለመደ ነገር ነው ። አንተ አትጨነቅ ። ላስታርቃቸው ።

(3) - ኤልክትሪክ ሃይል ኮርፖሬሽን ተራ በተራ መብራት ከሚቀጥለው ወር ጀምሮ እንደሚጠፋ አስታወቀ ።

- ታዲያ ሻማና ባትሪ መግዛት አሉብን ።

(4) - በመጨረሻ ጎጃም ስትሄድ አንድ ሻይ ስንት እንደነበረ ታስታውሳለህ ?

- በደንብ አላስታውስም ። ደግሞ አስተውዬ አልነበረም የምከፍለው ።

(5) - ሣራ ! እንግዳው ራት በልተው ጨርሰዋል ።

- እሺ ። ውሃ ቀድቼ እጆቻቸውን ላስታጥባቸው ።

第 83 課 比較の表現

★アムハラ語には比較級を表す特別な形はない。比較の基準は前置詞**h kä-**を用いて表す。

ከመራብ መጥገብ ጥሩ ነው :: kä-märrab mät'gäb t'əru näw. 「飢えよりも満腹が良い」

★最上級を表す特別な形はない。「総ての～よりも」といった表現を用いる。

ከሁሉ ቋንቋ አግርኛ ከባድ ነው :: kä-hullu q^wanq^wa amarəñña käbbad näw.

「アムハラ語はどの言葉よりも難しい」

ከልጆቹ ሁሉ ፍቅሩ ጌብዝ ነው :: kä-ləj-očč-u hullu fəqru g^wäbäz näw.

「その子供達の中でフクルが一番優秀だ」

練習

1. 日本語に訳しなさい。

(1) - አሰፋ ከፍቅሩ ረጅም ነው ።

- ነገር ግን ፍቅሩ ካሰፋ ይልቅ ከብደት አለው ።

(2) - ልጄ ታሞ ሆስፒታል ስለገባ ብዙ ያስከፍላል ።

- ከሚሞት ይሻላል ።

(3) - በእውቀትም ሆነ በጠባይ ከሁሉም የበለጠው ማን ነው ?

- ጋሼ ተስፋይ ናቸው የሚበልጡት ።

(4) - እኔ ከሁሉም ነገር የምፈልገው ብር ነው ።

- ልክ ነህ ። ከገንዘብ ዋጋ ያለው ነገር የለም ።

(5) - ኢትዮጵያ እንደአሜሪካ ከምትሆን እንዳለች ብትቀር ይሻላል ።

- ልክ ነህ ። በኛ አገር በገንዘብ የማይገዛ ነገር ብዙ አለ ።

(6) - አማርኛ እያወኩ ስሄድ ይበልጥ ለማወቅ እፈልጋለሁ ።

- አዎን ። እኔም በተማርኩት ቁጥሩ ይበልጥ ጥያቄ ይበዛል ።

(7) - የጃፓን የኤሌክትሪክ ሃይል ማመንጫ ጣቢያ በዓለም አንደኛ ነው ።

- አዎን ፤ ምንም አደጋ አያመጣም ።

- ደህንነት ነው ከሁሉም ነገር ቀድሞ የሚታሰበው ።

- ከዚህ በላይ ደስ የሚያሰኝ ነገርም የለም ።

第 84 課 不規則動詞

★独自の活用をする不規則な動詞が存在する。

ተወ tāwä 「やめる、手放す」

完了 ተወ tāwä, ተወኝ tāwäčč, ተወክ tāwk, ተወሽ tāwš, ተወኩ tāwku

ተወ- tāw(w)u, ተወኝሁ tāwäččəhu, ተወኝ tāwn

単純未完了 ይተው yətäw, ትተው tətäw, ትተው tətäw, ትተይ tətäy, እተው ətäw

ይተው yətäwu, ትተው tətäwu, እንተው ənnətäw

希求 ይተው yətäw, ትተው tətäw, ትተው tətäw, ትተይ tətäy, ልተው lətäw

ይተው yətäwu, ትተው tətäwu, እንተው ənnətäw

命令 ተወ- tāw, ተይ täy, ተው tāwu

副動詞 ትቶ təto, ትታ təta, ትተህ tətäh, ትተሽ tətäš, ትቼ təčče

ትተው tətäw, ትታኝሁ tətäččəhu, ትተኝ tətän

分詞 ተይ täy 動名詞 መተው mätäw 道具 መተውያ mätäwəya, መተዊያ mätäwiya

ሻ ša 「望む、欲する」

単純未完了 ይሻ yəša, ትሻ təša, ትሻ təša, ትሺ təši, እሻ əša

ይሻ- yəšu, ትሻ- təšu, እንሻ ənnəša

希求 ይሻ yəša, ትሻ təša, ትሻ təša, ትሺ təši, ልሻ ləša, ይሻ- yəšu, ትሻ- təšu, እንሻ ənnəša

副動詞 ሽቶ šəto, ሽታ šəta, ሽተህ šətäh, ሽተሽ šətäš, ሽቼ šəčče

ሽተው šətäw, ሽታኝሁ šətäččəhu, ሽተኝ šətän

動名詞 መሻት mäšat

これらの派生形、ተተወ tətäwä 「捨てられる」、አስተወ astäwä 「やめさせる」、ተሻ təša 「求められる」、እሻ əšša 「必要である」もある。

練習

1. 日本語に訳しなさい。

(1) - እንደገና ልሞክር ::

- ተይቦቃ ::

(2) - ዛሬም ውሃ የለም ::

- ተው እንጂ !

(3) - ሰውዬውም ይምጣ ?

- ቢሻው ይምጣ ::

(4) - ምን አሻህ ?

- ምንም አልሻም ::

(5) - ትምባሆ ተውክ ?

- አዎን ፤ ትቻለሁ ::

- ምን ነው ያስተወህ ?

- ቤተሰቦቼ እንድተው ይሹ ነበር :: ለጤንነቴም መተው ያሻል ::

第 85 課 復習 (18)

(アジスアベバのアラットキロ地区で。サユリ、偶然アベベチに会う)

አበበች-- ሣዩሪ! እንደምን ነሽ? ምን እየሠራሽ ነው?

ሣዩሪ-- ወይዘሮ አበበች! እንደምን ነዎት? እኔ ምናልባት አዲስ መጽሐፍ ሊገኝ ይችላል ብዬ ነው የመጣሁት ::

ምንም አልገዛሁም እንጂ ::

አበበች-- አሁን የት ልትሄጅ ነው? ፕሮግራም አለሽ?

ሣዩሪ-- ምንም ::

አበበች-- ታዲያ ሻይ ቡና እንጠጣ :: በፒያሳ ቆንጆ ሻይ ቤት አለ ::

ሣዩሪ-- በታክሲ ነው የምንሄደው?

አበበች-- በእግራችን ተራምደን እንሂድ :: ጥሩ ስፖርት ይሆናል ::

ሣዩሪ-- እሺ :: እንሂድ ::

አበበች-- በዚህ አቋራጭ እንሂድ :: ኩረኩንቻ ቢሆንም ::

ሣዩሪ-- ችግር የለም :: እንዴ! ብዙ ሱቆች አሉ ::

አበበች-- እንደዚህ የሆነ ሠፈር ገበተሽ አታውቂም?

ሣዩሪ-- አላውቅም :: መጽሐፍም ሺዲዮም ይሸጣል ::

አበበች-- እያየን መሄድ እንችላለን ::

ሣዩሪ-- ዳገትና ቀልቀላት ይበዛል ::

አበበች-- ደክመሽ?

ሣዩሪ-- አልደከመኝም :: ወይ ጉድ! ይህ እንዴት ረጅም ደረጃ ነው!

አበበች-- ይህ ሠፈር በፊት ግሪኮችና አርሜኒያውያን የሚኖሩበት ሠፈር ነው ::

ሣዩሪ-- አስተውዬ ሳየው ቤቶቹም መንገዶቹም ከሌሎች የተለየ ነው ::

አበበች-- ፒያሳ ደርሰናል ::

ሣዩሪ-- አንድ ጊዜ :: እኔ ጋዜጣ ለመግዛት እፈልጋለሁ ::

አበበች-- ያማርኛ ነው?

ሣዩሪ-- አዎን :: የትኛው ጥሩ ነው?

አበበች-- የወደድሽውን ግዢ :: ግን መንግስታዊ የሆነውን አንድ የግል የሆነውን አንድ ብትገኝ አይሻልም?

ሣዩሪ-- እሺ :: እንደሱ ላድርግ ::

አበበች-- እንዴ! ሻይ ቤቱ ዝግ ነው?

ሣዩሪ-- እስቲ ላንብበው :: ስለሚታደስ እስከሚቀጥለው ወር ድረስ ዝግ ነው ይላል ::

አበበች-- ችግር የለም :: ሌላም ሻይ ቤት አለ :: ወደዚያ እንሂድ :: እንሻገር ::

ሣዩራ-- እሺ :: ከዚህ ብዙ ህንፃዎች ይታያሉ ::

አበበች-- አዎን :: እና እዚያ ያለው ኬክ ቤትም አሪፍ ነው ::

ሣዩራ-- ይህ ኬክ ቤት በጣም ቆንጆ ነው ::

አበበች-- አይደለም ?

ሣዩራ-- የተለያዩ ኬክ ነገር አለ :: እኔ ይህን ኬክና አንድ ቡና እፈልጋለሁ ::

አበበች-- እኔ ደግሞ ጣፋጭ ነገር አሁን ስለማልፈልግ አንድ ሳሞሳና ቀጭን ሻይ ይምጣልኝ ::

ሣዩራ-- ዛሬ ጥሩ አየር ነው :: ቢዘንብ ኖሮ በጎርፍ እቸገር ነበር :: ከትናንት ወዲያ ሲዘንብ ጃንጥላ ቢኖረኝም በሰበሰቡ :: ራስኩ ::

አበበች-- ነገር ግን አለመገኘቱም ጥሩ አይደለም :: ድርቅ ይመጣል :: ድርቅ ደግሞ ራሃብ ያመጣል :: አሁን የኢትዮጵያ አየርም ተለውጧል ::

ሣዩራ-- ያሳስባል :: ያሰጋል ::

አበበች-- እስካሁን ድረስ ብዙም ችግር አልተፈጠረም :: የነዳጅ ዋጋ ጨምሩል እንጂ :: እጥፍ ሆኗል ::

ሣዩራ-- ሁሉም ነገር እንደተወደደ ሰምቻለሁ :: ኑሩችሁም አሁን ከባድ ነው ::

አበበች-- ነገር ግን ሁሉም በእግዚአብሔር ፈቃድ ነው :: ምን ያህል ብዙ ብር ቢኖረውም የማይረካ ሰው አለ :: ሌላው ደግሞ ያለው ሁብት ጥቂት ቢሆንም በማመስገን በደስታ የሚኖር ሰውም አለ ::

ሣዩራ-- እርካታ ማወቅ አለብን ማለት ነው ::

አበበች-- በትክክል :: እኔ በራሴ እጅና እግር መሥራት እየቻልኩ ማዘን የለብኝም ::

ሣዩራ-- ትክክል ነው ::

አበበች-- ሆኖም በእርግጥ ብዙ ብር መኖር ጥሩ ነው :: ያስደስትኛል :: በይ አሁን እንሂድ ::

ሣዩራ-- እሺ ::

አበበች-- ዛሬ እኔ እጋብዝሻለሁ ::

ሣዩራ-- የለም እኔ ነኝ የምከፍለው ::

አበበች-- አንቺ እንግዳ ነሽ :: ሌላ ጊዜ ጋብጥኛ ::

ሣዩራ-- እሺ :: በጣም እግዚአብሔር ይስጥልኝ ::

አበበች-- አብሮ ይስጠን ::

註

በማመስገን bä-mamäsgän 「感謝して」

第 86 課 4 子音語根動詞

★この課では 4 つの子音語根を有している動詞を学ぶ。活用は以下の語幹が基になる。

	C₁äC₂äC₃C₃äC₄ä 型 (タイプ 1) 「証言する」	C₁äC₂aC₃C₃äC₄ä 型 (タイプ 2) 「混ぜる」	aC₂äC₃C₃äC₄ä 型 (a で始まるもの) 「びっこを引く」
完了	መስከረ mäsäkkärä	ደባለቀ däballäqä	አነከሰ anäkkäsä
単純未完了	ይመስክር yəmäsäkkər	ይደባልቅ yədäballəq	ያነክስ yanäkkəs
希求	ይመስክር yəmäsəkər	ይደባልቅ yədäbalq	ያንክስ yankəs
命令	መስክር mäskər	ደባልቅ däbalq	አንክስ ankəs
副動詞	መስክሮ mäskəro	ደባልቆ däbalqo	አንክሶ ankəso
分詞	መስካሪ mäskari	ደባላቂ däbalaqi	አንካሽ ankaš
動名詞	መመስከር mämäskär	መደባለቅ mädäbaläq	ማንክስ mankäš
道具	መመስከሪያ mämäskäriya	መደባለቂያ mädäbaläqiya	ማንካሻ mankäša

★4 子音語根動詞の例

መረመረ märämmärä 「調査する」	መነዘረ mänäzzärä 「両替する」
ሰበሰበ säbässäbä 「集める」	ቀዘቀዘ qäzäqqäzä 「冷える」
በሰበሰ bäsäbbäsä 「濡れる」	ተረጎመ tärägg ^w ämä 「訳す」
ከለከለ käläkkälä 「禁じる」	ደረደረ dāräddärä 「整頓する、並べる」
ጠመዘዘ t'ämäzzää 「捻る」	ጠቀለለ t'äqällälä 「包む」
ቀላቀለ qälaqqälä 「混ぜる」	
አነቀፈ anäqqäfä 「躓かせる」	አነገተ anäggätä 「首に巻く」

練習

1. 以下の 4 子音語根動詞に関して左頁の活用表を他の人称に対しても追加して完成させなさい。

- (1) መሰከረ
- (2) ደባለቀ
- (3) አካሰ

2. 同じく上に出て来た 4 子音語根動詞の完了否定形、複合未完了肯定形、同否定形、禁止形、複合副動詞形、関係節完了肯定形、同未完了肯定形、同完了否定形、同未完了否定形の活用表を完成させなさい。

3. 日本語に訳しなさい。

(1) - በወረቀት ልጠቅልለው ?

- አይ አትጠቅልለው :: ቦርሳ ስላለኝ አያስፈልግም ::

(2) - ዛሬ ትንሽ አይቀዘቅዝም ?

- አዎ ፤ ይቀዘቅዛል :: ደግሞ የኔ ጫማና ካልሲ በዝናብ በስብሰሁል ::

(3) - ይህን ቼክ ወደኢትዮጵያ ብር መመንዘር ይቻላል ?

- ይቻላል :: ይህንን ፍርም መላ :: ፓስፖርትህንም ልየው ::

(4) - በደንብ መርምራችኋል ?

- አዎን :: ብዙ መረጃ ሰብስበናል ::

(5) - እባክሽ ይህ ፈረንጅ ምን ይላል ? እንግሊዝኛ የምትችይ ከሆነ ተርጉሟልኝ ::

- ይህ የምን ስጋ ነው ብሎ ይጠይቅሃል ::

第 87 課 4 子音語根動詞派生形

★4 子音語根動詞の各種派生形の活用は、以下に見られる語幹が基になる。

	a-C₁äC₂äC₃C₃äC₄ä 型	a-C₁äC₂aC₃C₃äC₄ä 型	
	「裕福にする」	「共同購入した牛の肉を分ける」	
完了	አበለጸገ abäläs's'ägä	አቀራመተ aqärammäta	
単純未完了	ያበለጸግ yabäläs's'äg	ያቀራምት yaqärammät	
希求	ያበልጸግ yabäls'äg	ያቀራምት yaqäramät	
命令	አበልጸግ abäls'äg	አቀራምት aqäramät	
副動詞	አበልጸጎ abäls'ägo	አቀራምቶ aqäramto	
分詞	አበልጸገል abäls'agi	አቀራማች aqäramač	
動名詞	ማበልጸግ mabäls'äg	ማቀራመት maqäramät	
道具	ማበልጸገያ mabäls'ägiya	ማቀራመቻ maqäramäča	
	tä-C₁äC₂äC₃C₃äC₄ä 型	tä-C₁äC₂aC₃C₃äC₄ä 型	
	「集まる」	「混じる」	
完了	ተሰበሰበ täsäbässäbä	ተደባለቀ tädäballäqä	
単純未完了	ይሰበሰብ yössäbässäb	ይደባለቅ yөddäballäq	
希求	ይሰብሰብ yössäbsäb	ይደባለቅ yөddäbaläq	
命令	ተሰብሰብ täsäbsäb	ተደባለቅ tädäbaläq	
副動詞	ተሰብሰቦ täsäbsəbo	ተደባልቆ tädäbalqo	
分詞	ተሰብሰቧ täsäbsabi	ተደባለቂ tädäbalaqi	
動名詞	መሰብሰብ mässäbsäb	መደባለቅ mäddäbaläq	
道具	መሰብሰቧል mässäbsäbiya	መደባለቂያ mäddäbaläqiya	
	as-C₁äC₂äC₃C₃äC₄ä 型	as-C₁äC₂aC₃C₃äC₄ä 型	a-C₁-C₁äC₂aC₃C₃äC₄ä 型
	「両替させる」	「支離滅裂に話しかける」	「送り出す、見送る」
完了	አስመነዘረ asmänäzzärä	አስቀባጠረ asqäbat't'ärä	አሰናበተ assänabbätä
単純未完了	ያስመነዘር yasmänäzzär	ያስቀባጥር yasqäbat't'är	ያሰባብት yassänabbät
希求	ያስመንዘር yasmänzär	ያስቀባጥር yasqäbat'är	ያሰናብት yassänabät
命令	አስመንዘር asmänzär	አስቀባጥር asqäbat'är	አሰናብት assänabät
副動詞	አስመንዘሮ asmänzəro	አስቀባጥሮ asqäbat'ero	አሰናብቶ assänabəto
分詞	አስመንዘሪ asmänzari	አስቀባጣሪ asqäbat'ari	አሰናባች assänabač
動名詞	ማስመንዘር masmänzär	ማስቀባጠር masqäbat'är	ማሰናበት massänabät
道具	ማስመንዘሪያ masmänzäriya	ማስቀባጠሪያ masqäbat'äriya	ማሰናበቻ massänabäča

練習

1. 左頁の活用表を他の人称に関しても活用させて完成させなさい。
2. 同じ 4 子音語根動詞派生形の完了否定形、複合未完了肯定形、同否定形、禁止形、複合副動詞形、関係節完了肯定形、同未完了肯定形、同完了否定形、同未完了否定形の活用表を完成させなさい。

3. 日本語に訳しなさい。

(1) - ከተማውን ስትዞር ምንም አትፍራ :: ግን ተጠንቀቅ ::

- እሺ :: ተገንዝቤያለሁ ::

(2) - ያንቺ ፓስፖርት እስከመቼ ድረስ ያገለግላል ?

- ለአሥር ዓመት የሚያገለግል ስለሆነ እስከ ሁለት ሺ አሥራ ስምንት ድረስ ያገለግላኛል ::

(3) - ወደ ካሜራ ተመልከቱ :: ወንድና ሴት ባትቀላቀሉ ጥሩ ነው :: ግን ተጠጉ :: አሁን ፈገግ በሉ :: እሺ ::

አንስቻለሁ :: አሳጥቤ በሚቀጥለው ሳምንት እሰጣችኋለሁ ::

- በጣም እናመሰግናለን ::

(4) - ይቅርታ :: እዚህ ቦታ ሲጋራ ማጨስ ባለፈው ዓመት በተደነገገ ድንጋጌ በጥብቅ የተከለከለ ነው ::

- ይቅርታ አድርግልኝ :: አላውቀውም ነበረ ::

(5) - ከነገ ወዲያ ወደ አገር ቤት ስለም መለስ ዛሬ ለመሰናበት መጣሁ ::

- እረ ያሳዝናል :: ትናፍቀኛለህ :: እንደገና መቼ ትመጣለህ ?

- ትምህርቴን ካጠናቀቅኩ በኋላ እመጣለሁ ::

第 88 課 በረታ bärätta 型動詞

★基本形が C₁äC₂äC₃C_{3a} という構造を持つ一連の動詞が存在する。それらとその派生形の活用は以下の語幹が基になる。

	C₁äC₂äC₃C_{3a} 型	a-C₁äC₂äC₃C_{3a} 型	tä-C₁äC₂äC₃C_{3a} 型
	「伸ばす」	「強くする」	「伸ばされる」
完了	ዘረጋ zärägga	አበረታ abärätta	ተዘረጋ täzärägga
単純未完了	ይዘረጋ yəzärägga	ያበረታ yabärätta	ይዘረጋ yəzzärägga
希求	ይዘርጋ yəzärğa	ያበርታ yabärta	ይዘርጋ yəzzärğa
命令	ዘርጋ zärğa	አበርታ abärta	ተዘርጋ täzärğa
副動詞	ዘርግቶ zärgəto	አበርቶቶ abärtəto	ተዘርግቶ täzärgəto
分詞	ዘርጊ zärgi	አበርቺ abärči	ተዘርጊ täzärgi
動名詞	መዘርጋት məzärgat	ማበርታት məbärtat	መዘርጋት məzzärgat
道具	መዘርጊያ məzärgiya	ማበርቻ məbärča	መዘርጊያ məzzärgiya
	tä-C₁äC₂aC₃C_{3a} 型	as-C₁äC₂äC₃C_{3a} 型	a-C₁-C₁äC₂aC₃C_{3a} 型
	「準備される」	「建てさせる」	「励ます」
完了	ተሰናዳ təsänadda	አስገባ asgänäbba	አበራታ abbäratta
単純未完了	ይሰናዳ yəssänadda	ያስገባ yəsgänäbba	ያበራታ yabbäratta
希求	ይሰናዳ yəssänada	ያስገባ yəsgänba	ያበራታ yabbärata
命令	ተሰናዳ təsänada	አስገባ asgänba	አበራታ abbärata
副動詞	ተሰናድቶ təsänadto	አስገብቶ asgänbəto	አበራቶ abbäratto
分詞	ተሰናጅ təsänaj	አስገብሊ asgänbi	አበራች abbärač
動名詞	መሰናዳት məssänadat	ማስገባት məsgänbat	ማበራታት məbbäratat
道具	መሰናጃ məssänaja	ማስገብያ məsgänbiya	ማበራቻ məbbärača

★በረታ bärätta 型動詞の例

በረታ bärätta 「頑張る」

ፈነዳ fänädda 「爆発する」

ተሰማራ təsämarrä 「参加しに行く」

ዘኪጋ zänägga 「忘れる」

አመካታ amänätta 「躊躇する」

አሰናዳ assänadda 「準備する」

練習

1. 左頁の活用表を他の人称に関しても活用させて完成させなさい。
2. 同じ動詞の完了否定形、複合未完了肯定形、同否定形、禁止形、複合副動詞形、関係節完了肯定形、同未完了肯定形、同完了否定形、同未完了否定形の活用表を完成させなさい。

3. 日本語に訳しなさい。

(1) - ምንድን ነው የፈነዳው? በምብ ነው? ፈንጂ ነው? ሽብር ነው?

- አይዘገብም ነው ::

(2) - ችግር ከተፈጠረብህ ደውልልኝ :: በስንት ሰዓት ቢሆንም አታመንታ ::

- እሺ :: ሳላመነታ ልደውልልህ ::

(3) - ቀጠሮው ተዘንግቷት ሳትሄድ ቀረች ::

- ምንድን ነው ያዘነጋት?

- የፍቅር ጨዋታና ቀልድ በጣም ስለሚያስቅ እንደዘነጋች ሰምቻለሁ ::

- ሁለተኛ አትዘነጋ ::

(4) - ብዙ ህንጻ ተገንብቷል ::

- አዎን :: አዲስ አበባ በጣም ሰለጠነች ::

- በልማት ሥራ የተሰማራ ሰው ብዙ አለ ማለት ነው ::

(5) - አገራችንን ወክዬ በዓለም ዋንጫ እንድሳተፍ ተወስኗል ::

- በርቺ! መልካም እድል! በደንብ መሥራት ነው :: ከሠራሽ ያበረታሻል :: በቅርብ ጊዜ ውስጥ ድግስ

እናሰናዳለን ::

(6) - ምንጣፍ ዘርግተው እግራቸውን ዘርግተው ጸሐይ የሚሞቁ ሰዎች ይታያሉ ::

- እዚህ የተለመደ ነገር ነው :: እኛም እንመቅ?

第 89 課 ሰለቸ säläččä 型動詞

★基本形が C₁äC₂äC₃C₃ä という構造を持つ一連の動詞が存在する。それらとその派生形の活用は以下の語幹が基になる。

	C ₁ äC ₂ äC ₃ C ₃ ä 型 「訪れる」	a-C ₁ äC ₂ äC ₃ C ₃ ä 型 「退屈させる」	tä-C ₁ äC ₂ äC ₃ C ₃ ä 型 「退屈させる」
完了	ጉብኘ g ^w äbännä	አሰለቸ asäläččä	ተሰለቸ täsäläččä
単純未完了	ይጉብኝ yəg ^w äbänn	ያሰለቸ yasäläčč	ይሰለቸ yəssäläčč
希求	ይጉብኝ yəg ^w äbñ	ያሰለቸ yasälč	ይሰለቸ yəssälč
命令	ጉብኝ g ^w äbñ	አሰለቸ asälč	(ተሰለቸ täsäälč)
副動詞	ጉብኝቶ g ^w äbñəto	አሰለቸቶ asälčəto	ተሰለቸቶ täsäälčəto
分詞	ጉብኚ g ^w äbñi	አሰለቺ asälči	ተሰለቺ täsäälči
動名詞	መጉብኘት mäg ^w äbñät	ማሰለቸት masälčät	መሰለቸት mässälčät
道具	መጉብኛ mäg ^w äbña	ማሰለቻ masälča	መሰለቻ mässälča
	tä-C ₁ äC ₂ aC ₃ C ₃ ä 型 「駄目になる」	as-C ₁ äC ₂ äC ₃ C ₃ ä 型 「訪問させる」	a-C ₁ -C ₁ äC ₂ aC ₃ C ₃ ä 型 「準備する」
完了	ተበላሽ täbälaššä	አስገብኘ asg ^w äbännä	አዘጋጀ azzägajjä
単純未完了	ይበላሽ yəbbälašš	ያስገብኝ yasg ^w äbänn	ያዘጋጀ yazzägajj
希求	ይበላሽ yəbbälaš	ያስገብኝ yasg ^w äbñ	ያዘጋጀ yazzägaj
命令	ተበላሽ täbälaš	አስገብኝ asg ^w äbñ	አዘጋጀ azzägaj
副動詞	ተበላሽቶ täbälašto	አስገብኝቶ asg ^w äbñəto	አዘጋጀቶ azzägajto
分詞	ተበላሽ täbälaš	አስገብኚ asg ^w äbñi	አዘጋጂ azzägaji
動名詞	መበላሽት mäbbälašät	ማስገብኘት masg ^w äbñät	ማዘጋጀት mazzägajät
道具	መበላሻ mäbbälašä	ማስገብኛ masg ^w äbña	ማዘጋጃ mazzägaja

★ሰለቸ säläččä 型動詞の例

አረጀ aräjjä 「齢をとる」
 ሰለቸ- säläččä 「退屈する」
 ተሰቃዩ täsäqayyā 「迫害される」
 ተዘጋጀ täzägajjä 「準備出来る」
 አበላሽ abbälaššä 「駄目にする」

ዘዘየ zägäyyä 「遅れる」
 ገበዩ gäbäyyä 「市場で商う」
 ተከራዩ täkärayyā 「賃借する」
 አሠቃዩ assäqayyā 「迫害する」
 አከራዩ akkärayyā 「賃貸する」

練習

1. 以下の動詞に関し、左頁の活用表を他の人称に関しても活用させて完成させなさい。

- (1) ጎብኘ
- (2) አሰለቸ
- (3) ተበላሽ
- (4) አስጎብኘ
- (5) አዘጋጀ

2. 上と同じ動詞の完了否定形、複合未完了肯定形、同否定形、禁止形、複合副動詞形、関係節完了肯定形、同未完了肯定形、同完了否定形、同未完了否定形の活用表を完成させなさい。

3. 日本語に訳しなさい。

(1) - አንተ አርጅተሃል :: ሸበት ወጣ ::

- በፊትም ነበረ :: አላረጀሁም ::

(2) - ቤት አለህ ?

- የራሴ ቤት የለኝም :: ተከራይቼ ነው የምኖረው ::

- ለምን አትገዛም ? የመግዛት እቅድ የለህም ?

- ነበረኝ :: ነገር ግን የጀመርኩት ንግድ ሥራ ተበላሽቶብኛል :: አሁን ዕዳዬን መመለስ አለብኝ ::

(3) - ልክ በአሥራ አንድ ሰዓት ትመጣለህ :: እኔ ብዙ ሥራ ስላለኝ እንዳትዘገይ ::

- እሺ :: ቶሎ ተዘጋጅቼ ሳልዘገይ እመጣለሁ ::

(4) - አንድ ቀን ጃፓን ልጎብኝ እፈልጋለሁ ::

- እንደሱ ከሆነ ግብዣ ወረቀት ልላክልህና ላስጎብኝህ ::

(5) - ተጫወት ::

- ይቅርታ ፤ ይችን አገር የጎበኘሁት ለመጀመሪያ ጊዜ ነው :: አየሩም የሚታየው ነገርም ደስ ይላል ::

አንድ ደቂቃም አይሰለጥኝም :: አሁን ዝም ብዬ ልመልከተው ::

第 90 課 3 子音語根動詞重複派生形

★語根を重複させることによる動詞派生形が存在する。3 子音語根動詞の場合、その活用は以下の語幹が基になる。

	C₁äC₂aC₂C₂äC₃ä 型	a-C₁äC₂aC₂C₂äC₃ä 型	tä-C₁äC₂aC₂C₂äC₃ä 型
	「粉碎する」	「少し落す」	「何度も往復する」
完了	ሰባበረ säbabbärä	አረጋገፈ arägaggäfä	ተመላለሰ tämälalläsä
単純未完了	ይሰባብር yəsäbabbər	ያረጋግፍ yarägaggəf	ይመላለስ yəmmälalläs
希求	ይሰባብር yəsäbabər	ያረጋግፍ yarägagəf	ይመላለስ yəmmälaläs
命令	ሰባብር säbabər	አረጋግፍ argagəf	ተመላለሰ tämälaläs
副動詞	ሰባብሮ säbabəro	አረጋግፎ arägagfo	ተመላለሰ tämälalso
分詞	ሰባበሪ säbabari	አረጋጋፊ arägagafi	ተመላለሽ tämälaläs
動名詞	መሰባበር mäsbabär	ማረጋገፍ marägagäf	መመላለስ mämmälaläs
道具	መሰባበሪያ mäsbabäriya	ማረጋገፊያ marägagäfiya	መመላለሻ mämmälaläša
	as-C₁äC₂aC₂C₂äC₃ä 型	a-C₁-C₁äC₂aC₂C₂äC₃ä 型	tä-C₂aC₂C₂äC₃ä 型
	「何度も往復させる」	「話しかける」	「結び付き合う」
完了	አስመላለሰ asmälalläsä	አነጋገረ annägaggärä	ተሳሰረ täsassärä
単純未完了	ያስመላልስ yasmälalləs	ያነጋግር yannägaggər	ይተሳሰር yəttäsässär
希求	ያስመላልስ yasmälaləs	ያነጋግር yannägagər	ይተሳሰር yəttäsasär
命令	አስመላልስ asmälaləs	አነጋግር annägagər	ተሳሰር täsasär
副動詞	አስመላልሶ asmälalso	አነጋግሮ annägagro	ተሳሰሮ täsasro
分詞	አስመላለሽ asmälaläs	አነጋገሪ annägagari	ተሳሰሪ täsasari
動名詞	ማስመላለስ masmäälaläs	ማነጋገር mannägagär	መተሳሰር mättäsasär
道具	ማስመላለሻ masmäälaläša	ማነጋገሪያ mannägagäriya	መተሳሰሪያ mättäsasäriya
	as-tä-C₂aC₂C₂äC₃ä 型		
	「伝える、放送する」		
完了	አስተላለፈ astälalläfä		
単純未完了	ያስተላልፍ yastälalləf		
希求	ያስተላልፍ yastälaləf		
命令	አስተላልፍ astälaləf		
副動詞	አስተላልፎ astälalfo		
分詞	አስተላለፊ astälalafi		
動名詞	ማስተላለፍ mastälaləf		
道具	ማስተላለፊያ mastälaläfiya		

練習

1. 日本語に訳し、文中に現れた重複派生形を他の形に活用させなさい。

- (1) - ሃይሌ ፤ እየው ! ፈረንጅ አለ ። አነጋግረው ። በትምህርት ቤት እንግሊዝኛ ትማራለህ አይደል ?
- እንግሊዝኛ ብቻልም የማላውቀውን ለማነጋገር ድፍረት የለኝም ።

- (2) - ይህ ቃለ መጠየቅ ቀጥታ ይተላለፋል ?
- የለም ። አሁን ተቀርጾ በኋላ ይተላለፋል ። ነገር ግን ተወዳጅነት ከተገኘ በተደጋጋሚ ሊተላለፍም ይችላል ።

- (3) - መንታ ልጆቹ እርስ በእርስ በጣም ይመሳሰላሉ ።
- መልካቸው ብቻ ሳይሆን ጠባያቸውም ተመሳሳይ ነው ። እና ተማምነው ተባብረው ይኖራሉ ።

- (4) - እሁድ ዕለት ስለመልካም አስተዳደር እንነጋገራለን ። ሌሎችም እንዲመጡ አስተባብራ እጠብቅሃለሁ ።
ስትመጣ ከብዙ ሰዎች ጋር አስተዋውቅሃለሁ ።
- እኔ ፖለቲካ ውስጥ ለመግባት አልፈልግም ።
- ምንም ችግር የለም ። ድርጅታችን አክራሪ ተቃዋሚ ፓርቲ አይደለም ። ከተባበሩት መንግስታት ጋር በመተባበር የሚሠራ ገለልተኛ ድርጅት ነው ።

- (5) - በእየቀኑ መኖሪያ ቤትና መሥሪያ ቤት መመላለስ ብቻ ነው ።
- ነገር ግን መኖሪያ ቤት ስትመለስ ቤተሰቦችህ አሉ ። ቤተሰቦቹ ተባብረው ነዋሉ ። ከኔና ካንተ ስታነጻጽር አንተ እድለኛ ነህ ።

- (6) - ደጋግሜ ደጋግሜ አነጋገርህን እንድታስተካክል ነግራሃለሁ ። ለምን አታስተካክልም ?
- አሁን ተስተካክሏል ። ከዚህ በላይ ምን ይስተካክል ?

第 91 課 2 子音語根動詞重複派生形 (1)

★C₁äC₂C₂a 型動詞と C₁äC₂C₂ä 型動詞の重複派生形の活用は以下の語幹が基になる。

	C ₁ äC ₂ aC ₂ C ₂ a 型 「強く要求する」	a-C ₁ C ₂ aC ₂ C ₂ a 型 「説得する」	tä-C ₁ C ₂ aC ₂ C ₂ a 型 「同意する」
完了	ገፋፋ gäfaffa	አግባባ agbabba	ተስማማ täsmamma
単純未完了	ይገፋፋ yөгäfaffa	ያግባባ yagbabba	ይስማማ yөsmamma
希求	ይገፋፋ yөгäfafa	ያግባባ yagbaba	ይስማማ yөsmama
命令	ገፋፋ gäfafa	አግባባ agbaba	ተስማማ täsmama
副動詞	ገፋፋፉ gäfafto	አግባብፉ agbabto	ተስማምፉ täsmamto
分詞	ገፋፊ gäfafi	አግባቢ agbabi	ተስማሚ täsmami
動名詞	መገፋፋት mägäfafat	ማግባባት magbabat	መስማማት mäsmamat
道具	መገፋፊያ mägäfafiya	ማግባቢያ magbabiya	መስማሚያ mäsmamiya
	as-C ₁ äC ₂ aC ₂ C ₂ a 型 「脅迫する」	a-C ₁ -C ₁ äC ₂ aC ₂ C ₂ a 型 「排泄する」	C ₁ äC ₂ aC ₂ C ₂ ä 型 「分ける」
完了	አስፈፈረረ asfärrarra	አፀዳዳ as's'ädadda	ለያየ läyayyä
単純未完了	ያስፈፈረረ yasfärrarra	ያፀዳዳ yas's'ädadda	ይለያየ yөлäyayy
希求	ያስፈፈረረ yasfärara	ያፀዳዳ yas's'ädada	ይለያየ yөлäyay
命令	አስፈፈረረ asfärara	አፀዳዳ as's'ädada	ለያየ läyay
副動詞	አስፈፈረረፍ asfärarto	አፀዳድፍ as's'ädadto	ለያይፍ läyayto
分詞	አስፈፈረረ asfärari	አፀዳጀ as's'ädaj	ለያዩ läyayi
動名詞	ማስፈፈረረት masfärrarat	ማፀዳዳት mas's'ädadat	መለያየት mäläyayät
道具	ማስፈፈረረያ masfärariya	ማፀዳጃ mas's'ädaja	መለያየ mäläyaya
	a-C ₁ äC ₂ aC ₂ C ₂ ä 型 「簡単に修理する」	tä-C ₁ äC ₂ aC ₂ C ₂ ä 型 「別々である」	a-C ₁ -C ₁ äC ₂ aC ₂ C ₂ ä 型 「都合良く整える」
完了	አበጃጀ abäjajjä	ተለያየ täläyayyä	አመቻቸ ammäčäcčä
単純未完了	ያበጃጀ yabäjajj	ይለያየ yөlläyayy	ያመቻች yammäčäcč
希求	ያበጃጀ yabäjaj	ይለያየ yөlläyay	ያመቻች yammäčäc
命令	አበጃጀ abäjaj	ተለያየ täläyay	አመቻች ammäčäc
副動詞	አበጃጀፍ abäjajto	ተለያይፍ täläyayto	አመቻችፍ ammäčäccto
分詞	አበጃጀ abäjaji	ተለያዩ täläyayi	አመቻቹ ammäčäcçi
動名詞	ማበጃጀት mabäjajät	መለያየት mälläyayät	ማመቻቸት mammäčäcät
道具	ማበጃጃ mabäjajja	መለያየ mälläyaya	ማመቻቻ mammäčäca

練習

1. 日本語に訳し、文中に現れた重複派生形を他の形に活用させなさい。

(1) - ዱርዴዎች ገንዘብ እንድከፍል ያስፈራሩኛል ::

- ፖሊስ አማክር ::

(2) - ከተለያዩንበት ጊዜ ጀምሮ እስከዛሬ ድረስ ደህና ነበርክ ወይ ?

- አዎን :: ደህና ነበርኩ :: በመሆኑ የተለያየ ነገር አጋጥሞኛል ::

(3) - እነሱ ፎቅ ለመሥራት ነው ከውጭ አገር የመጡት ?

- አይደለም :: መንገድ ለማስፋፋት ነው የመጡት ::

(4) - የእንግሊዝኛ አስተማሪ እፈልጋለሁ ::

- አንድ ጥሩ ሰው አውቃለሁ :: አገናኝሃለሁ ::

(5) - ልጄን ሰልፍ እንዲወጣ የገፋፋህ አንተ ነህ ?

- አይደለሁም :: እንዲሳተፍ አሳሰብኩ እንጂ ምንም አላስገደድኩትም ::

- አላምንህም :: የሥራ አድማም በግንባር እንዳነሳሳህ አውቃለሁ ::

(6) - መፀዳኛ የት አለ ?

- ውስጥ አለ :: በዚህ ግባ ::

(7) - አማርኛ በጣም ይከብደኛል :: ይምታታብኛል ::

- ዋናው ግን መግባባት ነው :: ከህዝብ ጋር ተስማምቶ ለመኖር ቋንቋ ወሳኝ ነው :: አንቺ እንደተወላጆች

ባትሆኝም ብዙ መናገር ስለምትችይ አብዛኛውን ጊዜ የምትቸገሪ አይመስለኝም ::

第 92 課 2 子音語根動詞重複派生形 (2)

★C₁oC₂ä 型動詞と C₁eC₂ä 型動詞の重複派生形の活用は以下の語幹が基になる。

	a-C₁^waC₁^waC₂ä 型	tä-C₁^waC₁^waC₂ä 型
	「設立する」	「設立される、抵抗する」
完了	አቋቋመ aq ^w aq ^w amä	ተቋቋመ täq ^w aq ^w amä
単純未完了	ያቋቋም yaq ^w aq ^w əm	ይቋቋም yəqq ^w aq ^w am
希求	ያቋቋም yaq ^w aq ^w əm	ይቋቋም yəqq ^w aq ^w am
命令	አቋቋም aq ^w aq ^w əm	ተቋቋም täq ^w aq ^w am
副動詞	አቋቋሞ aq ^w aq ^w əmo	ተቋቋሞ täq ^w aq ^w əmo
分詞	አቋቋሚ aq ^w aq ^w ami	ተቋቋሚ täq ^w aq ^w ami
動名詞	ማቋቋም maq ^w aq ^w am	መቋቋም mäqq ^w aq ^w am
道具	ማቋቋሚያ maq ^w aq ^w amiya	መቋቋሚያ mäqq ^w aq ^w amiya
	a-C₁-C₁^waC₁^waC₂ä 型	tä-C₁^yaC₁^yaC₂ä 型
	「設立を手伝う」	「非常に煙たい」
完了	አቋቋመ aqq ^w aq ^w amä	ተጫጫስ täč'ac'asä
単純未完了	ያቋቋም yaqq ^w aq ^w əm	ይጫጫስ yəč'c'ac'as
希求	ያቋቋም yaqq ^w aq ^w əm	ይጫጫስ yəč'c'ac'as
命令	አቋቋም aqq ^w aq ^w əm	(ተጫጫስ täč'ac'as)
副動詞	አቋቋሞ aqq ^w aq ^w əmo	ተጫጫሶ täč'ac'əso
分詞	አቋቋሚ aqq ^w aq ^w ami	ተጫጫሽ täč'ac'aš
動名詞	ማቋቋም maqq ^w aq ^w am	መጫጫስ mäč'c'ac'as
道具	ማቋቋሚያ maqq ^w aq ^w amiya	መጫጫሻ mäč'c'ac'aša
	a-C₁-C₁aC₁eC₂ä 型	
	「遂行する」	
完了	አካሂደ akkahedä	
単純未完了	ያካሂድ yakkahed	
希求	ያካሂድ yakkahid	
命令	አካሂድ akkahid	
副動詞	አካሂዶ akkahido	
分詞	አካሂጅ/አካሂዶጅ akkahaj/akkahiyaj	
動名詞	ማካሂድ makkahed	
道具	ማካሂጃ makkahēja	

練習

1. 日本語に訳し、文中に現れた重複派生形を他の形に活用させなさい。

(1) - ልጆቹ ፤ በደንብ አሟሙቁ!

- አሟሙቀናል ::

(2) - እትዩ ፤ ይህ ድርጅት የተቋቋመው መቼ ነው ?

- በፈረንጆቹ በአሥራ ዘጠኝ ዘጠና ዘጠኝ ነው ::

(3) - ወዲያ ወዲህ ተረፏል ምንም ውጤት አላገኘሁም ::

- አንድ ሥራ ከማካሄድ በፊት በደንብ ማሰብ አለብህ ::

- ያሁኑ ሥራ ግን በቀላሉ የሚካሄድ መስሎኝ ነበረ ::

- ብቻህን የሚከናወን ሥራ የለም :: ሰው ይተባበር አይተባበር አረጋግጠህ መጀመር አለብህ ::

ደግሞ ትዕግስት ይጠይቅሃል :: ብዙ ነገር ካልተቋቋምክ ሥራ አይሳካልህም ::

(4) - ከዚህ ሥራ ገበታ እንዳልዘዋወር እየጸለይኩ ነው ::

- ለምንድን ነው ? በሌላ ቦታ ስትዘዋወር የደሞዝ እድገት ልታገኝም ትችላለህ ::

- ከመሠረት ጋር ባንድ ቦታ መሥራት ካልቻልኩ ዋጋ የለውም ::

- እሷ ከሆነች እድገት አግኝታ ከሚቀጥለው ወር ጀምሮ በሌላ ቅርንጫፍ ትሠራለች :: ደግሞ እጮኛዋን ልታገባ ነች ::

第 93 課 復習 (19)

(テスファイエの家で)

ተስፋይ-- ነገ ነው ወደጃፓን የምትመለሽው ::

ሣዩሪ-- አዎን ::

ተስፋይ-- በደንብ ማጥናት ቻልሽ ?

ሣዩሪ-- እግዚአብሔር ይመስገን :: ብዙ ቃላት ፤ አረፍተ ነገሮች እና ተረቶች መሰብሰብ ችያለሁ ::

ተስፋይ-- በቴፕ ምናምን ቀድተሻል ::

ሣዩሪ-- አዎን ::

ተስፋይ-- ቅጂውን እፈልጋለሁ :: ትሰጭኛለሽ ?

ሣዩሪ-- በደስታ! ኮምፒውተር ካላ አሁን ለመስጠት እችላለሁ :: በጃፓን ሲዲ አድርጌ መላክም እችላለሁ ::

ተስፋይ-- ማስታወሻ ስለሚሆን ሲዲ ላኪልኝ ::

ሣዩሪ-- እሺ :: ከፎቶግራፍ ጋር እልክልዎታለሁ ::

ተስፋይ-- እግዚአብሔር ይስጥልኝ :: ቆይታሽ እንዴት ነበረ ?

ሣዩሪ-- ባጠቃላይ ጥሩ ነበረ :: እናንተ ሁሌ ስለተባበራችሁኝ ነው :: እግዚአብሔር ይስጥልኝ ::

ተስፋይ-- አብሮ ይስጠን ::

ስዩም-- ሣዩሪ ፤ የነገ በረራ በስንት ሰዓት ነው ?

ሣዩሪ-- ከሌሊቱ ስምንት ሰዓት ነው ::

ስዩም-- ታዲያ በስንት ሰዓት ነው ከዚህ የምትነሽው ?

ሣዩሪ-- ከምሽቱ አራት ሰዓት በፊት መነሳት እፈልጋለሁ ::

ስዩም-- መኪና አለሽ ? ገና የማታገኝ ከሆነ እኔ በመኪና ኤር ፖርት ድረስ ልሸኝሽ ::

ሣዩሪ-- ምሽት ነው :: አያስቸግርህም ?

ስዩም-- ምንም ችግር የለም :: ከታክሲ ይሻልሻል ::

ሣዩሪ-- እግዚአብሔር ይስጥልኝ :: ካንተ ጋር መሄድ የምችል ከሆነ ደስ ይለኛል :: በተረፈ አሁን በጃፓን ትልቅ

ዜና ምንድን ነው ? በክፍሌ ውስጥ ቴሌቪዥን ስለሌላ ምንም አልሰማሁም ::

ተስፋይ-- አዲስ ጠቅላይ ሚኒስትር ተመረጠ :: ነገር ግን እሱም የገዥው ፓርቲ አባል ነው ::

ሣዩሪ-- እንደሱ ከሆነ ብዙም ለውጥ የለም ::

ተስፋይ-- ለውጥ ለማምጣት አንቺ ጠቅላይ ሚኒስትር ብትሆኝሽ ?

ሣዩሪ-- እኔ ብቃት የለኝም :: ምን ዓይነት አስተዳደር ጥሩ እንደሆነም አላውቅም ::

ተስፋይ-- እሱማ ቀላል ነው :: ሰው ሁሉ ሠርቶ መብላት እንዲችል ማድረግ ነው :: አባባሌ ገብቶሻል ? ሠርቶ

ከድህነት መውጣት የማይችል ሰው እንዳይኖር ማድረግ ነው :: በተጨማሪ ጥረት የሚያደርግ ሰው

አላማውን እውን ለማድረግ የሚያስችል ዓለም መፍጠር ነው :: በእርግጥ ማንም ሰው ለመጣር እንዲችል

እና መሥራት እንዲችል ማመቻቸት አለበት ::

ሣዩሪ-- «የተለያዩ ህይወት አለ ምን ችግር ? ኃላፊነት የምትወስደው መቶ በመቶ አንተ ነህ ::» የሚለው የመጨረሻ አስተዳደር ነው ::

ተስፋይ-- አዎን :: ስልጣን ከያዝሽ ሁሉም ነገር በራስሽ የምትችይ ይመስልሻል :: እሱ ግን ስህተት ነው ::

ሣዩሪ-- ስልጣን ብይዝም እድሌን በትህትና በማመስገን የተቸገረ ሰው ካለ መርዳት አለብኝ ::

ተስፋይ-- ትክክል ነው :: አንቺ በኢትዮጵያ የተለያዩ ነገር ስላየሽ እንደሱ ማድረግ ሳትችይ አትቀሪም ::

ሣዩሪ-- ፖለቲካ ውስጥ ለመግባት ባልፈልግም ማሳወቅ ያለብኝ ነገር ብዙ አለ ::

ተስፋይ-- በሚመችሽ መንገድ እዚያ ማሳወቅ ነው :: በይ መሸብን :: ዛሬ በጊዜ ግቢና ተኝ ::

ሣዩሪ-- እሺ ::

ተስፋይ-- ምን ነው ልታለቅሽ ነው ?

ሣዩሪ-- መሄዴ ስለሆነ ---

ተስፋይ-- እንደገና አትመጪም ?

ሣዩሪ-- እመጣለሁ ::

ተስፋይ-- ታዲያ ማልቀስ የለብሽም :: እኔ ደግሞ ነገም እዚህ እገኛለሁ ::

ሣዩሪ-- ልክ ነው :: ነገ እንገናኝ :: ደህና ይደሩ ::

ተስፋይ-- አሜን ደህና እደሪ ::

第 94 課 2 子音語根動詞重複派生形 (3)、4 子音語根動詞重複派生形

★C₁aC₂ä 型動詞と 4 子音語根動詞の重複派生形の活用は以下の語幹が基になる。

	tä-C₁aC₁aC₂ä 型	a-C₁-C₁aC₁aC₂ä 型
	「通信しあう」	「改善する」
完了	ተላላክ tälalakä	አሻሻለ aššašalä
単純未完了	ይላላክ yəllalak	ያሻሻል yaššašəl
希求	ይላላክ yəllalak	ያሻሻል yaššašəl
命令	ተላላክ tälalak	አሻሻል aššašəl
副動詞	ተላልኮ tälalko	አሻሻሎ aššašlo
分詞	ተላላኪ tälalaki	አሻሻይ aššašay
動名詞	መላላክ mällalak	ማሻሻል maššašal
道具	መላላኪያ mällalakiya	ማሻሻያ maššašaya

	C₁äC₂äC₃aC₃C₃äC₄ä 型
	「小額の金に両替する」
完了	መከከረ mänäzazzärä
単純未完了	ይመከከር yəmänäzazzər
希求	ይመከከር yəmänäzazər
命令	መከከር mänäzazər
副動詞	መከከርፍ mänäzazro
分詞	መከከሪ mänäzazari
動名詞	መመከከር məmänäzazär
道具	መመከከሪያ məmänäzazəriya

練習

1. 日本語に訳し、文中に現れた重複派生形を他の形に活用させなさい。

(1) - ሃሎ! ወሰኔ! ደህና ነሽ?

- ተሳስተሃል :: ከትናንትና ጀምሮ ምንድን ነው!?! ሁለተኛ አትሳሳት!

(2) - ፓስፖርት ለማውጣት እፈልጋለሁ ::

- ታዲያ ይህን ፎርም ሙላና ከፎቶግራፍና ከቀበሌ መታወቂያ ጋር አያይዘህ አስገባ ::

(3) - ቋንቋና ባህል የተያያዘ ነገር ነው ::

- ልክ ነህ :: ቋንቋን ለማወቅ ባህልንም ማወቅ አለብህ ::

- ደግሞ ባህልን ለማወቅ ቋንቋንም በግድ ማወቅ አለብህ ::

- ነገር ግን ሁለቱንም ማወቅ በጣም ይከብዳል ::

(4) - ያንቺ አማርኛ በጣም ተሻሽሏል ::

- አመሰግናለሁ :: ግን ይበልጥ ለማሻሻል እፈልጋለሁ ::

第 95 課 𐌲𐌳𐌰 bāratta 型動詞, 𐌰𐌳𐌰 sālāccä 型動詞重複派生形

★𐌲𐌳𐌰 bāratta 型動詞と 𐌰𐌳𐌰 sālāccä 型動詞の重複派生形の活用は以下の語幹が基になる。

	C₁äC₂äC₃aC₃C₃a 型 「(畳まれていた物を) 伸ばす」	a-C₁äC₂äC₃aC₃C₃a 型 「励ます」		tä-C₁äC₂äC₃aC₃C₃a 型 「広げられる」	a-C₁-C₁äC₂äC₃aC₃C₃a 型 「励ます」	tä-C₁äC₂äC₃aC₃C₃ä 型 「お互い厭になる」
完了	𐌲𐌳𐌰 zārägagga	𐌰𐌲𐌳𐌰 abārätatta		𐌰𐌲𐌳𐌰 täzārägagga	𐌰𐌲𐌳𐌰 abbārätatta	𐌰𐌲𐌳𐌰 täsäläcačä
単純未完了	𐌲𐌲𐌳𐌰 yəzārägagga	𐌲𐌲𐌳𐌰 yabārätatta		𐌲𐌲𐌳𐌰 yəzzārägagga	𐌲𐌲𐌳𐌰 yabbārätatta	𐌲𐌲𐌳𐌰 yəssäläcačč
希求	𐌲𐌲𐌳𐌰 yəzārägaga	𐌲𐌲𐌳𐌰 yabārätata		𐌲𐌲𐌳𐌰 yəzzārägaga	𐌲𐌲𐌳𐌰 yabbārätata	𐌲𐌲𐌳𐌰 yəssäläcač
命令	𐌲𐌳𐌰 zārägaga	𐌰𐌲𐌳𐌰 abārätata		(𐌰𐌲𐌳𐌰 täzārägaga)	𐌰𐌲𐌳𐌰 abbārätata	(𐌰𐌲𐌳𐌰 täsäläcač)
副動詞	𐌲𐌳𐌰𐌰 zārägagto	𐌰𐌲𐌳𐌰𐌰 abārätatto		𐌰𐌲𐌳𐌰𐌰 täzārägagto	𐌰𐌲𐌳𐌰𐌰 abbārätatto	𐌰𐌲𐌳𐌰𐌰 täsäläcačto
分詞	𐌲𐌳𐌰 zārägagi	𐌰𐌲𐌳𐌰𐌰 abārätac		𐌰𐌲𐌳𐌰 zārägagi	𐌰𐌲𐌳𐌰𐌰 abbärätac	𐌰𐌲𐌳𐌰𐌰 täsäläcači
動名詞	𐌰𐌲𐌳𐌰𐌰 mazzārägagat	𐌰𐌲𐌳𐌰𐌰 mabārätatat		𐌰𐌲𐌳𐌰𐌰 mazzārägagat	𐌰𐌲𐌳𐌰𐌰 mabbārätatat	𐌰𐌲𐌳𐌰𐌰 mässäläcačät
道具	𐌰𐌲𐌳𐌰𐌰 mazzārägagiya	𐌰𐌲𐌳𐌰𐌰 mabārätaca		𐌰𐌲𐌳𐌰𐌰 mazzārägagiya	𐌰𐌲𐌳𐌰𐌰 mabbärätaca	𐌰𐌲𐌳𐌰𐌰 mässäläcača

練習

1. 日本語に訳し、文中に現れた重複派生形を他の形に活用させなさい。

(1) - አየሩ ጥሩ አልነበረም :: ውብቅ ነበረ :: ሆኖም እንዴት ባስደናቂ ሰዓት ውድድሩን መጨረስ ቻልሽ ?

- ብዙ ሰዎች መንገድ ላይ ወጥተው ያበረታቱኝ ስለነበረ ነው :: ከልቤ አመሰግናለሁኝ ::

(2) - እኔ ከጓደኛዬ ጋር ተሰለቻችኛ መገናኘት አቁሜያለሁ ::

- እንደሱ መሆኑን አላወቅኩም ነበር ::

(3) - ተደላ የተጨራመተውን ምንጣፍ ዘረጋጋው ::

- እሱ ጥሩ ሙያ ያውቃል ማለት ነው ::

第 96 課 𐌆𐌆 lalla 型動詞

★ $C_1aC_2C_2a$ という型で C_1 と C_2 が同じ子音の動詞が存在する。語幹が重複しないものは派生形を含め、 $C_1äC_2C_2a$ 型 2 子音語根動詞のタイプ C と同じ活用である。即ち $C_1aC_2C_2a$ は第 57 課で扱った𐌆𐌆 qat't'a と、 $a-C_1aC_2C_2a$ は第 66 課で扱った𐌆𐌆 abarra と、 $tä-C_1aC_2C_2a$ は第 71 課で扱った𐌆𐌆 tögabba と、 $as-C_1aC_2C_2a$ は第 76 課で扱った𐌆𐌆 asqat't'a と、 $a-C_1-C_1aC_2C_2a$ は第 80 課で扱った𐌆𐌆 aggabba と同じ活用である。重複語幹は文法書等には見られるが、実際に使用されることはまずない。

★lalla 型動詞の例

𐌆𐌆 lalla 「緩んでいる」

𐌆𐌆 rarra 「慈悲深くある」

𐌆𐌆 m^wamm^wa 「溶ける」

𐌆𐌆 g^wagg^wa 「熱望する」

𐌆𐌆 ag^wagg^wa 「心を惹く、見せびらかす」

𐌆𐌆 alalla 「緩める」

𐌆𐌆 amm^wamm^wa 「溶かす」

練習

1. 日本語に訳し、文中に現れた**ላላ** lalla 型動詞を他の形に活用させなさい。

(1) - ብዙ በላሁ :: ለመተንፈስም ሊያቅተኝ ነው ::

- ቀበቶህን አላላ ::

(2) - ስኳር አይሟሟም ::

- ብዙ ስለምትጨምር ነው ::

(3) - የኢትዮጵያ ፊደል በጣም ያምራል :: የሚያጓጓ ነው ::

- ለማወቅ የሚያጓጓህ ከሆነ ላስተምርህ ?

(4) - አማርኛ ስትማሩ መጥበቅና መላላት መለየት አለባችሁ ::

- ነገር ግን በፊደል ስለማይለያይ ያስቸግራል ::

第 97 課 5 子音語根動詞

★5 つの子音語根を有する動詞がある。C₁äC₂äC₃äC₄C₄äC₅ä 型やその派生形もあるが、稀である。比較的によく使われるのは以下の 2 つである。

	tä-C₁C₂äC₃äC₄C₄äC₅ä 型	a-C₁C₂äC₃äC₄C₄äC₅ä 型
	「照り輝く」	「照り輝かせる」
完了	ተብለጩለጩ tābläč'älläč'ä	ኣብለጩለጩ abläč'älläč'ä
単純未完了	ይብለጩለጩ yəbläč'älläč'	ያብለጩለጩ yäbläč'älläč'
希求	ይብለጩለጩ yəbläč'läč'	ያብለጩለጩ yäbläč'läč'
命令	(ተብለጩለጩ tābläč'läč')	ኣብለጩለጩ abläč'läč'
副動詞	ተብለጩለጩ tābläč'läč'o	ኣብለጩለጩ abläč'läč'o
分詞	ተብለጩለጩ tābläč'läč'i	ኣብለጩለጩ abläč'läč'i
動名詞	መብለጩለጩ mäbläč'läč'	ማብለጩለጩ mabläč'läč'
道具	መብለጩለጩ,ያ mäbläč'läč'iya	ማብለጩለጩ,ያ mabläč'läč'iya

★5 子音語根動詞の例

- ተሸከረከረ täškäräkkärä 「回転する」
- ኣሸከረከረ aškäräkkärä 「回転させる」
- ኣውለበለበ awläbälläbä 「手を振る」
- ተጭበረበረ täč'bäräbbärä 「騙される、インチキされる」
- ኣጭበረበረ äč'bäräbbärä 「騙す、インチキをする」

練習

1. 日本語に訳し、文中に現れた 5 子音語根動詞を他の形に活用させなさい。

(1) - አባትህ ምን ይሠራል ?

- ተሽከርካሪ መኪናዎች ስላሉት አሽከርካሪዎችን ቀጥሮ ይነግዳል ።

(2) - ህዝብ እኔን ለማየት ተሰብስቧል ። ጉምበስ ልበል ?

- አይ ፤ ለእነሱ እጅሽን አውሉብልቢ ። ፈገግ በይና ፎቶግራፍ ተነሽ ። ቪዲዮ ተቀረጭ ።

(3) - ሰውዬው እንዴት በለጸገ ?

- አጭብርብሮ ነው ። በጣም ያስጠላል ።

第 98 課 接頭辞 **ተን tan-**、**አን an-** を伴う動詞

★接頭辞 **ተን tan-**、**አን an-** を伴う一連の動詞が存在する。その活用は以下の語幹が基になる。

	tän-C₁äC₂äC₃C₃äC₄ä 型 「吊るされる」	tän-C₁aC₂C₂äC₃ä 型 「(首を)伸ばす」	tän-C₁äC₂aC₃C₃a 型 「苦しむ」
完了	ተንጠጠጠ tänt'älät't'älä	ተንጋጠጠ tāngat't'ät'ä	ተንገላታ tāngälatta
単純未完了	ይንጠጠጠ yənt'älät't'täl	ይንጋጠጥ yəngat't'ät'	ይንገላታ yəngälatta
希求	ይንጠጠጠ yənt'ält'äl	ይንጋጠጥ yəngat'ät'	ይንገላታ yəngälata
命令	ተንጠጠጠ tänt'ält'äl	ተንጋጠጥ tāngat'ät'	ተንገላታ tāngälata
副動詞	ተንጠጠጥሎ tänt'ält'əlo	ተንጋጠ tāngat't'o	ተንገላቶ tāngälatto
分詞	ተንጠጠጣይ tänt'ält'ay	ተንጋጠጭ tāngat'äč'	ተንገላች tāngäläč
動名詞	መንጠጠጠ mänt'ält'äl	መንጋጠጥ mängat'ät'	መንገላታት mängälatat
道具	መንጠጠጠያ mänt'ält'äya	መንጋጠጭ mängat'äč'a	መንገላታ mängäläč'a

	tän-C₁aC₂C₂a 型 「騒ぐ」	an-C₁äC₂äC₃C₃äC₄ä 型 「吊るす」	an-C₁aC₂C₂äC₃ä 型 「首を伸ばす」
完了	ተንጫጫ tänč'äč'č'a	አንጠጠጠ ant'älät't'älä	አንጋጠጠ angat't'ät'ä
単純未完了	ይንጫጫ yənč'äč'č'a	ያንጠጠጥ yant'älät't'əl	ያንጋጥጥ yangat't'ət'
希求	ይንጫጫ yənč'äč'a	ያንጠጠጥ yant'ält'əl	ያንጋጥ yangat't'
命令	ተንጫጫ tänč'äč'a	አንጠጠጥ ant'ält'əl	አንጋጥ angat't'
副動詞	ተንጫጫቶ tänč'äč'to	አንጠጠጥሎ ant'ält'əlo	አንጋጠ angat't'o
分詞	ተንጫጫ tänč'äč'	አንጠጠጣይ ant'ält'ay	አንጋጠጭ angat'äč'
動名詞	መንጫጫት mänč'äč'at	ማንጠጠጠ mant'ält'äl	ማንጋጠጥ mangat'ät'
道具	መንጫጫ mänč'äč'a	ማንጠጠጠያ mant'ält'äya	ማንጋጠጭ mangat'äč'a

	an-C₁äC₂aC₃C₃a 型 「眠い、まどろむ」	an-C₁äC₂aC₃C₃ä 型 「まどろませる」	an-C₁aC₂C₂a 型 「騒がせる」
完了	አንቀላፋ anqälaffa	አንጎላጅ ang ^w älajjä	አንጫጫ anč'äč'č'a
単純未完了	ያንቀላፋ yanqälaffa	ያንጎላጅ yang ^w älajj	ያንጫጫ yanč'äč'č'a
希求	ያንቀላፋ yanqälafa	ያንጎላጅ yang ^w älaj	ያንጫጫ yanč'äč'a
命令	አንቀላፋ anqälafa	አንጎላጅ ang ^w älaj	አንጫጫ anč'äč'a
副動詞	አንቀላፋቶ anqälaf ^{to}	አንጎላጅቶ ang ^w älaj ^{to}	አንጫጫቶ anč'äč' ^{to}
分詞	አንቀላፊ anqälafi	አንጎላጅ ang ^w älaji	አንጫጫ anč'äč'
動名詞	ማንቀላፋት manqälafat	ማንጎላጅት mang ^w älajät	ማንጫጫት manč'äč'at
道具	ማንቀላፊያ manqälafiya	ማንጎላጅያ mang ^w älajjiya	ማንጫጫ manč'äč'a

練習

1. 日本語に訳し、文中に現れた接頭辞+ን tän-, አን an-を伴う動詞を他の形に活用させなさい。

(1) - ምን ነው መሬት ይንቀጠቀጣል !

- አትንጫጫ :: መንቀጥቀጥ ራሱ ብዙም አያስፈራራም :: ግን የእሳት አደጋ እንዳይከሰት ተጠንቀቅ ::

(2) - ምን ነው ሳታንኳኩ አትግቢ !

- አንኳኩቻለሁ :: አንተ ግን አንቀላፍተህ አልሰማህም ::

(3) - እዚያ ውሃ ላይ የተንሳፈፈው ምንድን ነው ?

- መርከብ ነው :: ብዙ ጭነት ይጫንበታል ::

(4) - ተጠንቀቅ :: ከፍተኛ ቁልቁለት ነው :: ደግሞ ጭቃ አለ :: ተንሸራተህ እንዳትወድቅ ::

- በእውነት ያንሸራትተኛል :: ክረምት አስቸጋሪ ነው ::

(5) - አለቃዎችህ ለምን ያንገላቱሃል ?

- እነሱን በመቃወሜ ስለምንቀሳቀስ ነው :: ነፃነትም የመናገር መብትም የለም ::

(6) - ልጅ ከወለድክ በደምብ ማንከባከብ አለብህ ::

- ልክ ነው :: አለማስተማር ነውር ነው ::

第 99 課 復習 (20)

(サユリからテスファイエへの手紙)

እጅግ በጣም ለማከብርዎ ለአቶ ተስፋዬ ወርቁ

እንደምን አሉ ደህና ነዎት ? ቤተሰቦችዎ ዘመዶችዎ ሁሉም ደህና ናቸው ?

እኔ እግዚአብሔር ይመስገን በጣም ደህና ነኝ :: በሰላም ጁፓን ገብቻለሁ ::

ኢትዮጵያ በነበርኩበት ወቅት በጣም በጣም ነው የረዱኝ :: አሁንም በድጋሚ ከልቤ አመሰግናለሁ ::

በኢትዮጵያ ያነሳኝቸውን ፎቶፍራፎች አሳጥቤያለሁ :: ከዚህ ደብዳቤ ጋር አያይዜ ልኬልዎታለሁ :: ለጓደኞችዎም አንድ አንድ እንዲደርሳቸው ያድርጉልኝ ::

ሌላው ደግሞ የፈለጉትን ሲዲም ልኬያለሁ :: ጥሩ ማስታወሻ እንዲሆንልዎ እመኛለሁ ::

ጁፓን ስትሄጅ ትረሽኛለሽ አሉኝ :: ግን እንደሱ አይደለም :: አልረሳሁዎትም :: ሁሌ አስታውስዎታለሁ :: ሌሎችንም አልረሳኝቸውም ::

እስከ አሁን ድረስ የተለያዩ አገር ሂጄ አውቃለሁ :: ኢትዮጵያ ግን ልዩ ነበረች :: ህዝብ ሁሉ በመረዳዳት ይኖራል :: እኔንም ሁሌ ይረዳኝ ነበር :: የጋበዞኝ ሰውም ብዙ አለ :: ብዙ ነገር አስተማረኝ :: ብዙ ነገር ለመማር ለማወቅ እና ለማሰብ ቻልኩ ::

እኔ በኢትዮጵያ ምንም ነገር ብቻዬን ማድረግ አልችልም :: እኔ ግን በእሱ እኩራለሁ :: ሁሌ የሚረዳኝ ሰው አለ ማለት ስለሆነ ነው :: አዳዲስ ጓደኞች ወይም ቤተሰቦች አፍርቻለሁ ማለት ስለሆነ ነው :: ደግሞ በውጭ አገር ያልታሰበ ነገር ነው :: በጣም ነው ደስ የሚለኝ ::

ደብዳቤዬን በዚህ ላይ ላቁም :: ለእትዬ ፤ ለሊሊ ፤ ለመሐሊት ፤ ለሣራ ፤ ለእመቤት ፤ ለስዩም ፤ ለሃይሌ ፤ ለዓለማየሁ እና ለሌሎችም ሰላምታዬን ያድርሱልኝ ::

ሰላም እስከሚያገናኘን ድረስ ደህና ይሁኑ ::

ሣዩሪ ኮዳማ

(暫く経ってからのサユリからテスファイエへの手紙)

እጅግ በጣም ለምወደው ላባቴ ለአቶ ተስፋዬ ወርቁ

ከተለያዩንበት ቀን ጀምሮ እንደምን ሰንብተዋል ? ደህና ነዎት ? ቤተሰቦችዎ ዘመዶችዎ እና ጓደኞችዎ ሁሉም ደህና ናቸው ?

እኔ እግዚአብሔር ይመስገን ከእናንተ ናፍቆትና ሀሳብ በስተቀር በጣም ደህና ነኝ ::

ጃፓን ከተመለስኩ በኋላ ጊዜያዊ ሥራ እየሠራሁ በደረሰሁት እማራለሁ :: ቲሲሴንም እየጻፍኩ ነው :: በቅርብ ጊዜ ውስጥ ላሳይዎ እችላለሁ ብዬ አምናለሁ ::

ለቤተሰቦቼና ለጓደኞቼ በኢትዮጵያ ያሳሉትን ፎቶግራፍ አሳየኋቸው :: ሰማያዊ ሰማይ ፤ ቢጫ አበባ ፤ ሃይለኛ አረንጓዴ ወዘተ ሁሉንም ወደውታል :: የእናንተ ፎቶግራፍም አሳይቻለሁ :: ማን ምን እንዳደረገልኝ በዝርዝር ነገርኳቸው :: እነሱም ያመሰግኗቸዋል ::

የኢትዮጵያ ባህላዊ ምግብም የሚጣፍጥ ይመስላቸዋል :: ሆኖም በተለይ ቤተሰቦቼ የሚያቃጥል ነገርና የበግ ስጋ ስለማይወዱ ሊከብዳቸው ይችላል :: እኔ ግን እንጀራ በጣም ነው የሚናፍቀኝ ::

እነሱ ስለኢትዮጵያ ከሞላ ጉደል ትክክለኛ እውቀት አልነበራቸውም ነበረ :: አሁን ግን ግንዛቤያቸውን የቀየሩ ስለሚመስለኝ ደስ ይለኛል ::

በተረፈ ጥሩ ዜና ልንገርዎ :: ማለቴ ዘንድርም ኢትዮጵያ እመጣለሁ :: ለዚህም ባጀት አግኝቻለሁ :: አሁን የትምህርት ሚኒስቴር ነው ወጭ የሚሸፍነው ::

በጋ ሲሆን የመምጣት እቅድ አለኝ :: ምናልባት ሶስት ወር ያህል መቆየት እችላለሁ :: የምነሳበት ቀን ገና አልተወሰነም :: እንደተወሰነ አሳውቅዎታለሁ ::

ከጃፓን ምን ምን ይገኛል ልምጣ ? የጃፓንኛ መማሪያ መጽሐፍ ገዝቻለሁ :: በሚቀጥለው ጊዜ በጃፓንኛም እናወራለን :: ሌላ ምን ይሻላል ? እኔም እያሰብኩኝ ሲሆን የምትፈልጉት ነገር ካለ ንገሩኝ ::

እንደገና የምንገናኝበት ቀን ቶሎ እንዲመጣ ከልቤ እመኛለሁ :: አሁንም እባክዎ ይቀበሉኝ :: እኔም ትንሽ ቢሆንም የማላስቸግር ልጅ ሁኔ እመጣለሁ ::

ለጓደኞቼ ለቤተሰቦቼ ሁሉ ሰላም ይበሉልኝ :: እስከምንገናኝበት ቀን ድረስ ደህና ይሰንበቱ ::

ሣዩሪ ኮዳማ

第 100 課 今後の学習とアムハラ語の言語学的な魅力

★辞書

Leslau, Wolf (1976) *Concise Amharic dictionary*. Wiesbaden: Otto Harrassowitz.

簡便でアムハラ—英語も英語—アムハラもある。University of California Press から再版されている。初級レベルでは取り敢えず十分な内容。

Kane, Thomas Leiper (1990) *Amharic-English dictionary*. Wiesbaden: Otto Harrassowitz. (2 巻本)
現在最良の辞書。

Daniel Worku Kassa (2001) *English-Amharic dictionary*. Addis Ababa: Mega Publishing Enterprise.
英語—アムハラ辞書として現在最良と思われる。

የኢትዮጵያ ቋንቋዎች ጥናትና ምርምር ማእከል (EC.2001) አማርኛ መዝገበ ቃላት: ኣዲስ ኣበባ: ኣዲስ ኣበባ ዩኒቨርሲቲ ማተሚያ ቤት.

現地で出たアムハラ語—アムハラ語辞書。現在のアムハラ語を読む際に実に重宝する。

Amsalu Aklilu (EC.1979) *Amharic-English dictionary*. Addis Ababa: Kuraz Publishing Agency.
持ち歩きに便利なサイズだが、最近では入手困難の様様。

★文法書

Leslau, Wolf (1995) *Reference grammar of Amharic*. Wiesbaden: Otto Harrassowitz.
詳細な文法書で、中級以上に必須。

★読本

Leslau, Wolf (1965) *An Amharic conversaton book*. Wiesbaden: Otto Harrassowitz.

英訳が付いているのが有難いが、内容的には古く感じられる。

柘植洋一 (編) (1995) 『アムハラ語読本』 (アムハラ語研修テキスト 4) 東京外国語大学アジア・アフリカ言語文化研究所.

種々の読み物が集められている。本来自習用の本ではないので訳は付いていない。

※エチオピアに行けるのならば、現地で子供向けの本を買って読むのが良いだろう。また、インターネットでアムハラ語の新聞を読むことも出来るようになっているので、実力が付いて来たら挑戦してみると良い。

★アムハラ語学

柘植洋一 (1988) 「アムハラ語」 亀井孝・河野六郎・千野栄一 (編著) 『言語学大辞典』 第 1 巻世界言語編 (上) : 451-454. 東京:三省堂.

先ずはこれを参照されたい。挙げられている参考文献等も重要なものばかり。上記 Leslau の文法書の文献目録も参照されたい。

★今後のアムハラ語学の課題

- ・音声の実験音声学的分析。アジアや欧州の言語に馴染のない音や、非ネイティブに聞き分け難い音素もあり、いろいろやることありそう。
- ・現代アムハラ語の音素分析。どうしても文字に左右されてしまうが、文字を考えずに素直に音声事実だけに基づいたら、どのような体系が描けるか。
- ・文字使用。エチオピア文字は、このテキストで用いられたものとは異なった表記もされるが、その実態、及び話者の音素認識はどのようなものであるか。非ネイティブの文字使用も調査する価値があろう。
- ・定冠詞。非母語話者にはどういう条件で使用するのか、何とも難しい。
- ・希求形。2人称の希求肯定形を認めるのは、本テキストの大きな特徴である。何故、この形が他の文法書では無視されているのか。また、間接疑問文での使用は、意味的・統語的にどう説明するのか。
- ・動詞重複形の使用実態。Kane の辞書には沢山載っているが、どれ位が実際に使用されているのか。一方では程度の強調を、一方では程度の少なさを表す形が頻繁に使用されるとは思えないし、そもそも何故、相反する意味を同じ形で表すのか。
- ・引用構文。直接話法が多用される、とされるが、本当だろうか。むしろ直接・間接入り混じった話法が使用されているのではないだろうか。更には、引用部が節をなすと考えるのも誤りではないだろうか。
- ・歴史言語学。アムハラ語はクシ諸語の影響を大きく受けたセム語であるとされるが、その成立はどのようなものなのか。周辺言語とは言語特徴を多く共有しているが（上記希求形の使用や引用構文もそうであると思われる）、それはどういった事情によるのか。

等々・・・

Amharic Language for Beginners
for ILCAA Intensive Language Course 2011,Textbook 1

アムハラ語入門
平成 23 年度言語研修 アムハラ語研修テキスト 1

平成 23 年 8 月 15 日 発行

著者 若狭 基道、Gebeyehu Ayele Tessema

発行 東京外国語大学
アジア・アフリカ言語文化研究所
〒183-8534 東京都府中市朝日町 3-11-1
TEL. 042-330-5600

印刷 株式会社 インフォテック
〒206-0033 東京都多摩市落合 2-6-1
TEL. 042-311-3355

© Motomichi WAKASA, Gebeyehu Ayele Tessema
ISBN 978-4-86337-091-3

ISBN 978-4-86337-091-3

